

Szabványos és kényelmes

SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 6Telefonok
Kiadóhivatal 8-52
Munkaadóság 8-10, 8-52

NAPILÓ

Kiadóhivatal

egyedlve 165 dinár
egy hónapra 55 dinárKijelentem
minden nap, helyben és
más utas napokban is

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. OKTÓBER 20.

VASÁRNAP

286. SZÁM

Briand és Macdonald

A világ közvéleményének feszült érdeklődése szegődik a nyomába az új Jázonnak, aki átkelt az óceánon, hogy a béke aranygyapjával térjen vissza.

György angol király táviratilag kívánt szerencsét Macdonaldnak amerikai utjához. Baldwin személyesen kereste fel nagy ellenfelét, sulyt helyezve arra, hogy a konzervatív párt is kivegye a részét a nemzeti együttérzésnek abból a manifesztációjából, amellyel az angolok a munkáspárti kormány premierjét utra bocsátották. Macdonaldnak sikerült szocialista kormányát néhány hónap alatt a nemzeti kormány történelmi rangjára emelnie, sőt megszerezte az európai békevágy mandatáriusának presztízsét is. — *God by, old Mac* — bucsuzott tőle a tömeg a londoni pályaudvaron és ez a *God by* valamennyi nép lelkeben visszhangzott, mert mindenki érzi, hogy Macdonald és Hoover, Nagybritannia és az U. S. A. megegyezése a háboruban megvisselt emberiség talpraállását mozdítja elő.

A Berengária már hozza haza Macdonaldot az újvilágból, ahol az illusztris vendéget emlékezetesen nagyarányú és lelkes ünneplésben részesítették. Macdonaldnak a washingtoni parlamentben tartott békebeszéde igen mély benyomást tett Amerikára és már maga az a demonstratív bensőség is, amellyel a yankeek az európai államférfiut fogadták mindenütt, ahol csak megfordult, a kultúra élén haladó két világrész alkotó együttműködését ígérő jelenség. Az amerikai államfő és a brit kormány elnöke közt lefolyt bizalmas tárgyalásokról természetesen semmi érdemleges szózat nem szivárgott ki, de a közösen kiadott kommunikéből kitétni, hogy abban, ami a világot leginkább érdekli, a világbéke intézményes biztosításának kérdésében teljes az összhang a két nagyhatalom legfőbb politikai irányítói között. Voltak, akik kifogásolták a kommuniké semmitmondó fogalmazását és ezen az alapon az egész találkozás jelentőségét lekisebbitették. De vajon lehet-e semmitmondónak nevezni egy olyan bejelentést, amelyben a két legnagyobb tengeri és pénzügyi hatalom reprezentánsai hangsúlyozzák, hogy a jövőben a háboru teljesen elképzelhetetlen?

Macdonald a Berengária fejedelmi lakosztályában pihen ki azokat a fáradságokat, amelyeket az amerikai vendégszeretet fölötté rokonzenyes kilengései róttak rá. Csak egy banketten kétezeröttszáz emberrel kellett kezelt fognia és annyira kimerült, hogy a környezete kénytelen volt hirtelen végetvetni ennek a kedélyes aktusnak. Itthon egy államférfiu nincs kitéve az ünneplés olyan monstruozus méretű ostromainak, amilyenek a nagystílű amerikai életből erednek, de bizonyos, hogy ami az ünneplést illeti, Macdonald a saját hazájában sem számíthat — kíméletre. Az új Jázont Európaszerte azzal a lelkesedéssel várják vissza, amellyel a népek egyeteme a béke szellemének minden térhódítását köszönti.

Briand és Macdonald nemes versenyre keltek a beteg Európa meggyógyítására törő kezdeményezésben. Briand az Európai Egyesült Államok ideálját avatta reális külpolitikai programmá és hittel hirdeti, hogy föltétlenül szükség van bizonyos föderációra azok között az államok között, amely az európai térkép által ábrázolt földrajzi adottságban élnek egymás mellett. A francia miniszterelnököt az a meggyőződés hatja át, hogy felvetett terve gazdasági téren könnyen megvalósítható, azonban ő szorosabb társadalmi és politikai kapcsolatok kiépítésére is gondolt. Ezzel szemben az angol álláspont az, hogy Európa ma már nem érett meg a politikai egységre és a páneurópai gondolat realizálását komoly gazdasági megfontolások is hátráltatják. Az eltérő munkahérek és munkaidő, a különböző termelési költségek, az országoként változó életstandard és általában az egyes országok eltérő gazdasági viszonyai olyan nehézségeket gördítenek a nemes elgondolás végrehajtása elé, amelyek kérdésessé teszik, hogy hozhat-e Páneurópa élvezhető gyümölcsöket a jelen számára is.

Mindezeknek az akadályoknak leküzdésére akarja Briand koncentrálni Európa politikai és gazdasági tényezőit és iniciatívája horderejét nem csökkenti az a körülmény, hogy hosszú idő fog még eltelni, míg felépül a hid az ábránd és a valóság partjai között. Macdonald azonban sokkal közelebb fekvő célt tűzött az európai népek elé és a Népszövetség szeptemberi ülészakán kiadta a jelszót, hogy az államok biztonságát nem a fegyverkezés, hanem a leszerelésről szóló nemzetközi szerződések önkéntes elfogadása garantálja. Briand a páneurópai eszmét teszi át az utópiák lig légköréből a diplomáciai tárgyalások atmoszférájába, Macdonald a pacifizmust emeli le az ideológia piederstáljáról, hogy sürgős gyakorlati feladatot formáljon belőle. Páneurópa el sem képzelhető a nemzetek pacifista berendezése nélkül és a pacifizmus sem érhető keresztfül a népek mentalitásának olyan újjaszületése nélkül, amely az Európai Egyesült Államok megalakulásának előfeltétele. Briand és Macdonald kon-

cepciója tehát tulajdonképp szervesen egyfivé tartoznak és csak abban van különbség közöttük, hogy Briand az államok gazdasági közeledése utján akarja a leszerelést megérelni, míg Macdonald a leszerelés perfektuálásával kíván döntő lökést adni a gazdasági rekonstrukciónak.

Hoover és Macdonald megegyezése a tengeri leszerelés alapelveiben és módozataiban s az a diadalmenet, amellyel az angol miniszterelnök Amerikát bejárta, reményt nyújt arra, hogy Amerika ezentul tevékenyebben fog bekapcsolódni az európai népeket foglalkoztató gazdasági és pénzügyi problémák megoldásába és magának a leszerelésnek gyorsabb tempójú előbbrevitelével is kecsget. Páneurópa mint későbbi cél nem lehet közömbös senki előtt, aki a civilizáció jövőjét a szíven viseli. De a leszereléshez fűződő érdekek kézzelfoghatóbbak és ezért fogadja Európa a hazatérő Macdonaldot mint új Jázont, aki a washingtoni Fehér Házból a béke aranygyapját hozza.

Az olasz királyi pár meglátogatja a pápát
Előkészületek a Vatikánban a fogadtatásra

Rómából jelentik: Vatikáni körökben már megállapították azokat a szertartásokat, amelyek között az olasz királyi pár látogatása a pápánál végbe fog menni. Az olasz királyi pár november második felében látogatja meg a Szentatyát s egy későbbi időpontban a királyi család tagjai, a hercegek és hercegnők tesznek látogatást nála, ezek közül először Umberto trónörökös.

Vatikáni körökben nagy gondot okozott, hogy hogyan rendezzék el azokat a ceremóniákat, amelyek között a királyi pár fogadtatása végbe megy, úgy hogy a pápa abszolút szuverenitását is kidomborítsák, de az

olasz királyi család se sértsék meg. Megállapították, hogy a vatikáni udvar a Szent Péter-téren várja az olasz királyi családot és bevezeti a pápa audiencia-termébe. A pápa már benn lesz az audiencia-termében, azonban trónszékén ülni fog és ülve marad akkor is, mikor az olasz király belép. A pápai trónszékkel szemben két aranyozott párnás trónszéket helyeznek el az olasz király és királyné számára, úgyhogy az audiencia tartama alatt ők is ülni fognak. Amikor a királyi pár belép az audiencia-termébe, a pápai udvar tagjai visszavonulnak és a pápa egyedül marad vendégeivel, mert az audiencia teljesen magántermésztű.

Végsőkig menő harcot hirdetnek
az osztrák szocialisták az alkotmányreform ellen

A Heimwehr a maga győzelmének hirdeti az alkotmányreformot — Ausztriában visszaállítják anemesi címek használatát

Az egész osztrák sajtó az alkotmányreform körül támadt és veszedelmesen kiélesedett hangulat hatása alatt áll. Hogy milyen elkeseredett küzdelem fog kifejlődni, azt a legjobban bizonyítja a két ellentétes álláspont összehasonlítása, amelyek a keresztényszocialisták lapjában, a *Reichspostban* és a szociáldemokrata *Arbeiterzeitung* mai vezércikkében jutnak kifejezésre.

A *Reichspost* azt írja, hogy a köztársaság fennállása óta

nég sohasem nyilvánult meg a nép elhatározott szándéka olyan egyöntetűen, mint most, mikor az alkotmányreformot sürgeti. Az alkotmánymódosításnak a legközelebbi időn belül meg kell történnie és az ellenzék most fogja kiállni a tűzpróbát, hogy csakugyan meg akarja-e óvni a köztársaságot a fölfordulástól és tényleg live-e a törvény uralmának?

Ugyanilyen hangnembben írják a polgári lapok általában, míg a szociáldemokraták lapja, az *Arbeiterzeitung* a leghevesebben támadja a reformjavaslatot. Azt írja, hogy a jelenlegi kormánytól csak reakciós törvénytervezeteket lehetett várni, de olyan nyomorúságos fércművet, mint aminőt Schöber kancellár a törvényhozás elő terjesztett, amely

felülmúl minden reakciós gondolkodást és a legerősebb rendőrszellemet teszi urrá,

senki sem várt. Talán abban reménykedik a kormány, hogy csak egyetlenegy szociáldemokrata szavazatot is fog kapni ehhez a gyalázatos jogfosztáshoz? Az egész törvényjavaslaton

végigvonult a gyűlölet Bécs ellen.

A kormány rendőrállamot akar teremteni Ausztriában és még azokat a jogokat is szeretné elrabolni, amelyeket a szabadelvű polgárság már 1867-ben kivivott. Csak azt a tanácsot adhatjuk az alkotmányreform tervezőnek,

hogyha ilyen szörnyűséget akarnak törvénybe iktatni, akkor írják ki az általános választásokat

és próbálják meg, hogy tudnak-e kétharmad többséget szerezni, mert ha nem, akkor a reform a papirost sem éri meg, amelyre nyomtatták. Egy parlamentben, amelynek hetvenegy főnyi szociáldemokrata pártja van, ilyen javaslatból soha sem lesz törvény.

A *Neue Freie Presse* szombat esti száma hosszabb cikkben foglalkozik az alkotmányrevízióra vonatkozó törvényjavaslatokkal és azt írja, hogy a legelősebb vita az osztrák főváros helyzetét rendező intézkedések körül fog kifejlődni. Ha ezen a sziklán sikerül Schöbernek túljutni, a továbbiakban nem lesz semmi baj. Megállapítja a lap, hogy az alkotmányjavaslatok a belső békét szolgálják.

Mint Bécsből jelentik, az ügyészség elkobozta a kommunista *Rote Fahne* című szombat reggeli számát és hazaárulás és rémhírterjesztés büncselekménye miatt eljárás indított a lap ellen. Az ügyészség a *Rote Fahne* vezércikkét inkriminálja, amely puccsal fenyeget a diktatórikus alkotmánnyal szemben.

A Heimwehr-szervezet központi vezetősége kiáltványt tett közzé, amelyben az alkotmányjavaslatokat a

Schober-kormány nagy sikerének és a Heimwehr-mozgalom győzelmének mondja. Az alkotmányjavaslat csak az első lépés az új célok felé vezető uton s csak részletfizetés a Heimwehr nagy eszméjének megvalósításában. A harc még nem ért véget — mondja a kiáltvány — és a Heimwehr továbbra is készen áll s ha az ellenfél veszélyeztetné a Schober-kormány eltökélt akaratának keresztülvitelét, a Heimwehr tudni fogja kötelességét. A Heimwehr vigyáz, hogy semmi se tartsa fel az előnyomulást az igazi cél felé s arra is vigyáz, hogy a polgári tábor megegyezésre hajló gyenge jellemei, akiket ugyanis el fog söpörni a népharag, ne veszélyeztessék a célt. A kiáltvány ezekkel a szavakkal végződik: »Nem nyugszunk, amíg az

új diktatúra nem diadalmaskodik a marxi osztályharc felett.

Politikai körökben feltűntetett kelt, hogy a Schober-kormány külön törvényjavaslatot terjesztett be, amely szerint a nemesi címek és méltóságok eltörlésére vonatkozó törvényt kivesszük az alkotmánytörvények sorából és egyszerű törvénynek deklarálják. Ennek az intézkedésnek világos célzata, hogy amennyiben a nemesi címek eltörlését hatálytalanítani akarják, ahhoz ne kelljen kétharmad többség, hanem elég legyen az egyszerű többség is. Ebből arra következtetnek, hogy a Schober-kormány letárgyalása után nyomban benyújtja a nemesi és egyéb címek visszaállításáról szóló javaslatot.

tozik. De ez nem jelenti a falusi vagy községi hatóságok lebecsülését. A mai fősolgabírók nem a feudális urak képviselői, mint Magyarországon volt, hanem az államhatalom képviselői, azé az államhatalomé, amely a városok és a faluk népének egyforma jogot adott.

A szabad királyi városok a mai időben valódi városok ananokrizmusok.

— Amig feudálisok uralkodtak, akik kényük-kedvük szerint adták meg a jogot a jobbágyoknak, érthe-

Szuboticán marad a jogi fakultás

A beogradi, zagrebi és ljubljani egyetem rektorai letárgyalták az egyetemokről szóló új törvényjavaslatot

Az egyetemokről szóló új törvényjavaslatot a közoktatásügyi minisztérium nemrég készítette el és megküldte az egyetemeknek, hogy tegyék meg észrevételeiket. Szombaton értekezletre ültek össze dr. Mitrovics Cséda, a beogradi egyetem rektora, dr. Belobrck, a zagrebi egyetem rektora és dr. Dolenc, a ljubljani egyetem rektora. A három rektor letárgyalta a törvényjavaslatot és megállapította, hogy ez a törvényjavaslat a legjobb mindazok közül, amelyeket eddig el-

készítettek.

A törvényjavaslat szerint, mint a rektorok megállapították, megmarad a zagrebi, beogradi és ljubljani egyetem, Szuboticán marad a jogi fakultás és Szkopljában a bölcsészeti fakultás.

Az új törvény korlátozni fogja az egyetemi tanárok számát, amelyet a hallgatók számától tesz függővé. A fizetéseket is rendezni fogja az új törvény és egy egyetemi tanár fizetése havi tízezer dinár lesz.

Falu és város

Klicin Mita bácskai tartományi biztos nyilatkozata a bánságok közigazgatási és gazdasági problémáiról

Az ország bánságokra való felosztása néhány hónap múlva teljesen megváltoztatja a közigazgatás képét és a gazdasági életnek is új utakat nyit. A Napló munkatársa felkereste Klicin Mita bácskai tartományi biztos és megkérte, hogy nyilatkozzék az ezzel kapcsolatos kérdésekről. Klicin Mita készséggel állott rendelkezésünkre és figyelemreméltó kielentéseket tett.

Nyilatkozata elején Klicin Mita a Vaidaság ármentesítési problémáival foglalkozott és kielentette, hogy az ármentesítés iránt nagy figyelmet tanusítottak az illetékes tényezők, különösen az 1926. évi nagy árvíz után. Az állam nagyobb összegekkel járult hozzá a töltések kiépítéséhez. A bácskai tartomány öt millió dináros kölcsönt adott az ármentesítő társulatoknak. 1926 után a vajdasági ármentesítő társulatok abban a helyzetben voltak, hogy töltéseiket megerősítsék és újakat emeljenek. Azonban a kölcsönök felvétele alkalmával nem vették eléggé figyelembe azoknak gazdasági helyzetét, akik az ármentesítő társulatnak fizetni tartoznak, mert a kölcsön törlesztése a társulatok tagjaira nagy terheket rótt, ezenkívül a társulatok pénzügyileg olyan mértékben vannak angszállva, hogy az ármentesítő társulatok ma már alig bírják viselni az adminisztrációs költségeket, míg a töltések fenntartására és új beruházásokra alig marad valami. Hogy az ármentesítő társulatokra nagy figyelmet fordítottak, az abból is látszik, hogy 1926 után felépítették a Szonta-bogojevói hat kilométer hosszú töltést, amely nemcsak a vasutvonalat, hanem Bácska egész délnyugati részét megvédi a Dana víztől. Ez a töltés 14 millió dinárba került. A költségvetést négy millió dinárral lépték túl. A töltés felépítési költségeinek harminc százalékát a szuboticiai vasutközigazgatóság, 45 százalékát a Bogojevó—Vajszka—zslvai ármentesítő társulat és 25 százalékát a bácskai tartomány adta. Nemrégiben befejezték a Monostor és Bezdán között levő töltés építését is. A bácskai tartomány egy és fél millió dinárral járult hozzá ennek a töltésnek az építéséhez. A töltés a Petár király-csatorna völgyét védi az árvíz ellen. Ugyancsak a bácskai tartomány költségére szabályozták a baranyai Karasicaát és minden előkészületet megtettek a magyar határ mentén folyó Plazovics tisztítására és a baranyai Brza és a bácskai Mosztonga folyók szabályozására, aminek költségei 1.200.000 dinárt tesznek ki. Az ármentesítő társulatok létét és további működését egy új törvénnyel kell biztosítani, hogy az árvíz elleni védelemnek nagyobb szervezetet adjanak, mint amilyenek a mai ármentesítő társulatok. Fontos, hogy ezek a szervezetek ne kölcsönrel dolgozzanak.

A gazdasági kamaráknak a dunai társaság területén való megszervezéséről Klicin Mita kielentette, hogy a bánsági közigazgatás keretében ezt a kérdést nem lehet elintézni, mert ez a kérdés belenyúlik az államgazdasági politikába.

— Véleményem szerint — mondotta — jobb, ha minden gazdasági ágának megvan a külön kamarája,

mint ahogy ez a régi Szerbia területén volt, miután a gazdasági szervezetek között gyakran ellentétes érdekek merülnek fel és ezeket nem lehet tárgyilagosan elintézni egy közös kamarában. Semmi sem állja annak az útját, hogy egy bánság területén több kama-

ra legyen, ha azt az illető gazdasági ág érdekei megkivánják. Ezzel lényegesen megkönnyítünk az érintkezést a kamara és a tagjai között is. Ha a dunai bánságban csak egy kamarát létesítenének, akkor Beograd, Zemun és Pančevo részére is külön kamarát kellene létesíteni, ami igen kellemetlen lenne.

— Nem kell szem elől téveszteni azt sem, hogy gazdasági életünket teljesen megszervezzük majd a létesítendő mezőgazdasági kamarák, amelyekről különösen az utóbbi időben igen sok szó esik. Nem szükséges gazdasági életünk egységes formájának kiépítésén dolgozni, mert gazdasági életünk megkapta egységes formáját már akkor, amikor életheleptették a mezőgazdasági haladásról szóló törvényt, amelyet most csak annyiban kellene módosítani, hogy

a fővárosban létesüljön egy központi szervezet, mint az egész országra szóló mezőgazdasági kamara.

Ezenkívül különös figyelmet kell fordítani arra, hogy biztosítsák kooperatív földművelésszövetkezetek boldogulását is.

A községek kérdéséről a bácskai tartományi biztos a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Kétségtelen, hogy a községek rendezése az állami adminisztrációnak elsősorban szüksége és tagadhatatlan, hogy nagy jelentősége van az ország egész gazdasági életére is annak, hogy milyen módon nyerne rendezést az ország legkisebb közigazgatási és önkormányzati egységei, miután a községi adminisztráció működésétől igen sokban függ a község fejlődése és különösen a mezőgazdaság előrehaladása. Ezerint

a legfontosabb kérdés a községek reorganizálása.

Téves az a vélemény, hogy minden bánságnak saját viszonyai szerint kell megszerveznie a községeket. Aki azt mondja, hogy az állami közigazgatás jó működése előfeltétele a községi közigazgatások egységesítésének, az nem követelheti ugyanakkor, hogy minden bánságban más módon szervezzék meg a községeket. A községek hatásköre a jelenlegi szervezés szerint elég nagy. Nem áll, hogy a huszezer lakosú Sztaribecsejnek sokkal nagyobb hatásköre lesz, ha városi elnevezést és jellegét kap. A különbség csupán abban rejlik, hogy ki gyakorolja az állami felügyeletet a községek felett: a farsági fősolgabíró, vagy felsőbb hatóság. A felügyelet fennáll és enélkül nem működhetik sem a községi, sem a városi hatóság. Tudni kell azonban, hogy a városi közigazgatás sokszor igen költséges és próbára teszi a városi lakosság gazdasági erejét.

— Semmi értelme sincs különbséget tenni a falu és a város között, mint valaha feudális módszer szerint.

Most minden polgár egyenlő a törvény előtt, tekintet nélkül arra, hogy faluban vagy városban él-e.

Valamennyinek egyféle kötelességük és joguk van. A különbség csak abban nyilvánul meg, hogy az állam nem küldheti el minden községbe képviselőjét, hanem jársonként koncentrálja az államhatalmat egy fősolgabíró személyében, míg a városok feletti felügyelet a főispánok vagy a minisztertanács hatáskörébe tar-

Klicin Mita

tól volt, hogy a nagyobb és gazdagabb községek lakosai nagy váltásdíjat fizettek, hogy községük szabad királyi város legyen és így megszabaduljanak a földesurak számoltságától. Miután a jobbágyok falujukban nem voltak szabad polgárok, teljesen jogos volt az, hogy a városokat szabad és királyi városoknak nevezték. A falu és a község lakossága azonban ma már nincs alárendelve a földesuraknak. Ma ők is épen olyan szabad polgárok, mint a város polgárai, mert felettük sem a földesur itélkezik és eszerint a falu és a község is felvehetné a »szabad királyi« címét, ha épen csak erre a címre volna szüksége.

— Egy község nem attól függ, hogy tanácsosai, magisztrátusa és hatalmas tisztviselői apparátusa legyen és a lakosság száma sem határoz. Hogy valamely község kulturális és gazdasági központtá váljék-e, az elsősorban fekvésétől, valamint gazdasági fejlettségétől függ. Nekünk igen sok községünk van, amelyeknek nincs meg a városi közigazgatása, mégis gazdasági és kulturális központok, piacok és vásárjaik jobban látogatottak, mint egyes városokban, amelyek gyakran különböző illetékekkel és fogyasztási adókkal elűzik maguktól a környéket.

— A helyi közigazgatásról szóló törvényben a városi közigazgatás rangkérdése is elintéztést nyert. Noha ez a törvény nem adta a városoknak »szabad királyi város« elnevezést, széles hatáskört állapított meg részükre, szélesebbet, mint amilyen a községeknek van, ami teljesen érthető, de nem adta minden városnak főispánt, mint az a magyar törvény alapján volt, hanem a városokat a tartományi főispán felügyelete alá rendelte. Ezerint nem áll, hogy a városok a tartományal szemben elvesztették városi jellegüket és községi jellegűvé degradálódtak. Felelős helyről nem szabad mondani, hogy községi polgárnak lenni degradálás.

Ha egy falu, akkor a városi lakosok a községi lakosokkal szemben nemesebbek lennének, amit a mi pozitív törvényeink sehohsem írnak elő, miután az összes polgárok, falusiak és városiak a törvény előtt egyenlők és a városi közigazgatás szélesebb hatásköre senkinek sem ad jogot arra, hogy a községi közigazgatást degradálásnak tekintse.

Szükségtelen bizonyítani — folytatta Klicin Mita — hogy az utak jelentősége mily nagy kihatással van gazdasági életünkre. Az állami és a tartományi közigazgatási hatóságok mindent megtettek, különösen az utóbbi években, hogy az utakat helyrehozzák. Egyedül a bácskai tartomány 1927. március 1-től 45 millió dinárt fordított utjavítási célokra. A legkomolyabb előkészületek történtek már annak érdekében, hogy 450—500 kilométernyi új út építését biztosítsák a bácskai tartomány területén és így Bácskában nem maradna egy község sem, amelynek ne volna meg a saját útja. Az új uttörvény egyébként kötelességet tesz az illetékes szerveknek, hogy öt éven belül építsék ki útjaikat. Ez a tartományok kötelessége lett volna, most azonban az október 3-iki törvény értelmében a bányák feladata

A SZAPPANFOGYASZTÁS

**A NEMZETEK
KULTURFOKMÉRŐJE!**

Liebig, a híres vegyésznek fenti megállapítása, ma nagyobb jelentőséggel bír, mint bármikor. — A szappan nélkülözhetetlen feltétel az egészség és jólét fentartása, valamint eredmények elérésére. Csakis jóminőségű szavatoltan tiszta színszappant használjunk. Legajánlatosabb a 80 év óta, az összes kulturállamokban fogalomná vált

**SZARVAS VÉDJEGYŰ
SCHICHT SZAPPAN**

A szuboticiai egyetemi ifjuság tiltakozása Gortán Vladimir kivégzése miatt

A beogradi egyetem hallgatói is tiltakozó gyűlést tartottak

A szuboticiai jogi fakultás hallgatói szombaton délután öt órakor gyűlést tartottak a jogi fakultás épületében. A gyűlésen nagyszámu egyetemi hallgató vett részt. A gyűlés elnökevé Zsigante Kazimir joghallgatót választották meg, aki nagy beszédet mondott.

Beszédében ismertette az isztriai szlávok sulyos helyzetét. Zsigante iskolatársa volt a kivégzett Gortán Vladimirknek, aki — mint mondotta — mindig őszinte barát és becsületes szláv volt. Ezért tartották állandóan szem előtt a fasiszták és ezért kezdtek üldözni. Zsigante beszéde további során kijelentette, hogy Olaszország az isztriai szlávokat el akarja nemzetietleníteni és ugyiszólván inkvizíciós eszközöket alkalmaz azok ellen, akik szembe mernek szállni a fasiszmissal.

A gyűlés elnökének beszéde után az egyetemi hallgatók felállással és mély esemdel hódoltak a kivégzett Gortán emlékének, majd felolvasták a következő határozati javaslatot:

— A szubotici jogi fakultás hallgatóinak kommemorativ gyűléséről, amelyet Gortán Vladimir isztriai fiatalember kivégzése alkalmával tartottak meg, az egyetemi hallgatóság felemeli tiltakozó szavát az egész kulturvilág előtt és elítéli az olasz fasiszta rezsim inkvizíciós módszereit, amelyeknek segítségével könyörtelenül elnyomják a szláv népet a szláv Isztriában.

Az egyetemi hallgatók Szvetloszt kulturegyesülete alapító tagjai sorába írta be Gortán Vladimirt és az egyetemi hallgatók a szubotici Szokolegyesület alapítótagjává fogják avatni a mártírhaltalt fiatalembert. Drágovics Milija joghallgató a Jadranszka

Sztrazsa alapítótagjai közé iratja be Gortánt.

Vásárnap délelőtt tíz órakor a Szent Teréz-templomban gyászmise lesz a kivégzett Gortán lelkiüdvéért. Vasárnap délután négy órakor pedig a szubotici jogi fakultás nagyteremében emlékülést rendeznek, amelyen dr. Milles Ivó egyetemi tanár mond emlékbeszédet. Az egyetemi hallgatók ezután is meghívják a közönséget és az egyesületeket az emlékműpélyre.

Az egyetemi hallgatók egy nagy csoportja szombaton este hét óra után heves tüntetéseket rendezett a Kralj Alekszandra-uccán, amikor nagy tömeg hőmpölygött a korzón. A tüntetők zárt sorokban vonultak fel a korzón és élén Jugoszlávia! Le a fasiszta Olaszországgal! Le a gyilkosokkal! Üdv Gortán Vladimirknek! felkiáltásokkal haladtak végig az uccán. A diákokhoz a járőrök köréből is igen sokan csatlakoztak.

A rendőrségtől Teranov Lázár és Medakovic Dusan rendőrkapitány vonultak ki néhány rendőrral és tapintatosan felkérték a diákság vezetőit, hogy távozzanak a korzóról. A diákok a felhívásnak nem tettek eleget, hanem tovább tüntettek. Erre egy csoport rendőr érkezett és visszaszorította a diákokat a vasúti park felé. A diákok ott kisebb csoportokba verődtek. A rendőrség tapintatos fellépésével elejét vette az incidenseknek.

Mint Beogradból jelentik, a fasiszták által kivégzett Gortán Vladimir emlékére szombaton délelőtt tízenegy órakor gyászzentiszteletet tartottak a beogradi római katolikus templomban. A templomot zsúfolásig megtöltő közönség a gyászzentisztelet után a templom előtti térségre vonult, ahol egy Bilba nevű

diák a Pobratimstvo diákegyesület nevében beszédet mondott élesen elítélte a fasiszták eljárását. Ezután Boskovics diák beszélt és a nagyszámu hallgatóság fasisztaellenes felkiáltások közben hallgatta végig a szónokokat.

Az összeverődött tömeg ezután tüntető menetté formálódott és az egyetem épülete elé vonult, ahol minden rendezavarás nélkül feloszlott.

Szombaton délelben tízenkettőkor a beogradi egyetem aulájában diákgyűlés volt, amelyen Draskovics Mihorád temperamentumos beszédet mondott, majd felolvasták azt a táviratot, amelyet a jugoszláviai német liga intézett a Népszövetséghez a Gortán Vladimir kivégzése elleni tiltakozás jeléül. A jugoszláviai német-ség nevében dr. Krafft István és Keksz Jován külön táviratban is tiltakoztak a Népszövetségnek Gortán Vladimir kivégzése miatt.

A pólai kivégzés alkalmából a szombati nap folyamán Szpliben és Szkopljeban is voltak fasisztaellenes tüntetések, rendezavarás azonban egyik helyen sem fordult elő.

Az apáca tragédiája

Meggyilkolta egy szegény asszony, akit támogatt

Zagrebból jelentik: Ez év januárjában titokzatos gyilkosság történt Zagreb közvetlen közelében. Az Ostrog kolostor szomszédságában egy kis elhagyott kunyhóban lakott Plamenac Mária nevű apáca, az ostrogi kolostor külső tagja. Januárban az apácát meggyilkolva találták.

A rendőrség nyomozást indított az apáca meggyilkolásának ügyében, azonban a gyilkosoknak nem sikerült nyomára akadni. Most egy kis fiú vallomása fényt derített a titokzatos ügyre. Néhány nap előtt megjelent a csendőrségen egy Mihajlovics József nevű kis gyerek, aki mondta, hogy az apácát az ő jelenlétében az édesanyja gyilkolta meg.

Elmondta a kis Mihajlovics Jóska, hogy az anyja egyik kezével őt tartotta kézenfogva, míg a másik kezében husángot tartott s azzal agyonverte az apácát.

A csendőri vizsgálat kiderítette, hogy a kisfiú igazat mondott. Mihajlovicsék a legnagyobb szegénységben éltek, ennivalójuk sem volt, az apáca megszánta őket s apránként 330 dinárt adott nekik kölcsön. Mikor aztán visszakérte a pénzt, nem tudták visszafizetni. Január végén egyik este Mihajlovicsné a fiával együtt elment az apáca kunyhójához, hogy még néhány dinárt kérjen kölcsön. Kopogtatására Plamenac Mária nővér ajtót nyitott. Mikor azonban az asszony, ahelyett hogy fizetett volna, még újabb kölcsönt kért, szidalmazni kezdte Mihajlovicsné, aki felkapott egy botot s azzal ülleghel kezdte az apácát. Az apáca környörgött, jajgatott, mindez nem használta, Mihajlovicsné addig ütötte, míg a földre nem rogyott. Azután átkutatta a lakást, több apróságot s száz dinár készpénzt elrabolt, amit egyik fiókban őrzött az apáca.

A gyilkos asszonyt a kisfiú vallomása alapján le-tartóztatták.

A dharanpuri maharadzsa Bécsben

Hetven bőrönddel, titkárral, szakáccsal és rengeteg ékszerrel érkezett az osztrák fővárosba Dharanpur maharadzsa

Bécsből jelentik: Az osztrák fővárosba érkező exotikus idegenek között nagy feltűnést keltett India egyik leggazdagabb uralkodójának a dharanpuri maharadzsanak a látogatása. A maharadzsa London és Páris után látogatóit el Bécsbe, ahol a legegikelőbb szállodában nyitottak a számára nyolc szobás apartmant.

Az exotikus vendéget újságírók tömege várta a pályaudvaron, a maharadzsa azonban noha folyékonyan beszél angolul, nem adott nyilatkozatot, helyette titkára egy szűrősszemű, feketebőrű elegáns fiatalember állt a hírlapírók rendelkezésére. A titkár elmondta, hogy a radzsa, aki mérhetetlen vagyon ura, minden évben néhány hónapot Európá nagyob városában tölt. Bécsben ezélt tiz évvel járt utóljára és az osztrák főváros nagyon megtetszett neki.

A maharadzsa kifogástalan európai öltözetben, bolyhos sötétkék télikabátban és lakk felcipőben szállt le a vonatról, exotikus voltát csak a fején levő fehér selyemturbán árulta el. Az uralkodó harmincöt-negyven év körüli alacsony kövérkés ember, állandóan barátságosan mosolyog és színet nélkül cigarettázik.

Dharanpur radzsa hetven bőrönddel, szakáccsal, háziorvossal és rengeteg ékszerrel utazik. A kincseket erő ékszereket hüllön szolga őrzi. Az újságírók, akik tudták, hogy az uralkodó nem híve a monogámfiának és sok felesége van, kérdést intéztek a titkárhoz azzirint is, hogy a radzsa miért nem hozta magával a feleségeit.

— Ezt tiltják a vallás és az ország törvényei — válaszolta hivatalos komolysággal a feketebőrű titkár.

A dharanpuri maharadzsa az előre megállapított utiterv szerint egy hetet fog az osztrák fővárosban tölteni

Dr. Julius Ármin becskerekai ügyvéd belehalt sérüléseibe

Az ügyészség elrendelte a tragikus véget ért ügyvéd holttestének a felboncolását

Becskerekről jelentik: Dr. Julius Ármin becskerekai ügyvéd, akit néhány nappal ezelőtt Rajin Milos klárijai sertéskereskedő késsel összeszurkált, szombaton délután négy órákor belehalt sérüléseibe. A gázshír percek alatt elterjedt a városban és általános mély részvétet keltett.

Dr. Julius Ármin állapota már pénteken rosszbodott, miután tüdőgyulladás lépett fel. Szombaton kezelőorvosai konzíliumot tartottak. A konzíliumon dr. Iványi Mór, dr. Matics Misa, kórházi főorvos és dr. Faragó György vettek részt. Megállapították, hogy a

beteg állapota teljesen reménytelen. Dr. Julius Ármin kevéssel utóbb ki is szenvedett.

A halálesetről nyomban értesítették az ügyészséget, amely elrendelte a holttest felboncolását. A boncolást hétfőn tartják meg.

Dr. Julius Ármin, aki a becskerekai ügyvédi kar egyik legtekintélyesebb tagja volt, ötvenéves korában érte utól a halál. A városban közbecsülésnek örvendett, a társadalmi életben vezetőszerpet játszott, elnöke volt a zsidó szentegyletnek és a cionista egyesületnek.

5000 drb

ALADDIN-lámpát leszállított áron

hozunk forgalomba:

ALADDIN asztali lámpa 460 din.

ALADDIN függő „ 560 „

Minden lámpa angol opálporellán ernyővel, 2 izzótesttel ingyen csomagolással bérmentve kerül leszállításra

Szállítás csak utánvétellel vagy előzetes fizetéssel!

Résletes ismertetőt bérmentve küld

BARZEL d. d. Subotica

Övökadjék az utánzatoktól!

114

A vádtanács előadója nem lehet az ítélező büntetőtanács tagja

Uj tárgyalást kell tartani a sikkasztó noviszadi orosz vasuti tisztviselő bűnügyében

Noviszadról jelentik: A noviszadi államügyészség vádat emelt Hanikov Vsevolod orosz menekült noviszadi vasuti állomási napidíjas ellen, akit 20.000 dinár állami pénz sikkasztásával és tízenegyzendbeli csalással vádolt.

A noviszadi törvényszék ezévi július 16-ikán tárgyalta ezt a bűnügyet. A tárgyalás megnyitása után dr. Szekulics Milán ügyvéd képviseletében a tárgyaláson megjelent dr. Skrebljin Iván ügyvéd, a vádlott védője, a büntetőtanács elnökének, Hartmann Ivánnak kizárását kérte, mert Hartmann Iván tanácselnök ebben az ügyben a vádtanács előadója is volt. A bíróság tanácskozásra vonult vissza, majd kihirdette határozatát, amely szerint a védő indítványát elvetette. A határozat ellen dr. Skrebljin Iván semmisségi panaszt jelentett be. A törvényszéki tárgyaláson a vádlott beismerte cselekedetét és rossz anyagi helyzetével védekezett. Elmondotta, hogy a vasuton a főpénztárnál teljesített szolgálatot és megállapította, hogy több mint egy millió dinárnál lényeg volt a pénztárban, mert téves számfejtés folytán a felektől kevesebb illeteket szedtek be,

mint kellett volna. Az ügyről jelentést tett a szubotcai vasutigazgatóságnál, amely őt bizta meg az illetékkülönbözet behajtásával. Hanikov be is szedte az illeteket, de a sélyemgyártól behajtott illetekkülönbözetet, 4000 dinárt elvesztette. A Brüder és Fenyő szállító cégtől 1800 dinárt, dr. Dugverszky Gedeontól 2000 dinárt, Forgács Benő kereskedőtől 1100 dinárt, Nagy Sándortól 1534 dinárt, az Anglo-Jugoszlavenszko Petrolejszko Društvo-tól 930 dinárt, a rendőrségtől 100 dinárt és másoktól kisebb-nagyobb összegeket vett fel és azokat elikkasztotta, amit a vádlott a tárgyaláson beismert.

A bíróság Hanikot hatvani fogházra és 400 dinár pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen az ügyész és az elítélt felebbezett. A bűnügyet pénteken tárgyalta a noviszadi felebbviteli bíróság dr. Gyurgyev Boskó felebbviteli bírósági alelnök tanácsa és megsemmisítette az elsőfokú bíróság ítéletét és a törvényszéket új ítélelhozatalra utasította. Indokolásában kimondotta a felebbviteli bíróság, hogy a vádtanács előadója nem lehet a büntetőtanács tagja.

Az izzólámpa ötvenéves jubileuma

Edison ünneplése Amerikában

Londonból jelentik: Az angol lapok nagy cikkben számolnak be Edison világraszóló találmányának, az izzólámpának ötvenéves jubileumáról. A jubileum alkalmából több amerikai újságíró kereste fel Edisons menlow-parki laboratóriumában. A felfaláló, akinek egészségi állapotáról a legutóbbi időben riasztó hírek terjedtek el a világsajtóban, teljesen egészséges és szellemileg annyira friss, hogy most is naponta nyolc órát tölt lombikjai és görebei között.

Az ősz felfaláló a laboratórium mellett kis irodában íróasztalánál fogadta az amerikai lapok munkatársait, akik mindenképp gratuláltak neki abból az alkalomból, hogy találmány, az izzólámpa elérte az ötvenéves jubileumához. Edison tesztelen eszmecserébe hozsájtkozott a hírlapírókkal és mindenképp megeafolta azt a hírt, mintha ő belefáradt volna a munkába és nyugalomba akarna vonulni.

— Épen olyan frissnek és tetterősnek érzem magamat — mondotta — mint husz vagy akár harminc évvel ezelőtt, mert a munka mindig legnagyobb szerelmem marad és semmi kedvem sincs arra, hogy lemondjanak egyetlen életcélomról, a munkáról.

Edison ezután tevérajzokat mutatott az újságíróknak:

— Ime azoknak a találmányoknak a tevérajzai, amelyekben most dolgozom. Ebből is láthatják az urak, hogy eszem ágában sincs a visszavonulás.

— Nem érez vágyat pihenésre? — kérdezte az egyik újságíró.

— A munka a legnagyobb pihenés a számomra — válaszolta mosolyogva az ősz Edison. — Sajnos betegséggem, amely két hónapra ágyba kényszerített, nagyban késlelteti munkám előrehaladását, most azonban annál nagyobb ambícióval dolgozom, hogy pótoljam az elmulasztottakat.

Edison ezután elmondotta, hogy nem felelnek meg a valóságnak azok a hírek sem, amelyek arról számoltak be nemrégiben, hogy a fiatal technikus generáció legtehetségesebb tagjai közül kijelölte utódját. Igaz, hogy nem régiben vizsgálattatta az önként jelentkező fiatal technikusokat, de nem azért, hogy az

utódját jelölje ki közülük. A vizsgának mindössze az volt a célja, hogy ilyen módon néhány tehetséges és fejlődésképes munkatárshoz jusson. Ez sikerült is neki, három fiatal gépészmérnököt szerződötetett a gyárvállalataihoz.

A tárgyalás ezután a filmre és különösen a beszélőfilmre terelődött. Edison kijelentette, hogy a talkie-

Edison

nak nagy jövője van s a hangos film előbb-utóbb háttérbe fogja szorítani a néma mozgóképeket.

— Szokott-e moziba járni, elnök ur? — kérdezte az egyik újságíró.

— Hogyne — válaszolta a felfaláló — a mozi most is egyike a legkedvesebb szórakozásomnak. Hetenként kétszer elmegyek a moziba, még csak azt sem mond-

hatom magamról, hogy válogató vagyok ebben a tekintetben. A komoly nagy filmeket éppen olyan élvezettel nézem végig, mint a könnyebb fajsúlyú filmalkotásokat.

Az izzólámpa jubileumát Amerika valamennyi megyetemen nagy ünnepek keretében ülték meg. Maga Edison a jövő hónap elején a Harvard-egyetemen tart előadást az izzólámpáról.

A noviszadi munkásbiztosító átszervezi orvosi szolgálatát

Nyolc orvosi állásra irtak ki pályázatot

Noviszadról jelentik: A noviszadi kerületi munkásbiztosítópénztár pályázatot irt ki nyolc hivatalnokorvosi állásra. A pályázat október harmincadikán jár le és a pénztár igazgatósága november elsején tartja meg igazgatósági ülését és azon dönt az állások betöltése ügyében. A pénztár igazgatósága át akarja szervezni az egész orvosi szolgálatot és a pénztár vezetőségének tervei szerint a november elején ülésre egybehívandó igazgatóság a nyolc állás közül csak három-nyéget fog választás útján betölteni és azt akarja, hogy az eképen megválasztandó új orvosok, a már régebben működő orvosokkal együtt alakítsák meg a szolgálati és fegyelmi szabályzatban előirt orvosi tanácsot, amely a jövőben az igazgatóságnak és az igazgatónak tanácsadó szerve lesz.

A többi orvosi állás és az egész orvosi kérdés végleges rendezését az igazgatóság az eképen alakított új orvosi tanács javaslatai értelmében fogja rendezni, illetve a választásokat megejteni. Az új orvosi tanács a most be nem töltött állások mindegyikére hármas jelöléseket fog eszközölni és az igazgatóság a három jelölt közül fog egyet megválasztani.

A november elején megtartandó igazgatósági ülésen, csak azokat választják meg, akikben az igazgatóság egyhangú határozattal állapodik meg, míg a többi állás betöltésére később, de valószínűleg még december elseje előtt kerül sor.

A november elején megtartandó igazgatósági ülés tárgyalni fogja a noviszadi pénztár 1930-ik évi költségvetési javaslatát. A munkásbiztosítópénztár, eltérőleg az 1907. évi törvényi cikkei rendelkezéseitől, csak az igazgatási költségeket irányozza elő, míg a többi kiadásokról, segélyezésekről, gyógykezelési költségekről és mindazokról a kiadásokról, amelyeket orvosi rendeltetű eszközölnök nem készít költségvetést a munkásbiztosító.

A noviszadi pénztár igazgatási költségei 1.800.000 dinárra rúgnak, míg a pénztár közel 10.000.000 dinár bevétellel és ugyanannyi kiadással dolgozik. A pénztár igazgatási költségekre, rendszerint tizenhét-tizennyolc százalékot irányoz elő és a kiadások nyolcvankét százalékát a betegok gyógykezelésére és segélyezésére fordítják. Erről a nyolcvankét százalékról nem készül költségvetés.

Álörvost köröz a budapesti rendőrség

A nagystílű szélhámós sorozatos bűncselekményeket követett el

Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség elfogató parancsot adott ki egy állítólagos dr. *Wiederkehr* Jenő orvos ellen, akiről kiderült, hogy a doktori címet jogtalanul használja. *Wiederkehr* sorozatos bűncselekményeket követett el Budapesten és különböző szélhámosságokkal sokakat megkárosított.

A budapesti rendőrség már hónapok óta foglalkoztatja az álörvost, aki ellen az első feljelentést *Abbas Ali*, Váci uccai szőnyegnagykereskedő tette. Ennek a feljelentésnek pikáns előzményei vannak. Az álörvos ugyanis megismerkedett *Abbas Ali* fiatal feleségével, aki beleszeretett a kalandorba és rábírta a férjét, hogy váljanak el. *Abbas Ali* nagyobb végkielégítést adott feleségének, aki azután *Wiederkehr*-rel Törökországba ment. *Wiederkehr*, aki a háború alatt szanitéc volt és Németországban sokáig, mint masszázs-működött, elsajátított valamennyit az orvosi tudományokból és orvosi funkciókat is végzett. A budapesti szőnyegkereskedő feleségével hosszabb időt töltött Törökországban, ott azonban elhatározták, hogy visszatérnek Budapestre és megszarolják a volt férjét. Hónapokkal ezelőtt történt azután, hogy egy napon a szélhámós megjelent *Abbas Ali* üzletében és ott hamis okmányokat mutatott fel, amelyek szerint az elvált házastársak gyermekei mellé őt rendeltek ki gyámnak. A zsarolási kísérlet azonban nem sikerült és *Abbas Ali* feljelentést tett mindkettőjük ellen. A rendőrség, miután a zsarolás tulajdonképpen nem sikerült, nem tartóztatta le *Wiederkehr*-t, aki azután hamis vádat emelt *Abbas Ali* ellen.

A szélhámós áldoktor azután Budapesten különböző szélhámosságokat követett el, pénzeket vett fel ügyek elintézésére, majd amikor neszét vette, hogy üzletfelei feljelentést tettek ellene, megszökött. A rendőrség széleskörű nyomozást indított kézrekerítésére.

Beogradban is végeztek fiatalító műtétet

Steinach módszere szerint operáltak meg egy hetvenéves tőkepenzest

Beogradból jelentik: Dr. *Kolesznikov* Petár beogradai sebész pénteken érdekes műtétet hajtott végre egy hetvenéves beogradai tőkepenzesten. A tőkepenzest néhány nappal ezelőtt megjelent az orvosnál és megkérdezte, hogy hajlandó lenne-e rajta Steinach-rendszerű fiatalító operációt végezni. Dr. *Kolesznikov*, aki már végzett néhány ilyen műtétet, amelyek szép eredménnyel jártak, hajlandónak mutatkozott a műtét elvégzésére és a páciens pénteken befeküdt az egyik fővárosi szanatóriumba, amelynek műtőtermében dr. *Kolesznikov* még aznap délután megoperálta.

A beogradai fiatalító műtét sokban különbözött a nemrégben Noviszadon végrehajtott operációtól. A noviszadi műtétet Voronoff-szisztéma szerint hajtották végre az orvosok, míg dr. *Kolesznikov* Steinach tanár módszere szerint dolgozott. A Voronoff-szisztéma szerinti operációnál a páciens hasfalába ültetik a funkciólépcső pajzsmirigyeket, míg a Steinach-műtét lényege a magvezetékek összekapcsolása.

Bauer Gusztáv komponál a fogházban

Ártatlanságát hangoztatja a lajnzi gyilkossággal vádolt bécsi nagykereskedő

Bécsből jelentik: *Schäftner* Kittynek, a lajnzi vadaskertben történt meggyilkolása ügyében tudvalevőleg Berlinben letartóztatták Bauer Gusztávot, akit napokkal ezelőtt átszállították a bécsi törvényszék fogházába. A nyomozás központjában egy hölgy áll, akit Bauer nem akart megnevezni s állandóan azt hangoztatta, hogy ennek a hölgynek a meghibásodásból adta el a meggyilkolt *Schäftner* Kitty prémieit. A nyomozás megállapította, hogy az a hölgy, akire Bauer, mint alibitanura hivatkozik, azonos az osztrák főváros egyik legnagyobb szűcsárnyüzlete tulajdonosának a feleségével, D.-nével. Az asszony, akit a vizsgálóbíró már kihallgatott, azt vallotta, hogy soha nem bízza meg Bauert prémek eladásával. Ez az asszony lesz a vádualak egyik koronatanúja. D.-né ellen egyébként a férje megindította a válópert, mert megállapítást nyert, hogy intim viszonyt tartott fenn Bauer Gusztávyal.

Bauer ellen a súlyos gyanúkokon kívül semmiféle pozitív bizonyíték nem került fel. Bauer ártatlanságát hangoztatja s bár a vizsgálóbíró naponta több ízben is kihallgatta, eddig nem sikerült vallomásra bírni.

Bauer mindössze annyit ismert be, hogy együtt volt a gyilkosság napján *Schäftner* Kittyvel. Ezt is csak akkor vallotta be, amikor behívnyta, hogy találkozott a meggyilkolt asszonnyal. Voltaképpen csak ebből következett, hogy Bauer ha nem is maga követte a gyilkosságot, de része volt abban.

Bauer védője arra hivatkozik, hogy nincs behívnyva, hogy a lajnzi állatkertben talált ruha azonos *Schäftner* Kitty holttestével. A védelem rámutat arra, hogy Bauernak semmi oka nem volt a gyilkosság elkövetésére, anyagi okokból annál kevésbé követhette el a gyilkosságot, mert jómódu ember, aki soha nem küzdött anyagi gondokkal, sőt az üzletéből neki járó haszonrészeseledést hat hónap óta nem vette fel, mert erre sem volt szüksége.

Bauer a fogházban teljes nyugalommal viselkedik, noha sokkal szigorubbán bának vele Bécsben, mint Berlinben, ahol a börtönben harminc dalt komponált. Mikor Bécsbe szállították, azt kérte, hogy ezeket a szerzeményeket adják ki családjának, azonban a vizsgálóbíró ezt a kérést megtagadta, mert nem tartja kizártnak, hogy a dalok köztáji között titkos jelek vannak. Azt ellenben megengedte a vizsgálóbíró, hogy Bauernak a fogházba kottapapírt és egy összungzattant adjanak be, mert komponálni akar.

Schäftner Kitty meggyilkolása ügyében a főtárgyalást február közepén tartják meg Bécsben. Bauer esküdtszék elé kerül s az esküdtszéki tárgyalás iránt már most is olyan nagy az érdeklődés, amintőre a bécsi esküdtszék történetében még nem igen volt példa.

Tovább folyik a zsidóüldözés a budapesti főiskolákon

Szombaton a központi egyetemről távolították el a zsidó diákokat

Budapestről jelentik: A műegyetemen lezajlott botrányok után a központi egyetemen már csendesebben hajtották végre a zsidó diákok eltávolítását és verekedésre egyik főiskolán sem került sor. Az ébredő diákok szombaton csak barátságosan, Hírüg nélkül beszélgettek és csak azokkal szemben léptek fel erőlesen, akik vonakodtak elhagyni az egyetem épületét.

A központi egyetemen délelőtt 10.—12-ig rendszeren folytak az előadások, a színeiben azonban hozzáfogtak a tányérsapkások a zsidó diákok eltávolításához. Keppen-hárman közrefogtak egy-egy zsidó diákok és felszólították, hogy hagyja el az egyetem épületét. Néhányan vonakodtak eleget tenni a felszólításnak, ezeket kivonszolták a padból és lekísérték őket egészen a lépcsőházig. Az eltávolított diákok szerint az erőszakoskodó tányérsapkások kivétel nélkül joghallgatók voltak.

Amíg a tudományegyetemen ezek az eltávolítások folytak, addig a műegyetem környékén a legnagyobb csend uralkodott. Ennek természetesen az volt az oka, hogy a zsidó műegyetemi hallgatók szombaton nem jelentek meg az előadásokon.

Kettészakadt a zagrebi Gradjanski

A legjobb játékosai elhagyták a legnagyobb zagrebi sportegyesületet

Zagrebból jelentik: A legnagyobb zagrebi sportegyesületben, a Gradjanskiban pénteken este megtartott közgyűlés után súlyos válság tört ki, amennyiben a sportegyesület két frakciója, az öregek és a fiatalok között nézeteltérések merültek fel. Már hónapok óta köztudomású volt, hogy a Gradjanskiban heves személyi villongások dúlnak és ennek következtében nem is lehetett megtartani azt a közgyűlést, amelyet néhány nappal ezelőtt hívtak össze. Pénteken este hosszas tárgyalások után megtartották a közgyűlést, amely mindvégig viharos lefolyású volt. A személyi ellentétek annyira kiéleződtek, hogy az egyesület vezetősége, súlyos botránytól tartva, nagyszámú rendőrség kiküldését kérte. A közgyűlésen összesen a két párt, az öregek és a fiatalok és a választmányba minimális többséggel a fiatalok kerültek be. A közgyűlés után a klub tagjai közül mintegy kétszázan, köztük a csapat híres játékosai, *Perska*, *Babics*, *Cindrics* és mások, külön helyiségbe vonultak, ahol azonnal kilépési nyilatkozatot írtak alá.

Ezzel a szakadás az ország egyik legnagyobb sportegyesületében megtörtént. A tagok két táborra oszlottak s a futbalcsapat ereje így szétforgácsolt. Hasonlóképpen sokan bejelentették kiválásukat a sportegyesület más szekciójából is. Sportkörökben nagy szenzációt keltett a Gradjanskiban történt szakadás és a híres futbalcsapat a következő szezonban már megszűnik számottevő tényező lenni. Afelől még nem történt döntés, hogy az egyesületből kilépett tagok csatlakoznak-e egy másik sportegyesülethez, vagy pedig új klubot fognak alakítani.

Győzött a versenyben.

a fogak szépségben és épen tartásában a hűséges foggyasztók milliói által 40 esztendő óta kedvelt és keresett

SARG

KALODONT Szebb fogak

Elnyelt a futóhomok egy sztapári földbirtokost

Halálos szerencsétlenség kutfurás közben

Szomborhól jelentik: Pénteken este borzalmas szerencsétlenség történt Sztapáron.

Kovácsév Vlada negyvenöt éves földbirtokos egy cigánnyal már néhány nap óta kutat ásott háza előtt. Pénteken délután már öt méter mély volt a gödör, amikor a cigány homokos talajhoz ért. A cigány abbahagyta a munkát és jelentette Kovácsévnak, hogy abbahagyja az ásást, mert homokot veszélyes ásni. Azt ajánlotta, hogy tömjék be a gödröt s más helyen próbáljanak kutat ásni. Kovácsév erre maga ment le a gödörbe és ásni kezdett. Egy óra hosszat ásott, amikor egyszerre csak *velőtrázó segélykiáltások hallatszottak*. A ház és az ucca népe összefutott a gödör köré és látták, amint Kovácsév kapálódzik és ki akar jutni a homokból. Minél jobban kapaszkodott felfelé, annál mélyebbre süllyedt a futóhomokba. Egy hurkot dobtak le Kovácsév dereka köré és megpróbálták kihúzni a homokból. Ekkor már derékig volt a homokban a földbirtokos és a homok hatalmas erővel húzta lefelé. Kovácsévet nem merték tovább húzni, mert félték, hogy tőből kihúzzák a lábát. Este hét óra volt már, amikor telefonáltak Szomborba, ahonnan egy kutfuró jött a szerencsétlen ember megmentésére, de ő sem tudott eredményt elérni. Hét óra után már csak a feje látszott ki Kovácsévnak, akit néhány perc múlva elnyelt a futóhomok.

A gödör mellett most egy másik gödröt ásnak és alagutat vájnak, amelyen keresztül megpróbálják kihúzni a holttestet. Kovácsév Vlada tragikus halála nagy részvétet keltett.

A sztapári csendőrség az esetről értesítette a szombori államügyészséget.

A Bácsmezei

NAPLÓ-ra

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részesül a könyvkedvezményekben

HIREK

— **Küldöttségek Ófelségénél.** Az Avala jelenti Beogradból: Ófelsége Alekszandar király szombaton a kihallgatás fogadott egy tuzlai küldöttséget, amelynek élén Szjercsics Lutvo tuzlai polgármester állt. A küldöttség vezetője a tuzlai polgárság nevében köszönetet mondott Ófelségének az október harmadikai törvények meghozataláért. — Szombaton délelőtt tizenegy órakor a horvátországi földművesek ötvenegy tagu delegációját fogadta a király. A delegátusok, mint a horvát földműves szövetségek képviselői hódolatlukat nyilvánították Ófelsége előtt és köszönetet mondtak az uralkodónak a január hatodikai proklamációjáért és október harmadiki törvényeiért. A küldöttség vezetője ezután felkérte Ófelséget, hogy fogadja el a zagrebi földművesok és a földműves szövetségek védőkéségét. Az audiencia után a régi királyi palota nagytermében megvendégelték a küldöttség tagjait.

— **Zsivkovic miniszterelnök köszönete a hozzátartozóknak táviratokról.** Az Avala jelenti Beogradból: A miniszterelnökség kabinetjéből a következő közlést adták ki: A királyság új elnevezése és közigazgatási felosztásáról szóló október 3-iki törvény meghozatala alkalmából Zsivkovic Petár miniszterelnök-belügyminiszterhez az ország minden részéből nagy számban intéztek üdvözlő táviratokat, amelyekben a nép főmének ad kifejezést az állami aktus felett. Mint hogy lehetetlen minden üdvözlésre külön válaszolni, a miniszterelnök ur ezután fejezi ki köszönetét mindazoknak, akik őt üdvözlöttek.

— **Bánok eskütétele.** Beogradból jelenti az Avala: Szombaton délelőtt Zsivkovic Petár tábornok, miniszterelnök-belügyminiszter kezébe három bán tette le az esküt. Délelőtt tizenegy órakor Milosavljevic Szvetislav vrabasi bán, féltizenkettőkor Nesztorovic Gyóka moravai bán, tizenkét órakor pedig dr. Tartaglia Ivó tengeremléki bán tettek esküt.

— **Kedden és pénteken fogad a közlekedésügyi miniszter.** Beogradból jelenti az Avala: A közlekedésügyi miniszter a feleket hetenként kétszer, kedden és pénteken délelőtt 10—12 óráig fogadja. Azoknak, akik a jelzett napokon kihallgatást kérnek a minisztertől, legkésőbb délelőtt tíz óráig kell jelentkezniük.

— **A belügyminiszterium felhívása a dunai bánági községekhez.** Noviszadról jelenti: A belügyminiszter körrendeletben utasította az összes dunai bánági községek, hogy a községi levéltárban kezeljék régi aktáik közül azokat, amelyek történelmi vonatkozásban vannak a Vajdasággal, juttassák el a noviszadi állami levéltár igazgatóságához.

— **A királyság új elnevezésének és közigazgatási beosztásának megünneplése Kikindán.** Kikindáról jelenti: Kikinda város vasárnap ünnepli meg a királyság új elnevezését és területi beosztását. Granics Vojislav polgármester elnökletével vasárnap délelőtt tizenegy órakor díszközgyűlést tartanak, amelyről üdvözlő táviratot küldenek Ófelsége Alekszandar királynak és Zsivkovic Petár miniszterelnöknek. Este kivilágítják a várost, az uccákon pedig fáklyásmenet vonul át a katonazenekar kísérete mellett, majd szerenádokat adnak Sztefanovic Milivoj tábornoknak.

— **Tanítónői elnevezés.** A közoktatásügyi miniszterium Kuluncsics Eteleka okleveles tanítónőt Palicsra tanítónőnek nevezte ki.

— **Dotöltötték a noviszadi Lloyd titkári állását.** Noviszadról jelenti: A noviszadi kereskedők és gyár-íparosok egyesülete pályázatot irt ki a dr. Tabakovics Alekszandar titkár lemondása folytán megüresedett titkári állásra. A Lloyd választmánya a tizenegy pályázó közül Szekulics Dusánt a noviszadi kereskedelmi és iparkamara volt titkárává választotta meg titkárára.

— **Bírósági elnevezések.** Noviszadról jelenti: Dr. Ignjatovic Nikola, a noviszadi felebbviteli bíróság elnöke Draisen Ludmilát a noviszadi, Szturovics Jágát a szubotica, Berlekovic Dobrinkát a kikindai, Arsenov Vladimirt a becskeréki, Radojev Ruzsicsát a pancsevói, Kojics Mitradot a kikindai, Erdeljan Sándort a szentai, Manglovics Radoszlavot a dardái járásbírósághoz és Dimitrijevic-Pantelics Darinkát a noviszadi felebbviteli bírósághoz napidíjassá nevezte ki.

— **A zagrebi tartományi főispánság közlése a Horvát Szövetkezeti Bank ellen lefolytatott vizsgálatról.** Az Avala jelenti Zagreből: A zagrebi tartományi főispánság közlést bocsátott ki, amely szerint a zagrebi királyi törvényszék az államügyész javaslatára elrendelte a büntető eljárás megindítását a Horvát Szövetkezeti Bank ellen, minthogy az szoros összeköttetésben áll a horvát földműveszövetkezetek főszövetségének Maticájával. A büntető eljárást a főszövetségre is kiterjesztették. Ami azokat a támadásokat illeti, amelyek egyes lapokban a főszövetség ellen folytatandó vizsgálatra kiküldött bizottság működése, valamint a zagrebi rendőrség eljárása ellen jelentek meg, hivatalosan megállapították, hogy az eljárást szigorúan a törvény rendelkezései értelmében folytatták le és a támadások alaptalanok.

— **Az építészeti miniszterium döntése a beogradai népegyetem felkérő.** Beogradból jelenti az Avala: Az építészeti miniszter megemmisítette Beograd város építészeti szekciójának korábbi határozatát, amely megengedte, hogy a népegyetem palotáját a Kolarac-alapítvány telkén építsék fel. A határozatot azért somismitette meg a miniszter, mert az nem felel meg az új városrendészeti tervnek, amelynek törvényereje van.

— **Csehszlovákia újból megkezdte a kereskedelmi tárgyalásokat Németországgal.** Prágából jelenti: A csehszlovák kormány legközelebb javaslatot fog előterjeszteni a parlamentben arról, hogy Csehszlovákia újból kezdje meg a kereskedelmi tárgyalásokat Németországgal. Csehszlovákia ezzel egyidejűleg Lengyelországgal és Magyarországgal is tárgyalásokat akar folytatni új kereskedelmi szerződés megkötéséről.

— **Magyarország egyezségi ajánlatot tett a jóvátételre.** Londonból jelenti: A Times levelezője szerint Magyarország, tekintettel a keleti jóvátételi tárgyalásokon elfoglalt helyzetre és a Young-terv esetleges következményeire, egyezségi ajánlatot tett, amely a kormányok közötti adósságok igénylésére vonatkozik. Magyarország ezen ajánlatában azonban hangsúlyozza, hogy az optársügyet ki kell vonni a jóvátételi kérdések komplexumából. A magyar jelentés szerint állítólag több, mint tízezer magyar alattvaló ügye várja, hogy a legközelebbi jóvátételi tárgyalás során elintézzést nyerjen, köztük több habburgi főhercegnek az ügye is, akik igen jelentékeny kártérítést követelnek elkobzott vagyonukért.

— **Szimultán sakk-verseny a szubotica sakk-körben.** Vasárnap délután két órakor dr. György Imre sakkmeister szimultán játszik a sakk-kör helyiségében (Sztipics-étterem) körüljárta számu ellenfél ellen. Részvételi díj nincs. A játékosok vigyenek magukkal sakk-táblát.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint enyhe és jobbára borús idő várható, nyugaton sok helyütt esővel.

TÖZSDE

Zürich, okt. 19. (Zárlat.) Beograd 9.12.5, Páris 20.32.5, London 25.18, Newyork 516.70, Brüsszel 72.20, Milanó 27.15, Madrid 73.25, Amszterdam 208.15, Berlin 123.43, Bécs 72.65, Szófia 3.74, Prága 15.30, Varsó 58, Budapest 90.30, Bukarest 3.08.

Noviszadi terménytözsde, okt. 19. Buza bácskai 77 kg. 190—192.50, bácskai 78 kg. 192.50—195, szerémi 77 kg. 187.50—192.50, bánati 77 kg. 187.50—192.50. Árpa bácskai és szerémi 63—64 kg. 125—127.50. Zab bácskai és szerémi 145—150. Tengeri bácskai uj 107.50—112.50, bácskai XII.—I. 127.50—132.50, bácskai uj III. Duna 145—150, bácskai uj IV.—V. 147.50—152.50, bácskai szárított X. 147.50—152.50, bácskai szárított X. Duna 152.50—155, bánati Duna III. 145—150, bánati Begej III. 145—150, szerémi uj 107.50—112.50, szerémi uj XII.—I. 127.50—132.50, szerémi Duna III. 145—150, szerémi szárított X. 147.50—152.50. Liszt 0gg és 0g 295—305, 2-es 270—280, 5-ös 245—255, 6-os 210—220, 7-es 175—185, 8-as 115—125. Korpa bácskai, bánati és szerémi jutászákokban 105—110.

Budapesti gabonátözsde, okt. 19. Határidőzúlet: Buza októberre 22.08—22.15, zárlat 22.15—22.16, márciusra 24.14—24.27, zárlat 24.19—24.20, májusra 24.84—24.90, zárlat 24.50—24.90. Rozs októberre 16, márciusra 18.17—22, zárlat 18.22—23. Tengeri májusra 17.18—17.30, zárlat 17.30—17.32. Készárúpiac: buza 21.65—24, rozs 15.75—15.85, takarmányárpa 15.25—16.50, sörárpa 17.50—17.21, repce 51—52, tengeri 13.75—19.25, zab 14.50—15.75, korpa 11—11.25. Irányzat lanyha.

Csúcsai terménytözsde, okt. 19. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza december (129.75) 128 egynyelcad, március (137.125) 136, május (141) 139 és fél. Tengeri december (91.75) 93 háromnegyed, március (96.875) 90 háromnegyed, május (99.50) 96 háromnegyed. Rozs december (105).

Winnipeg terménytözsde, okt. 19. Középfolyamok: Buza október (140.50) 139 egynyelcad, december (141.75) 140 egynyelcad, március (148.375) 147 egynyelcad.

Liverpool terménytözsde, okt. 19. (Zárlat.) Buza október (sh. 9 d.) sh. 8 egynegyed d, december (sh. 9.4 ötnyelcad d.) sh. 9.3 d, március (sh. 9.11 háromnegyed d.) sh. 9.10 egynegyed d, május (sh. 10.3 egynyelcad d.) sh. 10.1 és fél d.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő. Duna: Bezdán 78 (+30), Apatin 136 (+25), Vukovár 88 (+4), Noviszad 52 (+7), Zemun 16 (+8), Pancsevó 20 (+10), Szmederevó 102 (+7). Száva: Zagreb 132 (+12), Mitrovica 124 (+4), Beograd 47 (+10). Tisza: Senta 82 (+12), Tittel 33 (+6).

— **Jugoszlávia megbízottja a barcelonai világkiállítás legfőbb zsűrijének elnöke.** Beogradból jelenti az Avala: Dr. Steinmetz-Sorodolski, a barcelonai kiállítás jugoszláv pavillonjának főbiztosa, aki egyben a barcelonai kiállítás legfőbb nemzetközi zsűrijében is képviseli Jugoszláviát, a zsűri jövő héten kezdődő ülésszékre elutazott Barcelonába.

— **Rendelet az aprópénz elfogadásáról.** Beogradból jelenti az Avala: Az építészeti miniszter rendeletet adott ki, amely szerint a minisztérium alá tartozó pénztárak két dináros ércpénzt ötszáz dinárig, egydinárosokat kétszáz dinárig, féldinárosokat ötven dinárig, ennél kisebb váltópénzt pedig egy dinár értékig kötelesek elfogadni.

— **Súlyos Influenzajárvány Londonban.** Londonból jelenti: Az angol fővárosban súlyos influenzajárvány lépett fel. Csütörtökön és pénteken több ezer megbetegedés fordult elő. A járvány leküzdésére a hatóságok minden intézkedést megtettek.

— **Nem fogadták el az osztrák Nemzeti Bank elnökének lemondását.** Bécsből jelenti: Dr. Reich, az osztrák Nemzeti Bank elnöke a Bodenkreiditanstait ügyével kapcsolatban ellene intézett támadások miatt a köztársasági elnöknek benyújtotta lemondását, ami azonban a lemondást nem fogadta el.

— **Halálraítéltek három arabot a palesztinai zavargásokban való részvétel miatt.** Jeruzsálemből jelenti: A palesztinai zavargások ügyében a jeruzsálemi angol bíróság pénteken halálos ítéletet hozott. Három arabot ítélték golyó általi halálra, akikről bebizonyosodott, hogy résztvettek egy zsidó telepes meggyilkolásában. A meggyilkolt volt az első áldozata a palesztinai zavargásoknak s ez a halálos ítélet is az első, amit az angol bíróság a protektorátus fennállása óta kimondott.

— **A szovjet elítélprással fenyegeti Kínát.** Moszkvából jelenti: Vorosizilov hadügyi népbiztos nyilatkozott Oroszországnak Kínával való konfliktusáról és kommunista körökben is nagy feltűnést kelt, hogy a hadügyi népbiztos az »elítélpr« és »összemosorizsolom« kifejezéseket olyan gyakran használja, mintha a régi orosz vezérkari főnök vagy Vilmos császár nyilatkozott volna. A népbiztos nyilatkozatának lényege az, hogy az ő türelme fogytán van és ha Kína tovább folytatja támadásait, akkor az orosz keleti hadsereg összemorizsolja a kínai birodalmat.

— **A leghíresebb amerikai repülőgép-konstruktor szerint tíz év múlva négy óra alatt repülnek át az óceánt.** Newyorkból jelenti: Sikorszki Igor a leghíresebb amerikai repülőgép-konstruktor a napokban előadást tartott Newyorkban az oceáni repülőgépforgalom jövőjéről. Szerinte a repülőgépek néhány év múlva az oceáni stratoszférában átlag negyvenöt kilométeres magasságban fognak közlekedni. Ebben a magasságban egy száztonnás repülőgép kétszáz utassal akár ezeröttszáz kilométeres óránkénti sebességet is elérhet és így az oceáni ut nem lesz hosszabb négy-öt óránál. A stratoszféra minimális légnyomását a konstruktor úgy kívánja ellensúlyozni, hogy az utas fülkéket hermetikusan elzárja és azokon gépek segítségével tartja fenn a normális légnyomást.

LAUSANNE

MANOIR-SIGNAL Institut DE WERRA

Pensionátus fiatal lányok részére. Háztartási iskola. Modern nyelvek. Nyári-téli sportok. Legjobb referenciák. Igazgató: Mme DE WERRA. Prospektus a kiadóhivatal kúld. 0240

— **Közrekerített vagonfosztogató.** Vukovárról jelenti: A vukovári csendőrség hosszú nyomozás után leartóztatott egy veszedelmes vagonfosztogatót, aki két éven keresztül dézsámlta a vagonokat. A napokban a vukovári állomáson az egyik vagonból ellopott félvagon kukoricát. A lopást hamarosan észrevették és jelentették az esetet a hatóságoknak. A csendőrök kimentek a közeli falvakba és szemmel tartották azokat, akik olcsón adnak el kukoricát. Csakovci községben leartóztatott Kovaj Miklós földművest, aki kukoricát árusított. Kovaj bevallotta, hogy ő fosztogatta már két év óta a vagonokat. Lakásán házkutatást tartottak és nagymennyiségű árut foglaltak le.

— **Két titokzatos szovjetmegbízottat tartóztatnak Varsóban.** Varsóból jelenti: A lengyel közvélemény élénken foglalkoztatja annak a két titokzatos kommunista ágensnek sorsa és története, akiket a varsói rendőrség az elmúlt napokban rendkívül rejtélyes körülmények között tartóztatott le. Az egyik agitátor, akiről bebizonyították, hogy hosszú idő óta rendszeres propagatív működést fejt ki Lengyelországban, nem hallandó nevét árulni, mert azt állítja, hogy nevének kiszivárgása Nyugat Európában óriási politikai botrányt okozna. Előbb ugyanis hosszabb ideig Nyugat Európában működött és a legfelsőbb körökig férközött. A lengyel rendőrségnek az a benyomása, hogy az elfogott agitátor az orosz külügyi propaganda vezető embere. A másik titokzatos orosz tegnap délután Varsó egyik külvárosának főtérén találták, ahol vértől borítva összeesett. A rendőrök előtt kijelentette, hogy ismeretlen tettesek támadták meg. A lengyel hatóságoknak az a benyomása, hogy az orosz önmagát sebesítette meg, amikor látta, hogy nyomában vannak. Ez a másik agitátor állítólag odesszai munkás és Lambovnak hívják.

— **Uj törvény készül a közszégi pótdókról és illetékekről.** Noviszadról jelentik: A pénzügyminiszter törvénytervezetet készített, mely a közszégi pótdó és a közszégi illetékek egyöntetű megállapítását szabályozza. A pénzügyminiszter valamennyi várcsnak megküldötte ezt a törvénytervezetet és kérte a városok véleményét. Zagreb város ezzel kapcsolatban köriratban felszólította a városokat, hogy a jogoszláv városok szövetsége szpliti ülésének állásfoglalásáig ne mondjanak véleményt a törvénytervezetről, hanem hogy a városok a szövetség által elfoglalt álláspont szellemében adjanak egyöntetű véleményt.

— **A Beograd—pancsevói vasútvonal mentén kizárított földek parcelálása.** Beogradból jelentik az Avala: Az építésügyi miniszter jóváhagyta a Beograd—pancsevói vasútvonal mentén kizárított földek közül a pancsevói járásban levő Boreca község határában levő terület parcelálását.

— **Az apatini járásbírósg ideiglenes vezetője.** Beogradból jelentik: Az igazságtgyminiszter az apatini járásbírósg ideiglenes vezetésével és a legürgöcsbb folyógyek elintézésével Dragojlović Dusan járásbírórt bizta meg. Az apatini járásbírósg íresedésben levő két másik bírói helye még ma is betöltetlen.

Ruff-desszertek a legkedvesebb ajándékok

— **Bogoljubov előretörése a sakkvilágbajnoksági küzdelemben.** Berlinből jelentik: Két éjszakán át tartó heves küzdelem után befejeződött a világbajnoksági mérkőzés 14. játszmája, amely éppenugy, mint a 13. parti, Bogoljubov győzelmével végződött. A játszma kedde este kezdődött. Bogoljubov nyitott, újból csak vezérgyaloggal. A megnyitási előnyt Aljechin úgy akarta parafizálni, hogy hamarosan vezérszerét erőszakolt ki és végjátéki stádiumba vitte a játszmát. Bogoljubov azonban állandóan fenntartotta minimális pozícióelőnyét s amikor a játszmát a 41. lépésben félbeszakították, a szakértők látták, hogy Bogoljubov gyalogost fog nyerni, de ezt az előnyt még nem tartották elegendőnek a játszma megnyerésére. Szerdán este folytatták a játszmát. Bogoljubov nagyszerűen kezelte a végjátékot s egymásután három gyalogost meynyert. Aljechin szívesen védekezett, a 71. lépésben azonban időzavarba is került s kénytelen volt kapitulálni. Aljechin eddig hat játszmát nyert, négyet veszített, míg négy játszma remissel fejeződött be. Állás 8:6 Aljechin javára.

— **A ljubljanai repülőversenyre érkezett német repülők kalandja.** Ljubljanaiból jelentik: Vasárnap Ljubljanaiban repülőnapot rendeznek. A repülőversenyre Németországból a Cassel cég négy repülőgépet küldött. A német repülők a nagy ködben eltévedtek az utat s előbb Csehszlovákiában, később Magyarországon kényszerleszállást végeztek. Magyarországon a repülőket letartóztatták, mert az a gyanu merült fel ellenük, hogy hadianyagokat csempészenek. A német cég táviratilag igazolta a repülőket, mire szabadon engedték őket s zavartalanul folytathatták útjukat Ljubljana felé.

— **Csői Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényesök Gyorgyevics Dusan noviszadi vaskereskedő ellen megnyitotta a csődöt. Csődbiztos Levakovic Matija törvényeséki bíró. Csődbiztosok dr. Lemajics Jovan. Kérvetelések bejelentésének határideje december 18. felszámolási határidő 1930. január 21.

— **Umberto olasz trónörökös a jövő héten eljegyzi Maria José belga hercegnőt.** Brüsszeiből jelentik: Az eddigi hivatalos cáfolatok után ismét azt a hírt közlik a brüsszeli lapok, hogy Umberto olasz trónörökös eljegyzése Maria José belga királyi hercegnővel befejezett tény. Az olasz trónörökös a jövő hét elején Brüsszelbe fog érkezni és csütörtökön lesz az eljegyzés a királyi palotában. Azt is tudni vélük, hogy januárban lesz az esküvő.

— **Kuba dobta a nővérét egy bejegyzetgyuragyi gazdálkodó.** Beeskerekről jelentik: Schubert Péter bejegyzetgyuragyi gazdálkodó már régebbi idő óta rossz viszonyban volt nővérével. Pénteken ismét összeveszttek, mire Schubert megragadta a védekezni sem tudó asszonyt, kihurcolta az udvarra és hosszas dühködés után dobta a kuba. A segélykiáltásokra figyelmesek lettek a szomszédok, akik kimentek az asszonyt szorult helyzetéből és bevitték a kórházba, mintán súlyos sérüléseket szenvedett. Schubertet a csendőrség letartóztatta.

— **Szökött fegyenc tört be a novakanizsal trafikba.** Szentáról jelentik: A mitrovicai fegyházból augusztus 19-ikén megszökött Krsztonosics Nikóla, aki egy évi hártőnbüntetését töltötte ki a fegyházban. Szökése után betört Krsztics Próka novakanizsal trafikba, ahonnan nagymennyiségű dohánnyárut rabolt el. A lopott holmit két suhanc árulta, akiket elfogtak. A suhancok a rendőrségen azt vallották, hogy a dohánnyárut egy ismeretlen embertől vették, akiről személyleírást adtak. Szlávnics Nikóla rendőrfogalmazó a rendőri szaklapok fényképei alapján felismerte az illetőben a szökött fegyencet, akit nem sokára elfogtak. Krsztonosics Vukov Gliso rendőrkapitány előtt beismerte a betörést. A szökött fegyencet a kikindai ügyészség fogházába szállították.

— **Vásárl verekedésért háromhavi fogház.** A szuboticeai törvényesök szombaton tárgyalta dr. Vaszibovics Ljuba tanácselnök büntetőtanácsa a súlyos testisértés el vádolt Homola József esantaviri nap számos hünygyét, aki azzal volt vádolva, hogy ez év április hó 28-ikán a esantaviri vásárlban egy borozó sátorban Kozma Boni esantaviri lakost egy darab tűzfával felbevögtta és ezzel huszonkét napig gyógyuló sérülést okozott. A tárgyaláson a közvádat Gálics Bogdan államügyész képviselte, a vádlottat dr. Grün Sándor ügyvéd védte. A vádlott elmondotta, hogy ő volt a megtámadott és amikor felesége és huga látták, hogy őt ütik, védelmére jöttek és a verekedésben őket is megütötték. A vádlott után a bíróság kihallgatta Kozma Boni sértettet. Dr. Jeromics Riszto szakvéleménye szerint a sérülés nyolc napon túl és husz napon belül gyógyult meg. A bizonyítási eljárás befejeztével és a perbeszédék elhangzása után a bíróság meghozta az ítéletét, amely szerint hünyosnek mondotta ki a vádlottat súlyos testisértés vétségében és elítélte a 917 szaksz. figyelmeztetésével három havi fogházra. Az ítélet jogerős.

— **Ujpest—Budai Harilhárom 0:0. Bajnoki.**

— **Az Iglói diákok a Bunyevacska Maticában.** A szuboticeai Bunyevacska Matica kifünő mikedvelő gárdája október 20-ikán este fél kilenc órai kezdettel szinrehozza Farkas Imre zenés játékát, az Iglói diákokat. Az előadást Lulics Dezső rendezi s a szereplők a szuboticeai bunyevác mikedvelők legjobbjaiból kerülnek ki. Előadás után táncmulatság lesz.

— **Dr. Reis Elek gyermekorvos hazaérkezett és rendelkezéseit megkezdte.**

— **Meghalt dr. Glücksthal Adólf szentai városi főorvos.** Szentáról jelentik: Dr. Glücksthal Adólf főorvos pénteken éjszaka fél tizenkét órakor néhány heti betegeskedés után nyolcvankétéves korában elhunyt. Dr. Glücksthal negyvenöt éven át volt Szentai város főorvosa, 1918. évben ment nyugdíjba, de azóta is minden emberbaráti, közegészségügyi akcióban tevékeny részt vett. Főorvosi működéséhez fűződik a szentai kórház létesítése és fejlesztése. Mintegy hat évtizeden át volt a betegek jószágos önfeláldozó gyógyítója és segítője, s számtalan esetben a rászoruló szegény beteg párnája alá, vagy receptje mellé dugta a pénzt, hogy betege nyomorán is segítsen. Tiszteletbeli vármegyei főorvosnak is kinevezték, évtizedekkel ezelőtt királyi kitüntetésben részesült. A zsidó hitközség örökös képviselőtagjának, a szentegylet diszelnökének választotta. Mint orvos, szinte élete utolsó napjáig buvárkodott az orvosi tudományokban. Közel volt élete hetvenedik évéhez, amikor fáradtságot nem kimélve, felkereste a világhírű Ehrlich professzort frankfurti intézetében. A közoktatás nagy problémái is állandóan foglalkoztatták. A főgimnáziumi bizottságnak sok évig volt tagja. Az orvosi kar nesztorának halála nemcsak családját, özvegyét és két orvos fiát, hanem az egész várost mélyen lesújtotta. A városháza ormára kitűzték a gyászlobogót, Gyorgyevics Szlobodán polgármester rendkívüli tanácsülélen méltatta a halott érdemeit, majd a tanács kiküldte a családhoz a részvét kifejezésére dr. Borgyoski Millvói főorvost, dr. Zavisics Koszta főjegyzőt és dr. Felsőhegyi András tanácsnokot. A temetés, amely vasárnap délután két órakor lesz, a polgármester vezetése alatt részvesz a városi tanács. A zsidó hitközség szombaton dr. Vig Károly ügyvéd hitközségi alelnök elnöklété alatt rendkívüli ülést tartott. A képviselőtestület mély megilletődéssel, állva hallgatta végig az alelnök beszédét, mellyel dr. Glücksthal érdemeit méltat

— **György görög exkirály Nagyváradon.** Nagyváradról jelentik: Pénteken királyi vendéget kapott Nagyváradra érkezett az uralkodóház néhány előkelő tagjával. Bár az exkirály inkognitóban kívánt maradni, érkezésének híret nem lehetett eltitkolni. A volt görög király Nagyváradról rövid tartózkodás után a közel Bályokra utazik, ahol Pinkász József nagybirtokos, Ghica herceg sógorának a vendége lesz és három napon keresztül fog a régi kastélyban tartózkodni. György exkirályi tiszteletére nagyarányú körvadászatot rendeznek a vadregényes bályoki fenyevesben.

— **Orczy báróné nagyösszegű kártérítési pört indított Sípeki-Balás budapesti egyetemi tanár ellen.** Budapestről jelentik: Alig zajlott le az emlékezetes Sípeki Balás—báró Orczy Lajosné-per felebbviteli tárgyalása, máris újból foglalkoztatja a budapesti bíróságot a báróné és az egyetemi professor szakításának egyik következménye. Báró Orczy Lajosné ugyanis, amikor a professor feljelentette őt és látta, hogy most már végleges közöttük a szakítás, támadólag lépett fel és 60.000 pengős kártérítési pert indított Sípeki Balás Károly ellen. Báró Orczy Lajosné állítása szerint — ezt egyébként a büntetőperben is sokszor hangoztatta — a professor házasságot ígért neki és nyolc éven belül, amíg együtt voltak és a legjobb haratságban éltek, a professor ezt az ígértet sokszor megismételte. Eppen ezért — mint keresetben állítja — más férfakkal nem tudott megismerkedni, nem tudott férjhezmenni, de a lehetőségét is elvesztette annak, hogy valamikor elhelyezkedjen a polgári társadalomban valamilyen neki megfelelő férfi oldalán. Igaz ugyan, hogy még a barátságuk elején férjhezment báró Orczy Lajoshoz, ez azonban nem volt rendes házasság, csak állférjhezmenés volt. De egyébként — ezt az állítását is uton-utófélen hangoztatta már a báróné és most is egyik főérve a polgári perben — az után a per után, amelyet Sípeki Balás Károly indított ellene és amelyek során elsőfokon elítélték lopás miatt, most már semmi reménye nem lehet arra, hogy valaki feleségül fogja venni. A báróné azt követeli, hogy a professor legalább anyagilag tegye jóvá azt az erkölcsi kárt, amelyet neki okozott és ezt a kárt 60.000 pengőben kéri megállapítani. Az érdekesnek ígérkező tárgyalást a legközelebbi napokban tartják meg.

A „Korzó” cukrászdában
már 2 dinárért is elsőrendű sütemény kapható. Elismert legjobb teasütemény kilója 60 dinár. Torták kitünő minőségben legolcsóbb árban.

— **Tizenkét embert megölt a felrobbant acéolvasztó kemence.** Párisból jelentik: Az Excelsior tudósítója jelenti Madridból: Bilbao mellett egy javítás alatt álló acéolvasztó kemence felrobbant üzem közben. Tizenkét munkás meghalt, a súlyosan sebesültek száma 24 és 9 munkás hiányzik. A baracalcei vasöntődében történt robbanás teljesen rombadöntötte a kobót; körülbelül ötven munkás sebesült meg; közülük hat halálán van. Huszonnégy munkás súlyos sérüléseket szenvedett. Eddig 12 halottat találtak. Félf, hogy a romok alatt még több holttest fekszik.

— **Október 23-ikán ül össze Párisban a volt Déli Vasutak ügyeit rendező konferencia.** Beogradból jelenti az Avala: A volt Déli Vasutak vonalainak telekkönyvi rendezésére összehívott konferencia október huszonhármadikán ül össze Párisban. A konferencián Olaszország, Jugoszlávia, Ausztria és Magyarország képviselői, valamint a francia kötvénytulajdonosok kiküldöttjei vesznek részt. Jugoszláviát az igazságügyminisztérium nevében dr. Kugler osztályfőnök és dr. Polec Jankó ljubljanai egyetemi tanár, a közlekedésügyi miniszter nevében pedig dr. Vöncsin Rádó közlekedésügyi miniszteri referens és dr. Vucšina Leon az államvasutak vezérigazgatóságának jogi referense vesznek részt.

A valódi, legjobb francia eredeti cognac

Vezérképviselőt és lerakat

ETABL. D. PECHMAJOU & Co. K. G. ZEMUN

Panflavin

Zur Desinfektion der Mund- u. Rachenhöhle

Szakorvosok ajánlják torokgyulladás, meghűlés, valamint a spanyolnátha elleni védekezésül.

A valódi Panflavin-paszfillák a fenti eredeti csomagolásban minden gyógyszerárban kaphatók.

BAYER

— Huszezer egyesület van Bécsben. Bécsből jelentik: Egy most megjelent hivatalos statisztika adatai szerint az osztrák fővárosban nem kevesebb, mint huszezer egyesület működik. Az egyesületek között a legfantasztikusabb nevű és célú tömörüléseket találjuk. Egy külön egyesületük van a mopszlükutyák barátainak, a házasságukban csalódott férfiaknak és a horgászoknak is. A huszezer egyesület azt jelenti, hogy Bécsben huszezer polgár viseli joggal az elnök címét és negyvenezren nyomtatják névjegyükre az alelnöki titulust, mert minden egyesületek legalább két alelnöke van.

— Jugoszláv orvosok látogatása Londonban. Londonból jelentik: Pénteken Jugoszláviából száz orvos érkezett Londonba. A jugoszláv orvosok londoni látogatását az ujonnan alakult angliai jugoszláv egyet rendezte. Az angol fővárosba érkezett vendégeket jugoszláv és angol egyetemi hallgatók kalauzolták. A jugoszláv orvosok a Lordmayor részéről is meghívást kaptak.

Ha jó feleség akar lenni,
főzéshez, sütéshez csak
„MIRAGOLD“
étolajat fog venni

121/0

— Krisztushívő zsidó misszionárius előadása Noviszadon. Noviszadról jelentik: Richter Mose, a Krisztuskövető zsidók misszionáriusa vasárnap délután négy órakor Noviszadon a Szarajevszka ucca 1. szám alatti missziós házban előadást tart „Mi Messias-hívő zsidók és a bibliai monotheizmus” címmel. Az előadáson mindenkit szívesen látnak.

— Eltűnt egy szubotical kisfiu. Mezei István tízéves szubotical cigányfiu, akinek szülei a Magyar-ucca 39. szám alatt laknak, kedden eltűnt szülei lakásáról. A fiu előzőleg magához vette hedegűjét és valószínűleg valakinek a rábeszélésére megszökött a szülői házból. A gyerek korához képest jól fejlett és eltűnésekor nadrágját és bricsesz-nadrágot viselt. Az aggódó szülők kérik a közönséget, hogy a fiut akárhol meglátják, adják át a rendőrségnek.

Agnés krémtől gyönyörű lesz

— Halálos táncmultság. Noviszadról jelentik: Kis Sándor harmincegyéves telecskai földmives még 1924 február 24-ikén Telecskán egy táncmultság alkalmával összeveszett Bogdán Antal telecskai legénnyel és egy vasdarabbal kétszer úgy ütötte fejbe Bogdánt, hogy az nyomban meghalt. A szombori törvényszék múlt évi május 18-ikán kétévi fogságra ítélte Kis Sándort, akinek büntetését pénteken a felebbviteli bíróság négyévi fegyházra emelte fel.

— Emberölésért egyévi fogság. Noviszadról jelentik: Kocsmai verekedés közben történt emberölés miatt került a noviszadi felebbviteli bíróság elé Petlovác Péter negyvennyolc éves dárdai gazdálkodó. Petlovác Dárdán 1924 november 30-ikán egy kocsmában Jovics Iliját verekedés közben bottal fejbeütötte. Jovics erre három késszurással szivenszurta és megölte Petlovácot. A szombori törvényszék múlt évi május 21-ikén kétévi fogságra ítélte Petlovácot. A büntetést a felebbviteli bíróság pénteken egyévi fogságra szállította le.

Szőrmét saját érdekében
csakis 9940
jól képzett és

megbízható szücsnél
vásároljon.

Spitzer

szőrmemodelljei jók,
olcsók,
elegánsak

Subotica, Sokolska ul. 3

— Stalin súlyosan megbetegedett. Rigából jelentik: Stalin, az orosz kommunistapárt vezérfitkára ideg-bajban súlyosan megbetegedett. Állapota súlyos és az

orvosok szerint legalább két hónapi pihenésre van szüksége. Stalin betegsége miatt egyelőre visszavonul a politikai élettől.

— A Lantos Magazin új száma. Rendkívül izlées kiállításban, kitünő tartalommal jelent meg a Lantos Magazin október 15-iki száma. A lap közli Markovics Rodion folytatásos regényét, az Aranyvonat-ot. A Lantos Magazin kapható a Literáriánál.

— Házasság. Kun Szabó Dezső és Schlesinger Ily ma délelőtt fél 12 órakor tartják esküvőjüket a Szent Teréz-templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

— A szubotical iskolaszék egyelőre levette a napirendről a tanítóképző épületének kérdését. A szubotical tanfelügyelőség, mint jelentettük, a megszüntetett szubotical tanítóképző épületében központi elemi iskolát akart létesíteni, de miután a közoktatásügyi miniszterium az épület mintegy háromnegyed részét a szubotical leánygimnázium céljaira engedte át, ez a terv meghusult. A szubotical iskolaszék erre akciót indított annak érdekében, hogy az épületet kizárólag elemi iskola részére használják. Az iskolaszék, valamint a városi tanács is azon az állásponton van, hogy miután az épület a város tulajdona, a rendelkezési jog is a városé és nem a miniszteriumé. A városi iskolaszék, amely pénteken este Osztojics Szelimir polgármester elnöklése alatt ülést tartott, többek között erről a kérdésről is tárgyalt, de nem hozott érdemleges határozatot. Ugy döntöttek, hogy a kérdést egyelőre leveszik a napirendről és bevárják a városi tanácsnak a döntését, miután a városi tanács is foglalozik majd ezzel a kérdéssel és nincs kizárva, hogy a rendelkezési jog ügye az október 29-iki városi képviselőtestületi ülés elé kerül.

Gerber-féle Speciál világos sör elismerten a legjobb és legízletesebb.

— A szubotical törvényszék vádtanácsa szabadlábra helyezte Richter János gyógyszerészt. Megirtuk, hogy a szubotical munkásbiztosító pénztár vezetősége részéről megindított eljárás következtében Richter János szubotical gyógyszerészt letartóztatták és a rendőrségi nyomozás befejeztével átadták az ügyészségnek. A törvényszéken Radovics Szetén vizsgálóbíró pénteken hallgatta ki Richter Jánost és Richter ellen elrendelte az előzetes letartóztatást. A vizsgálóbíró határozata ellen Richter védője, Miladinovics Szlobodán ügyvéd felfolyamodással élt a vádtanácshoz, amely szombaton délben foglalkozott ezzel az ügyvel dr. Carevics Vlahó elnöklése alatt. A vádtanács Marinkovics Jován törvényszéki bíró referátuma alapján hosszabb tanácskozás után azt a végzést hozta, hogy Richter Jánost szabadlábra helyezze, ellenben jóváhagyta a vizsgálat továbbfolytatására vonatkozó határozatot. A vádtanács határozata értelmében Richter János szombaton déli egy órakor elhagyta a fogházat.

Ügyvédi iroda áthelyezés. Dr. Grün Sándor ügyvédi irodáját Vilsonova ul. 21. sz. alá helyezte át.

A Szombori Zsidó Nőegylet a szegény iskolás gyermekek téli felruházása céljából azzal a kérelemmel fordul a nemesszivű társadalomhoz, hogy ezt a fontos akciót pénzbeli adományokkal vagy ruhaneművel támogassák. Felnőtt szegényeink is hálás köszönettel adoznának azoknak, akik a tél hidege ellen feleslegessé vált viselt ruhákkal ajándékoznak meg őket. Az adakozókat arra kérjük, hogy egy a pénzbeli hozzájárulást, mint a ruhaadományokat Haberfeld Józsefné-hoz sziveskedjenek eljuttatni.

— Új postabélyegek Ausztriában. Bécsből jelentik: Az osztrák postaigazgatóság november elején bocsátja forgalomba a különböző címletű új postabélyegeket. Az új postai értékek az eddigieknél sokkal művészebb kivitelűek lesznek és az egy sillingen aluli címleteket Ausztria legszebb vidékeiről készült fényképfelvételekkel díszítik. Az egysillinges és ennél nagyobb értékű bélyegekre a Szent István-templom és a bécsi Nemzeti Könyvtár épületének képe kerül.

— A noviszadi Rotary Klub ülése. Noviszadról jelentik: A noviszadi Rotary Klub pénteken este ülést tartott, amelyen dr. Adamovics István elnökölt. Az ülésen kidolgozták az alapszabályokat, majd a választmányba választották dr. Nikolics Brankó közjegyzőt és Brkics Vojint, a noviszadi munkásbiztosító pénztár igazgatóját. A felügyelőbizottság tagjai lettek Gold Béla és Gracsanin Gája, helyettes Jovanovics Péro. A Rotary Klub táviratilag üdvözölte a beogradi és zagrebi Rotary klubokat.

— Dr. Török Béla igazgató-főorvos szabadságáról hazaérkezett és rendeléseit megkezdte.

— Halálozások. Súlyos csapás érte dr. Kellert Benő szubotical ügyvédet. Édesanyja özvegy Kellert Mór-né nyolcvankétéves korában Szomborban szombaton meghalt. Temetése vasárnap délután lesz. — Becske-rekről jelentik: Özvegy Ujházy Aladárné pénteken hatvankilencéves korában meghalt. A köztisztelőben álló becskereki uriaszonyban Ujházy Gyula becskereki és Ujházy Lajos szentai bankigazgatók édesanyjukat gyászolják. Az elhunyt temetése szombaton folyt le nagy részvét mellett.

— Eljegyzés. Loschitz Lyca és Guttmann Pál, Noviszad, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Vizsgálati fogságba helyezték a noviszadi zsirszódás merénylő leányt. Noviszadról jelentik: Paprics Milán vizsgálóbíró szombaton kihallgatta Lavirác Márta noviszadi leányt, aki, mint ismeretes, vasárnap zsirszódás merénylőket követett el Ivánovics Mile noviszadi fiatalember ellen. A vizsgálóbíró Lavirác Mártát vizsgálati fogságba helyezte, aki ebbe a határozatba bele is nyugodott.

Dr. Singer Adolf belgyógyász-specialista egy hétre elutazott.

— Elfogott betörő. Noviszadról jelentik: A sztpári csendőrség letartóztatta Nikolics György sztpári földművest, aki Trnjakov Zsárkó sztpári földbirtokosnál több betörést követett el és értékes holmikat lopott. A betörőt átadták az apatini járásbírósnak.

A szubotical ág. evang. egyházközség csütörtökön, október 24-én este 6 órakor tanácsulást tart Szántó Róbert eltávozása folytatás üresedésbe jött lelkesítő állás betöltésének tárgyában. A tanácsulésen Jahn Jakob főesperes fog elnökölni.

Dr. Oršić Lázár, Subotica város volt főjegyzője megnyitotta ügyvédi irodáját Strosmajerova ul. 22. sz. alatt. (Halpica).

Kifakult bőrtárgyakat senki sem akar használni, még akkor se, ha a bőr különben még jó. Nem kár ezekért? Van azonban egy bőrfestőszer, amellyel a foltos és kifakult női cipőket, aktatáskákat, bőrdöbket, bőrszékkeket újjá varázsolhatjuk, ennek a szernek neve: »Wilbra.«

Vernácski Sztéván sztarakánizsa ügyvéd irodáját Kralja Aleksandra ucca 9. sz. alá helyezte át. Telefonszám 17.

Köhögést, meghűlést, rekedtséget, tüdőbajokat biztos eredménnyel gyógyít a Sirolen. Gyógyszertárakban kapható.

»Hotel Centrál« Sztárl Becsej. Elsőrangú konyha. Tiszta szobák. Napi panzió fűtéssel együtt hatvanöt dinár.

Végh Márta ritmikus tornatanítását hölgyek és gyermekek részére Szomborban október hónapban megkezdte. Jelentkezés Csitaonicska ucca 24. szám alatt délelőtt 9 és 11 óra között.

Angol matrózok vendégszereplése Szusákon. A fiúmei kikötőben jelenleg két angol hadihajó borgonyzik. Az angol hajók tisztjei és legénysége gyakran randulnak át a halott Fiuméből a lüktető életet élő Szusakra. Vasárnap az angol hajó legénysége a szusaki Orijet futballklubbal barátságos mérkőzést játszik.

Akiknek a szivmüködése rendetlen, erőlködés nélkül úgy érhetnek el könnyű székélést, ha naponta reggel éhgyomorra megisznak egy kis pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Szivszakorvosok megállapították, hogy a Ferenc József viz súlyos billentyűhibáknál is enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 26

elsőrendű különleges divatruház és
férfi szabásati műterem
BEOGRAD

Vuka Karadžića 18, Telefon 24-98

Férfi- és fehérmű mérték után elsőrendű, valódi angol anyagból, előkelő szabással és legfinomabb kidolgozásban. BURBERRY, Waterproof, Trenchcoat, utazó és sportruhák, lomberfelöltők urak és hölgyek részére. NICKY-féle feltűnő izléses nyakkendő.

KÖZGAZDASÁG

A Duna vizállásának apadása megbénítja a hajózást és nagy károkat okoz a kivitelnak

Az összes jugoszláv folyók apadnak

Noviszadról jelentik: A Dunának rendkívül nagy apadása komoly zavarokat okozott a jugoszláv hajózásban és ezzel a kiviteli forgalomban is. Szerencsére az utóbbi napokban néhány centiméternyi emelkedés állott be, de viszont fentről újabb apadás észlelhető.

A nagy apadás következtében a személyhajóforgalmat a Dunán a legszűkebb határok közé kellett szorítani, míg a teherforgalom csak a legnagyobb nehézségekkel bonyolítható le. Az alacsony vízállás miatt nem lehet az uszályokat kihaszni és maguk a vontatógöcsök a gázlókon keresztül csak nagy nehézséggel tudnak átmenni, a megrakott uszályok pedig folyton zátonyra futnak. A jugoszláv Közép-Dunán Opatovac és Sarengrad között a legnehezebb a forgalom lebonyolítása, de még nagyobb nehézségekkel jár az uszályhajóforgalom az Aldunán, ahol Moldova és Orsova között kénytelenek a hajóuszályokat átrakni, illetve a rakományokon könnyíteni. Nagyban hátráltatja a dunai forgalmat a ködös időjárás. Mindezek miatt a hajószállalatok nem tudnak kötelezettségeiknek megfelelni, mert a forgalom nehézsége miatt nem érkeznek üres uszályok vissza és így a vállalatok nem tudják a kiviteli szükségleteit kielégíteni. Moldvától Brailág most hetekig is eltart az ut és ebből nemcsak a hajóstársaságoknak, de a kivielenek is és így elsősorban a gabonakereskedelemnek van nagy kára, mert a kereskedők a kivitellel kerülő gabona ellenértékét csak későn kapják meg, így nem tudnak fizetési kötelezettségeiknek eleget tenni és mindezek felül nagy kamatvesztéseket szenvednek.

A noviszadi révkapitányságon a Bácsmégyei Napló munkatársának a következő felvilágosítást adták:

— A Duna alacsony vízállása különösen a Szlan-kamen—vukovári vonalon okoz nagy zavarokat, bár a vízállás az utóbbi négy-öt napban némiképp emelkedett. Noviszadon e hó 12-ikén volt a Duna vízállása a legmélyebb, amikor is 27 centiméteren állott a víz, míg most már 65 centiméterre emelkedett. A Duna vízállásának emelkedése a drávai hullámszárnak tudható be,

de részben a felülről jövő emelkedés is elősegítette a víz szintjének emelkedését. A Duna felsőfolyása mentén az utóbbi napokban előfordult esőzések most éreztetik hatásukat a jugoszláv Dunaszakaszokon, olyan időben, amikor viszont a Duna felső szakaszán ismét apadás állott be. E hó 16-ika és 17-ike között a Duna Budapestnél 30 centiméterrel, Mohácsnál 10, Bezdánál 12, Apatinnál 39 és Vukovárnál 17 centiméterrel áradt, míg ugyanazon napon a Duna felsőfolyásánál, Passaunál 3, Wiennél 18, Linznél 6, Pozsonynál 31 és Komáromnál 12 centiméterrel apadt.

— Noviszadnál a kivitellel kerülő küldemények berakása nem okozott ugyan nagyobb forgalmi zavarokat, de mégis korlátozni kellett a berakást. Csak Bukinnál a mohovói folyószükületnél kellett a forgalmat lényegesen redukálni. A Duna felső és alsó folyásánál azonban a korlátozások nagyobb méreteket öltöttek és nagyobb zavarokat idéztek elő. 1921-ben volt Noviszadnál a Duna vízállása a legalacsonyabb, akkor a Duna —32 centiméter volt.

— A noviszadi Dunaszakaszánál az uszályokat csak feléig szabad megöltetni, nehogy tulságos mély járatuk legyenek és a zátonyrafutás veszedelem fenyegetse azokat. Az utóbbi napokban bekövetkezett emelkedés némiképp könnyíthet az eddigi helyzetet, de ha a Duna felső folyása mentén nem következik be rövidesen a hajózás szempontjából annvira kívánatos esőzés, úgy a vízállás további csökkenésével kell számolni.

— A Dráva vízállása ismét csökken: Zákánynál 3, Terezino Poljenél 5, Doljni Miholjacon 8 centiméterrel apadt. Hasonlóképpen apad a Száva felsőfolyása is, Krskónál 2, Zagrebnél 12, Szisaknál 15, Jasehovácnál 34, Bródnál 19, Samacnál 13, Mitrovicánál 4, Sabánál 4 és Beogradnál 10 centiméter az apadás. A Tisza felsőfolyásánál Tokajnál 8 centiméterre apadt, hasonlóképpen apadt Boszna Dobojnál 2 centiméterrel, míg az Una, Vrbász és a Drina vízállása változatlan.

Szövetségbe tömörülnek az ármentesítő társulatok

A Bogojevó—Vajsza—zsivai ármentesítő társulat közgyűlése

Apatinból jelentik: A Bogojevó—Vajsza—zsivai ármentesítő társulat a napokban tartotta meg évi rendes közgyűlését, amelynek napirendjén sok fontos tárgy szerepelt. A közgyűlésen jelen volt: Cvijanovics Budiszláv társulati elnök, Milics György mérnök az apatini erdőgazgatóság képviselője, dr. Pajzs Aurél noviszadi ügyvéd, Széchenyi Mária grófnő jogi tanácsosa, Matejin-Milics társulati igazgató-főmérnök, Popják Nándor társulati titkár, továbbá Bukin. Bácsko—Novoszeló, Karakuvó, Bogojevó, Vajsza, Bogján községek kiküldöttjei.

A közgyűlést Cvijanovics Budiszláv nyitotta meg és indítványára a közgyűlés üdvözlő táviratot intézett Zsvihovics Péter miniszterelnökhöz és Popovics Dáka dunai bánhoz.

Ezután Matejin-Milics igazgató-főmérnök terjesztette elő beszámolóját. A jelentés szerint a társulat pénzügyi helyzete csak keveset javult. A társulat 1924. évtől kezdve, amikor a föltérőerősítési és az árvíz-katasztrófákkal kapcsolatos többi munkálatok megkezdődtek, különböző kölcsönöket vett fel, amelyeknek összege 31,749,000 dinár. Ebből eddig 8,426,172 dinárt fizettek vissza és így még 23,322,828 dinár adóssága van a társulatnak. Ebből az összegből 21,522,828 dinár hosszulejáratu, míg 1,800,000 dinár rövid lejáratu kölcsön. A háboru előtti adósságok 4:1 arányban számítva 1,894,468,53 dinárra rúgnak. A jelentés kifejti, hogy a társulat adósságait csak úgy lehetne csökkenteni, ha a különböző időhöz kötött kölcsönöket egy hosszulejáratu, kedvezőbb feltételű kölcsönre konvertálhatná a társulat. A Szonta—bogojevói föltérőerősítésnél felhasznált földek expropriációs eljárását idejében megindították, de sok érdekelt nem várta be, hogy a kisajátítást törvényes uton fejezhesse be a társulat, hanem perrel lépett fel. Első fokon a társulat elvesztette a pereket, amelyeket azonban másodfokon már megnyert.

A közgyűlés egyhangulag tudomásul vette a főmérnöki jelentést, majd Cvijanovics Budiszláv elnök a jelentés alapján megállapította, hogy a társulat pénzügyi helyzete a két árvíz óta javult. A társulati járulékok kisebbek, mint más társulatoknál és tekintve, hogy az említett tartozást 70,000 hold föld fedezi háromszázhatvan dinár holdanként nem nagy teher. Bejelentette az elnök, hogy a kölcsönök konvertálása ügyében küldöttség járt Beogradban és fel-

kereste a pénzügyminisztert és az építésügyi minisztert, akik megígérték, hogy a társulatoknak adandó kölcsönök szabályzatát a közel jövőben új szabályzattal cserélik ki. Az ármentesítő társulatok sokkal hamarabb jutnának kedvező anyagi helyzetbe, ha nem várnának az állami segítségre, hanem a saját erejükkel törekednének helyzetük javítására. Eppen ezért mulhatatlanul szükségesnek találja, hogy az ármentesítő társulatok egységes szervezetet építsenek ki. Minden társulat évenként egy bizonyos összeget fizetne be a közös szervezet pénztárába és ebből az összegből az egyes társulatok szükség esetén minden további eljárás kikerülésével azonnali kölcsönhöz juthatnának. A jelenlegi központi választmány mostani szervezetével nem felel meg ennek a célnak, mert egyedül az a feladat, hogy az érdekelt társulatok között felossza az agrár földek után kapott járulékokat. Mivel a közel jövőben életbe lép az új agrártörvény megszünti a központi választmányt és az ármentesítő társulatoknak nem lesz olyan szervezetük, amelyhez szükség esetén segítségért fordulhatnának.

Az elnök kérte a közgyűlést, hatalmazza fel őt arra, hogy tárgyalásokat folytasson a többi társulattal, egy ármentesítő társulati szövetség létrehozására. A közgyűlés nagy lelkesedéssel vette tudomásul az elnöki bejelentést és egyhangulag megadta a kért felhatalmazást.

Ezután a közgyűlés elfogadta az 1930. évi költségvetést, amely 280,000 dinár bevétellel szemben 7,024,488,90 dinár kiadást irányoz elő. A hiányt a földművelésügyi minisztérium 3716/1928, számú végzése értelmében kivettett járulékokkal fedezik. A kivettelt fekvési osztály szerint a következő: I. osztály 166,88 dinár, II. osztály 125,10, III. osztály 27,80, IV. osztály 20,95, V. osztály 6,95. Az árterülethez ujonnan hozzácsatolt területek holdanként ötvenöt dinárt fizetnek.

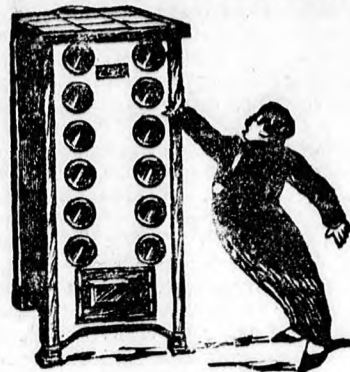
Végül az egyes érdekelt kivánságait terjesztették a közgyűlés elé. Bácsko—Novoszeló érdekeltjei kérték a közgyűlést, hogy a föltérőerősítést Bukintól egészen a zsilipig emeljék fel és a község alatti föltérőerősítést megerősítsék. A közgyűlés egyhangulag elhatározta a munka elvégzését.

Miután több tárgy nem volt, Cvijanovics Budiszláv elnök felhívta a jelenlevőket a további szorgos munkára és bezárta a közgyűlést.

Ha valaki azt állítja,

hogy a fűtés gondot jelent és a fűtőanyag drága, az bizonyosan nem próbálta ki a

ZEPHIR-KÁLYHÁT

A Zephir-kályha

10 kg fűvel 24 órában fűt egy szobát

Nagyobb ipu u kályhák 3-4 szobát is befűtenek. Kérjen ingyenes rajzokat

ZEPHIR-kályhagyár R. T., Subotica

A Kreditanstalt óriási haszna a Boden fuzióján

Bécsből jelentik: A Bodenkreditanstalt hibás gazdálkodásának kritikája már véget ért s most a hivatalos fórumokon és a közvéleményben a Kreditanstalt milliárdos hasznának a boncolgatása következik. A szaksajtó is szünetlenül foglalkozik azokkal a részletekkel, amelyek azt igazolják, hogy a Kreditanstalt egyetlen gesztussal annyit keresett és fog keresni ezen a tranzakción, mint amennyit még normális időben sem lehet esztendőnk hosszú sora alatt keresni.

A Kreditanstalt a legteljesebb garanciát kötötte ki magának. Nemcsak olcsón szerezte meg a Boden részvényeit, hanem arra is gondolt, hogy ezekért a részvényekért ne kelljen készpénzt adni, hanem csak részvényeket és a részvényeket maga az osztrák kormány fogja nagyrészt átvállalni, illetve elhelyezni. A Kreditanstalt megszabadult legerősebb konkurensától, megszerzett értékes vállalatokat és megszerzett olyan gyárakat is, amelyeket most, vagy saját alapításainak megerősítésére be fog olvasztani, vagy le fog állítani. Kikötött az osztrák Nemzeti Banktól példátlan előnyöket (15 millió dollár külföldi elhelyezést saját üzleti összekötetéseinél) és a postatakarékpénztárt is újabb részvények átvételére kötelezi.

Nem ok nélkül viccelnek már Bécsben ezen a fuzión és lefordíthatatlan szójátékokkal fejezi ki a közvélemény csodálkozását, hogy ez a tranzakció ilyen formában létrejöhetett. Igaz, hogy egész Ausztria azal vigasztalja magát, hogy gazdasági katasztrófától menekült meg az ország, azonban ezért a Kreditanstalt olyan díjazást kapott, aminő még a Rotschildok történetében is ritkítja járját.

De annyian hibásak és vétkesek a Boden összevontása körül és annyian vannak érdekelve a Kreditanstalt gyarapodásában, hogy igazi kritika nem tud áttörni és csak szójátékok, sorokkői támadások és föjtött hangu parlamenti felszólalások fejezik ki azt az újult csodálkozást, amely ezt a villámgyorsan végrehajtott tranzakciót kíséri.

A szuboticei mezőgazdasági kongresszus programja

Szombaton küldték szét a meghívókat a kongresszusra

A dunai bánág mezőgazdasági kongresszusát, mint ismeretes, jövő vasárnap tartják meg Szubotican. Az egész országban a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg a kongresszus iránt.

A kongresszus végleges programja elkészült és a meghívókat, amely a programot is tartalmazza, szombaton küldték szét. A meghívókat a kongresszus szervező bizottsága nevében dr. Manolovics Vladisláv királyi közjegyző írta alá.

A szervező bizottság dr. Franges Ottó földművelésügyi miniszteren kívül meghívta a kongresszusra a bácskai, beogradi és dunamelléki tartományi biztosokat és főispánokat, a tartományok mezőgazdasági előadóit, dr. Stojkovic Velja, Gyurics Milán, dr. Prohászka Ljudevit és Rankovics Boris földművelésügyi minisztériumi osztályfőnököket, dr. Letica Dusan segéd-pénzügyminisztert és Poics N. pénzügyminisztériumi osztályfőnököt. Ezenkívül a szerb mezőgazdasá-

A „Pyram-paszta“ sok dobozában bádoglap van elhelyezve „Chaplin“ és „Pat i Patachon“ felirattal, melyek ellenében

egy igen érdekes gyermekjátékot szolgáltat ki az eladó

gi egyesület beogradi központja, a béliei állami uradalom igazgatósága, dr. Bugarszki Koszta, a béliei állami uradalom igazgatója, Bugarszki tartományi pénzügyigazgató, dr. Borko Jakab szubotical vasut-igazgató, Dungserszki Gyóka és dr. Dungserszki Gedeon nagybirtokosok, Rupec noviszadi postaigazgató, dr. Popovics P. Emil noviszadi közigazdász és újságíró, Popovics Pavle, Sztankovics Szvetozár volt földművelésügyi miniszter, Az Agrária, Dobanovicski Pál szobhrani nagybirtokos, volt főispán, Vučics Joca szentai nagybirtokos, Nikolics Nikola becskerekai nagybirtokos, dr. Mihaldzics Sztanoje szubotical rendőrfőkapitány, dr. Lalosevics Joca szombori ügyvéd és nagybirtokos, volt nemzetgyűlési képviselő és a szubotical, szentai, szombori, noviszadi, kanizsai, becskerekai, kikindai, pansevői, vrsáci és belackrkvai polgármesterek kaptak meghívót a kongresszusra.

A végleges program a következő:

A kongresszust október 27-én, vasárnap délelőtt 9 órakor nyitják meg Szubotican a városháza közgyűlési termében a következő napirenddel:

1. A földművelés és állattenyésztés előmozdítása,

termelés, értékesítés. Előadó: Vučics Száva földbirtokos, a szentai szorb gazdakör elnöke.

2. A földadó. Előadó: Pánics Antal nyugalmazott poglármeister Noviszad.

3. A közlekedés, vámtarifa, szövetségek, gazdaszervezkedés és a mezőgazdasági kamarák. Előadó: Sztanovics Sándor, a bánáti mezőgazdasági egyesület titkára Velkibecskerek.

A szubotical javadalmi hivatal november elsejére bérbeadja a temető melletti elárusítóhelyeket. A szubotical javadalmi hivatal közli, hogy a november elseji ünnep alkalmából nagyobb számú elárusítóhelyet ad bérbe a temető mellett. Az érdeklődők mielőbb forduljanak felvilágosításért a javadalmi hivatalhoz.

Országos vásár Ilokon. Noviszadról jelentik: Ilokon október 23-ikán tartják meg a hagyományos, ugynevezett Kapisztrán-vásárt, amelyen minden évben különösen nagymennyiségű dió kerül eladásra, úgyhogy a nép ezt a vásárt dióvásárnak is hívja.

SPORT

Sz. M. T. C.—Ferrum és Sport—Villanytelep küzdenek vasárnap a helyezésért Fontos mérkőzések szerepelnek a vidék programján

A bajnokság vasárnapi fordulójának programján szereplő mérkőzések a pozícióharc jellegével bírnak. Az eddig lejátszott mérkőzéseken két front alakult ki a bajnokság résztvevőiből: az első négy helyezett fejfejjel mellett ostromolja az éloszociókat, amelyet még valamennyi egyformán megszerezhet, míg a másik frontot a lemaradtak alkotják, akik most már csak a favorítottoktól itt-ott elhódított pontokkal és gólaránnyal javíthatnak helyzetükön.

Az első csoportban a Bácska van a legkedvezőbb helyzetben, nem csak azért, mert riválisai 4-4 pontjával szemben ő már hat pontot szerzett, hanem főleg azért, mert három lejátszott mérkőzésen eddig egy pontot sem vesztett, míg a többi éloszapat már valamennyi elvesztett egy-egy mérkőzést. A SzAND csak alig valamivel van jobb helyzetben az SZMTC-nél, amelynek gólarányát alaposan lerontotta a Sporttól elszenvedett súlyos vereség, míg a szezőneleji nagy favorit a kék-fehér csapat esélyeit alaposan megtépázta a második veresége.

A sereghejtők csoportjában a legtöbb pontot eddig a ZsAK vesztette (6) utána következik a Villanytelep (4) és a Ferrum (2) vesztett ponttal. A vasutas csapat és a Villanytelep egyetlen pontot sem tudott még szerezni, míg a Ferrum 2 pont birtokában van. Kétség-

telen, hogy a három csapat csak a tabella 5-7-ik helyezésére tarthat igényt és a sorrendet az egymás elleni mérkőzéseken fogják eldönteni.

Vasárnap két mérkőzést játszanak Szubotican az I. osztályú csapatok, mind a kettőt a Városligeti pályán. Délután fél kettőkor a Sport—Villanytelep SC, 3 órakor pedig az SZMTC—Ferrum SC mérkőznek. Mindkét találkozás elkeseredett küzdelmet ígér: pozícióharcot a jobb helyezésért. Az erőviszonyokat tekintve az első mérkőzésen a Sport, a másodikon pedig az SZMTC startolnak lényeges győzelmi eséllyel, bár az autseiderek szívós ellenállása és lelkesedése meglepetést is hozhat.

Délelőtt 11 órakor a Bunjevacski SC—Postás SC II. osztályú bajnoki mérkőzést játszik le a Városligetben. Ez a mérkőzés a II. osztályú bajnokság sorsát döntheti el és épen ezért nagy érdeklődést kelt sportkörökben.

A vidéki első osztályban: Odzsacin OSC—Duleis, Vrhason VSC—Szombori Sport, Szentán—ZsAK—Becseji Szoko és Szomborban a ZsAK—Szoko mérkőzések kerülnek lejátszásra teljesen nyílt esélyek mellett. A II. osztály csapatai közül Sztarihecejen Radnicski—Szentai Radnicski, Sztarakanyizan KAC—Bacsgradištei SE, Miletiesen MSE—Trizvezde és Kulán Hajduk—TAND mérkőznek vasárnap a pontokért.

Férfi páros: Radovics, Sztanojevics—Flaman, dr. Ertl; Kumanudi, Sztanojevics—Bilek, Leszmeiszter.

A verseny kimenetelére teljesen nyílt, egyik csapat győzelmét sem lehet biztosra venni éppen ezért szép és izgalmas küzdelem várható. A verseny reggel kilenc órakor kezdődik.

Nem lehet hitelesíteni Eldracher 10.3-as világrekordját

A német atlétacsapat — mint jelentették — csütörtökön Koreában versenyzett. Ezen a mittingen két világrekordot futottak. A japán Hitomi kisasszony 24.9 mp.-re javította saját 200 m-es világrekordját (25.4 mp.), a német Eldracher pedig 10.3 mp. alatt győzött a 100 m-es síkiütásban.

A 100 m. síkiütás jelenlegi világrekordja 10.4 mp., amelyet évekket ezelőtt az amerikai Paddock állított fel és azóta igen sok német futó állított be. A világrekord továbbra is 10.4 marad, mert a Koreai 10.3 eredményt éppen úgy nem fogják hitelesíteni, mint az eddig már többször elért hasonló eredményeket.

A nemzetközi atlétaszövetség álláspontja ugyanis az, hogy rövid távokon nem fogad el tizedekre szelő mérést, hanem csak ötödökben fejezi ki az elért időt.

Eldracher ideje tehát a nemzetközi szövetség szempontjából 10. és kétötöd mp., ami 10.4 mp.-nek felel

Az oszijekai csapatok vasárnapi programja

A Gradjanszki—Hajduk mérkőzés elhalasztása miatt kiújult a harc az oszijekai egyesületek között

Oszijekről jelentik: Oszijek sportkörében csak nemrég csillapultak le a kedélyek a nagy kampány után és a vasárnap megkötött baráti szerződés úgy látszott, hogy végleg elintézte az egyesületek között dúló áldatlan harcot. Ez a remény azonban váratlanul nagyon gyorsan szétfoszott és máris kiújultak az ellentétek a régi vetélytársak között. Vasárnap kellett volna lejátszani az őszi bajnokság döntő mérkőzését a Gradjanszki és a hajduk között. A Gradjanszki a Szlávija felett aratott 3:1-es győzelem után a bajnokság favoritjává lépett elő és ha a Hajduk ellen is győzedelmeskedni tudna, úgy már nem lehetne tőle elvenni az első helyet. Sportkörökben nagy izgalommal várták a vasárnapi derbyt, annál nagyobb meglepetésként hatott, hogy csütörtökön az alszövetség a Hajduk kérelmére bizonytalan időre elhalasztotta a mérkőzést. A Hajduk azon a címen kérte a mérkőzés elhalasztását, hogy október 20-ikán tartja évi közgyűlését, amely nagyon viharosnak ígérkezik és késő estig eltarthat, játékosai tehát nem állhatnának ki a mérkőzésre. Az alszövetség teljesítette a Hajduk kérelmét és a mérkőzés elhalasztotta. A Gradjanszki szerint azonban a Hajduk csak azért kérte a mérkőzés elhalasztását, mert nem áll elegendő játékos a rendelkezésre és így biztos vereséget szenvedne. Épen ezért nem nyugodott bele az elhalasztó határozatba, hanem ragaszkodik a sorsolás betartásához és minden áron le akarja játszani vasárnap a bajnoki derbyt. A Gradjanszki egyik funkcionáriusa — hírek szerint — Zagrebba utazott, hogy intervenáljon a főszezővetségél és kieszközölje a mérkőzés lejátszását. A harc ezzel ismét megindult az oszijekai egyesületek között.

Az alszövetség vasárnapra két másodosztályú bajnoki mérkőzést sorsolt ki. A Vitoria ellenfele a jóképességű Makkabi lesz, míg a Gračičsár az Olympia csapatával mérkőzik. A Makkabi és a Gračičsár győzelme várható. A mérkőzéseket a dráwaparti pályán rendezik.

Az oszijekai Szlávija vasárnap Apatinban szerepel és a Tri Zvezda lesz az ellenfele. A Szlávija a következő legiobb felállításával veszi fel a küzdelmet: Konrad — Hrsz. Pintér — Bandórier, Fundelic, Lechner — Iszajlovics, Koszics, Priztojkovics, Dragovics, Andusics. Tartalék: Szalai. Az elsőosztályú Vasutas Dárdán játszik barátságos mérkőzést.

Nagy tréning a SzAND-nál. A SzAND vasárnap szabadsnap és délután 2 órakor nagy tréninget tart az első és tartalékcsoportbeli játékosival. A bajnokságot ezuttal több leigazolás alatt álló új játékos fog kipróbálni.

Uj világrekord a 200 méteres mellúszásban. Tokióból jelentik: Tokióban egy most rendezett uszóversenyen Tsuruta, a japán uszók személyné, aki már az amerikai olimpiászon is feltűnést keltett pompás

Beograd—Odzsaci

Vasárnap Odzsacin vendégszerepel a beogradi Tennis-Klub csapata

Odzsaciról jelentik: Vasárnap érdekes sportesemény lesz Odzsacinak. A beogradi teniszklub kitűnő gárdája vendégszerepel Odzsacin, ahol a legjobb együttest állítják ki a beogradiak ellen. A beogradiak erősege Radovics, aki nagy rutinnal és taktikai érzékkel rendelkezik, azonkívül a fiatal, de nagyon tehetséges Sztanojevics, aki külföldön is már nagy sikereket ért el, továbbá Kumanudi és Sztanojevics, mindketten a fiatalabb generációt képviselik. A hölgyversenyzők között szerepel Blagojevics Baba és Jovánovicsné.

Odzsaci felkészülten várja a beogradiakat, a versenyen Flaman, dr. Ertl, Bilek, Leszmeiszter, Matheisz Lenke és Paupert Hilda vesznek részt. A versenyszámokat a következőképp sorsolták ki.

Délelőtt: Női páros: Jovánovicsné, Baba Blagojevics—Matheisz Lenke, Paupert Hilda.

Férfi egyes: Sztanojevics—Bilek, Sztanojevics—Leszmeiszter.

Vegyes páros: Radovics, Jovánovicsné—Flaman, Matheisz Lenke; Kumanudi, Blagojevics Baba—Bilek, Paupert Hilda.

Délután: Férfi egyes: Kumanudi—dr. Ertl, Radovics—Flaman.

Női egyes: Jovánovicsné—Matheisz Lenke, Blagojevics Baba—Paupert Hilda.

szereplésével, 2 p 45 mp idő alatt megjavította a 200 méteres mellúszás világrekordját. Tsuruta ugyanezen a versenyen a százméteres távon is 1.148 mp kitűnő

12 hónap és nem 3 év alatt 65 darab eladott és felállított

PETKUS vetőmagtisztító- és osztályozógép

a legmeggyőzőbb bizonyítéka annak az elismert ténynek, hogy a mai kor legtökéletesebb és legmodernebb vetőmagtisztító gépe a PETKUS beépített szárazon csávázó készülékkel!

Miután az országban más gyártmányu vetőmagtisztítógépek is vannak forgalomban, érdeklődjék saját érdekében az elért eredményekről ott, ahol a PETKUS már a múlt évben is dolgozott!

Mindennemü felvilágosítást ad a vezérképviselőt:

BÁRDOS és BRACHFELD, NOVISAD, Željeznička 105/107
Somborban üzembem bemutatja és díjmentes felvilágosítással szolgál Gromilović Tamás
Szentán pedig Zentai Béla vaskereskedő

TÁRCA

A boldogok szigete

Irtó: Forró Pál

I.

Kissé unottan és csalódottan bolyongtam végig a tengerparton az adriai tenger fürdőhelyeit. Sehol semmi szeszizáció, mindenütt ugyanaz a lármás, nyugtalan kép: fűz-üvöltés, feketére sült fürdőzők, zöld, kék, piros trikók, végtelen lőrők. Bizonyára gyomorbetegségek és Karlsbadba kellett volna mennem! — gondoltam magamban. — Csak bennem lehet a hiba, amiért nem tudok felderülni.

De mikor elhúzódtam a tengerpart valamelyik magányos pontjára és elszálltak felettem a sirályok, a dübörgve érkező dagály pedig a vörös sziklafalhoz güröggette a hullámokat, mégis csak felnyugtalanodtam bennem valami régi kép narancs- és babérligetéről, halk szerenádookról és feketehajú lányokról, akik lehunyt szemmel harapnak a mézről edesebb szőlőfürtökbe. Ezt kellene megkeresni.

Estére halászbárkára szálltam. Hatalmas kétárbócos régi alkotmány volt, piszkos, de a feneke csillogó ezüst volt, amint a sok kifogott hal vergődött az arasznyi vízben. A halászok nevettek, amikor hajjukra keredkedtem, de a tekintélyes bankónak nem tudtak ellenállni.

— Mindegy, hogy hová megyünk! — mondtam és lefeküdtem az egyik árbóc tövébe. A kezemet belógattam a vízbe és néztem, hogyan fújja, dagasztja a szél a vitorlát. Nagyszerű volt a bizonytalanság felé repülni, a halászok énekeltek és a hasukat süttették a napon. Félsszemmel rám néztek, néha összesugtak, meg voltak győződve, hogy vagy öngyilkosjelölt vagyok, vagy boldogtalan szerelmes. De az is lehet, hogy sikkasztásért köröznek és ezért bujok meg ilyen különös helyen.

— Akarja uram, hogy Velencében tegyük partra? — kérdezte az egyik.

— Nem! — kiáltottam ijedten és olyan hevesen, hogy a halászok megint összesugtak.

— De hát hová akar menni?

Értsék meg végre, hogy ezt a nagy szabadságot akarom élvezni, a senkire sem tartozás nagyszerűségét. Majd valahol, ahol éppen kikötünk, tegyenek ki engem is. De nem kell márványszállóda, nem kell nagy város...

Pietró, az öreg kormányos, akinek olyan ráncos volt az arca, mintha minden ráhulló napsugár külön barázdát égetett volna bele, megértően mosolygott.

— Bizza ránk, jó helyen fogjuk kitenni.

És megint összesugtak. Azt hiszem, nevettek is, de nem figyeltem rájuk. A vitorlás mellett óriási delphin bukkant fel és bukfecezeve, játékos jékedvvel uszott mellettünk. Köröskörül nagy meduzák imbolyogtak lemlán, mintha gigantikus gombák nőttek volna hirtelen a tenger hátán. Néhány sirály rácsapott a vízre és a halászok lassan készülődni kezdtek a hálókivetéshez. Meggyújtották az acetilénlámpákat.

II.

Egyszerre lágy muzika szűrődött felénk a part felől. Francia keringő, epedő és édes, mint a tizen-nyelcévesek csókja. Meglepetten ültem fel. A hajónk a part felé surrant és már messziről láttam a fák közül kicsilllogó színes villanylámpákat.

— Itt szálljon ki uram! — mondtotta Pietró.

— Hol vagyunk? — kérdeztem kíváncsian.

— Az Eden szigeten! — válaszolta és hamisan kacintott rám. — Nem lehet eltévedni, csak egyetlen

szállóda van a szigeten, annak, a terraszáról ragyog ide a sok lámpa.

Nem értem rá újabb kérdést tenni, sem vitatkozni. Egy markos kéz a partra lendítette az utitáskámat. Két másik pedig engem emelt ki a partra nem éppen a legyöngédebben. Kényelmetlen utasok voltam és gyanus. Örültek, hogy megszabadultak tőlem.

Valami furcsa szédület fogott el. Mandulafák és tubarózsák átható illata kábított el, szívdobogást kaptam és kíváncsiság, félelem, a várás különös izgalmá remegett idegeimben.

Mentem végig a parkon és fenn a terraszon mint piros fénybogarak a vörösernyős lámpák és alattuk irakkos urak és hölgyek, minden asztalnál ketten édes egymásra mosolygásban, amint a szavuk és pillantásuk beleolvadt a keringő szerelmes muzsikájába.

Finom és pasztelles kép, csupa báj és könnyedség, amint felkacag a szív a fiatalság édes csodavárá-sában.

A szállodás meglepetten nézett végig rajtam.

— Egyedül? — kérdezte elképedve.

— Bocsánat — mondtam. — Félig hajótörött vagyok, mókás halászok hoztak ide és azt sem tudom, hogy hová kerültem!

A szállodás mosolygott.
— Ön még nincs harmincesztendő. Ebben a korban néhány pillantás néha többet ért meg, mint egy hosszú magyarázat.

III.

Kihajoltam az ablakomon, a tenger vidáman zúgott fel hozzám és a virágok szinte égtek, szikráztak, amint boldogan és tobzódó duzzadtságban tárták bele a napba sárga, vörös és kék kelyhüket. És mindenfelé zengő fiatalság, teljesült szerelmek, ifjú házások, akik itt bujtak meg. Néha rámpillantottak, éreztem a sajnálkozást és enyhe gúnyt, amint megcsodáltak magányosságomat. Néztem furcsa és magamat sirató szomorúsággal a vidám párokat, a férfiakat, akik megtalálták a nőt, akiről álmodtak és a nőket, a csodálatosan szép, a fiatalság ezer árnyalatában meghangszerelt karcsu, titokzatos szemű szőke, fekete és vörös nőket, akik boldogok voltak és szerettek. Egyedül álltam az ablakban és amint körülülköttem szemem a parkon, én is észrevettem Louis urat, a fekete francia fiút és Yvette öngyilkosát, akinek vakító székesége és pazar eleganciája parancsolón és szinte hipnotikus erővel követelte, hogy nézzék.

— A legszebb pár! — suttogta mindenki és szálfelől nézték, lesték, hogyan bujnak össze a rózsaszínűben, hogy csókollják meg egymást a vitorlásan az árbóc mellé bujva, mennyi gyengédséggel kínálja fel a férfi a legszebb virágokat, a legjobb falatokat és mennyi imádatot pihen meg feleségén a pillantása. És a nő szinte felolvadt határtalan rajongásában, rózsaleveleket szórt a férfi hajára, mikor az elnyúlt a fővényen és kimondhatatlan rajongással csüngött a férfi minden szaván.

Néztem őket, akikből úgy villanyozódott ki a szerelem minden költészeté, hogy betöltötte a szigetet, beleszőkött a virágokba, hogy még részegebben illatozzanak és az emberek szíve belefájdult a forró szépségbe, mely az ő csókjából áradt feléjük.

— Így kellett volna nekem is szeretnem! — gondoltam késő csüggedéssel és vádoltam magam, amiért cinikus voltam és gonoszok aforizmákat írtam a szerlemlőről. Most éreztem, hogy hívó leszek és meg-
térek.

THERMAL-PARKSTRAND-FÜRDŐ

BAD VÖSLAU

Európa legnagyobb fürdője

Rádióaktív Akrothotermál 24 C°

Gyermekgyógyhely, kád- és sónassavas fürdők. - Torna- és tenisz-
terek a fürdőben 4233

IV.

Nem tudtam elaludni.

Az éjszaka halálos szépsége kivonzott a parkba és átölelt holdfénybe, ciprus-árnyékba, tenger villódzásába szökött muzsikájával. Oh a tenger, olyan lágy volt, mint egy ágy, gigantikus, végtelen nagy ágy, amelybe most bele kellene nyújtódnai, örökre és a végtelenbe ájulva.

— Yvette! — sóhajtottam. — Most hozzá kellene szólnom, most neki kellene adnom a szívemet, minden érzésemet, a bennem felgyulladt nagy csodát, melyet csak a szerelem zendíthet ki a lelkemből!

Mentem, mint a holdkörös, gypágyak és szökőkutak között, lugasok mellett, melyekben még ott izzottak az égő szavak, melyeket nappal suttogtak egymásnak a szerelmeseik.

Hirtelen fojtott, ingerült szóváltásra lettem figyelmes. Ketten civédtek. Kegyetlen, durva szavak csaptak le dühös haraggal és gyilkosan. Azután súlyos, haragos léptek, melyek alatt megcsikorogtak a kavicsek, derékba roppant a virágok földre kuszott szára és megporzott az út, Valaki elrohant és utána elfojtott, panaszos sírás. Gyerekes és megcsukló asszonyi sírás. A másik percben már ott álltam Yvette mellett.

— Asszonyom! — dadogtam, — nem értem, mit jelent ez?

Rám nézett, a sírás még kevesebben rázta.
— De hát hogy lehet ez? — kiáltottam elképedve és megzavarodva. — Ön a legboldogabb, a legszerelmesebb asszony... összeveszett vele?

— Gyűlölöm!

A szavakat úgy sziszegte, mint a kigyó a halálos dűhét.

— Nem szereti? — A szó szinte kicsattant belőlem féktelen kíváncsisággal és elszörnyedéssel.

— Sohasem szerettem! És már nem bírom tovább... nem bírom...

— Micsodát? Miről beszél?

— Ezt az aljas, becstelenségek komédiát!

— Asszonyom, félrebeszél!

— Oh nem... nagyon is tudom, hogy mit mon-

dok. Torkig vagyok... nem bírom tovább. Értse meg... én ezt az embert gyűlölöm és ő is engem. A csók... az összeállítás... a mosoly... mind hazugság... család... szemfényvesztés! Ugy-e bámul, megfoghatatlan? Hát tudja meg, megfizetnek érte! Szerződöttve vagyunk, napidíjat kapunk a szállodástól. Színesi

produkciónak. Nekünk kell hangulatot varázsolni. Mint ahogyan az ótóriai teáznál vannak hivatalos táncosok, akik táncolni kötelesek, hogy a többiek is kedvet kapjanak a táncra. Így kell nekünk napidíjért megfizetnie a halálosan szerelmes házaspárt. És tudja, hogy mi a legborzasztóbb?

— Micsoda?

— Hogy ez az ember... akinek a nevét sem tudom harag nélkül kiejteni... ez az ember öt évig a férjem volt. Pokol volt mellette az életem. Végre sikerült elválnom. És akkor ide jöttem pihenni. A véletlen úgy akarta, hogy ő is ide vetődött. Mind a ketten látszólag a kaszinóban és mind a ketten elvesztettük a pénzünket. Nem tudunk elmenni. Akkor a szállodásnak az a pokoli ötlete támadt, hogy maradjunk itt hangulatszínélőknek. Magas bért fizet. És mi kénytelenek voltunk elfogadni ezt a borzalmas ajánlatot. De már nem bírom tovább. Az idegeim felmondják a szolgálatot. Inkább öngyilkos leszek, semhogy így éljek tovább!...

Szédültem támoptyogtam tovább. Valami vad, keserű kacagás fojtogatta a torkomat. És amint ott álltam a tengerparton a neveltség és tanácsatlanság kínos hangulatában, fehér vitorla libbent meg a tengeren és acetilén-lámpák fénye káprázott felém. Felém hallóztam a vitorlást, a halászokat, akik ide hoztak és bérkájukba ugorva, ijedten, mint aki rémülten menekül, kiáltottam:

— El... gyorsan... nem bánom akárhová...

Opštinsko Poglavarstvo Bačka Topola

Broj 9321—1929.

Objava

Opštinsko poglavarstvo u Bačkoj Topoli raspisuje dražbu za podizanje klaonice i hladionice putem komisije.

Opština stavlja na raspoloženje potrebno zemljište te na odgovarajućem mestu (do tekuće vode) i prepušta na izvesno uzajamno ugovoreno vreme prihode klaonice, koji iznose godišnje oko 100.000 dinara.

Ponude se imaju sa odgovarajućim taksama do 31. decembra 1929. god. predati opšt. poglavarstvu u Bačkoj Topoli.

Zainteresovani mogu svakog dana za vreme zvaničnog kancelarijskog vremena dobiti detaljne informacije od opštinskog beležnika.

Poduzimač koji će graditi klaonicu dužan je na klaonici da islopa i arteski bunar.

U Bačkoj Topoli, 15. oktobra 1929. god.

12347

Opštinsko Poglavarstvo.

Hirdetmény

Ügyfeleim, Kreutzer Károly és neje szül. Vitusek Mária oszjeki lakosok nevében ezennel értesítem néhai Kaupert Boldizsár, illetve Kaupert Pál hitelezőit, hogy ügyfeleim megvették Kaupert Boldizsár örökösétől a Royal-szálló bérletét, illetve annak berendezését.

Felhívom néhai Kaupert Boldizsár, illetve örökösének hitelezőit, hogy összes követeléseiket alulírott nál 1929. október 28-ig jelentsék be, mert ellenesében ügyfeleim semmi felelősséget nem vállalnak az eladók adósságaiért.

Senta, 1929. október 18.

Dr. Ludajić Miloš ügyvéd.

1236

Szücsmühely-áthelyezés

Szücs- és szörmekészítő műhelyemet TRUMBIĆEVA ULICA 2/b.,

gimnáziummal szemben (volt dr. Blum-ház) helyeztem át.

Susman Ilija szücsmester, Szubotica

12018

Házhelyek eladása

Vermes Béla X. körű szegedi szőlőkbeli ingatlanai a Budanovićeva ulica és a Radićeva ulica, továbbá a Kopunovićeva ulica és az Evetovićeva ulica közti részen a Szubotica város Tanácsa által jóváhagyott parcellázási terv szerint 200 négyszögletes parcellákban kedvező fizetési feltételek mellett ház helyekül eladtnak.

A parcellázási tervek és eladási feltételek megtekinthetők, valamint bővebb felvilágosítások nyerhetők naponta d. e. 9—11 óráig a Szubotici Gazdasági Egyesület helyiségében levő parcellázási irodában (VIII., Knjaz Mihaila ulica 2. sz.) és a helyszínen özv. Pertics Ernesztnénél X. kör, Kopunovićeva ulica 66. szám alatt. Közvetítők kizárva.

Szubotica, 1929 augusztus 7.

Vermes Imre, mint Vermes Béla meghatalmazottja.

Hirdetmény

A szubotici 17690. számú betétben. A. I. 1. sor. 6824. hrsz. alatt felyeit VIII. kör, Karadžićeva uca 12. számú 2 emeletes lakház 400 négyszögöl btelekekkel, melyben a Heuduschka és Heimann gyarmatáru nagykereskedés volt, a szubotici járásbírósg mint telekkönyvi hatóság 6848/1929. tkvi számú végzése folytán az ezen végzésben megállapított feltételek szerint 1929 október 25-án reggel 9 órakor a szubotici kir. járásbírósg, mint tkvi hatóság 21. számú árverési szobájában megtartandó utóajánlati árverésen el fog adatni.

A kikiáltási ár 500.000 dinár, bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-a, vagyis 50.000 (ötvenezer) dinár lesz készpénzben, esetleg óvadékképesnek elismert értékpapirokban letendő.

Az árverési feltételek a kir. járásbírósg mint tkvi hatóság 33. ajtószám alatt megtekinthetők.

Perfekt szerb-német levelező-gyorsírót azonnali belépésre keres Stari Sivaci Cukorgyár

1214

A „STANDARD-ELECTRIC“ (TUNGSRAM)

NÉGYCSÖVES 1929/30 TÍPUSU RÁDIÓKÉSZÜLÉKEI MÁR KAPHATÓK

BÁRIUM-CSÖVEKEL FÖLSZERELVE TÖKÉLETES RÁDIÓÉLVEZETET NYUJT

GYÁRI FOLERAKAT:

VOLTA R.T., V. BEČKEREK

Utazót keresünk

a fűszer- és gyarmatáru szakmából

Szerb, magyar és német nyevtudás feltétel. A rajonunkban bevezetettek előnyben részesülnek. — Ajánlatokat

Schick és Spitzer

céghez St. Bečej küldendők

1239

CRÈME ÉCLIPSE

A legjobb cipőkrém a legjobb kulcsos patent-dobozban

12443

Lagerhordók

használtak

bérbeadó

KRIX LAJOS kádármester,
Subotica, Mažuranićeva ulica 19.

Előnyomdát

jól szortirozott I-a anyagból legolesobbán szállít

Bleier Márk, Senta (Bačka)

Első Előnyomda Berendezési Gyár

11581

GALGÓCZY

magántanfolyam

Budapest, VIII. Mária Terézia tér 3. Előkészít polgári, középiskolai magánvizsgákra, érettségire.

8073

Legfinomabb saját pörkölésű friss „SZULTÁN“ jegyű kávéhoz az alanti ajándékokat adom anélkül, hogy a kávé árába beszámítanám, mert ezen kiváló minőségű kávé mindenhol be akar vezetni

1 kg. kávé, pörkölít, legfinomabb „SZULTÁN“-kevelek 90.— dinár

Ajándékok:

- 1 kg. véteinnél 1 drb elsőrendű asztali óa
- 2 . véteinnél 1 drb finom ébresszítőóra
- 3 . véteinnél 1 drb szép és jó zsebóra

Vidékre postán utánvéttel

SCHÄFFER ROZA

kávépörkölője Subotica, Főpostával szemben

2230

Vasiljević uriszabósága

Subotica, Aleksandrova ul. 13.

Megérkeztek a legujabb őszi angol szövetujdonságok. A legelegánsabb öltönyök, felöltők, télikabátok, mértékutáni készítése. Tekintse meg óriási raktáromat vételkényszer nélkül!

10980

Szőlőajtványok

amerikai alanyra ojtott, elismert legjobb minőségben dúsgyökezettel, gyökeres és sima vadvevők minden fajban, valamint nemesítő 2-3 éves gyümölcs és rózsafák megrendelhető

Sévár László 2427 mintaszőlő és szőlőajtvány telepőr

Petrovaradin (Majur) Postafiók 17

Lerakat Bakačeva ulica

Arjevčák kívánatra ingyen!

Ha

szép, jó és finom szörmét akar, vásároljon **Goldstein Antal szücsmesternél**

Subotica (Halpiac)

Elsőrendű szücsmunkások és -nők még felvétetnek

12209

S. MÜLLER I SINOV

első horvát billiárdasztalkészítők **Zagreb** 279

Sütemény 2 din.

Haboskávé süteménnyel 5 din.
Teasütemény kg.-ja 60 din.

Alkalmi és lakodlmas **Torták** olc.ón kaphatók 5408

„MIGNON“ Institoriez Sándor újonnan megnyitlt cukrászdájában SUBOTICA, Strossmajerova ul 22 Halpiac, Fatagó mészáros mellett

Stara Moravicán a BACSMEGYEI NABLÓ részére hirdetések felvesz **Lovas Mihály** bizományos

Előnyomdát legjobb rajszokkal, I-a papíron legolesobbán szállít **Bleier Armin** előnyomda-berendezési gyára Senta, Sokoleka ulica 5

WEITZENFELD i DRUG SUBOTICA
INTERURBAN TELEFON 192.

Zsák, zsinog, ponyva, gazdasági kötéláruk, szőnyegek, linoleumok, kárpitos kellékek nagy választékban

Kérjen árajánlatot!

A legujabb, legjobb rádiók, hangszórók, alkatrészek Centrál Rádiónál, Szubotica, Kaszinó-épület

LEVELEZÉS

L. U. Kéréssem ilyen foku negligálása elszomorító! Csak önző nem tördelhet a másik nyugalmával. Szerdán 23-án tízkor várlok. Ha akadály volna, értesítést otthonra kérek. Mindezek dacára változatlan sok-sok szerejmeml imádlak. »Sember Idem«. 12406

Karlováci, zágrébi vagy vidéki halgy ismeretséget keresi középkori uriember. Jelíges leveleket »Unatkozó külföldi« Vojnić, poste restante címre kérek. 12222

Vártam Rád, hiába. Ird meg, hova írjak. Csokol Pod. 12408

Apuskám F. L. Jőjj haza azonnal, rengeteg munka, költőzhöfünk. Beograd, Zicka 8/a. Csokol Anyus. 12413

»Mondhatnék-e még egyebet« jelígere levél van a kiadóban. 12244

HÁZASSÁG

Önálló szabóiparos közös háztartás céljából megismerkedne 40 éven felüli nővel. Ajánlatokat F. J. jelígere a noviszadi fiókkiadóhivatalba kérek. 12174

Önhibáján kívül elvált, tekintélyes iparos-kereskedő megnősülne. Nemi hozománnyal rendelkező, keresztény, komoly hölgyek leveleit kérem F. Traub, Sombor, Sarčevićina 23 címre. 12390

Jugoszlávia egyik legnagyobb városában, saját jólmenő üzlettel rendelkező, előkelő, kellemes megjelenésű 31 éves keresztény kereskedő ismeretség hiányában ezúton keresi intelligens, szimpatikus, 20-25 éves urihölgy ismeretségét házasság céljából. Részletes leveleket »Keresem a boldogságom« jelígere a kiadóhivatalba kérek. 12433

Férjhezmenne iparos 52 éves özvegye 200.000 dinár vagyonnal jobb iparozhoz, kereskedőhöz vagy nyugdíjashoz. Cim: Molnár könyvkereskedés, Senta. 12254

Kizárólag vagyonos diplomás urak és hölgyek házassági ügyében biztos sikerrel, diszkrétan eljárók. Cim a kiadóban. 11537

Van-e olyan szimpatikus fiatalember, aki leveleivel egy csunya leánynak megszépítené életét? Merészek, akik a házasságtól sem riadnak vissza, írjanak »Hozományom nincs« jelígere a kiadóba. 12341

FOGLALKOZÁS

Házvezetőnői állást keres középkori, jóméjű, elvált nő, 2 1/2 éves bizonnyitvánnyal, esetleg férjhozmenne 46-50 év körüli jobb iparozhoz vagy nyugdíjképes alkalmazotthoz, kinél megélhetése biztosított van. Leveleket »Csendes otthon« jelígere a kiadóba kérek. 12134

Áltero deutsche Erziehlerin, mit langjähriger Zeugnissen sucht Stelle zu Kindern oder in der Wirtschaft per sofort. Adresse: Anna Režner Subotica, Paralelna ulica 12. 12432

Uriin urasági háznál bármilyen alkalmazást elvált. Leveleket »Alfonz« jelígere a kiadóba kér. 12444

Társat keresek 50.000 dinár éspénzbe befektetéssel jóbevezetett kereskedőm iválóathoz. Biztonsági zánciaci havi 8000 dinár kereset. Levélbéli ajánlatokra nem válaszolok, csak személyesen tágyaló. M. Rajčić, Senta, Kraljevića Djordje 20. 12445

Átadó kereskedelmi és bizományi iroda csekély összegért.

Társ keresetlik egy új iroda megnyitásához. Peić iroda, Cara Dušana 5. 12425

Varrónok felvételnek Beek Jenő kötöttárnyár, Pašićeva ulica. 12424

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasnapotól és utolsó hétvégén számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felelősségteljes leveleket továbbítunk. Kérjük, a hirdetésekhez válasszák meg a mellékletet.

Kemény D. Dezső ecetgyára értesíti

vevőt, hogy az ecetgyár és iroda az uccayítás következtében is a régi helyén maradt: Városi épületével szemben, I. Vojacvićeva 5. Bejárat az új uccán. Ez alkalommal figyelemzteti a t. háziasszonyokat, hogy ha sulyt helyeznek arra, hogy a téire elített uorka, paprika és zöld özelek mindig szépek és jók maradjanak, csak Kemény-féle ecenzet használjanak. 2108

Eladó birtok

Sentán a Munkástelep mellett, közvetlen a város szélén fekvő 72 lán szántóföld gazdasági épületekkel, továbbá az Eprekért és Temető-dűlökben lévő 14 lán prima szántóföld és egy városi nagyobb bérház eladó. A feltelek dr. Huszágh Nándor sentai ügyvédi irodájában tudhatók meg. 11349

Eladó Babkox-kazán

135 m² épít 1917-ben. Brünni Taurus kondenzátor, 450 HP, le újabb ze. 12331
GŐZGÉP
Pančevići Gőzmalom R.-t. Pančevo 11641

Borcapok

dákók, billiárdgolyók, mandinergummik, ernyők nagyban és kicsinyben
üzv. Cerber Jakabné műszertárgyos üzletében Subotica, Bene Sulara 32. 12370

Kereskedő

fűszere- és italszakmiból üzletvezetésre laudációval kerestetik.
Cim a kiadóban 12117

Intelligens németség független nő házvezetőnői vagy anyahelyettesi állást keres. Megkereséseket »Kötelőségű« jelígere Kardos hirdetőirodába, Noviszad kör. 12392

Keresek november 1-ére intelligens leányt szobalányi teendőktől elvágására, aki elvált után is perfect szab és varr és szépen kézimunkázik. Sándorné, Zagreb, Berislavićeva 11/1. 12405

Sucho deutsches Fräulein, serbisch sprchendes, meinem sechsährigen Mädchen zum sofortigen Eintritt. Angebote mit Zeugnissabschriften und Lichtbild an Földvári Béla, Stari Bečej. 12398

Házmeztartót azonnal felveszek. Kralja Petra park 1. 12373

Fräulein, welches die deutsche und serbische Sprache perfekt spricht, wird zu 3 Mädchen gesucht. Offerte mit Jahreszeugnissen bevorzugt. Anzufragen bei Andor Deutsch, Subotica, Petrogradska 46. 12370

Fiatalt, ügyes fehéremüveztől azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadóban. 12404

Paplanos munkásokat, munkásnőket magas fizetéssel felvesz Paplanivar, a Korzón. 12409

Beiti szöga, aki hentes munkához is ért, kerestetik. Cim a kiadóban. 12118

A Vojvodina minden nagyobb városában jólbevezetett, szerzős képviselőket keres illatszere- és sóbörzésnygyár, melynek gyártmányait mindenütt kitűnő keresetnek örvendenek. — Csakia elsőrendű a jobb vevőknél érvényesülni tudó, garanciaképes helyi ügynőköt ajánlatait vesszük figyelembe. Referenciák megadandók. — Ajánlatok »Szerző« jelígere a kiadóhivatalba küldendők. 11070

Cukrárszegéd állást keres azonnalra. Nikola Wildmann, Zemun, Ubrinovačka 63. 12332

Mindenes leányt jó bizonnyitványokkal, aki jól tud főzni, november 1-re keres dr. Milkó Izidorné, Zrinjski trg 28. 12335

Fogtechnikus, perfekt minden munkában, állást keres. Cim: Miklin, Petrovaradin, Berislavićeva 613. 12175

Ökleveles gyógyszerész, szerb, német, magyar nyelvtudással állást keres. Cim: Ošter Antal Ada. 12229

Vincellört keresek királyhalmi szőlőgazdaságomban. Ajánlatok bizonnyitványokkal és másolatokkal és a fizetési igények megjelölésével Dr. Balázs Jenőhöz, Senta intézendők. 12251

Gyógyszerész-asszisztent keres nagyobb praxissal és nyelvismeretekkel. — Ivačković M. gyógyszerész, Velika Kikinda. 10737

Közeleg a tél! Mindenkinek kötelessége gondoskodni arról, hogy ágyonutáj rendben legyen. Erről ócsón és jól csak **Buljovićné Német Margit** paplankészítőnél, Pašićeva ulica 8. (edényiac) tud gondoskodni. — Készít paplanokat legolcsóbbtól a legdrágábig. Régi használt paplanokat átálakt ócsón munkadíjért. Tőljön győződjék meg szolid áraitól. — Azonkívül minden rendelőmet egy kellemes meglepetésben fogom részesíteni. 11767

Fodrászszakmába tartozó mindennemű, legkényesebb munkát is végeztesen »Jajeginé« nál, Noviszadon, Trandafil palotában. Teljesen meg lesz elégedve. 11314

Azonnali belépésre keresek egy vagy két jó szörmemunkást. — Bövebbet Dr. Szántó Miklósnál, Sombor, Kralja Petra ulica 45. 12388

20%-os koronabónok eladását és vételét legelőnyösebben közvetítjük Subotica Kereskedelmi és Iparbank. (Vasuti parkall szemben.) 12293

Elismerő nyilatkozat.

Megboldogult férjem, Gubica György vendéglős, Szombor, 1927 októberében a „PHONIX“ Életbiztosító Társaság Wien, beogradi igazgatóságánál

55,000 dináros életbiztosítást kötött.

Férjem 1929 augusztus hóban meghalt, én az életbiztosítás liquidálásáért a „PHONIX“ Biztosító Társasághoz fordultam, amely kérésemnek azonnal eleget tett és a biztosítási összeget 55.000 dinárt azonnal kifizette.

A „PHONIX“ Életbiztosító Társaság ezen gyors és kifogástalan elintézése arra késztet, hogy mindenkinek ajánljam, aki magát és családjának jövőjét biztosítani akarja.

Szombor, 1929. szeptember 12.

özv. Gubica Györgyné

Az olcsó speciális kályha fatüzelésre „ORANIER“

márka, megérkezett

Oehler-Blattmann

Tulajdonos A. Meier
Novisad

Dr. Georg Seibt Berlin

villanyrádiói hangerősek, selektívek, hangjuk szép tisztán csengő

Mielőtt rádiót vásárol, hallgasson meg egy

SEIBT-gépet és hangszórót

Közp. eladási hely:

Tehn. Biro Inz. Solarović, Novisad, Futoški put 68

LIFKA-MOZI

AMIRŐL AZ EGÉSZ VÁROS BESZÉL!

A Vajdaságban először!

Az istentagadó lány

CECIL DE MILLE világhírű rendező mesterműve.
Mindkét rész egyszerre. Főszereplők:LINA BASQUETTE, MARY PREVOST
ROSA FILM

Jön: Zero-Huru középkori lovagok. Ujdonság!

KOHAJDA Első Suboticai Általános
Ócskaság- és Régiség-
kereskedése és Ingatlan Közvetítési Vállalata,
I., Vilzonova ul. 28.

Eladó jókarban levő ebédlőt minden elfogadható árban. Háló-, szalón- és egyéb butorok és mindenféle ingóságok, házak a város minden részében olcsón eladók. Divatos ebédlőt keresek. Disznósópr kapható

Deklarépa, apró krumplics
tarmányának, akácafoszlop
eladó. Kolonits, Senoe 17.
12232

Eladó földbirtok

Martonos határában, Orom
állomástól másfél kilométerre,
harminckét léc föld egy tagban
szállással együtt advező
fizetési feltételek mellett. Cim a
kiadóban. 12239Szőlőbirtok eladó, Kraljev-
breg, 22 magyar hold szép
épületekkel, teljes, elő-
rendű felszereléssel. Cim:
Molnár könyvkereskedés,
Senta. 12250Ház fűszerüzleti berende-
zéssel 28.000 dinárért el-
adó, esetleg berendezés kü-
lön is. Rozsi Károlyné,
Beodra. 12336Nemes, fajtiszta gyümölcs-
fákat, díszcserjéket, bokor
és futórósákat őszi szállítá-
sra ajánl a Vajdaság leg-
régibb kertésze. Kérje őszi
árjegyzékünket. Bednarz-
féle kertészet, Stara Kanji-
za. 12351Tégla- és cseréppár, öljá-
ratu motormalom nagy vi-
dékek eladó vagy bérbeadó
Nagy Antal, Mol, Bácska.
12352Város belterületén lévő uri
lakóház, áll 5 szoba, kony-
ha és fürdőszobából, teljes
konforttal eladó. Cim a
kiadóhivatalban. 12357Dantz 120-150 HP új szí-
vógázmotor fatüzeléssel álló
két hengeres 50%-al, be-
szerzési áron alul eladó. --
Mamužić Ivan gépkereske-
désnél, Subotica, Sudarevi-
ćeva ul. 9. 1235920%-os koronabónokat ve-
szünk minden mennyiség-
ben kedvező feltételek mel-
lett. Ajánlatok Br. 397,
jeligére Jugomosse, Zagreb,
Zrinjevac 20 címre külden-
dők. 11906Jóforgalmu pék- és lisztüz-
let (bérlettel) azonnal eladó
Bognár pékmester, Mali-
Idjós. 12332Mali-Idjósön a főútcán
174. számú ház nagy por-
tával és üzlethelyiséggel is
örökáron eladó. Érdeklődni
ugyanott a tulajdonosnál.
12333Hatvan év óta fennálló, jó-
forgalmu, teljesen ujonnan
épült vendéglőmet a vásár-
térén kedvező fizetési felté-
telek mellett eladom, eset-
leg bérbeadom. Gerő István,
Csantavir. 12257Rózsá- és fehérboronyát,
saját termelést szállít Da-
nilo Ivkov, Sztabár

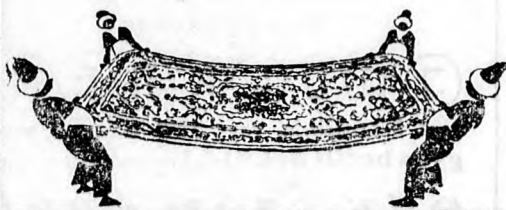
APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és
címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés
ára 10 dinár. Csak felhívást jellegű leveleket
továbbítunk.
Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg melléklendő

Libamáját

veszek angró és detailben
Spitzer Lipót, Ciril i Metoda
trg 9.Alig használt szalagfűrés
és kombinált abrichter és
vastagsági gyalu beépített
villanymotorokkal és egyéb
felszerelések eladók Gábor
Gyöző fakereskedésnél,
Bačka Topola. 12302Használt nyitott és csu-
kott luxus-, valamint teher-
autók minden előgadható
áron eladók. Noviszad.
Zseljeznicsnika ulica 20.
12316Használt boros
hordókminden mennyiségben azon-
nal tölthető 50 literrel 7000
literig kaphatók Krix La-
jossal, Subotica, Mažura-
nićeva ul. 19. 7112Malomkő, darás és francia,
nagy választékban kapható
részletre is. Mamužić Iván-
nál, Subotica Sudarevićeva
ulica 9. 12284Pönton két két szobás uccai
lakás, előszobával és fürdő-
szobával, mellékhelyiségek-
kel, egy két szobás udvari
lakás, előszobával, mellé-
khelyiségekkel, egy üzlethe-
lyiség azonnal eladó és
azonnal átvehető Cim
Frankopanska ul. 15. 12202Házhelyek, kisebb-nagyobb
házak eladók a kertvá-
rosban Ruttkaynál. 122978 kapa prima szőlő villával
eladó. Cara Lazara 52.
12262Alkalmi vétel. Perzsa bun-
da eladó. Megtekinthető
Goldstein Antal szücsnél,
Halpiac. 12276Női téli-, őszi kabátok, ru-
hák, pongyolák, gyermek-
köpenyek legolcsóbb alkalmi
árban. Speciális kon-
fekció áruház, Osijek I.,
Strossmajerova 4. 11799Három szobás lakás kiadó a
kertvárosban Ruttkaynál.
Lelencház mögött. 12296

Szőlő

mézédés, eltevésre is igen
alkalmas, kicsinyben kg-
ként 3 dinárért kapható
Piukovits József központi
irodájában Jelačićeva uli-
ca 4. 11971Pincehelyiség kiadó novem-
ber 1-re a város forgalmas
helyén uccai bejárattal, 20
m. hosszu, 8 m. széles. Mű-
helynek, raktárnak vagy
borpincének. Cimeket a ki-
adó továbbít. 12278Kele i perzsa
szőnyegek

nagy raktára!

Bochara, Kirman, Beludj,
Turkbaff, Afghan

és az összes ismert minőségek

124 x 80 cm. nagyságu

Schiras perzsa szőnyeg
1.300 dinár

353 x 275 cm. nagyságu

Tebrisz ebédlő perzsa szőnyeg
11.500 dinárSekelj divatház
szőnyegosztálya

Kedvező fizetési feltételek!

Szőnyeget
csak megbízható cégnél vegyen!

Házaló ügynököktől óvakodjék!

VÁROSI MOZI

Vasárnap utoljára
A FOX filmgyár remeke

Négy ördög

Főszereplők:

Janet Gaynor, Nanci Drexler,
Charles Morton és Barry Norton

Hétfő—szerda

Két sláger!

Félvilági nők

Főszereplők: Veronika Bušinskaja, Fjodor Nikitin
Sovkino — Rus-gyár

Sikoly az égből

Romantikus kaland Kaliforniából

Főszereplő:

RIN-TIN-TIN

20%-os koronabónokat ve-
szünk Pucka štediona i za-
ložni zavod d. d. Osijek,
Desatićina ulica 27. 11802

KOLONFELE

Eladó 35 hold jóminőségű
szántóföld tanyával együtt,
közvetlen a csatorna part-
ján, kertészetre is alkalmas.
Felvilágosítással szolgál Si-
rovina Márton, Bačko Gra-
dište. 11312Háromszobás lakás mellé-
khelyiségekkel a beltérben
december elsejére kiadó.
Tanner optikus, Aleksan-
drova 11. 12430Kiadó egy 5 és egy 2 szo-
bás lakás, mellékhelyisé-
gekkel november elsejére.
Ivan Antunovićeva 11. 12431Egy szoba és egy pincehe-
lyiség kiadó. Vilzonova uli-
ca 1. 12394Két szoba, konyha, mellé-
khelyiségekkel kiadó. Cim a
Palicsi uti trafikban. 12356Kiadó 2 szoba, előszoba,
konyha, éleškamra, veran-
da 500 dinárért. Megtudha-
tő Hegedűsnél (Mária-kép),
Šantićeva ulica 24. 12374Palicszon a vasuti állomá-
súlsal szemben 2 szoba, kony-
ha, veranda novemberre ki-
adó. Ljubibratić villa. 10428Kiadó szuterén üzlethelyi-
ség, minden üzletnek alkal-
mas. Harambašićeva ul. 14.
12420Kiadó 3 szoba, konyha és
éleškamra verandával no-
vember 1-re. Érdeklődni
Majšanski put 47. Kovács
fűszeresnél. 12417Bírói árverésre kerül Bačka
Topolán október 22-én 3
órakor a községházán egy
509-es Fiat automobil. 12399Kölcsönöznek 20-25.000
dinárt megfelelő kamatra
magánüzemélynek. Felvilá-
gosítással szolgál Marin Bo-
žić, fotografski pomoćnik,
Korčula (Dalmacija). 12220Modern lakás, két szobás,
fürdőszobával november
elsejére kiadó, Sugar Manó
Tel. 47. 12225Ujjonok! Szakavatott egyé-
nek pontos felvilágosítá-
sat adnak katonai termé-
szetű, különösen sorozási,
szolgálati idő meghatározá-
sára és jogos esetekben a
szolgálatok megrövidítésére
vonatkozó ügyekben. Nem-
zetközi Iroda, Subotica,
Aleksandrova 9. 12163Nagy száraz és magas pin-
cehelyiség, a Paja Dobano-
vački uccában azonnal bér-
beadandó. Dr. Fischer Jákó
ügyvéd. 12271»Palma« cipők kiválósa-
gát minden vevőm dicséri.
»Palma« cipőáruház Hus-
piac, volt Mácskovicz-ház.
Gyermek iskolai cipők nagy
választékban. 10706

Pertics

művészfényképész Csirke-
piac, Gimnázium mellett.
Ujdonság: mesterséges nap-
sugarak, ragyogó frizurák! 10810

Lakás és iroda

Subotica legforgalmasabb
helyén — a főposta mellett-
ti sarokházban — f. évi
november hó első napjától
kiadó: 1. Egy erkélyes sa-
rokház, amely áll öt uc-
cai szobából, egy előszobá-
ból, egy cselédszobából a
szükséges mellékhelyisé-
gekkel. — 2. Egy udvari
földszintes irodahelyiség,
mely áll két udvari szoba,
egy előszoba és irattárból.
Jelenleg ügyvédi irodául
szolgál. Cim a kiadóban. 11470»Neo-Derma« kivonat biz-
tos szer viszketéssel járó
bőrgyulladások és bőrb-
ajok ellen 10 dinár elő-
zetes beküldése mellett
prospektust küld Nada la-
boratórium. Subotica.Ha reumájától szabadulni
akar, használja a világ-
szerte elismert póstyéni
iszapot. Kapható gyógy-
szertárakban és drogériák-
ban. Postai szétküldés
Blum gyógyszerár, Szubo-
tica, főpostával szemben.
Kérjen prospektust. 11070Örökbeadó 10 napos
leányka, kinek anyja a szü-
lésben meghalt. Cim a ki-
adóban. 12144Szépen butorozott külön-
bejáratu szoba kiadó. An-
tunovićeva ulica 4 I. eme-
let 10. ajtó. Megtekinthető
12-15 óráig. 12364

Kössz a rádiója?

Nincs meglegedve teljesít-
ményével? Elavult rendsze-
rű? Forduljon bizalommal
Pálfí Jenő, rádió-technikai
laboratóriumhoz Subotica
X., Voenićeva ulica 5. (Le-
lencház mögötti sarokház.) 11174Különbejáratu butorozott
szoba fürdőszoba haszná-
lással, egy vagy két sze-
mély részére november 1-re
kiadó. Telefon 218. 12353

Egy statisztika margójára

Írta: dr. Kemény István

Kivonat egy középeurópai főváros öngyilkos-statisztikájából: Az elmúlt hónap folyamán általában minden napra 3 öngyilkosság és 4 öngyilkossági kísérlet esett. Az áldozatok fele az intelligencia köréből került ki és legtöbb esetben anyagi gondok következménye. Az öngyilkos nők 80%-a 25 éven aluli volt; náluk leginkább szerelmi bánat a tett oka.
Meg kell állni itt egy pillanatra.

*

Három öngyilkosság és négy öngyilkossági kísérlet... Naponta... Beláthatatlan hosszú immár a sor, amelyben folyton újak és újak esatlakoznak azok közül, akiknek testét-lelkét fönkrete a háboru utáni évek rettenetes hajszája a legszükségesebb mindennapi után. Egyre többen és többen látják kilitás alannak a jövőt és a halmozódó események bizony többnyire azoknak adnak igazat, akik most már semmi jót sem várnak. De ezuttal nem a megdöbbenben magas számról akarunk beszélni, amellyel Európa földjén naponta önkéntes halálba indul nagy csapat ember. Másról van itt szó.

Az áldozatok fele az intelligencia köréből került ki — mondja a hivatalos jelentés és ezzel a háboru utáni évek Európájának legrégebb problémáját állítja elé a maga leplezetlenségében. A B-listákra helyezett tisztviselők, a beteg nélkül maradt orvosok, a perre hiába váró ügyvéd felélményes halálutása immár tíz esztendő óta tart, hogy ne is beszéljünk a toll szerencsétlen robotosairól, akik a redakciók előszobáiban napokon keresztül vároknak arra a néhány márkára, vagy frankra, amelyet a szerkesztői könyörület kiutalványoz részükre — előlegül a talán soha nem szállítandó novellára vagy versre. Talán soha nem szállítandó — mert hiszen a télen is fütetlen szobában bérlet ágy oldalán, gondoktól és éhségtől elesigazva. Ugyan kitől lehetne kívánni, hogy még alkotni is tudjon? Amikor a cipő talán tenyérynél lyuk ásitczik, az egyetlen ruhán pedig alig található már hely, amelyet legalább egyszer meg nem foltoztak volna...

Mostanában nagyon divatba jöttek a háborus tárgyú könyvek. Az egyik a front eseményeit beszéli el, a másik a hadifoglyatáborok életébe vet egy-egy pillantást, míg a harmadik talán éppen az itthonmaradottak küzdelmét festi a háborus Hinterland nyomorúsága közepette. De mikor akad már író, aki érelnél maradandóbb emléket állít a világfelfordulás igaz áldozatának: a munkabőr, munkára vágyó és mégis munkanélküli férfiak és nők légióinak, akikből a látszólag oly lassan és mégis kísérletes gyorsasággal muló idő immár az élet utolsó szikráját is kiöli. Ki fogja megírni az állásközvetítő irodák hosszú során, napról-napra végigbukdácsló szerencsétlen ember tragikus balladáját? Figyeljék el, ezeknek a szenvedése sokszorosan felülmúlja a legkegyetlenebb pergőtűz borzalma is. Hiszen az aránylag rövid ideig tartott és vagy jól, vagy rosszul, de gyorsan véget ért; ez az előtűnik lejátszódó kálvária azonban tizedik esztendeje tart már és a világ legkülönbözőbb pontjain meg folytonosan bekövetkező bukások, válságok és összeomlások a javulás reményét még mindig elérhetetlen messziségben tartják. Mindenki sujt a gond, de — mint a statisztika kétségtelen jelekkel bizonyítja — a legmélyebb sebeket mindenütt az intelligencia kapta.

*

Közvetőleg: sok felől hallottam az utóbbi időben, hogy a régezte oly népszerű érettségi és egyéb találkozások lassanként teljesen kimennek a divatból. Formaságként még megrendezik, de alig akad résztvevő. Nem akartam hinn a mendemondának.

Két nappal ezelőtt azonban engem is meghívtak ilyen összejövetelre. A rendezők mesélték, hogy ötven meghívott közül tíz egyáltalában nem válaszolt. További tíz «egyéb elfoglaltsága miatt» kimentette magát. Huszonötven biztosan megígérték, hogy eljönnek. Jelen voltunk összesen tizen. A beszélgetés folyton meg-megakadt. Régi jó pájtások úgy ültek egymás mellett, mintha egyetlen közös gondolatuk sem lett volna az életben. Igyekeztünk önkéntelenül is annyira semmitmondó témákat keresni, amennyire csak lehetséges. Egyik sem merete megkérdezni a másikat, hogy tulajdonképpen mivel foglalkozik. Félt, hogy esetleg tapintatlan lesz, vagy attól, hogy őt is megkérdezik: ki tudja? Annyi bizonyos, hogy félóra multával egyik-másik már szedelődzködni kezdett és újabb félóra múlva már egyedül ültem a fényes kávéház sarokasztalánál. Közben megtudtam, hogy az ötven, egyszerre az életbe induló fiu közül egyetlen egyik sikerült valóban irigylésreméltó eredményt felmutatnia: őt házat örökölt az apjától, most annak a jövedelméből él és impozáns Lancia-autó röpítette őt a talákozóra. (Mellesleg megjegyezve, a gimnáziumban ő volt az osztály Prügelnábe-ja. Ha visszagondolok: kevés butább fiu akadt az iskolában. Viszont első pillanásra megállapíthatom, hogy ezt a jó tulajdonságát azóta is híven megőrizte.)

Elgondoltam: mennyi tervvel, mennyi ideálizmussal néztünk valamikor mindnyájan a pályánk elé. És kedvem lett volna földhöz vagdosni az asztalon álló poharakat. Mivel azonban még jókor eszembe jutott,

hogy ez igen drága mulatság lenne, erről is lemondtam. Isteneim, nem ez volt az elmúlt esztendő legnehezebb viselt lemondása...

Bizton tudom, ha legközelebb újra rendeznének találkozót, azon a rendezőkön kívül senki sem lenne jelen.

De térjünk vissza a statisztikára.

*

Anyagi gondok vitték tehát halálba az áldozatok túlnyomó részét. És a túlsó oldalon a mérleg másik serpenyője: az öngyilkos nők 80%-a huszonöt évnél fiatalabb és többnyire szerelmi okokból akarta eldobni magát az életet.

Melyik festő palettájának van eléggé sötét színe, hogy érzékeltetni tudná ezt a száraz számból agyunkba ordító tragédiát? Huszonöt éven innen vannak az áldozatok: gondosan nevelt, szőlőtől is óvott urikissasszonykák és a mindennapi kenyérkeresettől életerealóbbá edzett tisztviselőányok. Ok: szerelmi bánat — mondják az érzéketlen betűk, pedig micsoda szomorú tragédia rejtezik e sorok mögött. A mesebeli hercegre már nem vár a huszadik század fiatal leánya; sokkal prózaibb és mindenestre helyesebb világlátásra nevelte őt az élet. De vár megértő és szerető élettársra, akivel gondját megoszthatja és aki mellett még utóbb szépnék is látja az életet... De ez a társ nem jön, nem jöhet. Pedig hogy vágyódnék ő is némi melegség, szerető — bár egyszerű — otthon után; mily nagy szüksége volna neki arra, hogy esténként együttérző lélekkel, jószágos kézzel simítsák el homlokáról a mély barázdákat, amelyeket könyörtelen vésővel jegyzett fel napközben a kemény küzdelem.

Harun al Rasid

Írta: BAEDEKER

Az eddigi közlemények tartalma:

A király utazik és ismeretlenül vegyülve a nép közé, közvetlenül akar érintkezni vele. Orvosának a segítségével kison palotájából, a vasúthoz hajtat, ott másodosztályú jegyet vált s a kupéban agent provocateur-nek nézik. Kisebb városban leszáll a vonatról, s ott mint egy miniszter privátszekretáriusa mutatkozik be. Az urak, akik közé kerül, gyanút fognak, telefonon kérdést intéznek a székvárosba, ahonnan azt felelik, hogy a miniszter egyáltalán nem tart magánutikárt. Erre a rendőrkapitány átkötveket küld hozzá, aki igazolásra szólítja föl. Előtte öfélése nem akar nyilatkozni, keresztülvizsi, hogy maga a rendőrkapitány hallgatja ki. Ennek eldrulja kilitét, s rendelet ígér neki, ha a fülöt nem árulja el s megkönyíti a városból való távozását. Ujjól vasútra ül s egy kereskedő üzletnek a társaságban teszi meg az utat a legközelebbi nagyobb városig, ahol végézetlen telepszik le. Ott másnap reggel egy könyvkereskedő boltjában könyveket vásárol, beszélgetést folytat a szakértelmes könyvtárossal könyvekről és irodalomról. Ebben a boltban meg egy érdekes férfiút ismerkedik meg, s e két uriembernek a társaságában ebédel a »Medve«-restaurant-ban, ahol további ismeretéseket köt, akikkel aztán elbeszélget a liberálisizmusról s a vele határos kérdésekről. Lassanként mindtöbben veszik észre, hogy nagyon hasonlít a királyhoz, de egyelőre senki se gyanítja kilitét. Egyik új barátjával nőirtársaságba indul, Oregoné asszonyhoz, akinek emléksorokat jegyez be az emlékkönyvébe. Aztán új barátjával a polgári párt gyűlését látogatja meg ahol reakciós beszédeket hall, amelyeket szociális izil közbeszólásokkal zavar meg. Ezeket a rendőrség megsokkja és a kalifa csak a királyhoz való hasonlóságának köszönheti, hogy a tereből ki nem dobják... Másnap kellemetlen meglepetésre ébred. Mindkét város lapjában, amelyben hazulról távozdása óta megfordult, szövegtetik kétértelmű szereplését. Az egyik nyílt levélben hívja föl a belügyminiszter figyelmét a főkapitányra, aki a gyanus idegent kellő igazoltatás nélkül elutazni engedie, a másik pedig felszólítja a rendőrséget, hogy teljesítse vele szemben a kötelességét. Helyzetét még jobban bonyolítja, hogy a székesfőváros lapjai meg egyidejűleg a király betegségéről hoznak altarmírózó közleményeket. Elhatározza, hogy további bonyodalmak elkerülése végett hazautazik s új barátjának, Haroldnak a lakásáról megtelefonozza ezt az orvosának, aki azt feleli neki: »A vasútnál fogom várni, Felsőleges Ur!« A barátja meghallja e választ, ami csak megerősíti a gyanút, hogy a király az, aki egyik városban mint priváttitkár s a másikban mint magánzó szerepel. A könyvtáros és Harold kikísérik a kalifát a vasúthoz. Harun al Rasid mindvégig tagadja kilitét, de két »barátja« abban a meggyőződésben vesz tőle bucsút, hogy a királynak kíván »szerencsés utazást.«

*

Haroldék városában még néhány napig beszéltek a »botrány«-ról és forrongtak az izgult kedélyek. Az újságolvasók nagy része szentül hitte, hogy az a Gunnar nevezetű egyén, ha nem is veszedelmes gonasztéző (ámbar: ki tudja?), de minden bizonnyal tilosbanjáró és rosszszabantsútkáló kalandor, akit csak úgy simán, minden megokolás nélkül »kiengedni« a város területéről és rászabadítani más békés vidékek

De nem jöhet: mert utájban áll a B-lista, vagy — jobkik esetben — a létminimumon alul levő fizetés és minden este úgy tér nyugalomra, hogy másnapra merész terveket sző, melyek közelebb viszik két ember óhaját a megvalósuláshoz. A másnap azután feltétlen bizonyossággal elhooza a maga kiábrándító csalódását — és így követi egymást egyik nap a másik után. Csoda-e, ha egyszer azután az a nagyon is ellenállóképes szervezet, amelyet idegrendszernek neveznek, felmondja a szolgálatot és problémáinak megoldását már csak revolvergolyótól, vagy a Duna habjaitól várja? Mit használ itt a szemforgató moralizáció, mit a jószándék, de annál üresebb tanácsok? Vitanak, okoskodásnak nincs helye ott, ahol az Élet beszél.

*

Locarno fontos lépés volt a háboru utáni feboru t Európa egyensúlyhelyezésének nehéz útján. Az angol miniszterelnök amerikai megbeszélései bizonyára szintén sokban enyhíteni fogják a feszültséget, amely ma is veszedelmes megmérgezi milliók mindennapi életét. Amde mindez csak félénk tapogatózás a jobb jövő felé. A Holnap történetírójától az fogja megkapni a Megmentőnek járó pálmát és elismerést, aki valamilyen uton-módon segíteni tud majd ezeken a már-már hétköznapivá váló apró tragédiákon. Aki megtalálja a csodaszert, amely újra szilárd alapot váraszol a népmilliók lábai alá, aki megmutatja az élőknek a megélhetés útját, aki egymáshoz vezet azokat, akiket egymás mellé teremtett a Gondviselés. Aki visszaadja ennek a szerencsétlen generációnak a Jövőbe vetett hitét.

És akkor a statisztika sem lesz többé ilyen szomorú.

gyanútlan lakosságára megint csak a rendőrség gyámultalanságának és könnyelműségének újabb bizonyítéka. A jó lelkek közt, akik a szélhámos leplezését már csak Harold és társai iránti »jóindulatból« is melegen óhajtották, akadt olyan önzetlen és áldozatkész férfiú is, aki mingyárt a magánzó elutazását követő napon a korareggeli vonattal a fővárosba sietett, ahol pedig igazán nem volt semmi dolga.

Azaz: dehogyan nem volt! Már hogyne let volna! Ki kellett fürkésznie a közit, a polgárerény és főleg a morál érdekében, hogy voltaképpen ki az a rejtélyes idegen? Hol s merre van hazája? Rovatlan előélet-e? Be van-e oltva? Ki az az ember, aki a pártgyűlés menetét megzavarta, s aki már csak azért se lehet egészen »köser« (bár alighanem zsidó!), mert a Harold-asztallal barátkozott, és nem azokkal a kipróbált jellemű és egészséges világnézeti férfiakkal keresett érintkezést, akik egyedüli megbízható oszlopai az államélettel szilárdaságának és a társadalmi rendnek?

Az eredmény, amelyre ez a közügyekért lelkesedő nemes altruista a fővárosban gondos utánjárás és léikiismeretes kutatás révén jutott s amelyről otthon később a híveinek jelentést tett, egyenesen szenzációs s az »ellenpárt«-ra lesújtó volt és így hangzott:

Gunnar Énok a fővárosban ismeretlen, bejelenteti lakása ott nincs, és neve sem a lakók jegyzékében sem a rendőrség nyilvántartásában nem fordul elő

Irányadó körökben ezt a felőddözést a Harold-társaság tagjaira megsemmisítőnek tartották, és nem titkolt kárózzással gondolták mindannyian és mondták sokan:

— Nohát, a liberális urak ugyancsak megjárták a fővárosi barátjukkal! Törököt fogtak benne, magukat pedig örökre blamálták vele.

— Gleich und gleich gesellt sich gern, — mondják mások, a Sancho Panza-észjárásuak, akik közmondásokkal próbálták pótolni hiányzó bölcseségüket.

S mindannyian megegyeztek abban, hogy bármilyen javaslat, szándék, reform vagy egyéb mozgolódás indul ki ezental a póruljárt csoporttól, ezzel az egyszerű szóval fogják azt fogadni és visszautasítani: Gunnar! Ettől a naptól kezdve nem is hívták őket egymásközt másként mint ezen a néven: Gunnar-párt.

E párt tagjai közül pedig kettő, Harold és Blolf mintegy tíz nappal a harunarasidi epizód után, együtt ült ez utóbbival annak boltjában. Harold minden délután ellátogatott hozzá barátságos eszevegre és eszméket cserélt vele mindenről és semmiről s különösen a könyvekről, amelyeket mindketten egyaránt szerettek. (Egyaránt, de nem egyformán. Harold szeretett volna minden jó könyvet megvenni, a barátja pedig annyira imádta őket, hogy alig tudott megválni tőlük. Szép, régi és ritkább könyvet egyáltalán nem adott el, — megtartotta őket magának. Ilyen furcsa könyvkereskedő volt Blolf...) Együtt ültek s az Affaire Gunnar-ról beszélgettek, persze egészen másként mint ahogy a nagy port fölvert ügyet egyebütt tárgyalják.

— A Salon Oregon-ban tegnap megint vígan folyt az emberszólás, — jelentette Harold a barátjának. — Mikor beléptem, hirtelen elhalgatótt mindenki. Concilium omnes. Olyan eset állott elő, amelyre a francia azt szokta mondani: la conversation tombe. Mingyárt tudtam az ijedt elnémulásról, hogy rólunk lehetett szó. Nem egy ábrázatra kiült az a zavar, amely

a rossz lelkiismeretét árulja el, s a jó Oregonné, aki bizik bennünk (annyira, hogy még a Gunnar becsületességében se mer kételkedni), elmondott nekem mindent, amit a gonosz indulat és a pletykálkodási hajlam csak gígonddalhat s a rossz nyelvek terjeszthetnek. Vádoztak ott minket, már t. i. köztönket és Gunnart mindennel, ami az államra és a társadalomra veszélyes. Volt olyan is, aki egyenesen kommunista-agitátornak jelentette ki Gunnart, illetve azt a hazátlan hitangot, aki ezen a néven csálja végig az országot, hogy szerteszórja a forradalmi tanok lassan de biztosan gyilkoló mérgeit és mentül több hivatoborozon az »egyedül üdvözítő« bolsevizmusnak. E derék férfiu szerint (mert ily rosszlelkű pletykázásra nő nem, csak férfi képes) minket — Téged és Engem! — ez a raffinált kutmérgező már meg is nyert a nemtudományadik internacionálé fölforgató elveinek és vörös, söt tulipiros teóriáinak.

Mindkétfen józün nevettek, s a társalgásukat valószínűleg folytatták volna az Oregóniában és vidékén történekről, ha e percben be nem toppan a boltba a levélkordó.

— Harold nagyságos urnak ajánlott levele van. — Így szól, — s mert tudtam, hogy ebben az időtáiban itt szokott lenni, hát idehoztam.

— Helyesen tette, — felelte Harold.

És átvette a gépirással címzett irást, amely a székesfővárosból jött, mindkettőjüknek szól és így kezdődött: »Kedves Harold ur és kedves Biolf uram, tisztelt barátaim!«

Maga a levél is gépkopogtatás volt és névalírás helyett egyetlen hanyag kézírással odavetett betűvel végződött, amely az ábécé összes betűi közül még a G-bez hasonlított a legjobban. Szövege itt következik:

Megigértem, hogy hazajövetelem után azonnal értesítem önöket királyunk egészségi állapotáról. Kérem, ne nehezítenek améret az igéretemet nem váltottam be. Gondoltam, mire a tudósításom doajut, az újságokból már megtudták, hogy a Felsőleges Ur teljesen fölgyógyult. A betegségéről elterjedt hírek csak vak láma volt. Ő, hála Istennek (s úgy-e, elhiszik, hogy ennek szívem nélyéből örülök?) olyan egészséges mint a makk. Sőt ebben az esetben — bocsánat a szójáérték! — olyan egészséges mint a makk-király.

Levelem tulajdonképpeni célja: megköszönni önöknek, tisztelt barátaim, a kedves fogadtatást és az előzékeny bánásmódot, amelyben alulirottat részesíteni sziveskedtek. Ez a nyájasság s az abban megnyilatkozó bizalom annál jobban esett nekem s annál inkább kötelezett le, mert mások, amint tudják, szívesen hittek el és kéjjel kürtötték világá, hogy közveszéles szélhámos vagyok, akire a rendőrségnek már rég rá kellett volna tenni a kezét. Nos, bármíno véleményvel legyenek rólam, elihetik: szélhámos igazán nem vagyok... Sose fogom elefelejteni a kedves órákat, amelyeket körülben töltöttem, és önöket is kérem, tartsanak meg szíves emlékezetükben és ne felejtse el hamar. Erre annál is inkább rászorultam, mert néhány barátom tanácsára, az orvos biztatására és — the last, not least — a király kívánságára is legközelebb már, mihelyest likvidáltam az ügyeim, kívándorlok az országból és még nem tudom határozottan, hogy hol (talán Délamerikában vagy Ausztráliában) telepszek le. Ennek a demónagament-nak az az oka, hogy ama végzetes hasonlatosság, amely máj nem egyszer sodort bonyolult helyzetekbe, rám nézve napról-napra kellemetlenebbé válik, s amint az udvari orvostól tudom, Öfelségének sincs éppen kedvére. Így az elköltözésem — amely bizony minden megszokottságtól való bucsuvételt és eddigi világomtól való teljes elszakadást jelent — oly szomorú kénytelenség és elmaradhatatlan szükségesség, amely ellen nincs orvoslat.

E sorok tehát bucsuszavak is, amelyekkel annak a két derék férfiuak az emlékezetébe ajánlom magamat, akiről én a legmesszebb távolban se fogok soha megfeledkezni.

Együttal értesítem önöket, hogy e derék férfiakról mindazt elmondtam az udvari dokornak, az én régi barátomnak, amiket a körülben láttam, tanultam és tapasztaltam, s azt is, amit irántuk érzek. E barátom aztán jónak látta informálni a királyt ez urak tiszteltetelméről jelleméről, mire Öfelsége elrendelni méltóztatott, hogy a legközelebbi rendjeladományozás alkalmával ők is nyerjék el azt a kitüntést, amelyre polgári erényekkel, emberi kíválóságukkal és eredményes kultur munkájukkal bőven rászolgáltak. Ez a kitüntetés, amint sajnálattal értesülök, távolról se lesz oly nagy mint az érdem, amelyet jutalmazni óhajtanak veled, de ebben a tekintetben — amint a dktor fölvilágosított — a király keze is meg van kötve. Ő csak oly címekkel és rendjelekkel kedveskedhet a híveknek, amelyek megfelelnek annak az állásnak, amelyet az illetők a társadalomban és a közéletben elfoglalnak. Így tehát, ha önöket többre is becsülné Öfelsége — s a kapott információkra bizonyosan többre is becsüli — mint egynéhány érseket vagy államtitkárt, ő mégse díszítheti föl az urakat azzal a magas rendjellel, amellyel amazokat néha kisebb érdemkéért vagy esetleg minden érdem híján is kénytelen dekorálni. A dktor és én arra kérjük mindkettőjüket, fogadják majd szívesen ezeket az apró nippelket, amelyek később emlékezetükbe idézhetik az én hálámat és elismerésemet is ama nemes övezetért, amelyet Biolf

könyvesboltja és Harold művészotthona, legfőképpen pedig mindkettejük tanulságos és szellemes társalgása nekem nyugított.

A jószágos Isten vagy — ahogy önök mondják — a Mindenség Nagy Építőmestere áldja meg önöket! Lekötelezett hívák:

*

— Mit szólsz hozzá? — kérdezte a könyvek embere.

— Azt, amit te, — felelte Harold. — Sejtettem, hogy előbb-utóbb életjelt fog adni magáról, de amit a levelében ír, az mégis meglep.

— Engem is. Pedig, ha jól meggondoljuk, nem kellene meglepődvé lennünk. Hiszen ez az egész ügy kezdettől fogva nem mindennapi történés volt.

— Igen, és ránk nézve nem közönséges élmény. — Az ember, Gunnar a magázó, se közönséges, — állapította meg Biolf.

— Harun al Rasid se volt az, a tizenegy évszázad előtti, aki Dzsáfárral járta be éjjelenként állított Bagdad városát... Tudod, az valóságban üdítő fürdő, klimatikus fölfrissülés, ha clyan halandóval találkozzunk, aki igazán Isten képére látszik teremve lenni. Csak azt sajnálom —

Harold gondolatokba merült.

— Mit? — kérdezte amaz.

— Hogy mindaz a nemes törekvés és szent akarat, amit e levél irójánál megszerettünk, mindaz, ha nem is marad egészen meddő, csak igen kevés gyümölcsöt hozhat.

— Feleled, hogy oly állásban mint az övé —?

— Őh, hiszen éppen azért! — sóhajtott Harold.

— Éppen azért. Arról a magaslatról, ahonnan ő tekint le, nehezebb a kedélyeket befolyásolni és a szellemeket megtermékenyíteni mint a szöszékről vagy tanácskozó asztal mellől, egy könyv lapjairól vagy újság-cikk utján. Mire az ott fönt elhangzott vélemények leérnek a mi alacsony völgyeinkbe, azok már rég más formát s néha egyéb tartalmat is kaptak. Persze, ha Gunnart, a mi barátunkat, mindenki ismerné —

— Az bizony lehetetlen, — szomorkodott a könyvárus, — hiszen mi ketten, akiket a barátainak nevez, mi se ismerjük őt. Megigértük neki... Ne, és a kitüntetés? Mi történjen vele? Elfogadjuk?

Harold megint elgondolkozott és a fejét csóválva felelte:

— Bizony sose hittem volna, hogy te meg én, minden hiúságnak és hivalkodásnak két esküdt ellensége, elfogadjuk ilyen kis dísz tárgyát, amelynek talán még művész értéke sincs.

— Szóval: fogadjuk el!

— Mondj: van-e módja annak, hogy azt ne tegyük? A kitüntetésről formaszertü értesítést nem kaptunk, s így hivatalosan tudomásunk sincs róla. És hogyan tiltakozhatnánk ellene? A doktor itt csak a becsületes alkusz szerepét játszotta (már ahogy Gunnar a dolgot előadja). — furcsa lenne, ha arról értesítenék őt, a mi ismeretlen pártfogónkat, hogy becses közbenjárását hálásan köszönjük, de a színes szallagra nem reflektálunk... Avagy magának a királynak adjuk tudtára, hogy az efféle cífraságok nem érdekelnek minket? És tanácsoljuk neki, hogy boldogíton velük kevésbé érdemes férfiakat? (Mert tapasztalhatad mindig, hogy a kitüntetéseknek azok örülnek a legjobban, akik érdemtelenül jutnak hozzájuk.) Ugy értem, ha kitérnék az elismerésnek e csillogó jelvényei elől, árulást követnénk el Gunnar ellen, aki úgy látszik, csakugyan a szívébe zárt bennünket, és jobban szeret téged mint ahogy én érdemlem és engem jobban mint ahogy téged kellene

Biolf. — Bele kell hát nyugodnunk. Ha a kitüntetések nem is növelik az ember értékét, nem is csökkentik azt. Tudod, hogy' nyilatkozott két francia író, amikor Pasquier-t hercegi rangra emelték? Vigy az mondta: »Az én megítélésemben ezáltal Pasquier nem lett nagyobb«, Dumas pedig azt: »az én szememben meg nem lett ezáltal kisebb«.

Harold. — Mind a ketten okosan fogták föl a dolgot.

Biolf. — Könnyű volt nekik okosan beszélni. Okos ember volt mind a kettő.

Harold. — Ami annál feltünőbb, mert költők voltak mind a ketten...

Biolf. — Az okosság és a költészet nem zárják ki egymást.

Harold. — Legalább nem mindig... A kitüntést még egy okból kell elfogadjunk. Azt tulajdonképpen Gunnartól kapjuk. Az ő kitüntése ez, s ha nem is érdemeljük meg a címet vagy rendjelet mi, ő semmiesetre se érdemelné meg, hogy visszautasítsuk, amit végelenszében mégis csak tőle kapunk.

Biolf. — Jól van, ezt is aláírom. Ha olyankor nem különböztünk össze, amikor elértek a vélemények egymástól, csak nem fogunk összeveszni, amikor a nézeteink megegyeznek!... De mit gondolsz, nem szaporítja ez majd az ellenségeinket?

Harold. — Több mint bizonyos. De ez nemcsak nálunk, amugy is népszerűtleneknél, van így, hanem azoknál is, akik állandóan sütkéreznek a közkedveltség napfűrdőjében. Még a Nobelid nyerteseknek is csak a bámulóik szaporodnak a kitüntetésük folytán, a barátaik nem. Az emberi természet arra van berendezve, hogy könnyebben viseli el az embertársa baját mint annak az örömet. A Mitfreude ritkább megnyilvánulása a szívnek mint a Mitleid. Lakodalomra csak

azért mennek szívesebben az emberek mint temetések-re, mert amazokon jobban lehet mulatni, — enélkül szívesebben vennének részt temetésekben... A mi örömmünkben bizony kevesen fognak osztozni...

Biolf. — Talán, ha tudnák, hogy milyen kicsi ez a mi örömmünk...

Harold. — Még akkor se... Egészen más ha valami pozitív baj vagy éppen szerencsétlenség érne bennünket...

Biolf. — Gondolod, hogy ez derűtségre hangolná őket?

Harold. — Valószínűleg. Ahogy Chamfort mondta: Leghamisítatlanabb öröme az embernek mégis a más baja...

Biolf. — Ez természetesen csak a rossz emberek-ről áll.

Harold. — Igen, és azokról, akik nem jők. Tehát: a nagy többségről... De, úgy-e, pompás fickó ez a Gunnar?

Biolf. — Az. S mily szomorú dolog, hogy csak volt. A leveléből azt lehet kiolvasni, hogy örökre el akar tűnni, s hogy a mi számunkra meghalt.

Harold. — Chi lo sa? Hátha nem? Akiben megvan a Harun al Rasid kutatóvágya és reformszeretete, az — Nos, majd meglátjuk!

Biolf. — Vederemo!

(Vége jövő vasárnap.)

Kinai versek

Egyedül a Ging — Ting hegygel

— Li Tai Be. —

A madarak szállnak vídám körökbe,
A felleg is száll, aztán tova megye;
Csak egy marad mellettem mindörökké:
Komor, sötét sziklával a hegy.

Havas éjszaka

— Liu Csang King. —

A nap a hegy mögé bukott, nyugatnak,
Kunyhókon a hó mázsás halmaza,
A rácsos ajtóndul ebek ugatnak,
Hóörgetegbe vándor tér haza.

Nyári este

— Wu Jün. —

Barnulnak a hegyek köddel tereszve,
A bambuszerdőn a nap színezüst,
Sok-sok madárka száll a házeresze,
Az esti légbé fölnyílal a füst.

Magányos hölgy

— Li Tai Be. —

Harmat hull a márványlépcsőre már,
Ruhája nedves lesz, későre jár,
Bevonja kristályfüggönyét, dalolgat,
Bámulja az opálos, ősz holdat.

Éji egyedüllét

— Dzsang Giu Ling. —

Ó, a magányosság gyötrelme folyton,
Aludni vágynék, gyertyámat eljotom,
De jaj, a vágó, néma, szomorú
Holdfény besurran és ágyamba bu.

Kosztolányi Dezső

Az Ön világosszínű cipői olyanok lesznek, mint az ujak, ha a Brauns

Vilbra

bőrfestékekkel újra befesti

Aktat: skák, bőröndök, bőrszékék stb. szintén olyanok lesznek, mint az ujak

Kapható minden festéküzletben, bőrkereskedésben és drogériában stb.

Vilim Brauns festékgár, Celje

Témák, amelyek az uccán hevernek

— Bécsi levél —

Naptáram, nem egy egyszerű fali naptár. Permans szolgálatát nem meríti ki azzal, hogy megmutatja hányadikát és milyen napot írunk s kinek a névnapját ünnepeljük, hanem ezenfelül minden naphoz külön-külön egy-egy közmondást melékel. Ahány nap, annyi közmondás. Kis örökigazságok, megtámadhatatlan bölcseségek, amelyekkel zseni korunkban árasztottak el bennünket, a naptáram lapjairól üdvözölnek, egyben élvezve, hogy bármennyire is haladt közben a világ, ma még mindig ott tartunk, hogy aki másnak vermet ás, maga esik bele. Ugy kell a hasznatlannak! Nem értem azonban, hogy miért duruzsolja ezt a naptár éppen az én fülembé, hisz eszem ágában sincs másnak vermet ásni, ami felette fárasztó fizikai munka. Pláne december közepén, amikor a naptár szerint ennek a közmondásnak van a napja. Csak maradjon a suszter a kaptafa mellett, ne akarják én vermeteket ásni, amikor nekem írnom kell. De vajjon miről írjak és honnan vegyek hirtelen témát? »Wer suchen will, findet«. Aki keresni akar, talál — mondja bölcs fali naptáram mai devizája. Tehát csak akarnom kell keresni és találni fogok. Ezzel a megnyugtató tudattal indultam el a városba, témát akartam keresni és — találtam. Mint becsületos megtaláló ezennel van szerencsém beszolgáltatni, amiket egy napon keresztül az uccáról felszedtem.

A naschmarkton Bécs város piacán kora reggel a kolduló apácával találkoztam. Nagy, bő szatyor lógott az oldalán, mosolytalan komoly arccal sorra járta a bódékat és szótlanul megállt a piaci árusok előtt. Megállt és várt, amíg a vevőket kiszolgálják. Várt, amíg a jótékonyág anyaga láthatatlanul leszállt az égből és meg fogta a gyümölcsárú asszony kezét és néhány szem szilvát, egy-két almát vagy egy szelét dinnyét adott az apácának, aki a nemes adományokat a szatyorba csuszattatta. A szatyor lépérsről-lépésre súlyosabb lett. A hentesek májjal és levesbe való csontokkal adóztak. Az egyik hentes ép a kését fente és átnézett az apáca feje felett, az apáca egy darabig várt, de hiába várt, a hentes kése már olyan éles volt, hogy akár borotválkozni lehetett volna vele, csak a szíve maradt tompa és mozdulatlan és nem szelt le egy kis darabka húst az apácának, aki végül is át ment a szomszédba, ahol halott galambok és fűrjek feküdtek a pulton. (A halottak hallgatnak.) Az apáca tekintete részvéttel végigsiklott az élettelen veresőrű madarakon és nem lett vidámabb, amikor innen átesapott a halatárulól asszonyokhoz, ahol vízzel telt kádakban kis és nagy halak a komoly helyzetüket félreismerő élénk ficánkolással uszkáltak. A virágárusokat sem kerülte el, szorgalmasan, mint egy méhecske, aki virágról-virágra száll, ment az egyik bódétól a másikig, szívében a kolduló nővéreket jellemző alázat. Nem sóhajtott, nem mosolygott, nem örült az ajánlataknak és nem haragudott, ha füres kézzel elküldték. Egyszerre csak eltűnt márványarcával az emberforgatagban, pedig szerettem volna elkísérni hazáig és jelen lenni, amikor a zárdában a szatyor tartalmát az asztalon kiborítja...

Ezalatt néhány szegény asszony gyülekezett a Naschmarkt szemetes ládá körül. A Naschmarkt szemetes ládá gyorsan meg szoktak telni különféle hulladékkal, rothadt gyümölcsökkel, megsérült káposztafejekkel, sárgarépákkal. A szegény asszonyok tehát neki esnek a szemétnak, belevájkálnak a láda gyomrába és kilalásszák a gyümölcsöt, amely még nem rothadt el teljesen. Vannak almák, amelyeknek felét még meg lehet menteni. A szilvának sem árt, hogy már kicsit megerjedt. A zöld paprikát is könnyelműség volt már eldobni. Ez itt mind vitamin, amihez ezek a szegény elesett asszonyok és gyermekek nem jutnak. Legfőbb ilyen uton, ha a szemétből kibányásszák. A minap egy ékszeráru gyárban voltam, ahol aranyat láttam olvasztani. Majd megvakultam az izzó aranytól. Ezután a gyártulajdonos nagy sajtóárokhoz vezetett, amelyek telve voltak piszkos vízzel. Összegyűjtjük a mosdóvizet, amelyben a munkásaink kezüket megmossák. Egy szem szemét se lehet ki innen, mindent összegyűjtünk. A piszkos víz, a szemét: aranyat tartalmaz és mielőtt kiöntenék, kivonjuk belőle az aranyat, magyarázta a tulajdonos nekem, aki álmatlan éjszakai szomorúan gondolok a naschmarkti aranykeresőkre... »Gedanken sind zoll frei« olvasom a naptáramban, ami annyit jelent, hogy a gondolatok vámmentesek.

Mi történik itt? Egy asszony rostál valamit. Ezer és ezer hangya mászik ki a rostából. Közlebről meglekintve a dolgot; az állattápszor-kereskedésben a hangyatojások kikeltek. Az asszony nagyon bosszankodik. Kész tragédia. A kis hangyák világra jötte senkinek nem okoz örömet. Nagy türelmi játék a hangyákat külön választani a tojásoktól, ez a munka igazi hangyaszorgalmat igényel. Az újszülött hangyák minden szülői áldás nélkül nekivágnak a nagyvilágnak...

Egy sátorlappal befedett biciklikereken járó kis

kocsi áll az útszélén, előtte egy férfi, benne a kocsi sátorában egy asszony harisnyát köt. Két kis zászló van feltűzve a mozgó sátor ormára, a magyar és osztrák színek. Jól sejtettük: világtörli utazók. Kecksés Sándor és neje Debreceből, elhatározták, hogy ezzel az alkotmánnyal hét év alatt körülutazzák a földet. Ahogy Eckener a Zeppelinel, ők ezzel a két bicikliből összetakolt targoncán. Csak hogy Eckenernek nem kellett közben képoslapot árulnia. Kecksés és neje a saját fotográfiáik eladásából tartják fenn magukat, közben autogramokat gyűjtöttek. Kecksés mielőtt világtörli utra indult, otthon Debreceből cipőpasztát gyártott. Cipőjét, amely hajdan, elképzelem, mennyire fénylött, most idegen országok pora lepi be. Bizkén megmutatja az albumot, amelybe a világ híres embereinek az autogramjait és fényképeit gyűjtö. Az összes magyar művésztérkép személyesen írták le aláírásaikat. Csupa elsőrangú aláírás. Gróf Bethlen István miniszterelnök, Zsitvay Tibor igazságügyminiszter. »Ez itt Baltház püspök fényképe« — mutatja Kecksés és hozzáfűzi: »Leborotváltatja bajuszát... Ez aztán igazán meglepetés, amire nem voltam elkészülve. Baltház püspök leborotváltatta a bajuszát? Szinte el sem tudnám hinni, ha nem látnám saját szememmel bajszátalan fotográfiáját. Még szívesen ebésezgettem volna a Kecksés-párral mindenről. De ők a világ körül

Anatole France posthumus gondolataiból

A »Bácsmezei Napló« párisi tudósítója abban a kedvező helyzetben van, hogy most már közzölhet egyes részleteket Nicolás Ségur kiadatlan feljegyzéseiből Anatole France-szal folytatott beszélgetéseiből, melyek a Revue de France-ban fognak megjelenni a közel jövőben.

»Látott-e már valaha geneleserműhelyt? Kérdezte Anatole France. »Az agyagfigurák gyors egymásutánban kerülnek ki a géncsér kezéből azon lágyan és csak kevés sikerül annyira, hogy érdemes legyen maradandóra égetni. A többi teljesen értéktelen, szemétre való. Hlyennek látom az egész világot. Az emberek között nagyon kevés az igazán eleven, a többi lágy agyagforma, maga sem biztos a saját létezésében. Tetszők, kik fölött mindig idegenszerű madarak, keríngenek zavaros illuziók, szüesszányu kimerők, melyek nem pótolhatják nekik a belőlük hiányzó életet.

A gyilkossá bélyegzett Macbeth

A költő azonban király az emberek között. Az ő kedvéért történik a világon minden szép és nemes. Heléne neki eszabitó és Kleopatra szépsége neki virul. A költő felszív minden izzalmakat és végigél minden életet; az egész világegyetem örömeit és fájdalmait eg kurta életbe tömörítve.

A költő hatalma korlátlan. Lássák Macbethet: a történetírás megállapította, hogy kitűnő uralkodó volt, soha meg nem ölt senkit és néjének, ki odaadó hitves volt, egyedül nem volt vér a kezén. De ki hiszi ezt el? Shakespearean ugy tetszett, hogy Macbeth gyilkos legyen, sőtét gazember és a világ örökké az emberöltőt fogja látni Macbethben és sötétlő vérfoltokat Lady Macbeth kezén. Soha méltányosságát nem remélhetnek, soha perük revízió alá nem kerül. A költő, a legmagasabb bíró beszélt: az öröklét pedig egyedül az ő szavát hallja meg, még ha téved is az.

Az elvénhéd Heléna és a tizenkétéves Izold

A költő halhatatlan. Valahányszor a Boulevard Hausmannon elmegyek Shakespeare szobra előtt, mindig elszomorodom. A ruhája teljesen megfelel a kornak és egyébként is oly kitűnően van megmintázva, hogy Shakespeare, ahogy itt áll e talapzaton, kitűnő reklám lehetne a szembelévő angol szabóüzlet kártyájában. — De hol marad az író? Valóságos büntető a nagy embereket, kiket képzeletünk helyes ösztönnel eszményesít, az emberi alak egész csunyaságában lerögzítve, megkövesítve, szobornak állítani élnék.

Igy a színpadon is. A történeti valóság és az évszámok szerint Atheliet kiszáradt keshedt vén banyának kellene adni. Juliát és Izoldát viszont, kiket a »Comédie Française« dícsőségben elvénhéd duennai alakítanak, gyerekleányoknak: hisz Julia 14 esztendő volt mindössze, Izolda meg épen csak 12. Andromaché is tetemesen előrehaladt koru lehetett, hát még Heléna. Tyndarosz leánya, ki Thészusz és ezer szerető, Menelaosz és Páris után, egy hosszú élet viharjaiban megédvé, mire ismét Spártába ért, botrány-maszokodó, öszfürdű anyóka kellett, hogy legyen. De ugy-e, mindez számárság: Izoldának nincsen kora és nincsen Heléának sem. Rajtuk nem foghat az idő: hisz halhatatlanok...

Élni annyit mint cselekedni: hatni az életre. Mint-hogy pedig egyedül a nagy gondolkodók, a nagy teremtők hatnak az emberiségre, világos, hogy egyedül ők élnék igazán, látszólagos haláluk után csakugy,

akarnak utazni, tehát még jó hosszú utat kell megtenniök és a világot sem akartam őket tovább tartóztatni

Egy ház naps oldalán egy fiúcska legyekre vadászik. Az egyik marka a börtön, ahova az elfogott legyeket becsukja. »Mit csinálsz barátooskám?« — kérdelem. »Legyeket fogdosok« — válaszolta. »Minek neked a légy?« »Ottvan eny egy leveli békám, annak viszem ebédre.« »Mutasd, hány legyet fogtál már.« Felnyitja kis markát, amelyből hat légy kirepül... »Már hat volt« mondja és majdnem könnyezve néz a kiszabadult legyek után. Én vagyok az oka, ha az nap a kisfiu békája éhesen maradt. Vajjon elég erős vagyok-e ezt a felelősséget elvállalni. Viszont a mérleg másik serpenyőre kérem helyezni, hogy ugyanakkor hat légy életét megmentettem.

Egy aszfaltozó munkás nyitott inggel dolgozik a forró katlan körül. Nyitott ingén keresztül látható, hogy a hasára egy mezitelen női alak van tetoválva. Egy anatómiailag tökéletes nő, akinek minden van. Kötődke is. A férfiú kötődke és a tetovált nő kötődke azonosak. Vagyis, a férfi nem tetovált külön köldököt a nőnek, hanem a saját köldökét engedte át. Szóval a köldökük közös, ketten használták. Azt hiszem, hogy az illető munkásban, aki ilyen módon ingyenes megoldotta, hogy lehessen egy köldöktetoválást megtakarítani, a világ legökönómisabbán beosztó, legtakarékossabb emberét ismertem meg.

mint azelőtt. A többi mozgó ember csak materializálva van; ebből még igazán nem kövekeznek, hogy élne is! — Az emberhalál a világon a legtermészetesebb dolog. Valamely jóismerőstünk, szerettünk halála egyedül azért tűnik fel mindég érthetetlennek, felfoghatatlan gyászsesetnek, mert csak ez a látszat biztosíthatja nekünk, előknek, az életben való biztosságunkat.

A vertek Isten trónusa előtt

A lírikusok pedig — isteni kerítők. Dícsőségük a szerelmszerzésben áll. — Alfred de Vigny nevét mindenki tudja, de a verseit nem olvassa senkinek. Ilyen a lírikusok halhatatlansága. — S egyáltalán a mi korunkban az emberek alig olvasnak már verseket... Nem tudnak már oly igazán szeretni, mint hajdanán! Chateaubriand növére, halálos agonijában azt mondta gyónatópajpájak: »O atyám! Mit fogok mondani Isten trónusa előtt? Nem tudok kívülről, csak verseket!...« Pedig nem legalkalmasabb előkészület-e Isten trónzsámolyához, ha az ember nem tud, csak verseket?

Üdülőt három századon át

»Nem értem« — mondta máskor — »hogy intelligens ember miért megy vidékre pihenni, ha elfárasztotta a mindennapi nagyvárosi lét. Én három üditő pihenőutazást ismerek. Ha zenét akarok hallani, akkor a XVII. században utazom. Racine Phédre-je ráru is ugy hat, mint a vadember Chactas-ra, kivel azt mondatja Racineról Chateaubriand: »Ez nem beszéd és nem is zene, de a kettőnek könnyekig ható együttese.«

Ha azonban ellenkezőleg nem zenére vágyom, hanem az uccánra, az autók, a lárszekerek és élet meg irodalom minden lármázó közönszerűségei elől akarok elfutni, akkor a XVIII. századba utazom. Ebben a korban minden áttekinthető volt és mindenki mértékét tartott. A mi életünk folytonos törtetés: a tizenhétolcadik század embe azonban az egyensúlyozottságot élvezte mindenekelőtt. A konverzációnk százada volt ez, a szalonoké és a finom kulturé. Magaszetes század, melyből teljesen hiányzott ugyan az eredetiség és invenció, — de amatt több vola benne a tapintat, melyről Goethe azt mondta, hogy »a civilizáció legszebb virága.«

De ha sem zenét nem akarok sem nyugalmat, hanem megiszutni és megmenedni szeretnék, akkor vagy a régi görögökhöz utazom, vagy (még inkább) Montaignehez a XVI. századba.

A Nagy Forradalom asszonya

A francia forradalmat France a »Ces Dieux ont soil«-ban írta meg legigazabban. »Attól tartok azonban mondta Ségurnek, »hogy ez a könyvem nem tesz egységes hatást. A végét másként terveztem eredetileg. Első gyermekésgemtől fogva szinte rögeszmémmé vált elképzelettem a Nagy Forradalom korát és egész életemen át gyűjtöttem az e korra vonatkozó anekdotákat és részleteket. Gyermekkoromban még élőszóval is hallottam e legendás idő némely tanuját és megjegyeztem mindmáig minden szavukat.

A »Dieux ont soil«-ba többször fogtam bele. Végül megírtam a regény első részét teljesen híven, vagyis történeti valóság szerint, de a folytatáshoz már nem volt elég türelmem, hogy mindig megálljak

a részleteknél, másként nem tudtam tovább fékentartani a képzeletemet.

Legmélyebben átéltem Élodie alakját. Kísértett bennem az a csodálatos nő. Láttam magam előtt, sétálni a nagy angolkerben, vagy ülni (nyugodt, de önféjú asszony) piciny virágcsokrokkal tulontul megakasztott finom, cikornyás, kis sécrétaire-je előtt. Így láttam a Forradalom Asszonyát: derékbaszabott ruhát hord, nagyon szűket és nagyon hosszú, melyben ropant nyuláknak tűnik és ugyancsak nyuláknak arcának valami földöntúli bája van. A tiszta, magas homloka kicsucosodik, mint Dávid portréin, a szeme hol érzi, hol jéghideg. *Vallásos*. Söt több vallása van: templomba jár, de elzarándokol Rousseau sírhéjz is. A férje — (mert férjnel van kissé, hogy e világhoz tartozó legyen) — apró értekezéseket ír a legnagyobb témákról. És névtelenül néha illetlen meséket is, a Caylus vagy a Vivant Dénon stílusában.

A feleségével a megújult idők nagy szabadságáról beszélt esténként. És körülöttük az élet csodás könyvedséggel folyik, abban a nagy-nagy nyugodtságban, amilyen csak forradalmak és uragánok fókuszában található. A tengerészek úgy hívják e csöndet: *A vihar szeme...*

A MELEG LEVES

Irta: Karlócaj

Nehéz bundájú szürke felhők hömpölyögtek a tornyok felett, melyek büszkén emelkedtek karszerű derékukkal a száguldó párák felé. Acélkeresztszárú fényes hegye belehasított a sűrű őszi szélbe.

Alattok ébredt a mindennapi kenyér álmos tábora — indulni az élet ismeretlen útján — régi gyötrelemmel új órák elé.

A szél hátán nyargalt a végelethatalatlan sűrű ködburok, amint mondani szokás: »lába lógott az esőnek.«

Vékony kabátú emberek bőrén végig borzongott a nedves hideg.

Itt az őszi! Az ős piktora, kinek deres esete fakó színeket vet a dus lombu fákra s tarka levél szönyeget hint a nyirkos, fekete földre.

Szakadt, rongyos gunyájú fáradt emberek nyomorúság koszorúja ácsorgott a »kenyér« után a piac-tér közepén.

Munkára várnak. Pénz után lesnek. Vajjon akad-e gazda, akinél keresni lehetne kevés »valamicskét.« Borostás arcukon végig szántott a gond százvasu ekéje, szemükbe hamvad a borszagos kocsma alkoholos üszke. Torkuk száraz a pálinka szomjtól, ennek a maró melege hiányzik leginkább a korgó gyomruk romlott falán.

Különösen Csüri Balázs cífrázza a hajnali imádságát, csak az irányja tévedt felé a karján könyörgésnek. A szegény ember keserű, kifakadása csak a poklok ördögének kedvez, az élet nyomora elfelejti az égi segítséget. Már csak szitokra nyílik rányadt, tikadt ajkuk.

Balázs is úgy kezdi a reggeli fohászt, legvéresebb szája a társai közül. A többi föl se figyel, válluk közé húzott nehéz koponyájukban ködös a józanság. Balázs szavaira bólogatnak hosszan — vele érez itt valamennyi.

— A mélyeségek mőkü vágodna a nyakuk közé, ha még ma sem kaphatok munkát nem tom mit csinállok... pitykét se ér így az élet, jött a szó Balázsból.

— Tán nem ihattál az éccaka — kérde egy narcsabajszu.

— Tegnapelőtt az árok partján pihente ki a »rám-pás« ereji — vágott a beszédbe egy kis termetű, aki csak a füleivel tapogatózott a csoport felé. Apró szemei az utat lesték készen a lecsapásra, ha jönne valaki. Neki is nagyon kellene már a pénz. Nem lesz cipő a kis Janikának, se kötött-kabátka a Rozika sovány testére, pedig az »iskola« nem maradhat el ezek miatt. A gyerekből ne legyen ilyen tudatlan, ácsorgó senki-semmi — tanulniok kell.

Jön is már egy gazdaféle, kocsin robog közéjük. Egészséges piros képe, az új subából, méltóságos nézettel tekint el a gyülekező rongyosok felett.

— Irtásra ember kéne — veti le a szót foghegyen a pipája mellől.

— Mehetünk — felelik rá vagy tizen is egyszerre. Balázs jutott legközelebb a kocsihoz, így a gazda ő vele folytatja a szót.

— Hát üljenek fel négyen — inti a gazda a közel állókat.

Az ácsorgók már ugorva mozdulnának, amikor Balázs rekedt torka föl hordul, mondja:

— Oszt mennyi a fizetség?

Erre a hirtelen kérdésre tágra nyílik a kocsin ülő gazda szeme, mintha azt felelné a csodálkozó tekintetével — örüli, hogy munkát kapsz ingyen ugysem kívánom, tudhatod.

— Husz dinár meg még koszt — így a gazda.

— Ha-ha, husz dinár, miért nem úgy mondja kend, hogy negyven forint, legalább többnek hangzana, meg még koszt is? Gunyolódik Balázs. Szeretné szembe köpni a ránevető, megelégedett piros pozsgás arcot — van kendnek Istene kódishért adni irtásért?

Öcsárolja az alkalmat Balázs, hogy jobb napszámot csikarjon ki a gazda tőmött tárcájából.

— Bolond, aki ennyiért munkát fog — beszéli tovább s jelentősen tekint a felkészültekre, akik már a kullók karjára lódtották kérges talpaikat. Most morgogva lépnek le a földre, de a saráglyát meg a löcsőt, ki ahol érte ugrása közben, görcsösen fogják bütykös ujjakkal.

A széről idejön a kistermetű is. Négy nap óta nem viheleit rozszant viskójába egy falat kenyeret sem. Balázs öles termete elé áll s belesap a gazda kinyújtott tenyerébe.

— Én mehetek!

A jól táplált szá! csak annyit mond:

— Szálljon fel!

Majd egy kis szünet után így szól:

— No még három ember! Nem várok itt soká gyűnnék vagy maradnak? Kapok én munkást a pénz-zemért a tanyán is. És indulást mimel.

— Hát akkor fogadjon ott — szakadt ki a düh Balázsból s köp egyet a kocsi kerékre, majd hátrat fordít neki, befelé szórva a szájára tóduló istenkáromlást.

Mig a többiek tanácskoztak önféjükkel, három rongyos fölsomfordált a kocsiira. A zabos csikók elrúntották a csoportból a szekeret.

Négy éhező talált már kenyeret.

A többiek, a lemaradtak gyilkos nézéssel kísérték a tova tűnőket. Balázs még mindig szitkozódott:

— Agyon kellene ütni a szegényt, élehetetlen valamennyi. Ha az a nyápic nem áll elejében, ez a hájtuskó megfizeti a kétszeresét is.

— Meg az!... Mormogták a többiek s összefutott szájukban a nyál arra a gondolatra, hogy a nyápic és három társa »meleg levest« ebédelnek ma.

A költő meg a felesége

Irta: Sz. Szigethy Vilmos

A költő, miként az előszóval és versben oly gyönyörűen kifejtette, nem azért áldozta fel egészségét az irodalomnak, mintha nagyon unszolta volna az alkotási láz. Nem! A költő nyíltan bevallotta, hogy ő a felesége nyári bluzái, a téli bundái és a mindenkori kalapjai miatt ír. Egnémelyi pénznek kellene azonfelül a háztartásra és a konyhára, mint az már előfordul. Viszont a költőné nemes egyszerűséggel és bizonyos megadással viselte a bluzokat, a kimenőket és a bemutatókat, nemkülönben a kalapokat.

Elég az hozzá, a költő sokat keresett és ontotta magából a verset.

Igy jutott a nagyközönség elé színes sorokban minden apró ügy, a szomszédok történetei, a gyermekkor ezer eseménye, az uccaseprők sorsa ép úgy, mint a bárányfelhők uszása. Söt tovább ment a költő és belátva, hogy a felhő sem maradhat örökké bárány-sorban, merész fordulattal, birkafelekről énekelt, amelyek nézik, a türelem határán túl is csak nézik a menyői pástort.

Egyszer mégis kifogyott a témából a költő és nem jutott az eszébe semmi.

Últ a kávéház ablakában, bámulta a járókelőket, mikor hirtelen a ceruzája után kapott. Őt perc se tellett, megvolt az új vers, egymásután kettő is, azonfelül fészket vert benne még néhánynak a hangulata.

Reggel még édes álmát aludta a költő, mikor be-
rentott hozzá a felesége.

— Hát így vagyunk?

— Így, felelte értelmetlenül a költő.

— Tudod, hogy ez gyalázat? Nem elég, hogy megsalsz, még ki is kiértelmeled?

Ezzel mutatta neki az újságot a vesssel

*Szerettek égre, lángolóan,
Szerettek titkon, bűnösen,
Hozzád menekülök hazulról,
Éjjel felé különösen.
Te régen alszol, én lehajlok
S becézem rózsás álmodat,
Olyankor téd lesz a lellem,
Lelkemben minden gondolat!*

— Mi ez? — kérdezte az asszony.

— Vers, — ásitotta a költő.

— Kihez irtad?

— Senkihez.

— Hazudsz, mert az ember mindig valakihez írja a verset.

— Mondasz valamit, csakugyan a »Repülő Táltosok« folyóirathoz címeztem a levelet.

— Tedd bolondá az öregapádat, riadozott az asszony. Azt hiszed, nem tudok én már régen mindent? Miért nincs soha pénz a háznál, miért jössz haza reggel? Éjjeli viziteket csinálsz és lehajolsz Hozzá. Hát csak hajolj, én még ma itt hagylak. Nem konkurálok színésznőkkel, esetleg kasziroskisasszonyokkal.

Nem tudja folytatni, sirva fakadt, de a költő magához ölelte.

— Édes, csacsi vagy. Hát el tudod hinni, hogy megcsallak? Mit hátkódsz azon a rossz versen? Eljni kell, a publikumnak pedig mindegy, hogy igaz dolgot írok-e, vagy képzeletbelit.

Az asszony a szeme csücskéből gyanakodott.

— Most megint becsapsz.

— Esküszöm, hogy nem.

— Tehát nem él az a valaki? Nem szoktál hozzá lehajolni?

— Csak hozzád.

A költőné voltaképpen akkor nyugodott meg, mikor az ura verset írt a »Vörös démonhoz«, akivel vasárnap délután együtt szokott bolyongani »a szigeten, a szigeten« és kifejtette, hogy a romok körül is jártak, egyben lelki romokat »bontottak le, bontottak le, érzékek csákányával mérve rájuk ezer csapást.«

— Nimi, hiszen vasárnaponként együtt sétáltunk Budán!

— Na látod, fiam, ilyen a vers.

— Hiszek, susogta az asszony és szemérmesen bujt az ura keblére, ámbár semmi oka sem volt a szemérmességére.

A költő népszerűsége csak most kezdett emelkedni. A falusi kis lányok a pokol fenekére kívánták a vörös démont, a tisztességtelent, aki megutáltatja a költővel a családi »tüzhelyet, a tüzhelyet« s új vizek felé cipeli az álmait.

— Ez szép, mondogatták. Versnek gyönyörű. Csak inkább evezze szegény a nyugodt szerelem révébe!

Jöttek rakásra a levelek, mikor azt mondta az újabb vers:

*A kórházban egy matracom van
S egy vén apca néz redm,
Frigyelt köttem a betegséggel,
A főkötös a gardedám,
A lázam foka negyvenkettő,
A szívem már alig dobog,
Én, édes bűnöm, azért mégis
Piros véredre, lánghajadra,
Gonosz szívedre gondolok.*

Az aggodalmaskodtak a falusi levelek, állandó felvilágosítást kértek, jobban van-e irár a költő, főleg lehet-e neki befőtött küldeni a kórházba? Hatalmas csomagok érkeztek a szerkesztőségbe s a költő-család egész felvirágozott. Főleg mikor azt írta a versben, hogy csak keménymagnos leves »az étke« s »azt eszi délben, estele.« — koppasztott liba is érkezett, nem beszélve a hízalt kappanokról. Egy költői lelkű asszony, aki eddig még minden költőt halálra kinezott a verseivel, (hogy írják meg ösztintem, folytassa-e?) nem sajnált egy hordóska bort sem.

A költő tehát arrivált s egyelőre pihent a jólétnél a tolla is.

— Majd ha »felgyógyultam« megint írok, mondta. Minek fárasszam magam, mikor mindenünk van?

Akkoron a felesége ajkán titokzatos mosolyok vendégeskedtek, sokat sétált a Dunaparton, meg egybeült s egy nap új tehetséget fedeztek fel a lapok.

*Fekete két szemed csupa ígéret,
Az ölelése vérforratoló,
Mikor az ölelben teküszöm félve,
A való álom lesz, álom a való,
Bűn — tudom — a csókomb, másé az esküm,
De teletős csak Istennek vagyok,
Ő megbocsátja ezernyi vétkem,
Az ajkadon csüggve ha meghalok.*

A költő a kávéházban, mosolygó kollégák közt, olvasta a verset s úgy rohant haza, mint az újságot lobogató tigris. Ez is ritkaság a tigriseknél.

— Mi ez? — lömbörzte.

— Újság.

— Miféle verset írtál?

— Ha olvastad, mit kérdelek?

— Kihez irtad?

A költőné mosolygott.

— Senkihez, kitaláltam.

— Hazudsz, kigyó, ordított a költő. Ezért vagyok én a butaságig hü hozzád? Vári, meghalsz.

Az asszony még mindig mosolygott.

— Látod, milyen ostoba vagy! Én csak a te példát követtem. Meggyőztél, neked van igazad. Mi köze a közönségnek hozzá, hogy igaz-e az — érzés, vagy csak kitalált?

— Meg mersz esküdni?

— Ha kívánod, megteszem. De attól fogva egy pillanatig sem lakom veled egy födél alatt. Mégis csak gyalázat, hogy gyanúsítani mersz!

A költő nagyon buta arcot vágthatott, mert az asszony egyre szelidebb lett. Letérdelt a felesége elé.

— Boocsáss meg, de olyan nagyon szeretlek. Azonban... igérd meg... hogy nem irsz több verset.

A butasága betetőzésül azt is mondta.

— Ha egyszer elhidegülsz irántam, inkább csall meg, hogy ne tudjaki róla, de ne híreszteld ki.

A költőné, illetve költőné, megint az ura keblére sietett, igen szemérmes pillanattal. A jó Isten a megmondhatója, volt-e oka a szemérmességére, amint-hogy szintén csak a menyői hatalmak tudják, miért bírult el.

Tamás István:

Két vers

Aranylakodalom

Hogy véget értek a véget nem érő tósztok,
kiűrték a serlegeiket

és apóka visszavonult anyóval a hálószoba és párna
[berrikádjai mögé.

»Éljen a boldog pár!« kiáltották a vendégek,
ajtókat csapódtak, poharak kocódtak, zizegtek,
apó hálószobába baji és busan mondta, míg kirakta
[miflógait az éjjeliszekrényre:

»Emlékszel... Velence...»

»Gyönyörű volt!« — csillan fel a reszketeg fény anyó
[szemében,

a hajdani vad bogárszemekben, melyek megdriftették
[hét megye illusztát,

»csak a logonak ne lettek volna olyan rosszaknak...»
Ó, Doga palota... csigák, olajak... galmbok... só-
[hajók hidja...

»emlékszel?« — motyogja csendben
és szederjes ajkán visszarémlik az első csók íze:
az oblitát nászéjszaka, az oblitát hotelben,
amely aznap este törve volt nászutasokkal,
vagy hét pár startolt azon az éjjel,

hét szerelmes pár a világ minden tájáról,
németek, angolok, hollandusok
és egy valódi maláj herceg a legtrisebb feleségével.
Azán évek teltek el,

elcinte karongva jártak,
sokat veszekedtek, vállonrel tenyegeidőztek,
kibékültek

és azóta újra karongva sétálnak az ősz kertben.
Anyó most a gyerekekre gondol, csikóvéri unokákra,
míg apó tilos, tekete kedvesére,
aki azóta harisnyát kötögető, ókularés nagymama.

Szezám nyilj meg!

A kávéház ablakában ülök
és bámúdom az egymást gázoló sietőket,
egyik gyalog vágat,
a másik villamoson,
motoron,
autón,

míg fenn repülőgépek bugnak,

lám, ez ügyes volt,
autója van, kedvese, dagadó melle
és széles ábrázátán megdicsőült mosoly.

Hogy szerzte,

házat, új ruháját?

kedvét? Szerelmét?

Mi a titok nyitja?

Szeretném feltérni a kerítésket a lelke körül
és elkérni tőle a jelzőt

»szezám nyilj meg!«

hogy előttem is megtuduljak

a kézzel fogható csúdd.

A martalóc

Irta: Sipos Iván

Ezt a nem éppen megtisztelő címet Harry Stone kaptja a lakása körzetéhez tartozó környék lakóitól, még pedig teljesen érdemtelenül. Az igaz, hogy komor, magabizarkódott embernek ismerték mindenütt, ahol csak megfordult, de az is bizonyos, hogy a személynélről keringő hírek nélkülöztek a legeseményebb tárgyalaport is.

Hogy mégis mindenki ellenvetés nélkül elhitte ezeket a kőszá mondatakat, annak okát első sorban abban találhatjuk, hogy Harry Stone életét a legteljesebb, ugyszólván megoldhatatlanul titokzatos homály vette körül. Mindenekelőtt: senki se ismerte Yerseyben, mielőtt odaköltözött volna. Mikor pedig megjelent a szegényebb néposztály negyedében, volt már vagy hatvan éves. De nem tudták: honnan jön, ki, vagy mi volt ez-előtt? Sőt azt sem sikerült kiderítenie legközelebbi szomszédainak sem, hogy mikől él tulajdonképpen?

Harry Stone nem beszélt senkivel. Nem kért semmit a szomszédaitól, de nem is tett senkinek szívességet. Az viszont bizonyos: hogy később már hiába is kísérletezett volna illyesmivel. Mert az ellenőrizhetetlen és gonosz fantáziával kieszelt hírek csakhamar szárnyra kaptak személyéről. A rossz hír pedig olyan, mint a hínár. Lehuzza az embert és végül is elnyeli. Aztán, mikor már derékig van benne, hiába igyeckszik szabadulni belőle...

Azzal kezdődött, hogy van Hyssen, a holland tengerész, aki már jó tíz éve nyugatamba vonult a végtelen vizek hátáról, egy nap, mikor Harry Stone éppen ott haladt el magabizarkódott némasággal és komoran a koresma előtt, ahol ekkor már minden számottevő ember jelen volt, megszólalat hírtelen:

— Azt hiszem, én ismerem ezt az állítólagos Harry Stonet. Ugy rémlik nekem, mintha találkoztunk volna már. Jó harminc év előtről való eset ez. Ha csakugyan az, akinek gondolom, akkor bizony nem jó ember. Legalább abban az időben az óceán közepén rakatta lélekvesztőre a »Dac« kapitánya. Ámbár nem hiszem, hogy az az ember megmenekülhetett volna... nem hiszem. De ahogy arra a szóbanforgó fiatalemberre visszaemlékszem, ilyen lehetett. Az biztos, hogy azt is Harrynak hívták.

— Miért? Mit csinált az az ember? — kérdezte Jack London, a szűes.

— Lázadást kísérlt meg. Kalózkodni akart. De a kapitány győzött és esolnakra tette az óceán közepén. Hm — nézett a lomhán cammogó Harry Stone után elgondolkodva — járása olyan, mint a tengerészeké.

Csakugyan Harry Stone olyan jellegzetesen szétvetett lábakkal rőtta az utat, mint az, aki évtizedeket töltött a tengeren, gyakori viharban.

Hyde, a fuváros, egyébként Harry Stone tőszomszédja, akit tehát legjobban bántott az a nyugtalanító titokzatoság, ami Stone személyét övezte, a legmélyebb meggyőződés hangján bizonygatta van Hyssen igazát:

— Az, az persze, hogy az. A londoni törvényszék levéltára is sokat beszélhetne Stone uramról. Ugy bizony! Igaz ugyan, hogy ez is jó husz év előtti történet,

mikor még magam is Londonban éltem, de érdekes azért.

Hosszu bevezetés után, ami itt korántsem ért még véget, most valami zavaros história következett, raháslról és gyilkosságról, aminék — Hyde meggyőződése szerint — ugyancsak Harry Stone volt a főszereplője. Ő egyik tanúja volt énnék a nagy port felvert ügynek és bizony teljes határozottsággal visszaemlékszik még a névre is, nemcsak alakjára és arcára. Csak az a rejtelm előtte, hogy miként menekülhetett meg akkor ez a gazfickó az akasztótól?

Aztán, hogy teltek és multak a nppok, Harry Stone személye egyre többet szerepelt ilyenformán a koresmai társalgások keretében. A jólétesültséggel rendelkező van Hyssen és Hyde mögött Laudon, sőt Tom King, a volt birkozó, sem akart elmaradni. Ők is elmondtak egy-egy félelmetes történetet a titokzatos Harry Stoneről, akinek így hamarosan veszekedett híre kerekedett. Mert a koresmában kifalált és kitalált történetek haza is elkerültek, a családba. El-elmondogatták a fűfűknél nem kevésbé kíváncsi asszonyoknak, ezek aztán tovább. És mindegyik tódított valamit rajtuk. Egész legendák kerekedtek ki így a »Martalóc«-ról. Mert hamarosan ez lett a neve mindenütt a háta mögött.

Különösen a gyermekek féltek tőle. A gyermekek, akik Yerseyben is nagy előszeretettel hallgatják ki a felnőttek beszélgetéseit. De meg ezenkívül is, az anyák rövidesen a »martalóc«-cal kezdték ijesztgetni csintalankodó csemetéiket a közkeletű kéményseprő és rendőr helyett. És csak az igazságnak tartozunk azzal a ténymegállapítással, hogy a vele való fényesítés jobban is hatott a rosszalkodó apróságokra, mint a már megszokottak.

Black, az ács, végül is az asztrala ütött a koresmában tartott egy hasonló tartalmú és tárgyú beszélgetés alakalmával, amikor is valami fantasztikus gyilkosságot bizonyított rá a »martalóc«-ra Hoorning, a gyári lakatos.

— Mégis csak hallatlan, hogy ilyen emberek szabadon járhatnak! Hiszen aki tegnap oroszlán volt, ma sem lesz bárány! Arra várunk talán, hogy a mi körünkől küldjön át a másvillágra valakit pár ezüstért? — Hát mit tegyünk? — kérdezte kissé tétozva Hyde.

— Mit? Fel kell jelenteni a rendőrségen! Ki tudja, nincs-e italom tüzve a fejére? De azonkívül is, igazán nem tűrhettük, hogy ez így menjen a végtelenségig! Ki tudja, milyen gaztettet forgat most is a fejében?

— Szentigaz! — hölított van Hyssen komolyan.

— Ezt sohase tudhatja az ember!

— Na, várjunk csak — szolt közbe egyszerre Kooney, a kömüves. — Nekem van egy rendőrbiztos ismerősöm, annak mindent elmondok, amit csak eddig hallottam róla. Bizzák csak rám, én elintézem ennek az embernek a sorsát.

— De nem addig van az! — heveskedett Black. — Hát ha csakugyan díjat tűztek a fejére, kié legyen az akkor?

A fogas kérdés kissé összezördítette a tiszteletreméltó társaságot. Mindenki magának vindikálta az első sőség jogát. Mielőtt azonban komolyabb fordulatot adott volna az ügynek a felkorbácsolt szenvedélyek viharzása, van Hyssen bölcsen megoldotta a megoldhatatlannak látszó kérdést:

— Háromnegyedét egyenlő arányban felosztjuk egymás közt, egynegyedét pedig áldomásra fordítjuk, amit ugyancsak közösen fogyasztunk el, annak öröme, hogy megszabadultunk a gonosztevő szomszédaságától.

Ebben végül is megállapodtak, ámbár kissé hibás volt a megoldás, mert egészen megtelekedtek — a rendőrről.

Másnap ugyanis csakugyan felkeresték Dower, a rend tiszteletreméltó biztosát, aki barátságával tüntette ki Kooney kömüvest.

Dower rendőrbiztos eleinte mosolyogva hallgatta szenvedélyes előadásukat, később azonban eszébe jutott, hogy igen nagy becsületet szereshetne személyének a rendőrtisztületben az ilyen gazfickó ártalmatlanná tételével, eltekintve a holtbizonyos előléptéstől. Hogy Harry Stone tényleg nem lehet makulátlan becsületű ember, arról hamarosan meggyőződött. A feljelentők oly tüzzel bizonyították igazságukat, olyan sok ismert és örökre kiderítetlenül maradt büntényre hivatkoztak, annyira ellenszenvesnek jellemezték ezt a »martalóc«-ot, hogy bizony, gondolatban már áldotta azt a percet, mikor derék Kooneyvel összehozta a szélszélyes véletlen.

Ámde, ha csakugyan ilyen nagystilű gonosztevőről van szó — már pedig alig lehetséges, hogy ennyi tisztességes, jóhiszemű iparos állítaná ennek a feltévesnek igazságát kellő tárgyi alap nélkül — ismétlem: ha valóban ilyen szélszélyes gonosztevő ez az állítólagos Harry Stone, akkor nemcsak nem árt, de egyenesen kötelesség vele szemben a kellő óvatosság. Pár szabad napját mindenestre rászánhatja az előzetes megfigyelésekre.

Be kell vallanunk, hogy a derék rendőrbiztos első megfigyelése nem a legkedvezőbb eredményekkel járt az immár komolyan üzőbe vett »martalóc«-ra. Harry Stone arca, alakja és egész megjelenése Dower rendőrbiztos még megmaradt csekély, de teljesen önkénytelen kételkedését is eloszlatta az irányban, hogy a sok rémség, amivel őt ezzel az emberrel kapcsolatban értesítették, mese volna. Ő maga is hamarosan meggyőződéses hívévé vált a kőszá rágalmaknak, mint azok, akik azt elterjesztették.

Harry Stone pedig élte a maga megszokott, magános, komor életét és mítsen sejtett a veszedelmekről, amelyek most már igenis komolyan fenyegették. Mert el kell mondanom végre róla, hogy egy két botlás, jelentéktelen apróságok, csakugyan előfordultak az életében, habár semmi köze sem volt azokhoz a hiúntényekhez, melyeket ráköltöttek, a mogorva visszavonultsága miatt, rosszakaratu szomszédok. Sőt — nagyon is jó ember volt ez a Harry Stone, de sokszor visszaélt ezzel a jóssággal és éppen ez tette emberkerülően zárkózottá. A korántsem jelentős két bűnyibe is — amiknek semmi köze nem volt a mendemondákhoz és amikről nem is tudhatott itt senki — jóssága révén keveredett. De ez is jó tíz évvel ezelőtt történt.

Persze, mindez semmi, amíg súlyosabb gyantaba nem keveredik a valaha megtévedt ember. De, ha gyantaba került, akkor ez a mult már bizonyíték a hünyössége mellett! Egyáltalán nem kiesínylhetjük le tehát az öt fenyegető veszedelmet. Ami — sajnos, vagy szerencsére? ezt döntse el az olvasó — nem is fejlődhetett ki egészen.

Ebben az időben ugyanis nagy építkezések kezdődtek Yerseyben, közel Stone lakásához. És itt is megtörtént az, ami oly sok helyen megtörtént már ezelőtt is, hogy tudniillik az építési vállalkozó sokat akart nyerni a vállalkozáson, aztán rosszabb és kevesebb anyagot használt fel az építkezéshez, mint amennyit és amilyet kellett.

Az ilyesmi pedig mindig baj és veszedelem. Elsősorban a munkásokra, akik ott dolgoznak, vagy a lakókra, akik lakni fognak benne és nem utolsó sorban magára a vállalkozóra is.

Nos, az építkezések rohanást haladtak e'öre és Harry Stone, aki évtizedek keserves munkájának aprócska gyümölcséből élvezte a hatvanas évek nyugalmát, naponta kijárt az építkezésekhez. Ez volt a szórakozása. Annnyival is inkább, mert habár csakugyan eltöltött másfél évtizedet életéből a tengeren is, még pedig éppen a munkás élet utolsó másfél évtizedét, ezt megelőzően ő maga is építkezéseknél dolgozott, szerette az országban. Tehát értett is ehhez a munkához valamieskét. Annnyira értett, hogy hamarosan észre is vette fentebb már jelzett hibáit a nagy építőmunkának.

Már most a környékbeli gyermekeknek Yerseyben is elvitatathatlan híradalma minden építőfőiben levő ház vasárnaponként, mikor szünetel a munka. Teremtéses tehát, hogy Mikor Harry Stonét a harmadiknegyedik vasárnapon is kivitte a megszokás hatalma és a tétlen élet által szinte kötelezővé tett mindennapos séta a már félíg tető alá került házakhoz, jó pár hancurozó gyereket talált ott, a csupasz falak között, a már ismerős munkások helyett.

Az ezt megelőző vasárnapok hasonló látványára szó nélkül tovább sietett. Most azonban megállásra készítette valami. Szemét megedzette és élessé tette a tenger. És ahogy most végigkémelt a tetőzetten, olyan jelenséget fedezett fel, ami me'lett nem haladhatott el úgy, mint eddig. Mintha nagyon-nagyon ki-

csit, közönséges emberi szem által talán nem is látótalan; megingott volna a tetőzet.

Hirtelen megállt. Bent játszadoztak a gyerekek. Téglákkal dobálták a vakolatlan falat, mások kergettek, hunyókát játszottak az állványok közt és állványok alatt. Harry Stone, azonban nem erre figyelt. A főfalakat vette szemügyre. Alig fél percig tartó nézelődés után már kétségtelenül megállapította, hogy minden a falak közt tartózkodó lelket életveszély fenyeget.

Pillanatra elhült a vér ereiben. De aztán gyorsan és könnyedén határozott. Harsány, öblös hangon ordított be a gyerekekhez:

— Mindenki azonnal jöjjön ki onnan! Amilyen gyorsan csak bírtok, meneküljétek, gyerekek! Bármelyik pillanatban leszakadhat a tető!

A játéka elmerült gyerekek alig hallották ezeket a figyelmeztető szavakat. Akik pedig meghallották, kiszaladtak az ajtóba, hogy megnézzék, ki zavarja a multságukat?

— A martalóc! — kiáltottak fel aztán meglepetten és iszonyodva. — A martalóc!...

Egyszerre minden, szüleiik szájából hallott történet, a véres és iszonyatos dolog eszükbe jutott. A nagyobbak és bátrabbak szemében fellobogott az igazságért rajongó gyermeklélek gyűlölete a gonosszal szemben. Valamelyikük, akinek kő volt a kezében, felemelte azt és a »martalóc« felé dobta. A rossz és bátor példa ragadós, — különösen a gyermekek között.

Önkéntelen és az otthon hallott esetek által indokolt félelmüket és iszonyódásukat elnyomta a harag, hogy ime: a gyilkos, gonosz martalóc most már őket sem hagyja béknél. És hamarosan ösztönös védekezésé vált az előbb említett bátor és rossz példa: az öreg jelű hajított kő. Így történt, hogy perc alatt a kövek és tégladarabok valóságos zápora zúdult Harry Stone felé.

A sok közül csak egy találta el, de az aztán alaposabban. Hangtalanul zuhant le az ucca porába. Hangtalanul és eszméletlenül, — vérző fejjel.

A gyereksereg lelkében pillanatra felviháncolt a győzelem öröme. Hatalmas diadalordítás kísérte a véres látványt. Néhányan még kalapjukat is feldobálták a levegőbe.

De aztán csakhamar páni félelemmé változott a felharszó öröm. A vér látása kijózanította és irtozattal töltötte el őket. Ha meghalt: gyilkosok. Ha meg csak elesett, a bosszujától kell reszketniük. És milyen lehet az ilyen gyilkos és rabló martalóc bosszúja? Rettentés, — gondolni sem jó rá.

Félperc alatt szétrebbent az egész kis következő társaság: Ki merre látott, menekült.

A többiek, akik jórészt észre sem vették a kívül lejátszó eseményeket, folytatták játékaikat zavartalanul az állványokon, állványok alatt, az egész hatalmas épületben. Még mindig lehettek huszan-harmincan. Főként a kisebbek, a nyolc-tíz éves apróságok maradtak hátra. De két-három éves is akadt még közöttük, akiket szülei a nagyobbak gondjaira bíztak, míg ők a templomba járnak, vagy a lunch után oly édes vasárnapi álmukat alusszák.

Harry Stone erős szervezete és szívós ereje hamar győzedelmeskedett az ütés által okozott eszméletlenségben. Pár perc alatt magához tért. Felkelt a földről, megtörölte vérző homlokát sóhajtvá. Heves fájdalmak szaggatták a fejét, de ezt alig érezte a lelki kin mellett. Megkövezték a gyerekek, akiket meg akart menteni a biztos pusztulástól! Miért? Miért vajjon? Azt hitték, hogy csak a multságukban akarja megzavarni őket?

Arról, hogy milyen mesék keringenek róla sejtjelme sem volt még.

A pusztulásra ítélte új épületből még mindig kihaltatszott hozzá a bentmaradt gyermekcsoport vidám lármája.

Ujra a tetőre nézett.

Semmi kétség! Ha előbb tévedett volna is, most már nem tévedhet. Vak is láthatja immár, hogy percek kérdése a sötét katasztrófa.

Tétovázott pár pillanatig. Nem tudta mit tegyen? Hogyan távolíthatná el a szegény apróságokat a fenyegető veszedelem színhelyéről? Hogyan?

Tünődve állt a helyén.

Végre is észbe jutott, hogy a gyerekek — miért miért nem, mindegy — nyilvánvalóan félnek tőle. Innen azonban hiába kiabálna rájuk. Meg sem hallanák, vagy ha igen is, csak elbujni igyekeznének előle az épületben.

— Mindegy — mormolta ekkor maga elé, — mindegy, hogyan, mivel, de ki kell kergetnem őket onnan! Azonnal; késelem nélkül! hiszen minden perc, minden pillanat késés a helyrehozhatatlan katasztrófát jelentheti!...

Futva indult az épüldőféiben lévő ház bejárata elé.

— A martalóc! Ezt kiabálták felém az előbb — gondolta közben. — Vajjon mit jelent ez?

De azért csak futott, roham befelé az épületbe.

Végre! Végre megérkezett! Leugrott az állványról a földre. Körülötte, alatta, fölötté, ott játszadoztak a gyerekek. Észre sem vették őt. De hirtelen harsány kétségbeesett hangon, miközben csak a falakat figyelte, elordította magát:

— Takarodjatok innen! Azonnal! Kifelé! Megeszem azt, aki perc múlva még itt lesz!

Szemében rémület és aggodalom tüzelt. Lázasan számítgatta, mennyi idő lehet még hátra a kikerülhetetlen tragédia pillanatáig.

HORNIMAN'S TEA

Az emberek
sokban különböznek
egymástól...

A nemzetiség, a vallás, a kultúrívó óriási töltések módjára választják el az embereket egymástól. De egyetlen kérdésben nincs véleménykülönbség. Minden ember, az értelmiségi pályán működő épenugy, mint a testmunkás megegyeznek abban, egy frissítő és kellemesen ható

HORNIMAN'S TEA

a déli pihenést családi körben valóságos élvezetté teszi. A fárasztó munkából hazatérő kenyérkeresőt kellemes mosoly fogadja; látható örömmel nyul a csésze Horniman's teaért és munkáját vígan és derűsen folytatja. Horniman's tea minden üzletben kapható. A világ minden országára részére külön csomagolásban és különböző nagyságban, hogy minden igény kielégíthető legyen.

— Egy, de legjobb esetben két-három perc! — rémüldözött.

Hanem ő maga sem várt olyan sikert a szavaitól, mint amilyen valóban következett. Igaz, hogy borzalmas lehetett az arca így, véresen, kétségbeeséstől eltorzulva. Mint a kilőtt nyilvesszők, menekültek előle az apróságok. Ki, mind kifelé az épületből.

Ajkán boldog öröm mosolya reszketett át. Hát sikerült, még sikerült. Jó az Isten!...

A Teremtőhöz intézett halk fohással már ő is épen kifelé indult, mikor vékonyhangu gyereksírásra lett figyelmes. Gyorsan körülnézett. Ime, ott, az egyik sarokban, alig két és fél éves csöpp fiucska sirdogált. Akit itt felejtett a néneje, vagy a bátyja!

Ujra a falakra bámult üvegesedő szemmel.

— Késő! — mormolta kétségbeesetten.

De mégis odaugrott a gyermekhez, hogy megkísértse a lehetetlent. Feje fölött már egyre erősödő recsegéseket hallott. Elérkezett a katasztrófa pillanata. Gyorsan ölébe kapta a csöppseget.

Hiába! Innen már nem menekülhet! Elkészt vele. Sajnos! Mire az állványra felkerülhetne, már itt megtörtént a helyrehozhatatlan.

Mégis megindult kifelé, de óvatosan, úgy, hogy lehetőleg saját testével védje az idegen apróságot. Közben pedig imádkozott halkán:

— Istenem, segíts... vagy ha engem nem is, legalább ezt a gyereket, itt!

Feje fölött irtozatos roppanás hangzott, mintha ágyut sütöttek volna el.

Ott, ahol állt, gyorsan lekuporgott, ölében a gyermekkel, úgy, hogy még kis lábait is az ő teste védte.

Aztán még valami földet rengető robajt hallott, mely összefolyt rémült sikoltásával:

— Isten!...

Ezt követőleg már csak por szállott, sűrű, átláthatatlan, áthatolhatatlan, mint a londoni köd.

*

A romok közt élő, vagy holt emberek után kutató munkások egyike felkiáltott a fényszórók fénye mellett:

— Itt! Ember! Valaki sir!

Tíz pernyi megfeszített munka után már kiásták Harry Stone összeroncsolt fejű holttestét.

— Egy gyermek fekszik az ölében! — É! — kiáltott fel egyszerre a munkavezető.

— Ni! A fején van a keze! — mondta a mellette álló munkás.

— A martalóc! — ordított a harmadik. — Biztosan meg akarta ölni dühében ezt az apróságot. Hiszen tudja, mondták a gyerekek...

— De nem hagyta az Isten. Őt pedig megbüntette! — szolt áhitattal a munkavezető, miközben a féláljult fiucska kiszabadította a halott martalóc öléből.

Ifj. Papik Miksa:

Régi kálvária

Három kereszt zöldelő dombon,
pihenni járok el oda,
valami mondhatatlan vagy vonz
Tehozzad, régi Golgotát!
Te megfeszített Istenember!
Te, egy világ Apostola,
Te, hosszú-hosszu ezredévek
egyetlen Vágya, Vigasz!

Te hozzd szölok szivszakadva,
Tehozzad esdek szüntelen:
— Átállított szent Szived vére
mint folyhatott el e sebben?
Mint hullhatott a földre,
a gyalzsal, a gyötirelem
rut fészkeré, s sárgöröngyre
melyen csak bün s csak bün terem?

S míg így szölok Hozzad remegve,
míg könnytől ázik két szemem,
megszölok csendben, halkán ajka,
vagy a szellő sutlog velem?
»Látom a Lázárt és a Dusát,
a nappalt és az éjszakát...
Mindent tudok...!« S könnyebbült szívvel
hagyom el én a régi Golgotát..

Az ideális nő

Irta: Szász Márton

I.

A korai nap sugar melegen ömlött a magasból. A folyóparti sétány tele volt emberekkel.

— A korzó — bölcsekedett Bán barátom — olyan, mint egy nagy kirakat. Amennyi nő szépnek tartja magát, az mind idekerhan bámulatolni magát. Nyomor, gond, bánat, mind leplezve, csak a külső van itt kiállítva. Hazugság, mint minden, amit a nő csélepszik. Sőt: olyan hazug, mint maga az élet.

— De keserű a szád íze, Bán. Így csak az beszél, aki nagyon sokat csalódott a nőben és általában mindenben, amit mint szépet nyújt az élet: Eddig úgy tudtam, kegyelme vagy a nőknek. Anyagokkal is el vagy bőven látva. Nem értem hát a panaszodat. Filozófiád különben is sántít. Ami szép, méltó arra, hogy mutogassák. Többet mondok: ami szép, bárhol is leplezzék, előbb-utóbb napvilágra kerül. A szépség az a bélyeg, amelyet észre kell venni. A szépség nagyhatalom. Könyv festmény, ember, ha szép, méltó arra, hogy legyen és éljen.

Bán hirtelen megragadta a karomat és megállásra kényszerített. Az arca komor volt, mondhatnám: ünnepélyes. A hangja határozott, ellentmondást nem tűz.

— Badarság, amiket itt összebeszél. Nem érzed, hogy mennyire erkölcsenküli az az önkéntes rabszolgaság, amelyet a Széppel szemben vállalsz? Most is himnuszt szólnyalt az ajkadról arról a valamről, amely úgy az ember, mint a többi dolgoknak tulajdonképpen csak külső lényege! A szemedbe kell, hogy vágjam, ti, úgynevezett szépirok, a Szép állandó hirdetésével szörnyű vétket kövélitek el úgy a Teremtő, mint az Emberiség ellen! Hány százaléka szép annak, ami van és ami történik? A létező és létezett pozitívumoknak csupán elenyészően kicsi töredékét lehet azzal a tulbecsült szóval meglórázni. Hogy van az, hogy folyton tikrőt tartok a világ elé, lássák: mennyire tökéletlenek? Könyveitek hőse legtöbbnyire a szép nő. Most már átírték a gyakorlati férre is: világszépüket keresték és neveztek ki. Az egymilliárd nőből számmillió ha szép. A többi kiléncszámmillió, akit nem találtak méltónak megemlíteni, mit érez vajjon? Dühöt, megalázást, szégyent, irigységet, fájó tehetetlenséget. Lesz-e valaki szép azáltal, mert a másikat, a szébbet, mutatják neki? Nem. Minden létező valami olyan, mint amilyennek késződött, vagy teremtett.

Bán mindjohban, belemelegedett a bölcsekedésbe, most már kézjelekkel kísérte a szavait, a hangja nyers és rekedt volt.

— Te, — mondta nevetségesen komoly meggyőződéssel — ha egyszer egy okos, csunya asszony iralomra kerülhetne, az kardéltre hányat bonthaték, vagy pedig a könyvtárakkal fog alátok, máshát gyűjtés. Megérdemelnétek.

Rámnézett, a védekezésemet akarta hallani. Könynyedén feleltem a vállamat.

— Hohó! — nevetett gúnyosan a szemembe — ez nem elintézés. Szavakat, érveket a meggyőződés-tek mellett!

— Rendben van — feleltem. — Az érv abban a válaszban lesz, amelyet neked kell adnod egy kérdésemre. Mondd, te melyik nő után tekintesz, ki után iramodsz? A szép, vagy a csunya nő után?

— Ha a multba tekintek vissza, akkor őszintén be kell vallanom: a szépet najszojtam én is. Ó, mennyi csalódás ér! A szép költő mennyi lelki rongyot takar! Mind, amennyi csak van: rossz, önző, számító, álnok, hazug.

Bizalmasan közelebb hajolt, mintha egy nagy titkot árulna el.

— Te, ne nevéss ki, én most már nyomon vagyok. Ha szép nőben nem találtam meg azt az eszményi embert, akit keresek, meg kell hogy találjam a csunya között. Még ma elindulok a keresésére.

II.

Bán, néhány hét múlva, felkeresett a lakásomon. — Te — áradozt — megtaláltam! Ordítani szeretnék, mint Archimedes, nem bánom tartsanak engem is boldognak. Hiszen ezt a világot ti annyira félrevezettétek talmi szépségimádatokkal, hogy igazamat senki el nem hinné.

— Halljuk a tényeket — intettem. — Megvan az, akit keresem. Hivatalkoleány, szegény, szerény, okos, intelligens. A mosolyomért is halás.

— Ez az egész? — Ismered kellene őt! Nincsenek vágyai, igényei. Nem ájtják meg az ékszerkirakatok. A szavalmat úgy hallgatja, mint valami kinyilatkoztatást. Kívánságom: parancs.

— Csunya? — kérdeztem minden el nélkül. — Csunya? Istenem, mondjuk így: nem szép. Ez nem is fontos. Fiatal, okos, szellemes. Boldogság vele együtt lenni.

— Mi a szándékod vele? — Ő nem akar tőled semmit, én sem tőle. Őszinté, tiszta barátság. Ne huzd félre a szádat, ilyen is van.

III.

Virágcsokrot szorongatott a kezében, amikor legközelebb összekerültem vele. Tél volt, kemény hideg, a virág drága fényezés illyentájban.

— Hová? — kérdeztem. — Hozza — mondta némi zavarral. — Születésnapja van, ezt a csekélységet igazán megérdemli. — Talán csak nem Őszereynysége árulta el neked ezt a nevezetű évfordulót? — Ne félj, nem szándékosan. Annál ő sokkal különb: A mult hétén véletlenül szóba került a dolog, így tudtam meg.

Házudott: láttam az arcán, hallottam a hangján. Ez azonban még nem olyan nagy baj. Vannak emberek, akik, ha valami kellemlenség éri őket, le tudják ezt tagadni, másképen tudják értelmezni, nemcsak másoknak, hanem önmaguknak is. Szegény Bán már ott tartott, hogy nem tudta elhinni magának ezt hazugságot.

IV.

Az ékszerüzletben Bán pillantottam meg. Hívvel alkudozott egy néveskovály gyűrűre. Megvártam.

— Édes, jó fiám — karoltam át — csak nem?... Huzdodozott. Láttam, nagyon kedvetlen.

— Csekélység — állította. — Nevenapja van. — Persze, ezt a kalendáriumból tudod?

— Ördögöt! — forrt fel a dühbe, de aztán gyorsan hozzátette: — Ördögöd van, tényleg a naptárból tudom.

V.

A következő időkben gyakran találkoztunk. A színházi páholyban. Bán és a Tökéletes Nő, még egy idősebb nővel a háttérben. A cukrászdában: ő kétten. A korzó: ugyanaz.

A nő: tényleg csunya, de nagyon okos, ragyogó szemekkel.

A féllábu Hangay megnyugszik...

A féllábu Hangay még egy litert rendelt: — No, még egy litert, Vera!

Kint novemberi, csunya, embertelő havasesőt csapkodott a megvadult, fránytalan aliöldi szél.

A szép, izmos, testes asszony csendesen szolt a magas cserépkályha mellől:

— Menjen má Sándor. Késő este van. Éjjel lesz, mire haza ér! Az út is rossz ilyenkor, aztán mit csinálna, ha az uton baj éri?

— Ne törődj te avval. Add a bort!

— Nem én többet, egy cseppet sem!

Hangay szemében meglobbant a parázsló tűz, amivel eddig szótlanul nézegette a fénylő, tornyosra rakott fehér cserépkályha mellett melegedő asszonyt. A szive megilletett haraggal, persze, ez kellett neki! A ragyogás! Aztán kiütközött belőle a megaláztatása néző, keserű szavakban: — A Misszafajtott regl fájdalem, mi az?

Köcsma ez, vagy nem köcsma?

Vera ki akart térni a tűz lobogása elől, de csak mikor kimondta a szót, akkor vette észre, hogy hiszen ő is ég...

— Nehát, ha akarja, köcsma!

Hangay két öklére csapta sovány, fekete fejét. Bizony összetört ember volt. Csak csont és bőr. Érzy.

— Vera — mondta suttogva — Vera...

Vera nézte az embert... Hogy leromlott, hogy összetört... Csak a szeméi voltak életlőtől gazdagok. Mélyek, barnák, öfelő melegségük...

— Nézze Sándor, én tudom, hogy maga haragszik. Lassan a söntéshez ment és egy hosszonyaku poharat simogató mozdulattal megtörölt. Aztán színtől-től töltötte frissen esilögő borral.

— Ez a legjobb borunk: Igya meg az egészé- gemre... Meg a magáéra! Azán... ne legyen olyan szomorú.

Hangay lehajtotta a fejét. A szót úgy tépte ki magából:

— Tudom, nyomorék vagyok! Senki vagyok!

— Né beszéljen így! Családja van!

Hangay felkapta a fejét. Ahogyan az asszony szolt — abban fájás van. Különös, messzi, de élő fájás. Ami úgy fáj, mint a seb, amiről tudjuk, hogy nem gyógyul be soha! Nem fáj és mégis fáj!

Csak egy kis lámpa égett a söntés fölött. Nem igen jár ebben az itéletidőben erre vendég. A falu is alszik már. A szél üvölt árván, tehetetlenül... neki veti magát ennek a faluvégi csárdának, mint aki ide mehekül egy kis vigaszt: mámorért... Ő is ilyen árván jött ide be!

— Erré jártam, hát begyüttem — mondta Hangay. — Az asszonyt érzy ebben a kis igazolásléleiben az emlék melegét...

— Jól tette Sándor.

Hangay föleged a jó szóra:

— Tizenöt éve nem láttalak Vera. Pedig tizenegy éve járok erre. Ez az idő fogott el. Hát csak begyüttem. Aztán még olyan messze van a mi falunk.

Igy mondta: a mi falunk.

Vera most leült az asztalhoz.

— Mi ujság arra nálunk? A szeme ölelgette most az embert.

— Mégvagyunk.

— No, igyéki! — unszolta Vera. — Hangay ajkához emelte a bort. De nem ivott. Vera fixelte, látta.

VI.

Bán egyedül sétált, magábamélyedten, komor, mély vonásokkal az arcán. Megállítottam. Rendkívül leverit volt és kerülte a tekintetemet.

— Baj van? — kérdeztem részvétellel. — Nem adott választ. Biztattam:

— Az Apostolok utja görögves, fiám. Kltartás, soha sincsen valami egészen elveszve, ha hinni tudnk önmagunkban. Összevaztettek talán? Egyszerű az orvosság: ki kell bekülni. Ezek a bekülések teszik változatossá a szerelmet.

Dühösen nézett rám.

— Csak nem hiszed, hogy szerelmes voltam be- léje?

— Hogyan, még azt sem? Hát akkor mit akartál tőle?

— Mondottam már neked: semmit. Érdsd meg kérlek, semmit! És amig ő sem akart tőlem, addig rendben volt minden.

Elakadt, elsütötte a szemét.

— Ugyan — kíváncsiskodtam, — mit kívánhatott egy kellemes, okos, intelligens fiatal leány tőled, a gavallértól, hogy ott tudat hagyni? Mert azzal tisztában kell lenned, hogy itt tulajdonképen nem egy személynél, nem egy nőnél van szó, hanem egy teóriától, cökltüztésről, amelynek az igazát hirdetted. Nos?

Szégnyenpir borította az arcát. Dühös és rekedt volt a hangja:

— Hagyj békén azzal a teóriával! Honnan tudjam én, hogy minden nő egyformán képzeli el egy ismeretség végét. Képzeld, kérlek, ez a csunya leány azt akarta, hogy — vegyem el feleségül!

— Él még az anyja?

Meghalt.

Vera elsápadt.

— Meg?

— Meg.

— Mikor?

— Nemsokára, hogy meggyüttem.

— Fáj... Nem tudtam. Igazán! Hangay a szemébe nézett.

— Hát neked, hogy megy?

Az asszony nagyon elpirult.

— Jól.

— Látom — mondta Hangay. — Fiatal maradtál Szép!

— Hallom: négy kis leánya van.

— Az.

— Egyiknek Vera a neve?

— Honnan tudod?

Vera nem felelt.

Hangay azért tudta. Mert kérdézősködött. Alig tudott szólni:

— Én akartam ezt a nevet. Én válaszoltam.

— Má szép lehet? Nagy?

— Szép kis leány!

— Boldog lehet maga. Sándor.

Hangay nem felel.

— Nekem nincs gyermekem, Sándor!

Panaszkodik... dobbant nagyot Hangay szíve.

— Ó, te szegény, te!

Csend. A szél valahol befu az ablakon. A kis petróleumlámpa pislál.

— Tizenhét novemberében vágta le a lábamat egy nagyszakállú orosz orvos. Gránát röncsolta meg. Hely éjjel volt. Aztán épen most jártam erre... Mikor nyomorékul felébredtem, arra gondoltam, hogy én már soha se érek haza. Féllábbal. Meg minek is? — gondoltam. Most már nem érdemes.

— Nem azért lettem a más asszonya.

Csend. Hangay nem kérdez.

— Én becsültem és szerettem magat.

Hangay a lelkével nézi az asszonyt. És az meg- érzy, hogy ennek a senkielő lett embernek most nagy perce van. Hogy most vele van egész élete! Hogy most fordul el a sorsa... Ez az ember a kis lányának az ő nevére adta: ez az ember őt nem felejtette el...

— Hallom a felesége igen jó asszony.

— Jól.

— Szépen élnek és már van egy kis házuk.

— Van.

— Én velem soha se lett volna!

Hangay csodálkozva néz fel:

— Miért?

Most tisztán hallani az ólomsúlyú eső nehéz zú- hanását. Minden borzong. Fázik és ég. Az asszony le- hunyja a szemét... fázik! Mintha órácsna a ha- vasesó mind! De az arca lángol, világít. Egész asz- szonyi sorsát, szépséget maga köré hinti... Megadja magát, de nem kegyelemre...

— Mert én kevély voltam!...

Vera szép, lángoló szemét — a nagy, ismeretlen tüzet — még ismeretlenebb vízz borítja el... Könyez- zik!

Hangay felizzik...

— A te kevélységed!... Az szép volt. Olyan volt, mint egy soha nem látott virág! A legszebb volt!... Senki sem volt olyan, mint te! Mindenkinek látni volt!

CSENDELET

(Falusi pillanatfelvétel)

Irta: BLAZSEK FERENC

Vera az asztalra borultán sír...
— Nem születtem én boldognak!
Hangay szívenütötten reszket; ó, miket mond az az asszony?! Aztán mintha simogatni akarná: ezt... ezt nem lehet tudni... hogy ki született boldognak?... Hirtelen, nagy, félfénylő mozdulattal felemeli reszkető kezét és mintha a végtelen, az érthetetlen élet minden szépségét akarná kifejezni — keze végigsimogat Vera fején...

— Kevély voltál és szép... szép és soha, soha se tudtalak felejteni! Velem maradtál...

Vera némán nézi a sovány, elgyötört, szegényes arcot... a ragyogó, végtelen nézést...

— Hát nem felejtett el?

— Nem!

— De most már ugy-e, elfelejt?

— Most már másképp nézlek. Ugy-e akkor is más asszonya lettél volna, ha épen jöttem volna meg?

— Nekem csak a csillogás kellett.

— És most boldog vagy?

Vera Hangayra emelte tisztá nézését... mint aki már a legtisztább. A szépsége így nehéz, súlyos, messzi fény volt... mint egy soha se látott világ!

— Nem születtem én boldognak!

— Vera, mondta meghatottan Hangay, édes hugom!

Vera lehunyta a szemét, hogy magába zárja ezeket az erős szokat: *édes hugom!*... Honnan is tud az ember ilyen nagy szokat hallatni?! Ó, néha az ember olyan tisztán érzi, hogy valami megfénylik az életében.

— No, most már mehetek én is, Vera!

— Most már inkább itt maradhatna. Olyan csunya idő van. És egészen éjjel lett!

— Nem lehet Vera. A gyerekek várnak!

— Hát akkor... akkor legalább ezt a kis bort igya meg.

Hangay felemelte a bort.

— Egészségére Vera!

Az üres poharat egy pillanattal még kezében tartotta...

— Jó bor... az ize tartós... Az urad maga kezeli a bort?... Ejnye, még nem is kérdeztem, hogy hol van az urad?

— Borért ment.

— No, Isten megáldjon!

Hangay arca ünnepélyes volt. Igen komoly. Verát nézte.

— Mert a csillogás is élet! — mondta sokára. Élet az, Vera! Csak az ember nem tudja a szokat hozza... A bor ízét se lehet elmondani!

Kristály István

Színhely: dr. Molnár körorvos szalonja.

Szedeplők: dr. Molnár és neje; Juci, a lányuk; Bartos, nyugdíjazott főmérnök és neje; Ács Imre, egyetemi hallgató.

Ők hatan a helybeli társadalomnak úgynevezett krémje. Minden csütörtökön összejönnek itt vacsora után, hogy megbeszéljék az elmúlt hét eseményeit, ahogyan a bíróság tagjai szoktak összeülni ítélelhozzatalra. Mert ők képviselik természetesen a közvéleményt, ők élet és halál korlátlan urai, jaj annak, akit bünsőnek talál. A középkori bárd ugyan, Bartosné nagy sajnálatára, már kiment a divatból de ez nem tesz semmit; a szegény elítéltek így is régen rossz, mert az asszonyok nyelve van olyan éles és veszélyes, mint a hóhér pallosa...

A társaság három részre oszlik: Juci a zongoránál ül és halkán Chopin-keringőket játszik; Ács Imre melette áll, hogy a kellő időben lapozzon; ilyenkor, ha a mama nem néz oda, mindig összeér a kezök egy pillanatra. A férjek az asztalnál szivaroznak és alsóznak, az asszonyok pedig a sezlónon ülnek és — mit tehetnének egyebet? — pletykálnak.

Éppen a vasárnap mulatságról van szó, amelyen hallatlan botrány történt. Tudniillik eljött a község-házi gépirókasasszony is, a szemtelen és le mert ülni a többi lányok közé.

Bartosné. Tudod, édesem, én nem akarok pálcát törni mások felett, de...

Molnárné. Igazad van, szívem. Neked könnyű még, de képzeld magad az én helyzetembe, amikor leül az én lányom mellé egy ilyen lány, aki... akinek a selemhiarisnyáját biztosan nem ömaga fizette.

Bartosné. És hogyan táncolt! Figyelted azt a tangót? Egészen hozzárágtad a táncosához, mint egy pióca.

Molnárné. Jól mondtad, mint egy pióca. Ha ezek egyszer megfogják valakit... A jegyzőné okosan csinálta: még éjjel előtt hazavitte a lányát, hogy ne kelljen ilyen társaságban lennie.

Bartosné. Na, hagyd a jegyzőné is. Ő csak azért távozott olyan korán, mert a lánya egész este petrezselymet árult és mert nem volt ott a szerelme.

Molnárné. Azt a szöke ügyvédbojtárt gondolod? Azt hiszed, van köztük valami?

Bartosné. Nem-híszem, hanem tudom.

Molnárné. Mi az, Juci, mért nem játszol tovább?

Juci. Unom már ezt az örökös Chopint. És az Imre át akar menni a másik szobába rádiót halgatni; most adják le a sporthíreket.

Molnárné. Csak maradjatok itt.

Molnár. Mért nem engeded őket, ha rádiózni akarnak?

Molnárné. Te kártyázzál, légy szives és ne adj nekem tanácsokat.

Juci. Én mégis bemegyek. Olyan furcsa vagy mama... Jöjjön, Imre.

Ács Imre. (Nagy zavarban van; valahogy úgy érzi magát, mint Mohamed koporsója, ég és föld között. Az ég: a Juci, a föld pedig: a mama. Végül is leül a férfiak mellé kibicelni és azt mondja): Menj be csak Juci, jövök én is mindjárt.

Molnárné. Hagyd nyitva az ajtót, akkor innen is halljuk.

Bartosné. (Halkan): Mért vagy olyan szigorú velük. Nem látod, hogy...

Molnárné. Látom. Hogy szerelmesek. Ezt pedig nem lehet.

Bartosné. Mért, kérlek? Ez az Imre nagyon derék fiatalember. Nemsokára meglesz az oklevele és akkor...

Molnár. Akkor? Az oklevélét berámáztathatja és mehet kapálni, hogy éhen ne haljon. Még ha összeköttetési volna, hogy álláshoz juthatna. Mit ér az oklevél és a tehetség, ha nem fizetik meg? Nem, édesem, ebből nem lesz semmi, ezt én mondom neked. A szerelem igen szép dolog, de házasságot mégsem lehet ilyen ingatag alapra építeni. Azt szívesen látom, hogy udvarol a Jucinak és elszorakztatja őt, de tovább menni nem lehet. Ha neked nagy lányod volna...

Rádió (behallatszik a másik szobából): *Meisl Hugó, szövetségi kapitány, mint Bécsből jelentik, összeállította a magyarok elleni osztrák válogatotat: Franzl, Janda, Schramseis...*

Ács Imre. Nagy mérközés lesz. Kár, hogy nem fogom látni.

Molnár. Mikor szándékozol visszamenni?

Ács Imre. A jövő hónap elején. Most már ráérek, ha az ember abszolvál, akkor úgy csztja be a dolgát, ahogy tetszik.

Bartos. Jól teszed, fiam, ha nem sietsz annyira. Addig szép az élet, amíg tanul az ember. Hej, ha visszagondolok a mi időnkre!

Molnár. Jártok-e a Bodó-kávéházba?

Ács Imre. Én nem, az messze van tőlünk. Én csak a Központ-ba szoktam menni.

Molnár. Az is egy jobb hely. Emlékszem, ott egyszer csunyan berugtunk s hogy tisztább legyen a levegő, kikergettük az összes zsidó ifjakat, a Galilei-kör tagjait. Másnap aztán volt dolguk a fogorvosoknak...

Bartos. Mi a Mátyás-pincében tanyáztunk, ott nagyszerű a sör meg a »debreceni, tormával«. Ott voltunk éjjelig minden este és azután dalolva mentünk haza. Egyszer megállított a rendőr a pesti hídfőnél, hogy nem szabad énekelni; átmentünk a budai oldalra, de az ottani Andris szintén fel akart írni éjszakai csendháborításért; erre odaálltunk pontosan a hid közepére és ott énekelünk. Ezt már egyik rendőr sem tiltotta meg, mert mindegyik azt hitte, hogy a másik hatáskörébe tartozunk...

Rádió. *Macdonald angol miniszterelnököt káprázatos fogadtatásban fogják részésseni Amerikában. Macdonald az Unió vértanu-elnökének, Lincoln-nak ágyában fog aludni, ami a legnagyobb kitüntetésnek számít. Az amerikai közvélemény, a sajtó és a politikusok egyaránt a legnagyobb reményeket fűzik ezen látogatáshoz, mert a két vezető birodalom megegyezése az első és legfontosabb lépés az általános leszerelés útján...*

Bartosné. Hallottad, édesem, hogy a Lischerné rövidre vágatta a haját?

Molnárné. Rémes, egy suszterné bubifrizurában! Ha én volnék a plébános, az ilyen nőket nem engedném be a templomba.

Bartosné. Légy nyugodt, az ilyen nők nem is mennek a templomba, vagy legfeljebb azért mennek, hogy mutogassák magukat... Erről különben egy jó viccet hallottam. Tudod, van a Lischernek egy segédje, az a göndörhaju szépfiú, aki olyan elegánsan öltözik, mint egy báró. Hát a multkor, az Iparoskör választmányi ülésén, megkérdezi valaki Lischer urat, hogy ugyan mennyit fizet a segédjének, hogy az úgy tud öltözködni; mire egy másik cipész közbeszól, hogy jobb volna talán megkérdezni a Lischernét...

Molnárné. Hová súlyedtünk? Már a suszternék is szeretőt tartanak.

Rádió. *Angorból jelentik: Kemál pasa rendeletet adott ki, amely szerint a török posta a jövő év első felétől kezdve csak azokat a küldeményeket továbbítja, amelyek latin betűkkel vannak címezve. Ezzel a rendelettel a lakosság kénytelen lesz a magánlevelezésben is áttérni a latin betűkre és így Törökország rövidesen ezen a téren is bekapcsolódik az európai kultúrközösségbe.*

Molnár. Vannak, család, összes ágyu, trull, ultimo, százás, kétszázás.

Bartos. Őrület, hogy milyen mázlid van.

Molnár. Nagy disznóval játszom ezt, mi?

Bartos. Mindenki a saját névjegyet osztogatja... Hogy mered te bementani az összes ágyut, amikor nálam van a tizes? Hátha fekszik és nincs nálam? Olyan kontrát kaptál volna...

Molnár. Figyelni kell, barátom. Amikor emeltél, láttam, hogy a tizes volt s így az emelés folytán játkba jött.

Bartos. Ja, ha te ezt így játszod!

Molnár. Ehhez jogom van. Figyeld te is jobban.

Bartos. És mire mondasz te ultimót? Ha nekem most véletlenül öt zöldem lett volna és három kis ágyum...

Molnár. Ha a toronynak alsónadrágja volna, ő volna a legnagyobb legény a faluban...

Rádió. *A tiszakürti arzén-etetők ügyében óróról-órára újabb szomorú adatok kerülnek nyilvánosságra. Ezen a vidéken most már mindenki gyanus, aki él. A temetőt éjszakánként csendőrök őrzik, hogy a nyomozó közegeket a sirkeresztek kicserélésével félre ne vehessék.*

Molnárné. A multkor megígérted, édesem, hogy elhozod az ananász-pudding receptjét. Megvan?

Bartosné. Jó, hogy szóltál. Majdnem elfelejtettem... Itt van, kérlek. El tudod olvasni?... 15 deka finom cukrot, 7 egész tojást és 4 tojássárgáját a tüzön hablva verni, azután beherszelnéni egy fél citromhéjat, összekeverni 7 deka vajjal és 14 deka liszttel és ezt...

Rádió. *Most vesszük a megrendülő hírt Berlinből, hogy Stresemann külügyminiszter váratlan gutaütés következtében eszméletlenül fekszik. Felgyógyuláshoz nincs remény. A nagy békeapostol halálos ágyánál lesnyva és könnyezve dí! az egész világ, mert a zseniális német államférfi...*

Molnárné. (Beküld a másik szobába): Ugyan, Juci, zárd el már azt a rádiót! Az ember a saját szavát sem érti ettől a lármától... Hogy van tovább?

Bartosné. ...és ezt cukorban párolt, kockákra vágott ananászzal formába tenni, azután külön kavarni 4 deka vajat, 4 deka cukrot...

És így tovább... A falóra tizedt üt. Az idő mulik. Mert a föld, ha a Molnárék szalonjátan nem is venni észre, úgy látzik, mégis forog...

**Nem hiányoznak,
nem késnek el...**

Boldogan és örömmel mennek idejében reggelenként az iskolába. Betegség miatt sohasem kell nekik mulasztani, az iskolában szép előmenetelt és szorgalmat mutatnak.

A jó egészség titka a megfelelő táplálkozásban rejlik. A növényben levő gyerekeknek több olyan tápanyagra van szükségük, amelyek egészségesen tartják őket és a test fejlődését elősegítik, mint a mennyit a közönséges táplálék tartalmaz. A gyerekeknek a mindennapi táplálkozáshoz OVOMALTINE-ra van szükségük, mert ez a jóízű, táperős ital nagy mértékben tartalmazza mindazt a tápelemeket, amiket a test megkíván.

Adjon gyermekeinek reggel, délután és este a lefekvés előtt egy csésze kellemes OVOMALTINE-t. A gyermekek ettől egészségesebbek lesznek, életerejük gyarapodik és ezáltal a betegségekkel szemben ellenállóképesebbek lesznek.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és a jobb csemegekereskedésekben dobozonként 18.50 dinárért.

Kérjen legyenes mintát erre a lapra való hivatkozással dr. A. Wandler d. d. Zagreb cégtől.

A főnyeremény

Irta: Harsányi József

Elmondom, kérlek, pontosan, elejétől végéig, azt hiszem érdekelni fog. Ugy volt, hogy az ajtómon kopogtak. Egész tisztán hallottam három kopogást az ajtón.

— Szabad! — kiáltottam, de csodálatosképpen nem hallottam a hangomat. Mi az, elveszett a hangom? — gondoltam magamban, de aztán mindjárt rájöttem, hogy az ijedségtől nem jött ki hang a torkomból. Nem is tudom mitől ijedtem úgy meg. Hiszen abban nincs semmi ijesztő, ha az embernek kopognak az ajtaján. Igaz, hogy szokatlan időben történt, reggel öt óra volt, emlékszem rá. Néztem az órára, de mégsem ez volt az oka. Inkább valami ösztönyszerű érzés, ami a kopogás nyomán minden csk nélkül támadt bennem. Az volt az érzésem, hogy valami rendkívüli, titokzatos jelentősége van ennek a kopogásnak.

Ugy tűnt nekem, hogy az ajtó nem nyílt ki, de azért ő mégis bejött a szobába. Törtém a fejemet rajta, hogy jöhett be. Ajtó, ablak zárva, a kályhalyukon nem férhetett keresztül, csodálatos. És milyen különös ember volt, uristen, milyen rettentően különös. Az egész ember akkora volt, mint egy tízéves gyermek és hosszú, fehér, majdnem földigérő szakála volt neki. De nem az volt a legfurcsább rajta, hanem a szeme. Olyan különös fényben égett a szeme, mintha foszforszállal volna, csakugyan, most jut eszembe, sőt tévt volt a szobában és az ő szeméből kisugárzó fény világánál jól láttam egész alakját. Nem tudtam megállapítani, fenyegető volt-e a tekintete, vagy biztató, vagy inkább g.nyos, csak azt éreztem tisztán, hogy emberfölötti erő van a szemében. Talán hipnotizőr, varázsló, vagy fakir, valami illesztélének kell lenni, gondoltam, másképp nem tudott volna bejönni.

Egyetlen szó nélkül odajött az ágyamhoz, teljesen nesztelen léptekkel jött, szinte sulant, mintha nem is lett volna teste. Mikor az ágyamhoz ért, megállt és merően a szemembe nézett pár másodpercig, aztán megszólalt:

— Alázatos szolgája, nagyságos uram, eljöttem a nyereménynyel, kéremalásan.

Tudod milyen hangja volt? Olyan mély és zúgó, mint a nagyharangé. Először a hangjának mély csendésén csodálkoztam, aztán kezdtem csak a szavai értelmét felfogni.

— Nyeremény? Miféle nyeremény? Ki maga?

Erre a szóra a száját mosolyra húzta széjjel, amiből az arcán ezer meg ezer ránc képződött.

— Ugyanis — mondotta és a szeméi ravaszul csillogtak — meg tetszett nyerni a főnyereményt. Egy millió...

— Egy millió... Egy millió... Ismételtettem félhangon ezt a hatalmas számot. Egy millió... Ugy mondtam, mintha azt mondanám: kalamajka, vagy mopszlikutya, vagy abdamiraba, anélkül, hogy a szó értelmét átérttettem volna. Egyszer csak hirtelen belémnyilallott e szavak jelentősége.

— Főnyeremény... egy millió... ah! — És hirtelen felugrottam fektemből.

— Ember! Mit beszél? Hogy én... én nyertem meg? Mind, az egészet? Egy milliót? Igen! Igen! Csakugyan, most volt a huzás és én éreztem, egész nap éreztem valahogy, hogy a főnyereményt én fogom megnyerni...

Aztán megint elfogott a kétség: de hát ki ez az ember? honnan tudhatja? talán csak meg akar tréfálni? különben mért jönne ilyenkor? Éppen kérdezni akartam tőle ezeket, de megelőzött és megszólalt:

— Azt kérde nagyságos ur, hogy ki vagyok? Hát nem tetszik ráismerni? Én vagy János, a bankszolga, ahol a sorsjegyet vette. A szegény, öreg János, a közigazgatási bankból, én húztam ki a sorsjegyet, tessék csak visszagondolni...

És alázatosan hajlongott, szemmel láthatóan a magas borra való reményében, de a szeme teljesen ellentmondott ennek az alázatosságnak, olyan gúnyosan hunyorgott, mintha azt akarná vele kifejezni: no, ez kitűnő tréfa lesz, ezt a páit alaposan beugrattam...

Ráördítotam:

— Hogy mert engem ilyen...

Félbeszakított:

— ... ilyen korán zavarni, ugyebár? Istenem, azt gondoltam, a nagyságos ur örülni fog, ha minél előbb megtudja, sőt talán még halás is lesz a szegény, buzgó küldöncnek, aki...

Valóban a gondolatomat találta ki ez a különös bankszolga. Most már kezdtem komolyan venni a főnyereményt, hirtelen valami kiráncdhatatlan öröm ömlött szét az ereimben, a hirtelen jött gazdagság végtelen boldogsága... De a következő percben ijedség fogott el. Az egész dolog olyan különös, ahogy bejött, ahogy idejött, ahogy nézett, a hangja, minden olyan misztikus, csak képzelődés lehet vagy álom, vagy valami varázslat, boszorkányság, spíritizta mutatvány, mit tudom én. Az öreg kísértet megint kitalálta a gondolatomat és megnyugtatót:

— Kétkeldek bennem nagyságos ur! Nöde itt van nálam a bizonyíték. Elhozhat a pénzt, itt van, tessék, ezer darab ezres, egy csomagban, hiánytalanul... Csak tessék a sorsjegyet ideadni.

Elővettem a pénztárcámat, kikeresetem belőle a sorsjegyet és odaadtam neki. Erre ő átadta a milliót. Megolvastam, nem hiányzott semmi. Egy ezrest kivettem közülök, hogy ezt odaadom az öregnek. Ahogy most újra ránéztem, akkor láttam, hogy az öreg bankszolga most már nem az a görnyedt, alacsony, töpörödött ember, hanem mintha hirtelen megnőtt volna. Magas, szikár, keménynyézésű férfi lett belőle, csak a szakála maradt hosszú és fehér, sőt a szakála most is madjnom földigérő. A legfurcsább azonban az egész dologban az volt, hogy engem ez az átalakulás egy csöppöt sem lepett meg. Valahogy természetesnek találtam, hogy, miután átadta nekem a milliót, megnőtt, nagyobb lett. Hiszen érthető, a sok pénz terhe huzta le olyan kicsire, de amint megszabadult a tehertől, kiegyenesedett.

— Itt van barátom, ez a magáé — mondtam félre nyujtva az ezresbankót.

Az öreg most megvált, gyűlölködő tekintetet vetett rám és egy mozdulattal eltolta a felényujtott bankjegyet. Aztán felemelte a kezét a fejefőlé és felzúgó, félelmesen csengő hangon beszélni kezdett:

— Ó, gyarló emberi főreg, vigyázz a lelkedre, mert most jött el a próbatétel napja. Ezzel a pénzzel a gonosz kísértése jár és most fog eldőlni, elég erős vagy-e lelkedben ellenállni a gonosznak. Mert tud meg, szegény főreg te, hogy a pénz örök kárhózatot hoz rád, ha nincs elég erőd, de örök üdvösséget, ha erős leszel...

... Szavamra mondom, kérlek, ez nem volt álom, se képzelődés vagy hallucináció. Ez megtörtént tény. Egyszerre megszépült, megnevesedett a tekintete, az arcából kiszimultak a ráncok, olyan lett, mint egy jószágoslelkű patriárcha, mint egy bibliai próféta, mint egy szent, ahogyan az ikonákon festik. Egyszerre összeszorult a szívem a félelemtől, a pénz, úgy éreztem, égeti a kezemet. Gondolkodni kezdtem. Micsoda csodabúság, gondoltam, hogy a pénz bajt hozhat. Mit ijedezgetek én egy ilyen képzeletbeli alaktól, aki nem is él csak a képzeletben és én biztosan álmodom, este biztosan sokat ettem megterheltem a gyomromat és azonkívül sokat gondolkoztam a főnyereményről és most itt van, de persze álomban. És ha nem álom! Mit félek én tőle. Egy milliótól nem ijedek csak meg. Akár álom, akár való, nincs okom félni. Holna, ha csakugyan igaz, egy nagyot mulatok és kész, gyűrünk, tisztázzuk ezt a kérdést nyugodtan. Megembereltem magam és rászóltam az öregre:

— Nos, kell vagy nem kell? — és még egyszer meglöbögöttem feléje az ezrest.

Ekkor az történt, hogy a titokzatos öreg erősen a szemembe nézett és azt mondta:

— Akarom, hogy tudd meg, mi vár rád!

El akartam fordítani a tekintetemet, de nem bírtam. Ugy nézett rám, mint egy varázsló. Azt hiszem, hipnotizált. Izzó szeméi kitágultak és egyre nagyobbak lettek. Egyszerre csak nem táltam mást mint két óriási, fénylő szemet. Aztán az a gondolatom támadt, hogy a pénz szerencsétlenséget hoz rám. Mulatni fogok, izákos leszek, elszokom a munkától, haszontalan ember lesz belőlem. Aztán rablók üldöztek képzeletben, el akarják rabolni a pénzem, meg akarnak ölni, hogy el ne árulhassam őket. Rettentő félelmet éreztem, mintha már a nyomomban volnának üldözőim, most elérnek, kést szurnak a hátamba, jaj nekem, végem van. Aztán újabb rettentő képek üldöztek. Súlyos betegségek támadtak meg, a vasut, amelyben utaztam összeütözköz, hajótörés, autószerencsétlenség ért utól és ez mind, mind a gazdagságomból következett. Egyszerre egész tisztán éreztem, hogy a pénztől meg kell szabadulnom, mert különben végem van. Felkaptam a pénzeszámot és felordítottam:

— Vidd! Nem kell! Átkozott!

Az öreg elvette az egészet, zsebre tette, aztán újból összeroskadott olyan kicsire, mint eleinte volt.

— Isten vele, nagyságos ur, alugya ki magát — mondta derűsen, azzal megfordult és elment. Kiváncsi vagyok, hogy megy ki a bezárt ajtón, gondoltam és utána néztem. Nesztelen léptekkel ment az ajtóig, ott megállt egy pillanatra, aztán eltűnt. Hogyan, hová, merre, nem tudom.

Egyszerre roppant álmoságot éreztem, befordultam a fal felé és rögtön elaludtam. Mikor felébredtem, teljesen ki voltam pihenve és rögtön a hajnali kalandom jutott az eszembe. De, tudod, olyan tisztán emlékeztem minden részletre, mintha csakugyan átéltem volna, nem olyan volt, mint az álom szokott lenni. Mégse lehetett más, mint álom, gondoltam magamban és napirendre akartam térni a dolog felett. Ekkor azonban eszembe jutott, hogy különös álomban elővettem a zseemből a pénztárcámat és a sorsjegyet kivettem belőle.

— A pénztárcámat nem tettem vissza! — kiáltottam és arra gondoltam, hogy ez lesz a próba, hogy álom volt-e vagy valóság, vajjon a pénztárcám a zsemben van-e. Izgatottan nyultam be a zsembem: a pénztárcám nem volt benne. Most keresni kezdtem és az ágyban a paplan alatt megtaláltam.

— Vajjon benne van-e a sorsjegy? — gondoltam

és keresni kezdtem a sorsjegyet. Hát képzeld, a sorsjegy nem volt benne. Elvitte az öreg bankszolga, semmi kétség. Szent isten, kiáltottam, hátha csakugyan megnyertem a főnyereményt! De lát nincs sorsjegyem. A számát se tudtam. Most mit csináljak?

Hirtelen kiugrottam az ágyból és gyorsan öltözködni kezdtem. Elrohantam a bankba. A bejáratnál az öreg bankszolga állt és alázatosan köszöntött.

— Jó reggelt kívánok, nagyságos ur.

Ránéztem merően, de ő teljesen közömbös arccal, nyugodtan állta a tekintetemet. Erre továbbmentem, de ekkor úgy rémlett, mintha gúnyos mosoly villant volna meg a szeme sarkában. Ugyanaz a mosoly, amit hajnali látogatóm szemében láttam.

Bementem az irodába és a sorsjegyzosztályban megkérdeztem, meg tudják-e mondani, hogy milyen száma volt annak a sorsjegynek, amit öt nap előtt vásároltam.

— Sajnálom — mondta egy udvarias tisztviselő — mi azt nem tartjuk nyilván.

— Nem tetszik tudni legalább, hogy kihúzták-e már a főnyereményt?

— Igen kérem, tegnap húzták ki.

— És milyen szám nyerte.

— A 39.453-as.

Ismételtetni kezdtem magamban ezt a számot. Ismerős szám. Alighanem az én számom. Egy gondolatom támadt.

— Kifizették már a főnyereményt? — kérdeztem.

— Igen, ma reggel, egy ismeretlen, különös tekintetű férfi vette fel. Átadta a sorsjegyet és elvitte a pénzt. A nevét nem mondta meg...

Igy történt, most mondd meg mi ez? Álom nem volt arra esküdni mernék, bármennyire is annak látszik. De ha álom volt, hová lett a sorsjegy? Hogy került a pénztárca az ágyamba? Hogy van az, hogy a főnyereményt éppen akkor húzták ki és épen egy különös tekintetű férfi vette föl? Én kérlek, esküdni mernék, hogy az én sorsjegyem volt a 39.453-as. Ezt magyarázd meg nekem, barátom, ha tudod. De minék is kéredezem, látom boldognak tartasz, pedig hidd el, nem vagyok bolond, csak szerencsétlen, aki megnyertem és titokzatos módon újra elvesztettem a főnyereményt...

Blazsek Ferenc:

Október

Nézd, megint hervadnak a virágok,
Nézd, milyen borús az ég felettünk;
Nézd, az éjfélnél is haldokolnak,
Nézd, megint milyen szegények lettünk!

Ne hidd, hogy a hamu alatt is van tűz,
Ne hidd, hogy a mesék valóra válnak;
Ne hidd, hogy koporsóban is van élet,
Ne higyl, ne higyl az őszi napsugárnak.

Csukjuk be, édes, végleg ablakunkat,
Zárjuk le a fáradt réveteg szemünket;
Ne nézzünk a ködös jövőbe... Félek,
A sors a mások vétkeért is büntet.

Igy, csendesen, maradjunk, kéz a kézben
És hulljanak csak a megváltó könnyek;
Sirassuk el, mi a miénk sosem volt:
A szép tavaszt, mely nekünk sose jön meg...

BAYER

Nőket gyakran kinozza

Pejféjás-

kellemlenélle néve nap-
jaikat. Hordjon állandóan
magánál és használjon

ASPIRIN
tablettát,

mely a legjobban bevált
fájdalomcsillapító.

Kérje mindig az eredeti

„Bayer” csomago-

lást a kék-fehér-

piros szava-
tosságú jegy-
gyel.

Diffamáló cselekmény

Írta: Somlay Károly

Adonisz, a pupos fiatalur esüggeden roskadozott bérshobájának csámpás kanapéján.

Összes energiáját elfogyasztották már az élet dilemmái, a nyugtalanságok, a megaláztatások, az eredménytelen harcokban kapott sebek. A fatalizmus gondolata áradt agyára: ő bizonyosan arra született, hogy a mélységekre sodortassék.

— A küzdelemben alul maradtam, pedig két diplomám van. Azt lüflem, kapkodnak majd utánam a munkaadók és őrje, roménytelen minden igyekezet... Nem tudom, miért szólított hát előre a végzet, — dünyögte.

Fásultságából a déli harangszó riasztotta fel. Talpra állott. A Körutra szándékozott: mert sokszor tapasztalta, hogy a kószálásnak varázsereje van: felejt az ember az éhséget.

Fejére lökte a kalapot, kilincsre tette a kezét, hogy a lenyűgöző hatások és fántókok elől a szabadlevegőre meneküljön. De ebben a pillanatban egy postás lépett a szobába.

— Távirat, kérem, — mondta és börtáskájából elővette a blankettát.

Adonisz feltette szarupápaszemét, izgalmasan bontogatta a papírt, aztán előkelő mozdulattal egy huszfillerest nyomott az alúsi márkába. Az utolsó pénzcsékjét.

— Még ez is... A Balambér bácsi... Éppen most, a legzsiláltabb pénzpiac idején, mikor második napja, hogy kopálék, — mondogatta.

A Balambér bácsi... Az Igmandy Balambér, a leépített méltóságos ur, aki félhónapig főispán volt és még végig sem ette az előirányzott banketteket, mikor távoznia kellett. Pedig olyan okos, hogy már-ványba kellene íragtatni. Ezenfelül a családi levél-tár diplomáival tudja bizonyítani, hogy ősei egyenesen Dentumogeriából jöttek lóháton a Tisza mezőire. És most nem a napos oldalon, de skariban, szegényen éldegél egy délvédeli kis faluban.

Telát a Balambér bácsi sürgönyöz, hogy az esti vegyessel Pestre érkezik.

— Miből, hogyan fogadjak vendéget, egy méltóságos urat?... Rémes! — töprengt a fiatalur — aztán egy rövid, de velős gondolatlat feleltette a szekrényt, kivette a felöltőt, karjára simította és jobb ügyhöz méltó igyekezettel rohant az utcára.

A felöltőt kosztba fogja adni, eképen pénz áll a házhöz. A mai vasorára megvan a fedezet. De mi lesz a holnapi reggelivel, ebéddel? Mert a méltóságos ur csak holnap délután fog hazatérni. Szűnyen kritikuss állapot. Azt semmi körülmények között sem engedheti meg, hogy a bácsi fizessen az étteremben.

Vannak néha az életnek ilyen kiszíves idelettségei. De azért ember az ember, hogy egy frappáns ötlet révén szembeszálljon velük.

— Itt csak kooperációjával lehet a helyzetet lendíteni, — dörmögte Adonisz és minnán az állami pénzügyekben tíz pengő betáblázott a felöltőre, néhány levélpapírt, borítékot, vásárt, aztán hazatért.

— A Szomjas, a Paprikás, a Szafaládé és az Alperes majd megoldják a kérdést. Nimfolták, de megértő, jó fiúk. Megrohantott, pálrá fogom őket, — kacagott és levélíráshoz ült.

A nevezett fiatalurak Adonisz intm barátai. Még az egyetemen kötötték a szövetséget. Az egyik a Hídebankban napibérés. A másik egy részvénytársaság kulija. A harmadik, a bölcsészeti doktora, ideiglenes jegylikasztó a villamocson. A negyedik a világhírű légyfogószalag terjesztésével fejt ki nyomatókos üzleti tevékenységet.

Sorsuk, alig jobb, mint a hajóvontatóké a Volga partján...

Az első levél Szomjasnak szült. Körülményesen megírta, hogy Balambér bácsi önméltósága az idegenforgalmat felindítendő, ma este az ekszpresszél a fővárosba érkezik és nála fog vendékként megszállni.

— Tudod, kissé sóher vagyok. De azért mindenem van, csak borom nincs. Örökre lekötelnél, ha tíz liter borral kíségetnél, — fejezte be a levelet.

Paprikást a bácsival kapcsolatban arról értesítette, hogy mindene van, csak egy főt sonka kellene.

Szafaládét arra kérte, hogy járuljon a szoaréhoz süteménnyel és gyümölcsevel, mert minden egyébből nagy készletek állnak rendelkezésére.

Alperesre csak a szivarok és cigarették szállítása hárult, mert minden másból feleslegesek vannak.

A pénzügyminiszter se tudja az államszükségletek fedezésére szolgáló összegeket okosabb körültekintéssel megszerezni.

A borítékokat megcímmezte, leragasztotta, aztán az asztalt nyugateurópai eleganciával ujságból vágott papírtányérokkel feldekorálván, elvágatott, hogy a leveleket kinek-kinek lakásán idejében leadja.

Végkimerültség szaladgált. Tízben-vizen át, egyik villamosról a másikra ugrott, de végre helyén volt minden levél. Most már csak a Keletihez kellett sietnie, hogy Balambér bácsit pleinparade-dal fogadhassa.

Kilenc órakor ünnepélyes szuszogással bedöcögött az ágyétköz alá a hulli.

Adonisznak a lélegzete is elállott, mikor megpü-

lantította a bácsit. Mindazonáltal a biztonság nyugalmával fogadta. A méltóságos ur könyökén és térdén lényített ugyan a ruha, de fogvatékos eleganciája dacára is meg lehetett állapítani, hogy a dignitáriusok osztályához tartozik.

— Adoniszkám, megkaptad a táviratot? — lihegte nyájas mosollyal.

— Be is rendezkedtem illő fogadására, drága Balambér bácsi... Teljes tudatában vagyok, hogy mi-féle uri igényei vannak egy élenjáró főembernek és ehhez képest nem kiméltém sem költséget, sem fáradságot.

— Kérlek alássan... Holnap délelőtt bizneregyszer a miniszterrel, a Pityu barátommal lesz bizalmas konferenciám... Tudod, feljön még az én napom ném-sokára... Leszék én még debatter, politikai súly. Nagy életcélok, óriási feladatok várnak még rám. Ki akarok emlékedni eből a deplacit helyzetből.

— A mai nehéz időkben nem is lehet ilyen mélybelátású politikust nélkülözni. Hanem párdon, kedves bátyám, ép itt jön a huszonhetes. Talán felszállnánk. A villamos biztosabb, mint a gépkocsi. A villamost nem éri defekt.

— Kérlek alássan. Mire hazatérek, Szomjas, Paprikás és Szafaládé már az asztal körül ültek. Bor, sonka, sütemények terítéken voltak.

— Milyen fejedelmi bölcséggel berendezett, comme il faut lakásod van, bcsém... Mint egy királyi palota... Ugy látom, nem vagytok tagjai az alkoholelles-ties ligának, — motyogott önméltósága és kezét szöfítette a fiatalemberekkel, akik megigazították ugyan a nyakkendőiket, de egyébként nem nagyon etiket-tektek.

Csak Alperes hiányzott még, illetőleg a trafik. Éppen ebheli aggodalmának akart kifejezést adni Adonisz, mikor az is belépett. Nem egyedül. Az est elő-kelésérenek fokozása végett elhozta a menyasszonyát, az özikékü Fehérséget, a vékony, finom, ui nőt, akit látszott, hogy arca, szája frissen van mázolja, tehát hozzávalni senkinek ne jusson eszébe.

Most már hozzá lehetett látni a lakomához. Etek-

ittak, mint Marci Hevesen.

— Örökké felejthetetlen lesz számomra ez ezt. Ez a finom bor... A falernusi ehhez képest cánkó... Ettől még a mumia is felébredne ötezereves álmaiból, — állapította meg öméltsósága, aki éjjel után teát kívánt.

— Szolgálatára, drága bácsika, — ruccant fel a házigazda és kivonult a konyhába.

Tudta, hogy a kvártélyosasszonya, özvegy Linkáné a konyhaszokrény melyik fiókjában tartja a teát és cukrot. Az ám, hát a rum? A rum a tea lelke, kvintesszenciája. De hol vesz most rumot?

— Püff neki, látha ebben rum van, — csillant fel a szemé, mikor az ablakdeszkán egy, barnán csillogó folyadékkal félig felt üvegecskét pillantott meg.

Kihazta a dugót megszagolta. Bizony esepo rum-aromája sinesen. Annyi baj legyen!... Ót kahalára való lehetett benne. Mindet a teába öntötte.

A méltóságos ur felkavarja a teát. Mezziteli.

— Ilyen finom teát még soha nem ittam, — mondja.

— Direkt Jamaikából hoztam a rumot, — nyöszörögi Adonisz.

— Erről emlegetni foglak koporsóm zártáig drága öcsikém.

*

Másnap kora réggel csak zörög ám Cihkáné asz-szoty Adonisz ur aitaian. Az álla fel van kötve. A jobbkepe dagadt. A szemében könnyek villog, min a viharomdár.

— Fialatur... Adonisz ur, — nyöszörög.

— Mi baj, naccságám? Szóljon, mi lette?

— Megöülök a fájdalomtól... A fogam... Jaj!

— A foga?

— Itt volt az ablakdeszkán, ebben a kis üveghoz, a csillapítószél, a fogcsépp... Jaj, ez a csusz... Tegnap vettem két pengőért... Most üres az üvegecske, pedig félig volt... Nem tud a fogcséppokról?

— A fogcséppokról?... Nem én, naccságám... Az én fogam nem szokott fájni, — motyogta Adonisz és esztételilek lévén, Jupiter mennykővei elől behúzódott a fedezékbe.

No igen, a fogcséppokat Balambér bácsi megitta a teával.

Dehát az ilyen súlyosan diffamáló cselekményt nem szokás beismerni.

Eszti éjjeli zenét kap

Írta: Gergely Boriska

Édesapa nem engedte meg, hogy a lányok pén-tek este is mehessék taniskolába, amibár érthet-letlen, hogy miért ne szabadna péntek este tácolni?

Egyáltalában a szabad és nem szabad nagyon különösen van élredezve és nem mindenikre egyfor-mán érvényesen. A pétek Mariskáának például nem volt tiltva semmi szombat. Ez még érthető. De va-sárnap se volt tilos az, ami Eszti számára szombatot tilalom alá esett, például éltolani a gyertyát és fel-varni a lezakadt gombot. A legsajátságosabb, hogy írni nem szabad szombatot, de olvasni igen. A szem-eci egyáltalában nincsen szabad, csak a kézzel nem. Pedig azzal sokkal többfélt lehet csinálni. És lábbal szabad szombatot menni, de tüncolni nem szabad!

Eszti mindezt csak gondolni merete mert mondani szintén nem volt szabad, viszont gondolni lehetett olyasmit is, amit nem szabad.

Fő, hogy a táncvizsga szombat este volt és nem péntek este, amikor nem szabad elmenni, amibár a táncvizsgára szombatot este se nagyon lehetett.

A »nem lehet«-ek még a »nem szabad«-oknál is rosszabbak voltak. Eszti utálta ezeket.

Nem lehetett új ruhát kapni, sem új cipőt nem lehetett, sőt még új szalagot sem lehetett kapni a tánc-vizsgára. Eszti mondta, nem lehet abba a régiibe menni abban a rongyban, de mamuska mondta, nem lehet venni másikat.

Eszti sirt, hogy neki legyen igaza, mamuska pedig panaszkodott édesapának és szintén sirt, hogy neki legyen igaza. Ekkor mondta a Rózi:

— Erőszakos kutya vagy, hát nem látod be, hogy nem lehet? Hogy nincs miből? Csak kinezod a sze-gény mamuskát.

A mamuska »nem lehet«-je volt az erősebb mégis és legyőzte Esztit, akinek mégis el lehetett menni a régiibe. Viszont a Róziét és Nusztit is legyőzte, mert nekik is el lehetett menni a régiibe.

Rózi vett a Józi bácsinál öter lakmázat és ezzel be lehetett kenni fényesre a cipőt.

Végre valami, amit lehetett! És a foltot is remekül eltakarta a lakmáz és általában vadonatújra várászolta a cipőt.

Jószag volt a nagyteremben és a lányok színes nagy pillangók voltak ahogy reptek forogtak a tán-cosuk karján. Eszti a régi ruhát okozta, hogy csak ül, ül és árulja a petrózselymet.

Nagyon szomorú dolog ez, jó volna sirni, de nem szabad, mert akkor a Janka még jobban örülne. Mert ő táncolt. A Janka. Már az első esárdásban is... Az igaz, hogy öhozzájuk mindig »híva vannak« a fiuk. És oszonhat is kapnak.

Eszti mellett a sárokban egy tükör volt. Belépi-

lantott és rányújtotta a nyelvét arra az utálatos sárga arcúra, aki ő volt. Eszti. Egy ilyen csunyát nem is jönnek táncra kérni... Na és ez a ruha. Már három-ször toldották s egyáltalában tilos remény rá, hogy ezt az ünneplőt egyszer ki lehessen önti. Most is ak-korát toldtak hozzá, hogy majd csak jövőre lesz ép-pen jó. Addig csak rángatni kell föfelé a derékgumit, de mindig lecsuszik ujra.

— Szabad kérnem — mondta valaki Eszti előtt. Egy nagy ün, bajusza is volt. Eszti maga körül né-zett, mert nem hitt a szemének, hogy nem tévedés-e az egész.

— Én? — kérdezte a biztonság kedvéért.

— Nem is Haverda Mari...

— Azt én nem ismerem — mondta Eszti felállva és az a fiatal ember akkor nagyot nevetett.

De szép fogai voltak és nagyon jó volt a tánc. Mozogási taktusra, mintha szárnya lenne az embernek súlytalannál. Egy »igazi« felöltő táncos úgy viszi, nem is éri a lába a pallót.

Eszti látásból ismerte a fiatalembert, aki jogász volt és mindig Kemény Etussal sétált és mondták, hogy szerelmes az Etusba, aki nagyon szép nagy lány volt.

Eszti észrevette, hogy a fiatalember egész közel vezette őt oda, ahol Kemény Eta táncol egy másik fiatalemberrel. És Kemény Eta amikor megpillantotta őket gunyosan lebiggyesztette a száját és elfordult.

— Fáradt vagyok — mondta Eszti.

— Ugyan, hiszen még csak most kezdttük.

— De csak vezessen engem a helyemre.

A szöke jogász helyre vezette Esztit és leült melé, Eszti ránézett.

— Maga miért veszett össze az Etával? — kér-dezte.

— Honnan tudja, hogy összevesztünk?

Eszti nem tudta, hogy honnan tudja, de ez nem is volt fontos. Fontos, hogy ő azért se táncol ezzel.

A fiatal ember azonban csak ott maradt Eszti mel-lett és úgy viselkedett, mintha nagyon csodálkozna.

— Hogy hívják magácskát? — kérdezte aztán.

— Eszti...

— A fiatal ember a térdeire csapott:

— Nagyszerű! Eszti, Eszter, Etelka... Eta...

— Mit örül úgy? Én nem akarok hasonlítani. A nevemmel se akarok tudni, és ebben nincsen semmi nagyszerű.

— Érdekes... Magácska goromba velem, de én azért se hagyom magam. Tulajdonképen miért harag-szik?

— Ha maga ezt nem tudja magától, akkor buta. Esztiiben sistergett a harag. Na most megmondta

ennek. Már a torkát szorongatták a könnyek, de elhatározta, hogy inkább meghal, akkor se sir ez előtt az alak előtt. Csak mélyen lehajtotta a fejét, amíg visszafolytak a könnyek. De ez nagyon nehezen ment, mert fájt, nagyon fájt az Eszti szíve.

Soká ült így megnevezhetetlen fájdalommal. Okát nem tudta egész pontosan, de érezte, hogy mélyen megsértették. A vállalai remegtek a visszatartott zokogástól. Szerencsére mindenki táncolt, elhagyatott volt ez a sarok, nem vette észre senki Eszti kínos vergődését. Mikor lecsillapodott kissé és fejét felemelte, hát még mindig ott ült az a »fráter« és most meg szólalt:

— Bocsásson meg Eszti. Érttem magát és belátom, hogy méltatlanul viselkedtem. Pukkasztani akartam Etát — ez Éta szava, ő szokott engem így »pukkasztani« — és megláttam itt ülni, hát felkértem. Bevallom, egészen mindegy volt, hogy kivel pukkasztom. Ezért vezettem oda tánc közben.

— Na látja, hogy tudja miért haragszom. Eszti ezt csak azért mondta, hogy ezzel mentesítse a fiatalembert a »buta« jelzéstől, amivel előbb illette.

— Igaza van abban is ha nem akar Etához hasonlítani. Nem is hasonlít, mert maga jószívű és okos. És én most újra felkérem táncolni és ugye most nem ad kosarat?

Eszti mosolygott, ámbár a szemében még benne voltak a nedvek, amelyekről csillogott. A szöke fiatal ember nagyon szépen táncolt és vitte, vitte, köröskörül a termen. Eszti kipirult lassan és amikor egyik tükr előtt táncoltak el, egész helyesnek látta azt a kis lányt, azt a szökefejt, aki alig érte vállát a kedves fiatal embernek. És az egész este nem is táncolt másval mint Eszttel és közbe nagyon mulatságos dolgokat tudott mesélni neki.

A holdvilág erősen sütött, amikor Rózsai, Nusi és Eszti a Kati gardirozása mellett csendesen belopóztak, hogy fel ne ébredjenek mamuskáék.

A levélközés kint történt a terrazon és lábujhegyen sompolygott be egymásután a három fehér árnyék, mint a kísértetek.

Ezt Kati mondta, mire Nusinak nevetni kellett, de nem akart. Ezért befogta az orrát, de akkor meg a száján pukkant el a nevetés. Ez nagyon mulatságos volt, ki kellett rohanni a terraszra nevetni és a Kati hempergett a röhögéstől. Aztán sokáig nem lehetett bemenni mert mindig rá jött az a nevetés.

Eszti látta, hogy a hold is nevetett és az összes csillagok hunyorogtak rájuk.

Jó volt végre, amikor elmúlt ez a nevetés. Az ágy puha melegében visszajött az elhagyott muzsika, a tarka édes zürzavar, a bódító ringás. Még a csokoládé ize is amit a jogász vett Esztiének.

És most Eszti arra gondolt, hogy milyen buta majmok ezek a fiúk, mert amikor látták, hogy a jogász, aki legelső volt közöttük, mindig Eszttel táncol, akkor mind sorra kérték őt is, pedig az előbb könnyebben megtehették volna, mert a jogász most ugyanis mindig visszakérte.

— Jól mulatott a taknyos Eszti, így mondták a lányok, pedig ez nem is volt egészen igaz. Ha ugrál mindig az ember mindenkivel, az még nem mulatás, ha olyanokat hall az ember mint Eszti, aki mindent észre szokott venni.

Eszti hallotta, hogy az egyik fiu oda sugta a jogásznak:

— Mit akarsz attól a kis zsidó fruskától? Borzasztó, hogy még a táncvizsgán is hallani ezt és egyáltalában minek tesznek ilyen különbségeket, amikor nincs is igazi különbség az emberek között.

Eszti hálával és büszkeséggel gondolt a jogászra azért, amit annak a meszelőruhdnak felelt:

— Ez a legkülönb kis lány a bálon barátom. Olyan smukkja van, ami nem sok lánynak: szíve van neki barátom.

Már csend volt. A gyerekek susogtak, kint a kakas kukorikult és a Sajó ugatta a holdat. Rózsai és Nusi ágya felől is álomhangok szálltak, mégis Eszti a féltalom édes nedvével ajkain kérdezte:

— Mond Rózsikám, mi az a smukk?

Aztán jött az álomtündér, Eszti jól ismerte már círógatását. De ilyen édesen, ilyen bűbájosan még soha sem érkezett. Mintha ezer angyal finom hegedűszóval kísérré gyémántleppjét az aranycsillagos égen.

Egyre közelebb jött és egyre édesebb volt... Szállt, szállt, egyre erősebben, egyre ismerősebben.

Eszti szeme lassan nyílt. Hiszen nem is alszik! És a muzsika mégis szól édesen, puhán, szívremegtetően. Egészen közel, egészen itt, jó ég, közte van a jogász hangja is:

Nyisd ki babdm az ajtót...

A Bácsmezei

NAPLÓ-RA

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részéről a

könyvedvezményekben

TERE-FERE

Az idő és az egészség. A tudósok más régóta tudták, hogy a légköri viszonyok jelentős hatást gyakorolnak az élőlények egészségére és fejlődésére. Számos klinikai orvos jelezte, hogy bizonyos szelek kártékony befolyást gyakorolnak, de eddig még nem tanulmányozták tüzetesen, hogy miben állanak ezek.

A párisi orvosi akadémiában *Moriquan* és *Carpentier* előadást tartott s kifejtette, hogy a déli szél milyen beteges tüneteket hoz létre.

Amikor ez a szél fújni kezd, a gyermekklinika minden csecsemője nyugalankodik, kiabál. Némeleynnek a hőmérséklete is emelkedik. Egyesek komolyan megbetegszenek, olyanféle jelenségeket produkálnak, mint amilyenekkel a száraz kolera jár.

Az kétségtelenül megállapítható, hogy a déliszél felytán a test vizarthalma jelentősen csökken, a szervezet elgyöngül, a betegek közérzete türelhetlenné válik.

Amíg a felnötteknél alig okoz zavarokat, a csecsemőknel és a kisgyermekeknel gyakran kártékonyan akadályozza az anyagcserét s komoly betegségeket is idéz elő.

Amerikai hírek. Az Egyesült Államokban nemcsak az embereknek készítenek karácsonyfát, hanem az állatoknak is. Egy amerikai állatvédő egyesület az idén a palotája előtt, a nyílt utca során egy pompás karácsonyfát készített az állatoknak, az ágain ott lógtak azok az inyenfalatok, melyeket a lovak, kutyák, macskák és az egyéb állatok kedvelnek. Mindez nem pusztá tréfa. Az angolszász népek komolyan veszik az állatvédelmet, s nemcsak azokról az alsóbbrendű testvéreikről gondoskodnak, melyek hasznát hajtának nekik, melyekkel eljászadozhatnak, hanem ugyyszólván minden élőlényről. Nemcsak korházaik vannak a betegeknek, hanem menedékházuk az öreg állatok számára. Indiában van egy menedékház, melyben több ezer állatot ápolnak, köztük elefántokat is s ezeket tartják mindaddig, amíg ki nem mulnak.

A tűzvészrek rekordját föltétlenül egy alaszkaai város tartja, Norman, ahol egy szénbánya tárnája már száznegyven esztendő óta szakadatlanul ég, anélkül, hogy el tudnák oltani. Ezt a *New York Herald Tribune* írja. A Norman nevű város a Makensie folyó partján épült, nem messze a sarki övtől. Mikor Makensie 1788-ban először látogatta meg a nyugati vidéket, megemlékezett arról, hogy egy széntárna ég. Norman nem rendelkezett oltóanyagokkal, se tűzoltókkal és a tűz azóta állandóan lángol. A vidék nagy része elpusztult. Minthogy a víz megtöltötte a mélyedéseket, valóságos tavak képződtek, melyekből kiemelkednek a fák ágai. A lakosok azt mondják, hogy a tűz már azelőtt gyulladt ki, minelőtte a fehér ember itt járt volna. Állítólag egy benszüllött volt az oka, aki itt táborozott s gondatlanságból elvetett egy csóvát.

Villámhárító a XVIII. században. A közönségnek a tudományos felfedezésekért való lelkesedése nem mai keletű.

De a mai legcsodálatosabb felfedezések se keltek olyan lelkesedést, mint a XVIII. század közepén Franklin kísérlete, mely megmutatta, hogy a villám villamos eredetű s a házakat meg lehet oltalmazni a menykőcsapás ellen egy hegyes ruddal, mely a talajjal érintkezik.

— A villámhárító — írja egyik kortárs 1830-ból — valóságos csoda tárgya lett s nem érdektelen követni az emberek gondolkozásmódját korunk különböző írásaiban. Akadtak utazók, akik síkföldön azzal védekeztek a menykőcsapás ellen, hogy kezükbe vették a kardjukat, a felhők felé tartották, mint Ajax, aki az isteneket fenyegeti. Mások, az egyház emberei, akiknek tilos volt kardot viselniük, sajnálták, hogy nem élhetnek ezzel az életmentő talizmánnal s a csatárnak alá álltak, míhelyt kitört a vihar, abban a hiszemben, hogy a nedves anyagok kitünően levezetik a villamosságot. Ismét mások furcsa kalapokat találtak föl, melyekről vasláncok lógtak le, ezeket tették a fejükre s gondosan ügyeltek, hogy a láncok a vízbe érjenek...

Női szakasz a párisi földalattin? Nemrégiben híre futott, hogy a párisi földalattin, mely annyira zsúfolt, nemsokára női szakaszt is csinálnak, ahova a férfiaknak tilos lesz a bemenet. A hírre főháborodtak a párisiak. Különösen a párisi nők.

Ki kezdeményezte ezt az újítást? Ki akarja Párist hasonlóná tenni Konstantinápolyhoz, ahol (legalább is régebben) a városi villamosokban kárpittal takart ülkekben ültek a nők, vagy az Egyesült Államok déli városaihoz, ahol a négerok a villamosban a számukra elkülönített szakaszban tartoznak helyet foglalni.

Azt olvassuk, hogy a földalatti igazgatóságához megannyi panaszos levél érkezett. Ezekben a levélírók kifejtették, hogy »egyes férfiak«, a déli órák szörnyű tolongását arra használják fel, hogy megcseréljék a nőkkel, bizalmasodva közeledjenek a

hölgyekhez. Az igazgatóság erre szóba hozta a föntebbi indítványt. Külön szakaszt akar teremteni a nőknek, hogy egymás között, kényelmesebben utazhassanak.

De a párisi hölgyek nagy többsége tiltakozik ez ellen. Ezáltal a földalatti elvesztené minden érdekességét, az ismeretlen regényes varázsát. A jegyesek, akik egy napi munka után együtt mennek hazafelé, nem válhatnak el, hogy az egyik jobbra tartson a férfi szakaszba, a másik pedig balra, a női szakaszba. Akik pedig nem jegyesek, hogyan ismerkedjenek össze ebben a városban, ahol mindenki munka után lohol? A földalatti kocsi utja lenn a mélyben, a sötét alagutakban ugyanis oly egyhangú, ha nincs valami, ami foglalkoztatja a képzeletet.

Ugy tetszik tehát, hogy a tervből nem lesz semmi. Nincs párisi nő — mondják a tiltakozók — aki magára veszi azt a neveltségét, hogy egyedül száll be a női szakaszba. Ezzel csak bevallaná gyöngeségét, csak annak adná tanuságát, hogy nem tud védekezni, hogy nem tud ellenállni a támodásoknak...

A vándor fodrász. Az amerikai lapok mostanában sokat írnak egy Louis Adrico nevű newyorki fodrász-mesterről, aki szolgáltatásában a világ minden fodrászát lepipálja. Ez a derék yankee ugyanis annak köszönheti hírnevét, hogy egyik kliensének, Kenny newyorki milliomosnak kedvéért, aki pár hét óta az angol fővárosban tartózkodik, folyton utban van Amerika és Európa között. Egyrészt, hogy newyorki üzemet személyesen vezesse, másrészt pedig, hogy legrégebb és leggazdagabb kliensét a földgömb másik felén ugyan csak személyesen megorotválja.

A minden amerikai különönségen két kézzel kapó newyorki riporterek utána jártak annak, hogy mi készítette Adrico mestert erre az ultra szolgáltatás-szégre. Kiderült, hogy Louis Adriconak egyik legelső kliense Mr. Kenny volt, aki akkoriban mint szegény kistisztviselő tengődött Newyorkban. Kenny ur azonban rohamosan emelkedett a vagyonosság létráján s pár évtized múlva a leggazdagabb amerikai milliomosok sorába került, közben természetesen mindig kitartott Adrico mester mellett, akinek ennek kapcsán szintén vagyogni kezdett a cillaga. Ma ugy áll a dolog, hogy Mr. Kenny még európai utja alatt sem tudja nélkülözni Adrico mester szakértelmét. Külön utazó fodrászműhelyt rendezett be a számára s valahányszor szükségének tartja a jelenlétét, egyszerűen átkábelezte Newyorkból. Azt is érdemes volna megtudni, hogy ilyen körülmények között Mr. Kennynek hány száz dollárjába kerül egy borotválkozás.

Milliárdos és színész. Egy amerikai urhölgy aki dollárokból nagyon gazdag, de szellemben annál szegényebb, megnézte Gaby Morlayt egyik darabban, magához hívatta s így szól hozzá.

— Jövő héten estélyt adok a kastélyomban és örvendenék, ha eljátszana ott egy kis jelenetet. Mit kér öte?

— Ötezer frankot.
— Jaj, az kissé drága. Igazán sajnálom, hogy ide kérttem...

A milliárdos amerikai hölgy biccentett, már készült visszavonulni, de az ajtóban megfordult és ezt az indítványt tette:

— Különbön meggondoltam: megkapja az ötezer frankját, de minthogy a mi amerikai arisztokráciánk nem szeret komédiásokkal érintkezni, arra kérem, hogy az előadás megkezdése előtt pár pillanattal érkezék és azonnal távozon el körünkől, míhelyt a jelenetet lejátsszotta.

— Helyes — felelt szemrebbenés nélkül Gaby Morlay. — Ha nem kell elszenvednem az önök társaságát, akkor én is engedményt tehetek. A jelenetet ötszáz frankért eljátszom.

Pablo de Sarasate és Rác Pali. Mikor a világhírű spanyol hegedűművész egyik nagyobb tournée-ján először adott hangversenyt Budapesten, a boszorkányos virtuozitással játszó művészt Rác Pali, a múlt század utolsó harmadának legnépszerűbb cigányprimása is (maga is igazi mesterhegedűs) áhitattal hallgatta s nem győzött gyönyörködni annak páratlan technikájában, amely »cigányi« fülkeknek is mód nélkül imponált. Koncert után egy ismert magyar mágus, akitől már sok szép bankót hegedült ki Rác Pali, a bámuló cigánytól barátságosan kérdezte:

— Nos, Pali, mit szólsz ehhez a zenéhez?
Rác Pali a fejét csóválta és komolyan, szinte ünnepélyesen felelte:

— Dejszen, méltóságos gróf ur, az már nem is zene, hanem — muzsika.

Sarasate-nak, akivel másnap egy uri társaságban közölték a cigányprimás kritikáját és megmagyarázták, mily magasztalás relik benne (mert hiszen a cigány szemében helyesebben a fülleben, a muzsika több a zenénél), nagyon jól esett »kollégájának« az elismerése, mindig büszke volt rá és sokszor dicsekedve emlegette.

TÖRTÉNELEM APRÓ TÖRTÉNETEK BEN

Alexander Iwan Herzen

(1812—1870)

a híres orosz publicista, egy orosz hercegnek s egy stuttgarti német hölgynek a természetes fia, többször vett részt forradalmi mozgalmakban (Paul Lindau egyszer tréfásan *Gewohnheits-Revolutionär*-nek nevezte el), s emiatt kétszer is hosszabb-rövidebb időre a fővárostól jó messzire internáltak. Egyik ily alkalommal a »elutaztatás« előtt jelentkeznie kellett Strogonoff tábornok előtt, aki őt nagy díszben, a mellén számtalan rendjelnek a keresztjével fogadta.

A tábornok vizsgálatni próbálta őt.

— Ne csüggedjen, fiatal ember, — így biztatta, — az embernek bátorságának kell lenni, hogy el tudja viselni a keresztjét.

— No hát, tábornok ur, — felelte gyorsan Herzen, — akkor ön ugyancsak bátor férfi lehet!

— Annak is tartom magam, — mondotta amaz, — De mért konstatálja ezt most?

— Mert ha az én keresztet viseléséhez is bátorság kell, mennyire lehet szüksége önnek, aki *anyai* keresztet visel — a mellén?

III. Henrik

(1551—1589)

francia király sem a szellemi sem az erkölcsi tulajdonságainál fogva nem volt trónra való ember. Lelkiismeretlen és kegyetlen természetét részben talán anyjától Medici Katalintól (1519—1589) örökölte, e gyönge nő lélektől, aki nem irtózott semmi embertelenségtől, s akit teljes felelősség terhel a Szent Bertalan-éj (1572. aug. 23.) borzalmaiért. Henrik király se válogatott az eszközökben, ha valakitől, aki utjában volt, szabadulni akart. Mikor észrevette, hogy Henri de Guise herceg (1550—1588) népszerűsége egyre növekedik s attól tartott, hogy az veszélyessé válhat ránézve, nem habozott egy percig se, — megölette őt a híres »negyvenötök«-kel, a maga hűséges gár-

stával. A herceget ugyan figyelmeztették a barátai, hogy valami készül ellene, s óvták a királytól, akinek erőszakos jellemét jól ismerték.

Henri herceg nem jól ismerte a királyt, s a figyelmeztetésekre azt felelte:

— *Il n'oserait!* (Nem lesz hozzá bátorsága!)

Ellenben III. Henrik jól ismerte a herceget, és tudta, mily értéket semmisített meg akkor, amikor legyilkoltatta. Meglátván a meggyilkoltnak tetemét, későn támadt bánatában így kiáltott föl:

— Mily nagy ez az ember! Halva alán még nagyobb mint élve volt!

E szavakat följegyezte a história, de megöröklötte azt a párbeszédet is, amely a király és Medici Katalin között nemsokára e véres esemény után lefolyott. A király, miután másnap Henri hercegnek a fivérért Louis de Guise-t, a rheimsi érseket (1555—1588) is megölette, abban a hitben, hogy most már nyugodtan ülhet a trónján, így szólt Katalinhoz:

— Megint király vagyok, anyám!

A politikuss asszony azt felelte erre:

— *C'est bien taillé, mon fils, maintenant il faut conduire.*

Kitünő szójáték, amely fordításban sokat vesz. A *tailler*-szó azt is jelenti, hogy *szabni* meg azt is, hogy *vágni*. Fordításban így hangzik a kérdéses szóban rejlő kétértelműséggel:

— Jól volt, fiam, szabva (vágva), most varrásra kerül a sor.

Ámde varrni, azaz okosan uralkodni nem tudott III. Henrik. Több volt az ellensége mint a tisztelője, s igaza volt egy kortársának, aki megjövendölte a Guise-ek megöletése után, hogy ő se fog természetes halállal kimulni. Egy fanatikus fiatal barát, a *ligue* szenvedélyes híve, Jacques Clément (1567—1589) a törével halálos szurást ejtett rajta.

Csak egy-estendővel élte túl azokat, akiket »állandó szándékokkal« meggyilkoltatott.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Szombori érdeklődő. Fiait, akik Önmél állandóan dolgoznak, feltétlenül biztosításra köteleztetek.

Egy régi olvasó. Forduljon a »Studio« (Petar Stojic) tánciskolához Beograd, Kralja Milana 25, telefon 55-85, ahol közelebbi felvilágosítást kaphat.

Panasevo. Egyik kérdezett könyv sincs benne az általános könyvjegyzékben. A *Réviá Iradalmi Intézet* Budapest, VIII., Üllői út 18., esetleg be tudja szerezni, ha oda fordul.

E. B. Szentá. Igen. Lásd »Szombori érdeklődő«-nek szóló fenti üzenetünket.

Malmos. Forduljon Vilim Turk céghez, Zagreb, Maksimirska 11.

Tamás. A szerbre fordított halotti bizonyítványt a noviszadi apeláción sudnál alkalmazott angol tolmácsnál vagy az amerikai konzulátusnál kell hitelesíteni, mert csak ott hitelesíthető.

Egy szombori olvasó. Használt gépek kiszállításához külön engedély kell vagy nyilatkozat és garancia, hogy javításra viszik ki és visszahozzák. A szállítási költségeket egyébként bármelyik speditőrnél megtudhatja.

Vitatkozók, Beograd. A testi hiba, így a sükettség is, nem büntetést kizáró ok, tehát, ha egy süket ember büncselekményt követ el, ugyanugy büntetődik, mint a jól halló, lefeljebb a bíróság enyhítő körülménynek veheti a süketiséget.

Panasevói olvasó. Október hetedikén nem lehet felmondani a lakást november elsejére, még akkor sem, ha arra a házigazda valamelyik rokona tart is igényt. A felmondási időre nézve irányadók a lakbér-szabályrendelet, melyet még a háberu előtt alkottak és csak a bérösszeg nagysága tekintetében történt időközi változás.

B. Baba, Szombor. Azonos a világméretű utat tett Graf Zepellinnel.

Naponkénti olvasó, Szubotica. Ez nagyon vitás kérdés. A mi véleményünk az, hogy az ítésnél nagyobb erejű a bemonás, tehát az van ki, aki kvintet mond be, mert az adu felső csak akkor számít, ha ráadnak s kiolvassák. Akinek kvintetje van, nem kell ráadni, csak bemonadni.

Régi előfizető. 1. Előfizetése január 1-én jár le. 2. Közölje velünk, hogy régi vagy új Tolnai Világtörténelmet óhaj-e. 3. Ha figyelemmel kísérte volna a szerkesztői üzeneteket, úgy olvashatta volna már a feltett kérdésre adott válaszunkat. A háztulajdonos a saját falán nyithat ablakot, ha az a szomszéd tékére szól is. Viszont a szomszéd telek tulajdonosa a saját telkén falat húzhat, ami által az ablaknyitást elveszti az értékét. Egyiket sem tilthatják meg egymásnak a szomszédok. A földszomszéd a megye mellett csinálhat utat, de ha az utahálózat a szomszéd birtokát sérti azzal, hogy a kocsi a szomszéd tékére is rámennek, emiatt actio negatoriának, a birtokháborítástól való eltiltásnak van helye.

Nagy R. Ez ügyben lapunkban már többször adtuk részletes felvilágosítást. *Hospitálnia* kell és a hospitálás ideje alatt be kell jelentenie a dubrovnikai vagy ljubljana tanítóképző intézet igazgatóságánál, hogy hol hospitál, továbbá, hogy óvónői képesítést akar szerezni és onnan kell további utbaigazítást kérni. A kérvényt legkésőbb március 15-ikéig kell benyújtani azon tanítóképzőintézet igazgatóságához, amely intézetben

vizsgázni szándékozik. Ugyanis a fenti intézetekben évről-évre óvónői tanfolyamokat rendeznek és a képesítők már nájus hó folyamán kezdődnek. Nagyon ajánlatos a képesítő előtt egy-két hónappal előbb odamenni és az intézetben megfigyelni az elméleti és gyakorlati tanítási menetét. A kérvényhez csatolni kell keresztlevelet, állampolgársági bizonyítványt, a középiskola negyedik osztályának elvégzéséről szóló bizonyítványt, a hospitálásról szóló bizonyítványt, orvosi és erkölcsi bizonyítványt. A képesítőzés államnyelven történik.

M. J. Novisad. »Egy szombori olvasó«-nak szóló üzenetünk Önnek is szól.

A. B. Novivrhás. Forduljanak D. Popović iskálájához, Beograd (Slavija) Njeđuševa 47., amely magánuton (levelezés útján is) tanít.

K. M. Forduljon helyesmentes beadvánnyal az »Invalidski Sud«-hoz, Subotica, amely minden kérvényre felvilágosítással szolgál.

Szépségihóza 26. A kérdezett cím: dr. Érczy Miklós főorvos, Budapest, VIII., Népszínház ucca 22.

Hű olvasók. 1. Rasztopcsin gróf orosz tábornok gyújtatta fel Moszkvát 1812-ben, ugyanogy Napoleon, amikor bevonult seregével a városba, csak romhalmazt talált. 2. Berlin lakosainak száma 3,800,600.

KOZMETIKAI ÜZENETEK

Hella, Vel.-Beckerek. A homlok szép formája kétségkívül nagyban emeli az arc szépségét és azt szükség esetén némileg elő is lehet segíteni. A haját úgy kell fésülni, hogy a homlok és a haj körrajza a halántékon tisztán kivehető legyen. Simaságát minden áron lehetőleg óvni kell, mert a sima, tiszta homlok nagy befolyással van az arc jellegére. Ha a homlok alacsony, keskeny, összeszorított, mesterségesen megnagyobbítható, ha a befelé nőző hajzat eltávolítatik. A keskeny, rosszul idomult homlokra a fejlődési korban csak akként lehet esetleg hatni, ha munkát adunk az agynak, az egyént gondolkodásra, az értelem folytonos művelődésére kényszerítve, amikor a homlok idővel emelkedik, szélesbedik és végre sugárzó képét nyújtja az értelmi és lelki életnek.

H...g 18., Bogojevo. A buzakorpa fűrdő alkalmas a bőr puhítására, csak azzal a kellemetenséggel jár, hogy a korpa nagyon odátapad a bőrhöz, aminek folytán csak igen bőséges leöblítéssel lehet tőle megszabadulni.

Fiatal asszony, Odžaci. Vagy a szappan, vagy a víz, amelyet mosakodásra használ nem megfelelő, és ebből magyarázható, hogy az arca teli lesz pörönszékkel és pattanásokkal. A rossz szappan helyett jól kell vászrolnia, ebben az irányban tanácsot nem adhatok, mielőtt azt tudnám, hogy az arcbőr színezése vagy zsirosa? De hogy mégis némi útmutatást adjak, az olyan szappant, amelynek használata után érdes lesz a bőre és szokott fényét és simaságát elveszti, használnia nem szabad, akár milyen hangzatos a neve is legyen, mivel meg nem kötött, szabad lúgot tartalmaz. Mosakodásra csak olyan szappant használjon, amelynek enyhe hatása van, tehát natron szappant. Ha meg van szokva,

hogy nagyon sokat mosakodik úgy kétféle szappant használhat, egyet, nagyon enyhét, az arca, és egy erőteljesebb hatású a kezeinek és a testének a megmosására. Ha a mosakodásra használt víz kemény, úgy azt meg kell puhítani vagy előzetes felforralással, vagy pedig akként, hogy egy kis szappant, szódát, vagy hamuszirt ad hozzá, amik a mészsókat megkötik és ártalmatlanná teszik.

Lesülés, Panasevo. Készséggel szolgálók felvilágosítással. A nap sugarai nemcsak a hősugaraknak van nagy hatásuk az emberi szervezetre, hanem a fénynek is, mert a fénynek nagy szerepe van a szerves anyagokra való hatásban. A fény minden sejtire hat, ha éri őket, és ennek a hatásnak az eredménye a bőrünk lesülése, habár általában azt hiszik, hogy a lesülést elsősorban a hősugarak idézik elő. Ha megfigyeljük a bőrünket, amelyet hosszasan ért az erős napfény, úgy látjuk, hogy az lassanként kipirosodik, a pirosság néhány órán keresztül egyre élénkül, még akkor is, ha már nincs kitéve a napsugárnak. Bizonyos lappangási idő múlva kitör a napsugár okozta pirosság annyira, hogy érzékenyebb emberekben, vagy ha nagyon erős, és sokáig tartó a sugárzás, valóságos bőrgyulladás fejlődik ki, ami nagyon fájdalmas is, és ha nagy felületű bőrtérület betegszik meg, úgy, a beteg lázas, rossz közérzetű lesz, és gyakran erős zavarok jönnek létre az emésztő szervek és a vérek működésében. Hosszabb-rövidebb idő múltán a bőr halványodik, gyulladása megszűnik, hám-lani kezd, de eredeti színe nem tér vissza, hanem barnább marad. Ez a lesülés. Az európai ember is szép sötét bronzszínűvé lesz, ha ismételt, tartósan éri a napfény, ezért barna arcú emberek a gleccserjáró hegyi vezetők és a tengerészek, akik az erős napsugár a hőmézőkről és a csillogó víztükörről visszaverődött, és így az eredeti sugárzásból még hozzáadott fényözönben járnak. A lesülés tudományos jelentősége már régen folklózatja a tudókat, és már Charcot kifejette 1859-ben, hogy a lesülést aligha a napsugár hője okozza, hanem inkább a nap kémiai hatásának következménye és Widmarz minden kétséget kizárólag ki is mutatta, hogy a kémiai hatású ibolyántúli sugarak játszó a főszerepet. Finsen pedig olyan kísérleteket végzett, amik még jobban tisztázták a kérdést. Karjára különböző színű üveglapokat, kvarekorongokat tett, tussal betűket festett, és azután egy 40.000 gyertyafényű iv-lámpa fényének tette ki. A fény hatása alatt bőrpírosság, és azután lesülés következett be, de csak ott, ahol ibolyántúli sugarak érték a bőrt, vagyis: ahol szabadon maradt, a kvare alatt, a kevésbé színtelen és kék üveg alatt; — míg a többi üveg és a tus alatt a bőr fehéren maradt, mert ezek nem eresztik át az ibolyántúli sugarakat. Amikor ezeket a fehéren maradt helyeket is kitétte a napsugár hatásának, a már lesült bőr birta és türe a napot minden gyulladás nélkül. A barnulást a bőr rendes festőanyagának megszaporodása okozza, és ezzel is nyilvánvaló, hogy kémiai hatásra vezethető vissza.

Érzékeny bőri emberek néha súlyos bőrbajokat kapnak a napfény hatása alatt s még a szeplő keletkezésében is nagy szerepe van a fénynek. Így tehát azt is tudjuk, hogy a szeplő elleni védekezésnél mit kell tennünk: távol tartani az arcról az ibolyántúli sugarakat. Ez természetesen nem könnyű feladat. Az arcot védeni kell a naptól piros, vagy sárga ernyővel, semmiestire sem kell késsel, és gondoskodni kell arról is, hogy a ruháról se verődjék vissza a kék fény, mert a kékben már sok az ibolyántúli sugár. Ma már olyan puderozat és krémeket is készítenek, amelyek elnyelik az ibolyántúli sugarakat.

B. I...a, Apatin. Zsiros krémet lehetőleg közvetlenül az esti mosakodás és törülközés után alkalmazza. Nem szabad az arca egyenetlenül felkent mennyiséget ott hagynia, hanem azt kellő gyengédséggel finom kendőcske segítségével egyenletesre kell törölgötnie, hogy csak egész vékony réteg maradjon rajta.

H... Ilona, Belaerka. Miután csak kisebb pattanásokról van szó és számuk egyébként sem nagy jó hatást érhet el egy kénés salicylos kenőccsel.

Hedvig, Bácskapálnka. Használhatja a Perhydrolt és pedig akként hogy a benzinnel való ledörzsölés által előzőleg zsirtalanított szeplős helyet napjában kétszer, t. i. reggel és este vele megérinti. Aránylag rövid idő múltán a foltok ideiglenesen eltűnnek. Megkísérélheti az Unna-féle superoxid szappan habjának bedörzsölésével is, amely szappant bármely drogériában kaphat. Ma már hámlasztással szeplőket nem távolítunk el — sokkal enyhébb és biztonságosabb a villanyval való eltüntetésük.

Nyolcadista, Szubotica. Nagy súly helyeződd arra, hogy naponta friss inget váltson, az átizzadt inget ki kell mosni, az átívésedett ruhadarabot pedig jól kiszellőztetni és kiszáritani. Azután, vagy a következő lümpőrt használja: R. Acidi salicylici 3.0. — Aluminis usti 40.0, Talcii veneti dep. ad 100.0 — m. f. p. D. S. lümpő, vagy pedig a következő szeszal naponta többször mossa be a hónalját: Rp. Acidi salicylici 2.0 — Aluminis usti 10.0 — Spir. coloniensis Aquae rosarum aa. 100.00 — m. f. salut. D. S. külsőleg.

K. L. Beograd. Ha kívánja írhatok önnek poste restante, tessék velem közölni a teljes nevét ilyen módon szívesen megírom és közlöm önnel azt az eljárást, a miáltal a bajától megszabadulhat.

Egy olvasó, Szubotica. Kérem megadni teljes címet; ha kívánja szívesen válaszolok levélben.

Dr. Vécsei Jenő

Legujabb minták

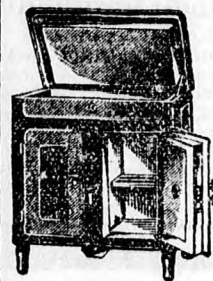

Kötött-szövött-
áru készítő-
nyeim már 10 év-
óta elismertek
és a legjobbak

Gyári árak

Beck Jenő, kötött-szövöttáru gyára

Üzem: Pašičeva ul. 10. Üzlet: Rudičeva ul. (gyümölcs piac)

Szabadalmazott

**Jégszekrényeink
árát leszállítottuk!**

Mielőtt jégszekrényt vásárol,
kerjen árjegyzéket és ajánlatot

BRAĆA GOLDNER jégszekrény-, fabu-
tor- és rézi ügyértél
SUBOTICA, Jugovića ulica 20. — Telefon 1-34

PARAFFININTÉZET

ALEKSANDROVA UL. VEL. BEČSKEREKEN LUKINICH-BÁZ

Terápia

Rheuma, köszvény, ischias,
neuralgiák.
Női bajok, magas vérnyomás stb.
Bámulatos eredmények
elhanyagolt idült bajknál is.
A tudomány mai állása szerint
a legbiztosabb hatású hőkezelés.

Kozmetika

Egész testi vagy helyi soványítás
biztos eredménnyel és abszolút
ártalmatlanul.
Korai ráncok, szeplők, foltok,
anyajegyek, valamint szőrszálak
végleges eltávolítása villannyal. —
Saját készítményű, kitűnően be-
vált szépítőszerek.

ORVOSI FELÜGYELET!

**A tudomány
Antiszeptikus fog-,**

Bakteriológiai vizsgálatok igazolják, hogy ez a víz megöli minden kórokozót, lehetlenné teszi azok elszaporodását, nem árt a szöveteknek, a fogakat, a szájat és a garatokat megtisztítja a ragályt okozó és terjesztő baktériáktól, a fogakat tisztán tartja és megőrzi azok szilíciumtartalmát.

Kitűnő védekezőszer a fogfájás és a szájbetegségek megakadályozására, — egyedülálló szer bármely ragályos betegségnek, az angina, reuma, szívizomzat megbetegedése, spanyolnátha, influenza, nátha, stb. ba-

**uj sikere!
száj- és garatviz!**

ci l u n k a s a j á r e b e é s e z z e l a s e r v e t e t t e v a ó b e n a t o l á s a e l e n .

Garatmegbet gedések-
nél kiűző hatá u ö b i ő -
szer.

Kü önösen né kü őz-
hete len az iny- és az
állkapos megbetegele-
seinel és az olyan je-
tegs gek tartama alatt,
amelveknél a beteg
bizsmulós gyogyszert
használ.

Kapható minden
gyogyszertárban és
drogériában

Ara üvegenként
24 dinár.

11531

A JUNIPER

sósorszesz, zöld borókakivonat, minden sósorszesz hatását felülmulja. Kapható gyogyszertárakban, drogériákban, fűszerüzletekben. Postai széküldés: BLUM gyogyszertár, Subotica, Főpostával szemben

**Megfiatalítja
rádiókészülékét!**

Ha háromlámás rádiókészü-
léke egy teljes éven át jól és
hűségesen működött, itt az idő,
hogy a régi lámpákat ujakra
kicseréljel Lásza el készülékét
az uj

RE 034, RE 034, RE 114

Telefunken csövekkel és

nem fog készülékére ráismerni!

TELEFUNKEN

A legrégibb tapasztalat — A legmodernebb konstrukció

Ismertető prospektusokat szíve-
sen küld ingyen és bérmentve

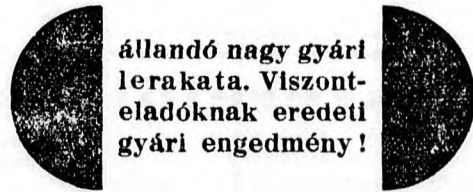
Jugoslavenski Siemens A. D., Beograd, Kralja Aleksandra ul. 8

Képviselők minden nagyobb városban

12375

TELEFUNKEN

rádiókészülékek, hangszórók, lámpák

KONRATH D. D.

univerzális rádiószakvállalat, Subotica

Bencze Antal és Fia műbutorgyára

Gyár és központ: Veliki Bečkerek — Fikóüzlet: Beograd, Kolarčeva 9

Alapított 1861

Az összes stibutorok elsőrangú előállítás. Kiváló minőség. Legnagyobb választék Szolid árak! Saját tervező műterem! Szolid árak!
Állandó butor állítás Vel. Bečkereken, függönyökkel, szőnyegekkel és terítőkkel és teljesen berendezett, a kiállítás céljára épített helyiségekben 1084

AMERICAN HEATING

a jelenkor legtökéletesebb, koksszal fűtött kályhája.
Csak 4 kg. kokszra van szükség egy 100 köbméteres helyiségnek 24 órán át való fűtésére. Állandó tűz ősztől tavaszig, naponként mindössze egyszer kell egy egész kis mennyiséget utánarakni. Lukszus-kivitel. Okvetlen írjon a jugcszláviai vezérképviselőnek: American Heating, Zagreb, Marovska 15.

11800

Iskolatáskák, mappák és bőröndök

bőrből és vászonból ócsón csakis **SCHLAGER** bőröndönél a készítőnél szerezhetők be. Divatos ridikülökben nagy választék. Subotica, Aleksandrova ul. 1 2278

I-a rózsaburgonyát

fehért és Woltmann-rózsát, hagymát, dughagymát, fejes káposztát, babot, almát, diót, stb.

I-a préselt réti szénát

vagon- és kisebb tételekben legolcsóbban és legjobban szállít

Lederer Jenő

bank- és bizományi ügylete főzések- és gyümölcskivitel
Novisad, Vilsonov trg 7
Telefon 22-14. Titára cím: Lederer. Raktár: Tomerinska 38

11948

Magyarországon, Tolnamegyében cca 500 hold legprimább kukoricatermő föld

egészben vagy részben szabadkézből
eladó. Érdeklődni lehet **Dr. Horvát Mór** ügyvéd, Subotica 12358

KORONABÓNOKAT

a legmagasabb áron, minden mennyiségben vásárol
RÁDIÓ REKLÁM, SUBOTICA, PAŠIČEVA 7 2041

Az állam új elnevezése alkalmával
hivataloknak fontos!

Gummibélyegző-

ket minden nagyságban
és alakban azonnal készit a legsolidabb áron

LJUBINKO DRNDARSKI - „PRAVDA”

könyv- és papirkereskedése

Veliki Bečkerek - Városház-épület

12131

Rádiószerelőt

önálló munkást, aki a szakmában teljes jártassággal bír

keresek azonnali vagy
november 1-ei belépésre

Levélbeli ajánlatok

Zenta Béla, Senta címre küldendők

EUPHOSIL

PARAFFIN THERAPIA

A legújabb és eredményeiben felülmulhatatlan gyógymód reuma, köszvény, ischias, lumbago, fagyott végtagok és neuralgikus fájdalmak eseteiben. Legbiztosabb sikerű paraffinos pakolásos fogvasztás az egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint. Számos köszönőirat. Vidéki betegek részére lakás és ellátás. Kívánatra prospektust vagy szóbeli felvilágosítást ad Dr. Vécsei Jenő orvos, Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539 83

BURGONYA

elsőrendű, étkezési és takarmánycélokra,
legolcsóbban napi áron kapható

Jakob Schönauer Daruvar
Sziavónia

12183

Mindennemű

LŐTT VADAT

nyulat, fácánt, foglyot,
őzet, vaddisznót, szarvast

Veszek

ab feladóállomás

Nagyobb mennyiség átvétele a helyszínen történik

E. VAJDA

vadnagykereskedő

Čakovec - Medumurje

Táviratcím: Vajda Čakovec

Telefonszám: 59, 60, 3 és 4 11944

BO-TOT

AZ EGYEDÜLI A PÁRISI GYÓGYSZERÉSZETI AKADEMIA
ÁLTAL VÉLEMÉNYEZETT SZÁJVIZ.
A világ legújabb gyógymódja. Alapítva 1755

MOST NYILTI MEG!

„NAPREDAK”

KÖNYVKERESKEDÉS
ÉS ANTIKVÁRIUM
VEL. KIKINDÁN

Szerb-horvát, magyar és német

kölcsönkönyvtár
vidékre is kölcsönöz
Kereskedelmi információk

Hirdetéseket felvesz a Bács megyei Naplóra
és az összes lapokra kiadóhivatali áron

MOST NYILTI MEG!

SZANATORIUM FARKIĆ

BEOGRAD, Knez Mihajlov venac 23.
TELEFON 5-39.

IDEGBAJOK: Neuraszténia, hisztéria, epilepszia,
ideg-zifilis, bémulások, ismét.

SEBESZETI-ORTOPÉDIAI MEGBETEGEDÉSEK:
Csont- és izületi bajok, háttérinfectiók és lábujjak,
csípőferdülés és egyéb testi hibák gyógyítására.
Ortopéd készülékek. — Vizgyógyintézet.
Elektrotherápia.

Klinikai laboratórium (Dr. Lemašić vezetésével)
Teljes röntgenintézet. Bőrfürdők (Enterocóaner)
MÉRSEKELT ÁRAK
Vezető orvosok Dr. H. Klein és Dr. Kajon

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye
BUDAPESTEN

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23

a Keleti pályaudvarnál

Teljesen újonnan berendezett
kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz.

Mérsékelt polgári árak.

A Bács megyei Naplóra való hivatkozással

20% engedményt kap

Testvérvállalat

OSTENDE KAVÉHAZ

Tulajdonos: GROSZ ÖDÖN

„PROFESSZOR ANDONOVIĆ” geodéziai és építészeti akadémia

BEOGRAD BRANKOVA 23, TELEFON 16-36

Előkészít GEODÉZEKET, GEOMÉTEREKET (Bismérőket
adóizsztel), ÉPÍTÉSZEKET (vállalkozókat), és MŰ ZAKI
RAJZOLÓKAT. Az OKTATÁS két vagy egy iskolai évre terjed.
I. ANDIJ 3 300 dinár az első, 3 000 dinár a többi szemész-
terekre. A TÉLI ISKOLAI ÉV november 1-én, a NYÁRI
június 1-én kezdődik. A VIZSGÁK kezdete október 21-én.
BEIRATKOZÁS most még lehet. ELŐKÉSZÍTŐ ÉS KIEGÉ-
SZÍTŐ KURZUSOK. Felvilágosítással, valamint díjmentes
útbaigazítással szolgál az IGAZGATÓSÁG

Olesó, elsőrendű kivitelű STYLBUTOROK

kivételes árak, fizetési kedvezmények
az 50 éve fennálló

Hoffman Mihály özvegye

lakásberendezési vállalatnál Subotica Aleksandrova ul.
2 valódi masszív sárgaréz templomi csillár
és 16 falikar alkalmi áron eladó

Lőtt nyulat és foglyot

minden mennyiségben

legmagasabb napi áron átvessz

HARTMANN és CONEN

HUSKIVITELI R. T. SUBOTICA

TELEFON 12.

Dohányosok !!

„NICOTLESS”

zsebaparátus a cigaretta, szivar és dohány nikotinmentessé tételére. Megőrzi az egészségét
Dohányozzon csakis „Nicotless“-el.
Kérje bármely gyógyszertárban, drogériában
vagy trafikban, vagy a jugoszláviai
főképviseletnél

KURALT gyógyszertár

Jubijana, Go posvetska cesta.

A készülék ára Din. 20.— 1 kis üveg folyadék
hozzá Din. 10.—

A legjobb asztali és templomi

GYERTYA

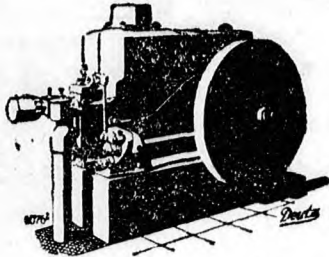
legolcsóbban kapható

Resch Józsefnél Sombor

Kérjen árajánlatot

Ne vegyen tűzifát, kokszt és szenet addig, Vujkovics J. és Társa cégtől
amíg nem kér ajánlatot Jukićeva ul. 41
Telefon 6-69

Favágáshoz
Daráláshoz
Morzsoláshoz stb.
csak
DEUTZ-MOTOR

11322

Tekintse meg a legújabb
6—8 lóerős MA 416 típust

Kenőszivattyúval
Légszűrővel
Olajállásmutatóval

Olesó ár

Csekély fogyasztás
Azonnali szállítás

RECORD-ERDŐS R.T.
Novisad

Osijek V.-Bečkerek

Pénz

-kölesönt kapnak gazdák
földre, hosszabb és rövidebb
időre. Amortizációs hitelt 30
éves lejáratra. Írásbeli felvilá-
gositást is díjtalanul ad.
Azonnali elintézés. — Kép-
viselők minden helységben
kerestetnek.

Vardar Banküzlet Novisad
Željeznička (Vasut) u. 62

1234

A világhírű
„DEKA“ autógummi
elismert német márka
Képviselő **TAKÁCS MÁRTON** gummiüzem
Zrinjski trg 24 12064

Kivándorlók figyelmébe!
Aki az Egyesült Államokba, Kanadába vagy Délameri-
kába: Argentínába, Brazíliába, Uruguay államba akar utazni,
annak azonnali és díjtalan felvilágosítást nyújt a
FRANCIA VONAL
Hasonló felvilágosítást nyernék a visszautazók is.
Beograd Sombor Vel. Bečkerek
Karadjordjeva 91 Vojvoda Putnika Venac 20 Obala Prilazaca Jelena 3

11722

»SIDOL«
a legjobb szer mindennemű fémtárgy
tisztítására és fényesítésére
»SIRAX«
az evő- és konyhaeszközök, mindennemű
cinn, bádóg, fa és mázos edény, fürdőkádb,
küszöbök, s.b. tisztítására
»AZUROL«
a legjobb folyékony indigó-kékítő
Mindenütt kapható!
Ügyeljen a névre és a védjegyre!
1894

A műtrágya alkalmazásáról közelebbi
felvilágosítással szolgál:

Agrikulturno-Kemički Ured
za kalijevo gnojnje

BEOGRAD, Poenkarceva 27. ZAGREB, I. ac oga ul. 2

11633

A legjobb márka, akár tej-, akár
főzőcsokoládé, marad a

La Cigogne

Malomtulajdonosok figyelmébe!

SZÁLLITUNK Gebrüder Bühler A. G. Uzvil-
svájci gyártmányu minden modern malom-
gépet.

VÁLLALUNK malomszerelést, rekonstrukciót, gé-
pek átszerelését.

KÉSZITÜNK saját műhelyünkben minden ml-
táju elevátort, csigákat, exhausztorokat, kö-
burkolatokat, filtereket, stb.

Eppler és Mihók malomszerelők
Vel. Bečkerek, Bajzina ul. 22 2459

Igéző hajfürdőkre

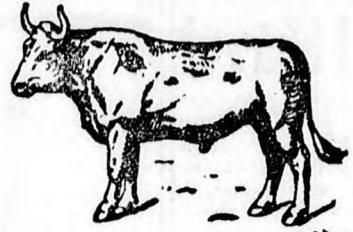

amelyek vegtelenül tartósak is akár
nedvességben, akár izzadságnál tehet
szert minden hölgy és ur hajszitósna
nékűl a HELA HAJBODORÍTÓ hasz-
nával. A legszebb bukfőket is
megszépeíti, mert az ondolást feles-
legessé teszi. Nagy idő- és pénzmeg-
akartás. Hajnövesztő hatása is van.
A tükörbe néz, meglepődik. A hasz-
nátal után azonnal dús, ondo ált für-
tök, igéző frizura. So. köszönőlevél
Küönösen színművésznők dicserik!
Ára 12 dinár, három üveg 28 dinár

Dr. NIK. KEMÉNY, KOŠICE, postafiók 12/204 ČSR

SZÖRME-
különlegességek

Zsulyevitsnál
Subotica,
Sokolska ulica 15

Ha azt akarja,

hogy hizója, telene, ökre, lova baromfia, malac-
állománya egészséges legyen, könnyen hozzájus-
son a jó hizáshoz, csontállománya fejlődjék, te-
gyen egy hónapig próbát és használja az állator-
vosi tudomány legújabb vívmányai szerint össze-
állított

**„MAGDOLNA“
hidralizált állati táplisztet.**

Ez a kiváló gyártmány, amelynek csomagolása
és plombálása állandó állatorvosi felügyelet mel-
lett történik, tartalmazza mindazokat az ásványi
anyagokat és savakat, amelyekre az állatnak szük-
sége van s amelyek a természetes takarmányból
hiányoznak.

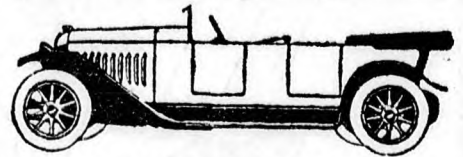
Elegendő, ha nagy állatnál naponta egy kanál
MAGDOLNA hidralizált állati táplisztet kever a
táplálékba, baromfinál és egyéb apró állatnál pe-
dig fél kanállal és egy hónapi használat után az
eredmény meglepő lesz: az állatok jobban hiznak,
jobban fejlődnek és jobb étvágyuk van.

A MAGDOLNA állati táplisztet olyan olesó,
hogy minden jószágartónak alkalma van besze-
rezni és állandóan készletben tartani. Minden
csomaghoz az adagolásra nézve használati uta-
sítás és minden zsákban az adagoláshoz szükse-
ges kanál van mellékelve.

Gyártja és szállítja:

**„MAGDOLNA“
hidralizált állati táplisztepar Subotica,
Mariborska ulica 7.**

10228

MOGIN MLADEN

autókarosszériagyár és modern autógyárás
Temeznai ul. 49 NOVISAD Telefon 27-18

Vállal „Duceo“-lakkozást, kárpitozást és mindennemű autó, traktor
és egyéb szállítási eszközök javítását. Gyárt mindenféle autóbussz,
teher- és luksusz AUTOKAROSSZÉRIÁKAT, valamint speciális
autócéliből AUTÓRÜGÖKAT jóállás mellett

10300

Legjobb minőségű

Éltetésre
jól válogatott
mészható
kifűző bor-
és szőlő-
és szőlő-
és szőlő-
és szőlő-

szőlőoltványok

kitartó amerikai anyagokon
oltva, igen erős gyökérzettel,
mészható árban kaphatók.

Kérjen árajegyzéket.

Györgyevics Misa
szőlőoltványtelep-tulajdonos
Novisad, Kiszácsi utca 30

Gyomorhaj, a bél és minden belső szerv megbetegedése ellen a legkiválóbb gyógyhatású szer a

Ize és illata kellemes és így a gyermekek is előszeretettel veszik. Egyetlen kísérlet Önt is meggyőzi ennek a kiváló szernek felülmulhatatlan hatásáról. — Készíti és postán szétküldi Dr. Semelić gyógyszerháza, Dubrovnik 2. Ára üvegenként 40 dinár, három üveg 105 dinár, nyolc üveg 245 dinár

FIGOL

Billiárd

mandinergumi, zöldposztó, dákó, golyó, sakk, dominó, Lignum-Sanktum tekegolyók, babák és minden más eszteregályos áru legolcsóbban beszerezhető

Ehrlich J.

eszteregályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 44

Érkezett

friss **tasitemény**

1 kg 18 din-tól feljebb

Idei termésű
angol, china és orosz tea

1 kg 44 din-tól feljebb

Kurtes Miloš

fűszer és csomagkereskedés
Subotica, Muzička škola
Telefon 483

Csak a jó áru olcsó!

Elsőrendű minőség, szolid, tisztességes kiszolgálás, olcsó és szabott árak

Ruhaselymek, mindenféle nőiszövetek, ruháknak és köpenyeknek
Férfiszövetek, különféle vásznak, garnitúrák, bársonyok és plüsek legnagyobb választékban

LETIĆ és MIŠIĆ A „Kék csillaghoz“ címzett divatruházában
NOVISAD, Kr. Aleksandra ul. 4, Városháza mellett

"mon
parlum.."

BOURJOIS
PARIS

PH. BELAVARY Rachoga ulica 7A ZAGREB

Ha gallérját, fényesen, fehéren és elegánsan akarja viselni, akkor küldje 445

PIUKOVIC
gőzmodába

Subotica, Vilsonova ulica 16. sz.

Egészséges

GYOMOR

és a rendszeres székelés az egészség legfontosabb feltétele, mert ha erre ügyelünk, elejét vesszük sok olyan betegségnek, amelyeket az állandó vagy időnkint fellépő szorulás okoz, mint a főtáji, vérszegénység, gyomorfekély, bél- és májbajok, sárgaság, epebajok, a vizeleti szervek mindennemű megbetegedése, vérérdénylenyomozás, vértisztátalanság, étvágytalanság, stb. Mindezeket a legsikeresebben gyógyítja a

PURGATIN TEA

amely friss gyógyfüvekből készül. Készíti és utárveteli szálta (egy doboz 30 dinár, két doboz 55 dinár)

Sv. TRAJKOVIĆ
gyógyszertára BEOGRAD

a Nemzet színház mellett

... kérem, küldjön még 2 doboz „PURGATIN“ teát, amely nekem és másoknak is nagyon jó szolgálatot tett. Örökké hálás

GIURO D. KRUSIĆ, rokkant,
Nikšić

Minden
időre

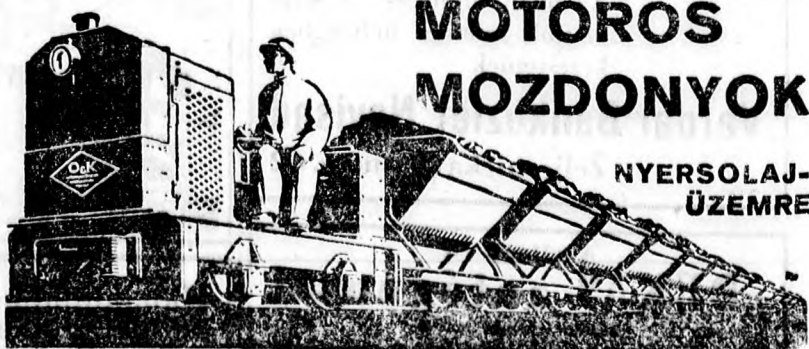
HUMANIK

Subotica: Aleksandrova ulica 7
Karadjordjev trg 9
Novisad: Kralja Petra ulica 11
Sombor: Aleksandrova 6
Vel. Bečkerek: Aleksandrova 3a

12203

Átmeneti- és
télikabát-szövetek,
divatos öltönyanyagok

óriási választéka
Pero Vujković divatruháza

MOTOROS MOZDONYOK

NYERSOLAJ-
ÜZEMRE

Butorok

gyermekkocsik
gyári áron Suboticeán

a legnagyobb választékban és legolcsóbban

ERDÉLYI A.

lakásberendezési vállalatnál szereshetők be.
Bene Sudarevićeva ul. 4.

DIESEL-MOTOROS MOZDONYOK

könnyű vágányok számára. Különösen csekély üzemeltetési költségek. Feltétlenül megbízhatóak a legnagyobb munkaképesség és tartósság mellett. 7-5 PS munkakifejtés számára. — Szolgálati súly 2-3 tv és nyomtávolság 550 mm-től feljebb.

ORENSTEIN & KOPPEL R. T.

Zagreb, Samostanska 2/1. — Tel. 50-64.

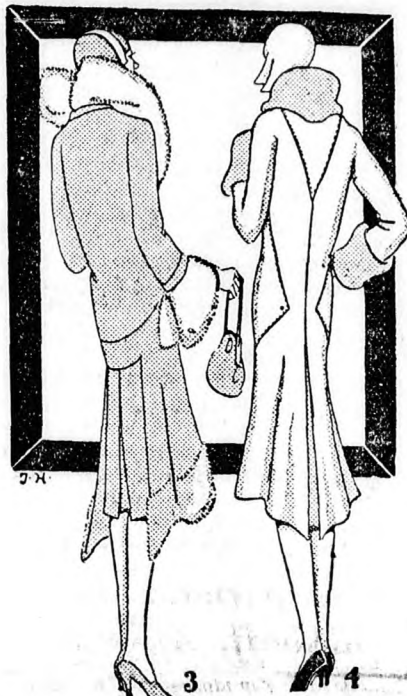

AZ OTTHON

A RUHA

Hosszu ruha . . .

1. Kis estélyi ruha csakis kimondottan karcsu alakok számára, oldalt huzott vizesésféle fodorral.
2. Divatos rövid belépő estélyi kabáthoz. Ezüst brokátból készült, fekete pánbársony diszítéssel.

3. Elegáns télikabát rókaprém diszítéssel, galléron, manzsettán és az oldalrészekben.
4. Drappszinü posztókabát nutria prémdisszel.

A KONYHA

Mit főzzünk ezen a héten?

- Hétfő:** Gulyásleves, barátfüle.
Kedd: Keménymagos leves, kirántott disznókaraj lencsefőzeléssel, kávékock tejsóval.
Szerda: Rizsleves, rostélyos burgonyakörítéssel, almászelet kirántva.
Csütörtök: Barnaleves krumpligombóccal, székelygulyás, kompót.
Péntek: Szárazhableves, lerakott krumpli, turóscsusza.
Szombat: Marhahusleves metélttel, kifőtt marhahus uborka és tarhonya körettel, paradicsom-mártás, töpörtyűspogácsa.
Vasárnap: Karfiólleves, nyulgorinó mártással és gombóccal,ogyorópite.

Receptek:

Turóskétfő fél tojásnagyságú zsirt elkeverünk s egy egész tojással habosra keverjük. Ha elvegyüit, hozzá teszünk egy rendes nagyságu áttört tehénturó csomót, egy kevés sót, egy-két kanál tejfölt és annyi lisztet, hogy kifliket formálhassunk belőle. Lisztezett deszkára teszünk mindig fél evőkanálnyit, kis kifliket formálunk belőle s forró zsírban világos barnára sütjük.

Besámel burgonya. Sárga burgonyából 1 kilót megfőzünk s meghámozva szeletekre vágjuk. 10 deka vajban párolunk 1 kis fej finomra vágott hagymát, 14 deka vagdalt sonkát vagy füstölthust. Meghintjük egy kanál lisztel és feleresztjük tejfel vagy jó tejjel s bele-teszünk még 5-6 deka reszelt sajtot. Tűzálló tábla rakjuk scronként a burgonyát, besámelt, felül vajdarabkákat teszünk és sütőben fél óráig sütjük. Tálban, vagy kiborítva is tálalhatjuk.

Máj galantin. Egy lábosban felolvasztunk tojás

nagyságu vajat s belereszelünk egy közép nagyságu fél fej hagymát. Tíz deka champignon gombát megisztítva finomra vagdalunk s ezt is külön megdinszteljük. ½ kiló borjumarját levakarva megpasszírozunk, ugyszintén négy darab szardellát. Az egészet a gombával együtt a vajhoz keverjük, kellően megfűszerezzük s még ¼ kiló egész apróra vágott szalonnát, 3 vajos kifli morzsáját s 2 egész tojást teszünk hozzá. Mindent jól összekeverünk, tetszős szerinti hosszukás formában, melyet zsírral jól kikentünk, sütőben jó fél óráig sütjük.

Sajtos pástétomtrák. Ehhez kis pástétom-formácskák használandók. 14 deka vajat habosra keverünk s egyenkint adunk hozzá 5 tojássárgáját, 4 deci tejfölt, 10 deka reszelt pármaji sajtot s utóljára a 4 tojás keményre vert habját. A formácskák ki lesznek kenve és finom zemlyemorzsa, vagy lisztel meghintve. A tömegből ¼ részig töltjük meg és sütőben aranyásárgára sütjük.

Töltött rostélyos. Két szép nagy rostélyoshoz veszünk 25 deka disznóhúst a combjából, 6 deka szalonnát. A rostélyost kiverjük, besózzuk, félretesszük. A disznóhúst és szalonnát husvágón finomra vágjuk, kevés törött borsot és hagymát finomra vágva a hussal elkeverjük s ezen keverékkel a rostélyosokat megkenjük, összegöngyöljük s forró zsírban hagymával, sárgarépával és kaprival pároljuk 1½ óra hosszat. Ha már majdnem kész, 2-3 deci tejfölt teszünk bele s felszeletelve citrommal diszítjük és rizs vagy burgonyával körítjük.

Disznóhús vad módra. 1½ kiló disznó fehérpecsenyét bepácolunk a következő módon. 1 liter vízhez annyi jó ecetet teszünk, hogy kellemes savanyúsága legyen, sót, 2 babérlevelet, egy nagyobb fej szeletekre vágott hagymát, borsot, fenyőmagot mindegyikből néhány szemet. Jól felfőzzük és kihülve a húsra öntjük. 2-3 napig hagyjuk benne, gyakran megforratva

a pácban. Azután kivesszük a húst a pácból és egy megfelelő serpenyőbe tesszük, ha a hús kövér csak egy kevés vízzel, ha sovány, akkor egy kanál zsirt is teszünk rá, s az átszűrt páccal gyakran öntözve barnára és puhára sütjük. Kis lábásba teszünk egy kanállal a hús zsírából s abban pirítunk egy evőkanál cukrot, ha barnul egy kanál lisztet hintünk rá, avval is barnítjuk s azután páccal feleresztjük. Ha már simára beőtt ráöntjük a húsra s tovább sütjük a húst a mártással. Tálalás előtt szépen leválasztjuk a csontokról s szeletekre vágjuk, a mártást pedig ráöntjük.

Egyszerű, de kitűnő dió torta. 15 deka cukrot habosra keverünk 7 tojássárgájával, azután hozzáteszünk 15 deka finomra tört diót, 2 szelet reszelt csokoládét, kis vaniliát és a 7 tojás habját. Kikent, kilisztezett formában 1 óra hosszat sütjük lassu, de jó tűznél, vagy csokoládémázzal vonjuk be, vagy felvert megcukrozott tejszínhabbal vonjuk be és töltjük meg.

A nyers koszt lényege

A nyers diéta abból áll, hogy az ember bizonyos hosszabb vagy rövidebb ideig csak nyers növényi táplálékból él. A táplálékok tehát növényi eredetűek, amelyek nyers alakban kerülnek asztalunkra. Kivételt képez a tej és a nem főzés és erjesztés által nyert tejtermékek, a tojás és a méz. Ezek voltaképpen mind állati eredetűek, de az állatnak mintegy gyümölcsöt alkotják. A nyers koszt anyaga tehát minden oly anyag és táplálék, amelyhez vér és öles nem tapad.

Ennek a cikknek nem célja a vegetarizmussal foglalkozni. Hogy mennyiben árt és életrovidítő a megölt állat húsból eredő táplálék, amelyet a vegetáriánusok hullaméreggel telt, életrovidítő, egészségtelen táplálkozásnak tartanak, mindennek tárgyalása nem tartozik e cikknek keretébe. A vegetarizmus és a husevés ma egy nyílt harc és napról-napra folyik, amely nchezen dönthető el, minthogy a husevés és a vegetarizmus véleményünk szerint az individualizmus erős megkülönböztetése alá esik. Kétségtelenül magasabb etikai érzék mellett bizonyít, ha az ember irtózik az állatok ölésétől, különösen, ha az csak az inyenckedés szempontjából történik. Vannak született vegetáriánusok és vannak emberek, akiknek szerencsés szervezeteik minden táplálkozási vétékkel szemben meg tud küzdeni. Legalább a látszat ezt igazolja. Hogy vajon ezen látszati egészséges állapot alatt nem rejtőzik-e valami lassan fejlődő betegség és halálos kór, amely rébbanásszerűen nyilvánul meg, ennek a megállapítása ma még nehéz volna. A vegetarizmus kétségtelenül egészséges és teljesen kielégítő táplálkozás. A nyert koszt ennek magasabb foka és szakértelem nélkül sokszor nem adja meg azon szükséges kalóriákat, amelyekre az egészséges embernek szüksége van. Ugyanazért legfőbb ideig-óráig kurának, test-reorganizációnak, vagy mondjuk egy kis jóindulattal, élethosszabbító, ifjító gyógymódnak használtassék. Sokszor csodálatos hatását észlelhetjük és jelenleg tudományos elismerése még a legkonzervatívabb orvosi irányokban is észlelhető.

A nyers koszt a szervezetet kiméli, valóságos tisztogató és kevés salakot tartalmazó étkezés és kinek ne volna erre hébe-hóba szüksége? A többnyire szabályos, ülő-életmóddal foglalkozó kultúremler képtelen elhasználni a napi ötszörös, fehérjében, zsirokban tulbó étkezéseknek a salakjait. A sok só, az állati fehérjék, a husok mérgező salakjai, telítik a vért, amelynek tisztasága és salakmentessége ilymódon kifogásolható lesz. Az ilyen vér azután mintegy maró, mérgező folyadék támadja és roncsolja a szervezetet. Salakjaival valóságos táptalaja mindenféle baktérium életfeltételeinek... nos, ezektől megszabadulni, vagy pedig a kezdődő, lappangó hajokat és szerveket friss, salakmentes növényi, elsőrendű energiákat tartalmazó vérral ellátni, ez a nyers kosztnak a célja és hivatása...

Vajjon lehetséges-e a hibás táplálkozás folytán képzett évtizedes, rozoga, esetleg vénülő, életerő hijalval rendelkező sejteket ilyen táplálkozással megújítani? . . . Nagy probléma! . . . Ilyen óriási perspektíva kérdések megoldását, mint ahogy a nyers kosztnak a tulzó és fanatikusai hirdetik, nem lehet tisztán nyers kosztból várni. Mindazáltal, amint említettük rövidebb-hosszabb ideig élve vele, mint egy elsőrangú természetes gyógytényezőt jegyezhetjük be a természetes gyógymódok kincseskamrájába.

A praktikus háziasszony

Ha erős marószert kell használnunk. Fontos tudnivaló, hogy minden marószert szalmiákszeszt, hydrogensupercydot, ammoniáket stb. csak nagyon hígított állapotban szabad használnunk, pontosan alkalmazkodva az egyes feltisztítási eljárásoknál megadott mennyiséghez. Sohasem szabad tömény állapotban használni ezeket a szereket, bármilyen folt tisztításáról is van szó.

Ha benzinnel, éterrel, petroleummal stb. bánunk, legyünk rendkívül óvatosak. Mindig nappal és lehetőleg nyitott ablaknál dolgozzunk.

Mindenféle folt elávolításánál nagyon fontos, hogy a foltos ruha alá többszörösen összehajtogatott tiszta, nem színhagyó kendőt, vagy egyéb nagyobb rongydarabot tegyünk, nehogy az alatta levő anyagtól új foltokat kapjon a ruha.

Tisztítószert különféle szövetekhez. Mindenféle szövetből kivehetjük a foltot egy régi háziasszony, amely azonban nem veszi ki a ruha színeit, s nem árt a szövetnek. Ez a babvizet vagy babviz. Erre a célra száraz kemény babot főzünk sóltan vízben. Hogy meddig főzzük s mennyit, az attól függ, milyen erősnek akarjuk a szert. Ha lehűlt, beleáztatjuk a foltot és szappan nélkül kidörzsöljük. Régi a szövetbe évődött tinta-foltokat, zsírfoltokat, vörösbort stb. akár fehér, akár színes szövetből biztosan kivesszük. Selyem, mindenféle szövet- vagy gyapjanyag olyan lesz a kezelés után, mintha új lenne. Fekete szövet visszakapja a régi színeit, ha babvizbe kimossuk. Mosás után készszen öblítsük langyos vízzel, könnyedén kinyomjuk a szövetet, nem facsarjuk, felakasztjuk és félig nedvesen a baloldalon vasaljuk.

Kényesszáni szövetből a foltokat a következő foltvízzel távolíthatjuk el: 33 gr. szalmiákszeszt, 16 gr. berszeszt, 4 gr. levendula olaj, 60 gr. puha víz (esővíz is lehet). Ezt jól felrázzuk. A szövetet előzőleg alaposan ki kell fehélni.

Ismeretlen eredetű foltokat úgy vesszünk ki selyemből, hogy forró vízben (zárt üvegben) melegített spirítuszba mártott rongyocskával dörzsöljük meg. Vasalás előtt teljesen el kell párologni a szesznek. Ha valami nyoma maradna a folt széleinek, langyos szappanos vízzel könnyedén átmoszuk s tiszta vízzel leöblítjük.

Folttisztító fehérneműhöz. Ismeretlen eredetű foltoknál, amelyek nem jönnek ki a mosásban, a következő szerhez forduljunk: 1/4 kg. szódát, 1/4 kg. konyhasót, 6 deka klórálít, 3 deka hamuszirt 5 liter vízzel összekeverünk. A szereket hidegen kell feloldani, kendőn átszűrni és jól elzárt felirattal ellátott palackba önteni. Ez a folttisztító nem árt a ruhának s könnyű az előállításra is.

Crépe de chine, georgette etc. ha benzinben kimossuk olyan lesz, mint az új. Egy ruhára 1 liter benzint szükséges. A benzinnel teljesen el kell lepnie a ruhát, mert különben a ruha foltos lesz. A ruhát egyszerűen kinyomkodjuk a benzinben s ha megtisztult, vasalódeszkán — kicsavarás nélkül — a levegőn szárítjuk s aztán szárazon a baloldalon vasaljuk.

Ha a ruha széle piszkos, vagy halvány piszokfoltokat látunk selyemruhán, dörzsöljük be a szükséges helyeket forró babiszittel s rázzuk le jól utána a ruhát.

Fehér atláshöz foltokat vízben melegített forró spirítuszba vagy alkoholba mártott tiszta vattadarabkával veltünk ki. Meglepő, milyen gyorsan eltűnnek a foltok.

Gyapjuszövetből, selyemből kivenni borfoltot úgy lehet, hogy nagyon híg oldatot készítsünk ammoniából és vízből s belemártogatjuk a foltos helyeket. Az ammoniával nagyon óvatosan kell bánnunk, inkább kevesebbet vegyünk belőle, mint többet. Ha látjuk, hogy a folt nem tűnik el, mindig adhatunk hozzá még néhány cseppet. Különösen selymeknél vigyázzunk. Ha a folt eltűnik, alaposan ki kell öblíteni a helyét.

Csukamájolaj foltok. Ha a fehérneműbe csukamájolaj folt kerül, bekenjük vajjal s egy napig így hagyjuk. Most kenőszappannal bedörzsöljük s 2—3 óra múlva forró vízben átmoszuk. Ha kifőzzük a folt nyom nélkül eltűnik.

Egyveti mosóruhából nagyon könnyű kivenni. Hideg szódás vízbe áztassuk a ruhát s egy napig hagyjuk benne, azután szappanozzuk be és mossuk, főzzük mint rendszeren.

Cukorolt világos selyem és bársonyruhán. Forraljunk vizet s ha lehűlt, mártunk bele tiszta vászrongyocskákat. Ezzel dörzsöljük óvatosan a foltot, míg fel nem oldad s el nem tűnik. Mindenféle kényes szövetetnél jó ez az eljárás.

Eső- és porfoltok. Ha eső után megszárad a ruha, alaposan kivehetjük s a megmaradó foltokat könnyen kivehetjük hígított szalmiákszeszt vagy benzinnel. megjegyzendő, hogy a szalmiákszeszt vagy a benzint sohasem szabad a földre önteni, mindig csak a rongyra, amivel dörzsöljük, kezelés után szellőztetni kell a ruhát.

Esernyőt nem szabad kifelé, mert a kifelés árt az anyagnak. Inkább ronggyal tisztogassuk,

Mit adok a vendégeknek?

— Második közlemény —

Az uzsonna — A vacsora — A vacsora után — Az estély

Az uzsonna lehet kétféle. Vagy a régebbi divatú kávéuszonna, vagy a tea. Kávéhoz tejszínhabot, finom kalácsot, kuglófot, vajos tésztákat készítünk. Utána torta, gyümölcs vagy kompót járja. Nyáron kiűnő jégben hűtött feketekávé bőven tejszínhabbal (1/4 kávé 2/3 hab) és szintén süteményekkel. A teához, ha egyszerűbb uzsonnáról van szó, ugy meleg sós ételt, pogácsákat, meleg sós vajos tésztát és utána az anynyira kedvelt szendvicseket adjuk. Utána gyümölcs, vagy apró sütemény való. De lehet az apró süteményt — teasüteményt, a sós étellel együtt adni, de mindig a meleg sós tészta után. Ha nagyon finom és elegáns délutáni teáról van szó, ugy a sós tészta után, majonnaizes hal, hering-saláta, finom felszéltek, halkonzervek, hideg töltött tojás, szardínia a menü. Utána parfajt, torta, aprósütemény és gyümölcs vagy gyümölcshalála. Faluhelyen a délutáni uzsonna, változagos hideg vacsora sonkával, hideg kolbással, hússal, tojással és tortákkal, de minden falusi házi asszonynak azt tanácsolom, ha már husételt ad, ugy ne adjon kávé, hanem inkább teát. A tejeskávé nagyon táplál, míg a teára, vagy tea mellé jól eszik a húsos étel. Pogácsát és másféle meleg sós ételt faluhelyen is lehet sütni és mennyivel elegánsabb a szoka például kis sonkásfilikbe töltve, mint nagy vastag szeletekbe felszelve.

A vacsora lényegében ugyanaz, mint az ebéd. Csak a vacsoránál legelőször elhagyjuk a levest — legfeljebb finom erőlevest adunk eszékben — helyette, ha nagyon akarjuk, ugy egy hideg és egy meleg előételt adunk. Viszont már kiűnő vacsora számba megy az egy előételes, »egy husételes vacsora«, a husétel után gyümölcs és fekte.

Vacsorához inkább lehet tésztákat adni, mint az ebédhez. Ilyenkor egy jó rétes, fánk, vagy más meleg tészta kitörő örömet kelt. De a vacsoránál is legyen a vczérelv: nem túltáplálni a vendéget és vigyázni, hogy ne legyen túl sok nehéz étel egymás után. Vacsora utánra inkább kell készülni a háziasszonynak, mint ebéd utánra. A vendégek tovább maradnak és egyszer még szokás körülkinálni valamit. Ha nagy vacsora volt, ugy fagyalt, parfajt, aprósütemény, torta járja éjfél, éjfél után már sós ételek jönnek. Meleg sós tészta, vagy egész vékony kenyérre készített apró szendvics, sós mandula, halkocsnya vagy termás virslí. Az italok teljesen az egyes helyeken divó szokástól függnnek, spricer, nehéz-, könnyű-, édes-, savanykás bor-, pezsgő, ezt már a helyi szokás adja meg.

A vacsora utáni vendéget feketekávéval, utána édességekkel kínálunk meg. Éjfél után már a sós étel járja. Különösen, ahol isznak, ott kel el a férfiak körében egy kis »borkocsolya«.

Az estélyek vagy házi bálakon felszolgált étel a vendégek mennyiségétől függ. Vagy felállít ilyenkor a háziasszony egy hideg buffet, amelyikre felel mindenféle hideg sós ételeket — közben a meleg sós süteményt már előbb lehet kínálni — utána tortákat, kompótokat, fagyaltot, parfajt, hajnalban meleg sós ételt és reggel a régi jó savanykásosztá levest. Vagy pedig éjféli után rendszeren megterített asztalhoz ülteti a háziasszony vendégeit, amikor is egy rendes meleg vacsorát lehet betálatni, vagy pedig ugyanazokat az ételeket, amiket a hideg buffere rakna fel különben. Az estélyeken, házbálakon ételt minden három órában, viszont italt állandóan szokás kínálni, feketekávé minden órában egyszer körülhordanak, hogy mindenki vegyen, akinek kedve van hozzá. Nagy lakodalmi vacsorák után egy-két óra tájban szintén szokás egy hideg buffet, vagy hajnal felé ismét megteríteni és részben a vacsoramradékokat, részben frissen készített ételeket kínálni körül. A gyümölcs, mint frissítő és hűsítő eledel sohasem hiányozzék, különösen a vacsora utáni, éjszakai vendégek szeretnek néha ilyenmit is eszegetni.

A borhoz nagyon finom »csuszató« a pörkölt, sós mandula, pörkölt meggyoró és mint legújabb divat a hajszálvékonyra vágott zsirban kisütött krumplicelet, amit egész ropogós barnára sütünk, itatésapírra szedünk ki és egy szalvétával letakarva szervírozzuk. Az örökké divatos sarvicek is kiűnő szolgáltatást tesz éjféli után. Ha italt szerető vendégeink vannak, ugy erősen sós, pikáns szendvicseket készítsünk (szardéllás, erős rokfortos, ringlis etc.) viszont, ha inkább az eleganciára fektetjük a föslyt, ugy rákos, pástétomos, sonkáskenyérkölccel rakjuk meg tálainkat.

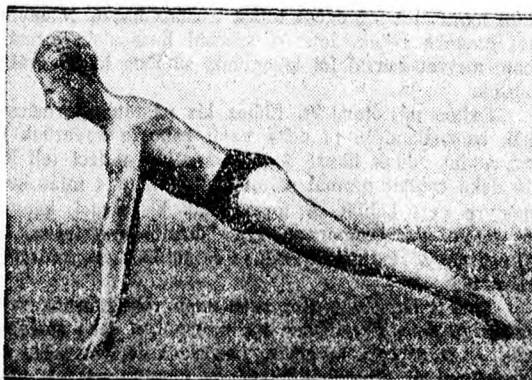
Az ital mindig izlés és erszény dolga. Ahol a bor olyan kiűnő minőségű és olyan olcsó, mint most mi felénk, igazán nem gond megfelelő bort találni. Ha csak bort adunk, ugy készítsünk legalább kétfélet, egy szódához való savanykás és egy konty alá való édebb bort. Pálinka, likör, cognac, ez reggel felé való ital — sokáig nem lehet »tömény alkohol« mellett mulatni. Persze nagyban emeli minden esteli vendégség fényét és eleganciáját a megfelelő márkájú pezsgő. De bármilyen finom pezsgőt is készítettünk, bor és szoda minden esetre legyen, légio azoknak a férfiaknak a száma, akik nem szeretik a pezsgőt és a spricert semmiféle italtól oda nem adják. Ha nagy estély van nálunk, logyunk elég figyelmes házi asszonyok és gondolva az abszolút nemivókra is hordassunk hobe-hóba egyéb italt is körül, ugymint a limonádé, orangeadé, málnaszörp. Az asszonyok nagy része hálás köszönettel fogja fogadni.

ÉP TESTBEN ÉP LÉLEK

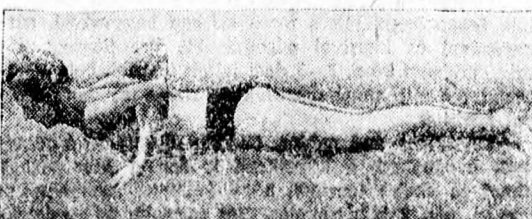
Tornaóra

5. gyakorlat férfiak részére

Alapállás: lefeküdni, merev karral a kezekre támaszkodni. Kezdetben az egész tenyérre, később csak a kézujjakra (lásd kép).

Gyakorlat: Merev testtel a karokat lassan behaj-

lítani, míg a mell könyvedén a földet érinti (a test nem

íckszik fel a földre, nézd képet) a karok lassu, vagy gyors nyújtásával az alapállásba vissza.

A gyakorlat célja: A kar, kéz és ujjizmok erősítése.

5. gyakorlat nők részére

Alapállás: lábak szőjével, karok fel.

Gyakorlat: A törzset erős lendülettel oldalra (baljoldalra). A karok könnyedén követik a törzset, a térdek behajlanak.

A gyakorlat célja: A gerincoszlop és csipőizületek lágyítása, az oldalizmok nyújtása

Hölgyeim! Arcápolásra legjobban ajánlhatjuk Önöknek „Etoile” „Noire” és „Idyl”

puderjeinket és krémjeinket. Tegyen még ma ezekkel kísérletet és rendkívül kellemes meglepetésben lesz része. Legjobb ajánlásunk több mint 100 éve fennálló cégünk.

Gellé Fréres
Paris, 6, Avenue de l'Opera

„Amit főztél edd meg...”

Sütni, főzni, csirkét koppasztani tanulnak az „elhanyagolt férfiak”, akiknek számára most iskola nyílt meg

Hogy a nőket főzni tanítják, arról már halottunk. Hogy külön iskolákat alapítottak erre a célra; azon se csudálkoztunk. Hisz a mai nő különösen a nagyvárosi, egyre jobban elszakad a nemes hivatástól. Elvonja szegényt sok más bokros teendő, a tánc, a szórakozások, a sport, mozi, színház és egyebek. Pesten most egy még furesőbb intézmény nyílt meg. Idők jele: főzni tanulnak a férfiak. Főzértések elkerülése végett: nem szakácsjelölték. Egyszerű polgári emberek, akiknek mellékesen foglalkozásuk is van. hivatalnokok, kereskedők, leszerelt katonatisztek, akik nemcsak hogy megkeresik a kenyerüket, az ebédre valót, de meg is főzik...

Mi szükség volt erre az iskolára?
Az iskola igazgatója így nyilatkozott:
— Mindegy a modern idők következménye. A férfitas nők egyre jobban kivonják magukat a háztartási munkák alól. Nemcsak hogy nem törődnek a gyerekeveléssel, a családdal, de a főzéshez sincs semmi kedvük. Ezerszám akadnak kis háztartások, amelyekben a feleség nem tud főzni, szakácsnéra nincs pénzük, mire vendéglőben étkeznek. Nem a legideálisabb állapotok. Ezeket az asszonyokat nem lehet presszionálni. Mit tehetünk hát mást, ha szeretjük a gyomrunkat?

A jelenlevő növendékek szinte kórusban felelték:
— Főzünk mi!
Azt hitték, hogy javarészt elkeseredett agglegények, akik «csak azért se nőszülünk!» felkiáltással inkább maguk állanak a tüzhely mellé, semhogy egy hozzá nem értő feleség keze égesse oda a rántást és komasztja el a levest. Ám az igazgató legnagyobb meglepetésére kijelentette:
— Valamennyien nős emberek! Az ezredes ur — és bemutatta — két gyermek boldog atyja. Azért iratkozt be, mert, végre rendes fasirozottat szeretne enni...

— Gürtner ur — mutatott egy szakállas, pátriárcha kinézetű emberre — például az édességek specialistája. Othton sohase tudta elérni, hogy a felesége egy tortát süssön. Kénytelen volt maga nekilátni. Ma ő adja a legjobb recepteket a szomszédasszonyoknak...
A szomszéd tüzhelyen palacsintát sütött egy ur. Játékos kedvében fel hajította a palacsintasütő tepésiben lapuló tésztát és így forgatta meg a levegőben, akár egy zsonglór.
— Aber Herr Würztel! — szól rá szemrehányóan a professzor, mire a tettenért nebuló pironkodva abahagyja a játékot és buzgón nekilát a krumpli hámozásnak.

— Bizonyítványt is kapnak? — kérdeztem.
— Természetesen — feleli a paprikás osztály tanára — sőt el is bukattuk a rest diáket!
— És mi történik az ilyenekkel?
— Pótvizsgára vagy csztályismétlésre utasítjuk. Itt tudni kell! — mondja szigoruan — hiszen garanciát vállalunk a bizonyítványainkért!
A nyugalmazott ezredes elmeséli, hogy a felesége tudta nélkül, titokban iratkozott be a tanfolyamra.

— Képzelteti, hogy meglepődött, amikor egy délnben kritizálni kezdtem a borjubecsínáltat. Azt mondja: «Csináld te, ha jobban tudod!» Mire én szó nélkül kifordultam a konyhára és megcsináltam. Majd elajult...
— Persze imponált neki?
— Igen. Az első három percben, aztán...
— Aztán?
— Szemrehányóan így szólt: «Mért titkoltad eddig, hogy ilyen tehetséges vagy?» És boldogan rendelkezett: «No ezennel te fogsz főzni!» Mielőtt még tiltakozhattam volna, gyorsan felmondott a szakácsnénak. «Mért dobjuk ki rá a pénzt, ha te ilyen prima szakács vagy, nem igaz édesem?» És azóta...

Busan kevergette a rántást...
— En vettem át a kommandót a konyhai fronton is... most a mártásféléket tanulmányozom, mert nőm imádjja a káros szószt...

A főzőiskolának ritka tehetséges alakjai is akadnak. Egy bankhivatalnok, valóságos szakácsfenomén, csak rá méz, csak beleszagol egy ételbe és megmondja, mi hiányzik belőle, vagy mi teng túl benne. Tanárainak ő a kedvence, kényeztetik és főzik, hogy hagyja faképnél a bankot, csapjon fel szakácsnak, egész biz-

tos rövidesen a londoni Savoyban fogja dirigálni a konyhát.

— A konyha — magyarázza átszellemülten a prof. — olyan akár egy zenekar. Egy világvárosi szálloda konyhája! Kukták és alszakácsok seregei! Valóságos kis hadsereg! Egy vár, amelynek a chef a parancsnoka.

Olyan élénk színekkel eseteli, hogy a tanítványok kezében megmered a főzőkanál, sóbálynnyá dermedten isszák szavait.

A falon tábla:

NŐKNEK TILOS A BEMENET!

- Csak nem nőgyűlölök? — kérdem.
- Nem — feleli a direktor — de nem szeretjük a női látogatókat. Nyomban kritizálni kezdenek és minden lébe beleütik az orrukat.
- Görög ur — rivall rá egy kis szöke fiatallem-

berre a tanár — már megint...
Görög ur gyorsan visszahuzza a villáját a táblól. Torkoskodik. Az a szenvedélye, hogy leeszi a süteményekről a díszítéseket, a diót, mogyorót és a kis csokoládé tornyokat.
— Kénytelenek leszünk átteni a cukrászathoz a főzések osztályra.

Az iskola nem csak gyakorlati, de elméleti oktatásban is részesíti a nebulókat. A padokban csupa tiszteltreméltó külsejű apák ülnek, némelyiknek a hájában ősz szálak csillognak.

— A csirke forrázása úgy történik... — magyarázza a tanár és az egyik stréber feldugja az ujját.

— Nos Kelemen...

— Hogy előbb megkoppasztjuk és...

És kívülről felmondja a forrázást. Aztán a tanár lapozni kezd a noteszében. Sírli csend.

— Balog ur... Balog nem készült. Zavartan magok a paprikásról. A mellette ülő nyugalmazott ezredes halkán sug neki. Ha nem látnám ezeket a borostás alakokat, gondtól barázdás arcokat, hosszú nadrágokat és légygyírús kezeket, azt hinném, hogy még mindig a negyedik bében vagyok és drukkolkék a Balognak, ne-hogy beszekundázzon. (Tamás.)

Rovatvezető:
NESZMÉLYI IZSÓ

Bélyeggyűjtés

Célszerűnek tartom a jugoszláv bélyeggyűjtőkkel közölni, akiknek albumában az 1871-es litografált bélyegek előkelő helyet foglalnak el az alábbiakat: Az 1871. évi litografált bélyegeknél a »Ganzsachen«-ekből gyártott hamisítványaim kívül 4 különféle hamisítványa ismeretes és pedig: a fotolitografiai, az 1906. évi budapesti, a torinai (Oneglia-féle) és a berlini fotolitografikus hamisítványok.

I. A »Ganzsachen«-ből készült hamisítványok közül a 25 krajcáros kivéve (mert ilyen Ganzsachen nem volt) a teljes sor ismeretes, sőt a 2 krajcárosból három különféle hamisított típus, aszerint hogy boríték-ból, levelezőlappól vagy címszalagból gyártották. A hamisítványok felismerése rendkívül nehéz, de azért mégis vannak olyan eltérések, melyek révén a hamisítvány konstatható: a papiros az eredetivel fehér, kissé vastag, a hamisítványnál sárgás, szürkés, vékony, puha, a fogazás az eredetivel 9/16 tompa, a hamisítványnál 8/16—9/16 éles fogak, a valódinál a gummi fehér, a hamisítványnál sárgás.

II. A fotolitografiai hamisítvány. Ennek az igen jó hamisítványnak legfőképpen ismertető jele a szabálytalan fogazás függőlegesen 9/16—8/16, vízszintesen 8—9. Ezenkívül észrevehető a fejen, mely kisebb mint a valódi bélyegnél, a papiros sárgás és vékonyabb, az eredeti sima fehér.

III. Az 1896. évi budapesti hamisítvány. Ebből csak a 3 krajcáros ösmeretes, főismertető jelük: az eredetivel a babérkoszorú jobbaldalt gömbölgő nyulványban végződik fogazás 9/16, papiros fehér, erős, míg a hamisítványnál a babérkoszorú jobbaldalt hegyes levélben végződik, fogazás 10. papiros halvány pírós, kemény.

Megjelentek az összes 1930-as katalógusok. Az új katalógusok ára márkában: Semf Europa 3.50 M. Uebersee 6.50 M. Michel Europa 5 M. Uebersee 7.50 M. Zumstein Europa 2.50 M. Joert Europa és Uebersee egy kötetben 7.50 M. Stanley Gibbons Europa és Uebersee 15.80 M. (Árak ez utóbbinál fontban.)

A Jugoszláv Építészeti Minisztérium postaügyi osztálya 18.437. számú rendelete alapján engedélyezte az összes Jugoszláv Postahivataloknál a le nem belyegzett bélyegek eladását gyűjtési célokra.

Belgium követi az angol példát. Az eddigi kibocsátott 1-től 50-es bélyegekhez folytatódólagosan Albrecht király arcképével 10 Frk., 20 Frk., 50 és 100 Frk. névértékű bélyegeket hozták forgalomba. Hogy ezen horribilis összegű bélyegeket mily céliből használják azt el se tudjuk képzelni. Eddig a legmagasabb érték 5 frank volt.

MARADJUNK MA ITTHON

Az e rovatban foglalt rejtvények és talányok megfejtését olyan időben kell beküldeni, hogy legkésőbb csütörtökig beérkezzenek a szerkesztőségbe. A boricékre feltűnően rá kell írni ezt a két szót: »Maradjunk otthon«. Minden egyes talány megfejtése egy

pontot jelent. A keresztrejtvény megfejtése 5 pont. A megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki. Mindenki annyiszor vesz részt a sorsolásban, ahány megfejtést beküld.

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. A betőrdő abban a házban van, ahol az ablakok csukottak, s nem abban alonnan a lakók kinéznek.
2. Cógér. (Senki se fejtette meg jól).
3. Mindenek előtt.
4. Kövér péka.
5. Összevissza (vagy visszaeső).
6. Ruhád a legújabb francia divat
És táviratban hívhat a fiad
Fehérneműd a legdrágább selyem
És fiad sir a kötözőhelyen.

Vízszintes sorok: 1. A második feleség 12. Higiéné 14. Agrár 17. Elena 18. Hajrá 20. Orel 23. Pere 24. Kuzmiz 26. Reval 27. Dé 29. Line 30. Etel 31. K...o 32. ...ics 34. Ganymedes 35. Mer 36. Csik 38. Galy 39. Sok lud disznót győz 40. Orom 41. Gens 42. Mos 43. Méregfoga 47. Rai 48. Mg. 49. Fuga 50. Tura 52. PG 53. Veréb 54. Erich 57. Ida 59. Tutu 60. Ábris 61. Flers 63. Saron 64. Fültanu 66. Becsületbíróság.
Függőleges sorok: 2. Murok 3. Óh 4. Die 5. Igló 6. Ki el nem csüggedett 7. Fény 8. Éna 9. Le 10. Éj-

jel 11. Paradicsommadár 13. Báthory Zsigmond 15. Árul 16. Remig 18. Heves 19. Aral 21. Lina 23. Pete 25. Zenedarab 26. Redingote 28. Ácsorog 31. Kelő nap 33. Sikos 35. Mayer 37. KLM 38 GGG 43. Muris 44. Égés 45. Gurt 46. Arius 49. Peri 51. Acta 52. Verne 55. Hurrá! 57. Ille 58. Arab. 61. Fül 62. SNI 64. Fű 65. Ur.

Helyes megfejtést küldtek be: Schwirtlich Béla Vel. Beeskerek 7 egység, Dieners Károly Novibecsej 2 egység, Probst István és Ernőné Secanj 9 egység, Machalek Árpád Velikibeckerek 8 egység, Brača Svarz Kovačica 1 egység, Schwartz Bözsike Kovačica 1 egység, Saaghy Babus Belimonasztir 8 egység, Steinitz Gábor 1 egység, Bellán Mátyás Cervenka 10 egység, Hajdu Ilka Noviszad 1 egység, Moravetz Gézáné Szubotica 2 egység, Schiller Magda Noviszad 6 egység, Krafft József Szubotica 4 egység, Rózsa József gépész Melenci 6 egység, Cscmasz Dezső Szubotica 5 egység, Hillier Sarolta Szárca 5 egység.

A megfejtők közül: Ohmet Könnyüvérték című háromkötetes könyvét megnyerte: Machalek Árpád Velikibeckerek. Ohmet: Sziren című háromkötetes regényét Rózsa József Melenci nyerte meg.

E heti rejtvényeink

Betű- és képrejtvények

3. Oraperomus

Az egyik színház 1973. évi téli operaprogramját a zenében tökéletesen járattan szedő a betűket összecserélve szedte ki. Segítsünk a korrektornak és állítsuk össze a szerzők neveit és az operacímeket.

1. Behaffcon: Shamfi fenomén.
2. Irisson: Most Elvill.
3. Vonebehet: Elifodi.
4. Cangimas: Lecsepüttbazar.
5. Engwar: Rhännustea
6. Pépus: Titifanza.
7. Vider: Rittegolo.
8. Pincuci: Csota.
9. Valolocelan: Bózazaj.
10. Tzarom: Agaszosági hárfá.
11. Tebiz: Mencar.
12. Tarkób: Almás dara csodátonni.

1 1 1 Ne igyék
T-D sok bort
1 1 1

4. A szerelem és a hold

Egy ifju husvétvasárnapján este sétálni ment menyasszonyával. Átölelte a lányt karjával és a holdra mutatva így szólt:

— Szerelmem, mint e hold, folyton csak nőni fog.

A lányka boldogan felnevetett és mondta:

— Kedves Pista, olyan hideg van, hogy inkább menjünk haza. És mondja, miért van az idén olyan korán husvét?

A vőlegény oktatólag felelt: — Husvét mindig az első tavaszi telihold utáni vasárnapra esik.

— De hisz akkor a hold .... Hogyan s mivel folytatta a menyasszony?

Sz Ranett $\frac{g}{l\acute{a}}$

János József Richárd

Keresztsoros rejtvény

Copyright by Bokor Lajos — Bácsamegyei Napló

1		2	3	4		5	6	7	8		9	10	11		12
		13			14		15				16				
17	18					19				20					21
22					23				24			25			
26				27				28			29		30		
	31		32				33			34		35			
36		37				38				39					40
41	42				43		44		45			46		47	
48				49		50			51			52		53	
54			55		56			57			58		59		
		60		61			62		63		64				
	65					66				67			68		
69				70		71				72			73		74
75			76		77				78			79			
80				81				82				83			
		84					85				86				
87						88						89			

Vízszintes sorok:

1. A Metro Goldwyn egyik nagyszerű sztárjának keresztnéve
5. Nem nagy
9. A baka tud ennél kellemesebbet is
13. Egyik »fogás« a menázsiban
15. Légnemű test
16. Görög Isten
17. Az 1805 év egyik nagyjelentőségű történelmi eseménye
22. Hon
23. Fűzelék
24. Három egyforma másalhangozó
25. »Letelik« — magánhangzóitól fosztottan
26. Becéző megszólítása a szülők egyikének
27. Állat teszi
28. Hallgatni illik róla
30. Török méltóság
31. Tudomány
34. Savanyúság

37. Huzat

38. A harang hangját utánzó ikerszó egyik fele
39. Férfinév
41. Folyó
44. Bravur, ha a futball-csatár teszi
46. Híres magyar vivó
48. Latin prapositio
49. Német katonai kifejezés
51. Egyenlő
53. Magyarul: meztelen
54. Ugyanaz, mint az 51. vízszintes
56. Zománc
58. A háborúgyőztes fél teszi
60. Kis poroszországi városka, avagy egyik USA-állam nevének két első szótagja
62. Magyarul: folyó
64. Olasz birtokos névmás
65. A világirodalom egyik legnagyobb alakja
66. Az első európai, aki Ázsiát beutazta
69. Vallás — más szóval
70. Optikai cikkek gyára

72. A Bolygó zsidó írója
73. A 31. vízszintes 2, 3. és 4-ik betűje
75. Abessziniai város, egy sulycs olasz vereség színhelye
77. Féméből, bőrből stb. készülő tárgy
78. Vonatköz névmás
79. Peer Gynt anyja
80. Molière-vigjáték
84. Recés szövetanyag (a végre való »e« nélkül)
85. Angol női név
86. A Szibéria és Mongolország határán elnyúló hegység neve
87. Híres francia író kettős nevéből az egyik
88. Delibes-opera
89. Űsd a...!

Függőleges sorok:

1. Német város
2. Népdal
3. Lyukacsos, laza kőzet
4. Szülő
6. Zalamegyei járásszékhely
7. Uralkodói cím
8. Tartomány Elő-Ázsiában
9. ...-angyal
10. Egy igen vérengző szó
11. Spiritizista szórakozás
12. Jegyes
14. Valaminek a formája, szerkezete
16. Magyarul: hegyvetlenség
18. Repce — idegen szóval
19. Kevesek által ismert jó magyar szó, gátat, partot jelent
20. »Űr« tárgyraggal Gerhardt Hauptmann drámája
27. Az ilyenre felneziünk
28. Idő — idegen nyelven
29. Szép a szemnek
32. Szeszies ital
33. Római császár
35. Betegség
36. Német nagyváros
39. Ruhárosáshcz is kell
40. Érzékszervünk
42. Svájci kanton
43. Annyi mint: szilárdalaku, változatlan
45. A rendőr is megteszi
47. Latin számnév
50. Mutatónévmás
52. Magyarul: lámpa
55. Ipari növény
57. Állam Mezőpotámiában
59. Lásd 62. vízszintes
61. A büntető törvénykönyv rövidített megjelölése
63. Régi
65. Karthago megalapítója
66. Arab költői műfaj, rimes próza
67. Híres angol író
68. Nem éppen gyakori női név (az »ly«-t j-vel helyettesítve)
69. Ilyen tortát kapnak ma tőlünk a jó gyerekek
71. Orosz folyó
74. Ige
76. Angol területmérték
78. Lehellet, lélekzet — idegen szóval
79. Iratsomó
81. A fordítottja, francia névelő többszáma
82. Villa
83. Rövidítés szótárakban

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

AZ IZZÓ KÁLYHA LAKÓJA

Elmultak már azok az idők, amikor egy-egy Zobelitz-regény megjelenését szívszorogva és izgalommal várták Németország széplelkű asszonyai és az egykor oly népszerű regényíró az utóbbi években mind ritkábban szólal meg. Kettőzött érdeklődés fogadta tehát a könyvpiacra nemrég megjelent új munkáját és ez az érdeklődés teljes mértékben jogos volt. Lebilincselően fordulatossá, ügyesen vezetett történettel szolgál az olvasóinak Zobelitz és nem kell különösebb tehetség ahhoz, hogy az ember előre megjósolja a *«Der Mann im Feuerigen Ofen»* kivételes közönségsikerét.

A Sedlitz-család tragikus széthullása rejtőzik a regény cselekményének előzményei mögött. Az »öreg« Sedlitz — ekkor még nem is öreg — kiutasítja házából feleségét újszülött fiával együtt, mert az egyre inkább terjeszkedő pletyka megtalálta az utat az ő füléhez is és a gyermeket nem akarja magának elismerni. Braziliában farmgazdaságot alapít Sedlitz és csak leányát, Diát tartja maga mellett. Az asszony a kisfiuval áthajózik Európába és a kikötőben már várja őt hasonlóan tragikus sorsu sógoröccse, Sedlitz nővére. Vele is megszakított a könyörtelen felfogású férfi minden kapcsolatot, amióta közben meghalt férje valamilyen szabálytalanságot engedett meg magának — Sedlitz számlájára.

Két asszony kerül így össze, két teljesen magára hagyott asszony és két gyermek, hiszen a másiknak is van fia, akinek felnevelése az egyetlen fix pontot jelenti oly kevés derűt nyújtó élete folyamán. A két fiú gyakran találkozik egymással és amikor az anyák elköltöznek az élők sorából, szinte magától értődik, hogy Rolf Steglitz és Paul Turnau együtt próbálja megtalálni elhelyezkedését az életben. Mindketten technikusok, mindketten fanatikus lelkesedéssel csíngenek egy-egy eszmén, egyébként azonban teljesen különbözik a természetük. Rolf csendes, félénk fiatalember, aki gyenge szervezetének következtében minden nyilvános szerepléstől ösztönösen ítozik, Paul ellenben a határozott fellépés és elhatározás embere. Megkapó a barátság a két férfi között, a legjobb testvérek nem állhatnak oly szorosan egymás mellett az élet küzdelmeiben, mint ők ketten.

A véletlen úgy hozza magával, hogy közös találománnyal kísérleteznek és egy napon munkájuk eredménnyel is jár: újonnan feltalált kályhájuk — ha bevalának a hozzáfűzött semények — forradalmat fog jelenteni a fűtőtechnika terén. Ha bevalnak a remények, — ehhez azonban pénzre volna szükség, igen sok pénzre; ezirányú próbálkozásaik azonban folyton a stereotíp válaszbá utköznek: sajnáljuk, az egész piacon oly nyomott a hangulat, hogy semmiféle új vállalkozást nem kezdhetünk.

A két fiatal mérnök már-már kétségbeesik, amikor Rolfnak megváltozott ötlete támad: mi lenne, ha apjához fordulnának, akivel oly hosszú idő óta minden kapcsolata megszakadt. Nem alamizsnát akar kérni, hanem hasznosítást, mindkét félre nézve sokat ígérő üzletet ajánlani. Gyorsan papírra is vetik a levelet és postafordultával megérkezik a válasz: Nagyon érdekel a terved. Utazz ki személyesen.

Ekkor azonban váratlan baj történik. A folyton betegeskedő Rolf állapota hirtelen súlyossá válik, minden köhögés alkalmával megjelenik szája szélén a komoly intelmű vércsepp és az orvosok sürgős pihenést és olasz levegőt írnak elő számára. Veszedelembe fog ezzel nemcsak az utazás, hanem az egész terv megvalósulása is és a máskor gyenge akaratú Rolf érzi, hogy ezuttal sarkára kell állania. Kimondja a szentenciát: Paulnak kell Rolf Sedlitz néven Brazíliaba utaznia és a tárgyalásokat lebonyolítania. Végtére is társak, jóban-rosszban osztályosok. A személyesre nem család, csak szűkeges és elkerülhetetlen segéd-eszköz céljuk megvalósításához. A szerepváltozást később azután majd leleplezheti.

Paulnak eleinte aggodalmi vannak, végre azonban abbahagyja az ellenkezést és utnak indul. Meglepően meleg fogadtatásban részesül: »apja« és »huga« annyi szeretettel és melegséggel veszi körül, amennyire legvérmesebb álmaiban sem gondolhattak odahaza. Különös érzések lesznek urrá Paul felkén: ez az »én« vagyok Rolf, Rolf pedig én»-féle gondolat nem igen enged nyugodni. Néha már-már szinte le akar lepenni mindent, de aztán ismét győz a jobb megfontolás és a cél érdekében tovább jártsza a vállalt szerepet.

Az »apa« és a »fiu« nagyszerűen megérti egymást. Megindulnak a munkálatok is és az eredmény teljesen igazolja az előlegezett optimizmust. Német Essent akarnak Brazília elhagyatott vidékeire varázsolni a találmány kihasználásával és a megészített munkának

szentelik minden percüket.

Közben azonban más is történik. Dia és »Rolf« között meleg barátság fejlődik ki és ez a barátság lassanként kezd már irányt venni, mint a testvéreknek reudes körülmények között egymás iránt érzett vonzalmak. A leány minden erejével küzdeni akar az előtte bűnösnek tetsző gondolat és érzés ellen és már-már odaadja kezét egy gyermekkori ismerősének, aki iránt pedig soha nem tudott szimpatianál többet érezni, amikor egyszerre megváltozik minden. A pósta a Sziáliában üdülő »Paul Turnau« — az igazi Sedlitz fia — halálhírére hozza és az események torlódo egymásutánja közben a Brazíliaba vetődött fiatalember nem akarja tovább folytatni a jóhiszeműleg megkezdett csalást. Egy napon a szerető vált nevű dr. Rolf Sedlitz — akinek arcképét a lapok ismételtelen közlik és bibliai reminiscencia folytán úgy írják róla, mint »az emberről, aki az izzó kályhában lakik« — ösztönösen felelő kettősségének rejtélyes fátylát és a várt felháborodás helyett — megértést és szeretet talál. Ezenkívül még valamit: az öreg Sedlitzben továbbra is apát, Diában pedig testvér helyett feleséget.

Mindaz persze csak igen-igen szűkre szabott kivonata Zobelitz mondanivalójának és a regény igazi ér-

téke talán éppen az, ami ilyen szabatos mondatokba nem is foglalható. Mindenekelőtt a különböző szereplők érzés- és lelkivilágának megdöbbentően szuggesztív rajza (régén olvastam könyvet, amelynek szereplőiről iránt annyira személyes érdeklődéssel viseltetem volna), azután a találmány sorsának és pályájának modern riportregényszerű feldolgozása, nem utolsó sorban pedig a történet színterének különössége. Brazília óserdelről igazán kevés fogalma volt eddig európai embernek és csak a legutóbbi időben kezdenek a délamerikai helységek ismerősebben csengeni fülünkben. A legutóbbi időben amióta az Egyesült Államok kivándorlási törvényének szigorúsága folytán egyre több ismerősünk próbál Délamerikában jótét és egzisztenciát teremteni magának. Rio, Santos, Sao Paulo tengereken teli levelek borítékjairól legújabbban ismertté vált nevéi sűrűn fordulnak elő a regény lapjain és néhány jelenet ugyancsak meggyőzően tárja elénk messzire szakadt barátaink küzdelmes életét...

Nincs ellenszenvesebb valami, mint az erőszakolt, hajánál fogva előráncigált »happy end«. A »Der Mann im Feuerigen Ofen« is nyugodtan kicsengő akorddal fejeződik be. Ez a befejezés azonban természetes, a helyzetből és a szereplők jelleméből következik. Tehát nem kellemetlen. Hanem harmónikus és jóleső. Éppen úgy, mint általában ez az egész regény.

(k. l.)

Hugo Károly irodalmi hagyatéka

Irta GOVORKOVICH JÁNOS

VII. A pánszláv Hugó Károly

A beteglelkű poeta politikai és hazafiai érzelmeit két tényező irányította, a dicsőség és a pénz. Nem lehet egy tébolyodott embertől következetes gondolkodást kívánni és rögeszméi hajhászásában csak sajnálattal követhetjük zavaros eszméit. A korában élő hercegek, királyok és császárok nem méltatják figyelemre az elemkedéseit. Valamikor az udvari bolondoknak minden szabad volt. A legsértőbb igazságokat vághatták koronás gazdáik fejéhez és viszont a legkeményebb ütlegeteket voltak kénytelenek eltűnni ezektől és lovagjaitól, akiknél a bohóc szellemességét a durvaság pótolta. A megváltozott szellem megövtá Hugót az ütlegetektől, a berlini uralkodó herceg feleségének a védelmére indított perben megmentette őt a pszicháter szakvéleménye, de az ütlegetekkel együtt elmaradt az ólaltott jutalom is: a tartásdíj, amit az udvari bolondoktól nem szoktak megvonnai az uralkodók. És végül minden igyekezettnek, minden alázatos kérésnek csak egy eredménye volt: a milánói padlásszoba vacska és a nővéri kegyelet emlékköve. Az egyedüli kivétel Andrássy Gyula gróf nagylelkűsége volt.

Cyusi gyakorlatáról rég lemondott, ki is győgyittatta volna magát vele? A kalandjai által előidézett botrányok minden bizalmat leromboltak iránta.

1872-ben a »Fuchtel«-ban egy hosszú tiltakozást tesz köz, Sándor cárhoz intézve, még pedig a német lapban francia nyelven. A címe Hugó Károly egyik kellemes szójátéka: »Ünnepi tiltakozása a gráciák kegyelméből való fejedelmeknek, az Isten gráciájából (kegyelméből) való két fejedelmhez.« A szövege többek között a következő:

»Felség!«

»Tisztelettel üdvözlöm önt szerencsés ötlete alkalmából, hogy Berlinbe jött, amely ötletnek következképpen meg kellett lépnie a politikai köröket, kivéve a politikai prófétát, aki egyedül várta önt. Igen, Felség, önnek előre éreznie kellett amit én megjövendöltem, hogy az ön régi szövetségeseinek szándékában van — hasonlóan Napolconhoz, az én hatalmas költeményem következtében — szövetséget kötni Ausztriával stb. Két hatalom háboruja önnek nem egyéb, mint színjáték, amelyet lehet távolról élvezni — vagy hasznot húzni belőle a szövetséget által. Nos és a hűke? Éppen ez az amit ön egyáltalában nem keres, sem állásánál, sem hagyományainál fogva. Az ön drága jelenléte, mindenesetre előnyös és ezáltal becses mindenkinek de leginkább nekem, az ön régi tisztelőjének, aki önt most két okból üdvözl. Először is én 1848. június 24-én hírneves atyjának ajánlottam az akkor annyira felkapott és becsült művemmet!) »A jövő alkotmányát.«

Hugó idéz ebből az alkotmányból, amelynek politikai vonatkozásai nem tartoznak ennek a cikknek a keretébe. De nagyon érdekes a »politikai próféta« az elméletig poszta éleslátású jóvendölősei, amelyet normálisan gondolkozó ember aligha mert volna valaha is a cárnak ilyen őszintén megmondani:

»En jól ismerem ön népét és annak mély nyugodtságát, és többször megbámultam kormányának a szilárdságát, amely jégkéreggel fedi be azt a vulkánt. De elég erős lesz-e ez a fedél a kitörés meggátlására, ha egyszer a kráter megtelik? Csakis az alkotmánnyal volna lehetséges az ön kormányát megrendíthetlenné tenni és meggátolni egy tömör állam felrobbantását.«

»Ha én most huszonegy év múltán nem szünök meg az ön népe javára az alkotmánynak bizonyos nemét kérni, ez nem azért van mert én alkotmányos vagy köztársasági érzelmi vagyok; egyáltalában nem! Én csak a civilizáció prófétája vagyok. A jobbágycok felszabadítása nagyobb műve volt önnek a janicsárok megsemmisítésénél, ellenben az alkotmány felállítása sokkal nagyobb vállalat volna mint mindkettő és sokkal kevésbé visszataszító.«

»Felség, kérem önt, adja meg az alkotmányt a hatalmas orosz nemzetnek, ugyanolyan okból esedezem, adja meg a szegény lengyel népnek a szabadságát; és ez a második ok egyszerűen szláv vagyok.«

»Felség, ön több mint egy oknál fogva, akaratán kívül hivatott az összes szláv nép vezetőjének lenni. Felség, adja Ön a visszaállítandó Lengyelországnak királyul a fiát, Oroszország nemsokára alkotmányos herceget, ez a derék herceg máris hajlik a panszlavizmus felé és az összes szlávok kérdése, vagy inkább a szlávok küldetése meg lesz oldva, illetőleg megkezdődik és én biztosítom önt Franciaország és az összes latinfajok ragaszkodásáról.«

»De erre a küldetésre nem elég az alkotmány, hanem szükséges a civilizáció és következképpen nem csak a nagy herceg, hanem a költészet is (un prince en poësie).« Ez természetesen Hugó Károly.

»Felség, most elérkezünk a ponthoz ahol bizonyítanom kell, hogy én szláv vagyok. Nekem általában megadják a civilizáció prófétája címét, hála a sok betűszerint beteljesedett jóslásomnak, amelyet én pontos és határozott módon teljesíttem kis lapomban a »Le sabre du prophete de la civilisationban« (Itt a »Fuchtel« érti), ép úgy, mint amint megadták nekem a három fővárosban Pesten, Berlinben és Párisban azelőtt a »prince en poësie« címet, amit három nyelven írt költői munkáimnak köszönhetek. Ez mind semmi ahhoz képest amit én a politikai téren teljesítettem.

mert az én legnagyobb művem a »*la Merveille*«, nem egyéb költői bájnál ahhoz a varázslathoz képest amit én a három császárnak tettem. Én szláv szülötől születtem és a Magyarországon akkor uralkodó német nyelven nevelkedtem.»

Itt leírja irodalmi sikereit, felsorolja a műveit. Aztán folytatja a magyarok hálátlanságával, akik kényszerítették, hogy Franciaország válassza új honának.

»Nincs szó arról Felség, hogy miért voltam kénytelen tíz boldog év után elhagyni Franciaországot, erre elegendő magyarázat a név: Napoleon.»

Beszél a cselészövésekről, amelyekkel megátolták a porosz uralkodó herceget és Ferenc Józsefet a nyugdíj kiutalásában.

»De megbosszultam magamat, megbüntetem őket a három szentségtörésért amit az Emberiség, a Költészet és a Civilizáció ellen elkövettek »az emberiség képviselőjén«, »a költők fejedelmén« és »a civilizáció profétáján.« Én abban a percben támadtam fel, Felség, amikor meghaltam, mert a németek és magyarok számára meghaltam. Megszüntem használni »*Carl Hugo*« német és »*Hugó Károly*« magyar nevemet, ezt a két sokáig ünnepelet, gyakran fénylő nevet, ezt a két tündöklő dicsőséges nevet, amelyek magukban foglalják a csalhatalan sugarát »*profétának*«, »*általános költőnek*«, »*általános iustitios lángésznek*«. Igen visszavetem ezt a nevet a félbarbároktól, akik ezt kegyetlenül és megbocsáthatatlanul eljárták és felvettem atyám régi szláv nevét és ez: »*de Trebiús*«.

»Lemondásom villámként süjt nyilatkozata mint német költő és mint magyar költő a szláv nemzet javára mint menykő hatott, vagy még jobban, mint az istoresapás, amelyet a tanító oszt a rossz gyermeknek. Egyetlen lábtaggal feldöntöttem két félbarbárnak helyezett nemzetet, akik különben sohasem civilizálódnak egészen irigységük és elbizakodottságuk miatt. Ez nekem nem került semmibe, tekintve, hogy lerántam széles vállamról két darab aranyat és a vízbe dobtam, amiért mindenki irigyelt, de azért megtagadtak tőlem egy darab kenyert.»

Itt a költő két aranyéremmel való kitüntetésére gondol, amelyeket a nemzeti múzeumnak ajándékozott, de amelyek mellett csakugyan éhen halhatott volna.

»Most mindenki előlem járul, de már késő! Jóváfétellel biztatnak: ez rám nézve nem létezik. Én teljesen meg vagyok elégedve, én egészen boldog vagyok. — Nem hagyom boldogságomat zavartatni egy millióért, sem a becsületemet egy koronáért. De, hogy mindenféleken bizonyítsam érdektelenségemet, megfizetem magamat a szerencsével és Felségnek ajánlom összes műveimet, amelyeket magam nyomattam ki és amelyeket soha többé nem adok sajtó alá sem németül, sem magyarul, tiz nagy sikerrel koronázott művet amelyek közül a legkisebbet »*la maison d'honneur*« (Báró és Bankár) érdemesítették akármelyik költő leghíresebb műve mellé helyezni, szintazonképen ezer példányát egyik művemnek, több mint ötven gyűjteményét a »*sabre du prophete de la civilisation*«-nak, értékes gyűjtemény, tekintve, hogy előkelő emberek a »*proféták utolsó könyvének*« nyilvánították, ezeket barátom Falk nyomdám igazgatója (!) által az ön kegyével és az ön tiszteletére, (szójáték: »*avec votre faveur et en votre faveur*«) jutalom nélkül szétosztatom a szláv nemzetek összes becsületes tudósai között.»

»Az az én ösztönöm kívánt nagy előnyöm, hogy osztozhassam a mindenféle szlávok tökéletesítésében, akik természetükön fogva éppolyan értelmesek mint jóakaróak, irigység és elbizakodottság nélkül, következképpen szervezve vannak a civilizációra és alkalmasak az erkölcsi haladásra, és akiknek talán szükségük van egy nagy íróra, olyan hivatás, amit én a távolból betölthetek, vagyis közvetlen erőfeszítés nélkül és nem is közvetett követelés által, mert ezen felül én még mindig az vagyok, akit kezdettől fogva világköltőnek neveztek és megalkuvás nélkül francia író és az a szó kettős értelmében, amit az én »*Cosmos fini*« című bölcsészeti munkámnak és az »*Iliade fini*« című ó költeményemnek köszönhetek. Így lemondhatok két hálátlan nemzetről.»

»Ünneplésen tiltakozom tehát, és formálisan az Ön két cousinsának az érzszakos hálátlansága ellen bal szerencsém okai miatt.»

»Ez az egész kegy, amit öntől kérek, Felség. És ha ön aki megszokta jutalmazni a legkisebb tehetséget is, érez valamelyes irgalmat irányomban, eszedem, tartsa ezt számomra fenn a pillanatra, amikor majd megerősítve érdemeimet, szerencsés leszek önnél fővárosában látogatást (!) tenni.»

»Addig is fogadjá legmélyebb tiszteletem kifejezését«

Ch. Hugo de Trebiús
a civilizáció profétája

Pest, 1872. aug. 27.

Ezt a nyíl levelet a szegény költő helyesnek látta a »Fuchtel« egyik számában az 1876. évben mint emlékeztető ismét lenyomatni. A költő szerencsétlenségére — és szerencséjére, a levél semmilyen eredményel sem járt. De az, hogy ezt újra kiadta és életének utolsó éveiben a »Fuchtel« számaikat régi szellemi termékeivel töltötte meg, bizonyítja szellemi hanyatlását. Nem tudott többé újat alkotni.

(Folytatása a jövő vasárnap.)

Óriási irodalmi botrány Párisban

Tizenkét pikáns novella, amelynek főszereplői Cecil Sorel, Clemenceau, Voronoff, Citroen és a párisi társaság más előkelő alakjai — Az érdekeltek trösztbe tömörültek és ezrével vásárolják össze a kompromittáló köteteket

Az idei őszi szezonnak már megvan a maga külön botrányos szenzációja, amely ma a legkitűnőbb csemegeje a párisi szalonoknak és irodalmi köröknek egyaránt.

Fellelén Chamosaur, a népszerű író, a francia Ujhelyi Nándor, új könyvet adott ki. Címe: »Nóra.« Tizenkét novellát tartalmaz, amelyeknek nem kisebb emberek a hősei, mint Clemenceau, a vén tigris, Citroen, a kártyás autógyáros, Voronoff, az ifjítás mestere, Cecil Sorel, a híres színész és még sokan mások a párisi elitből, politikai, színházi, irodalmi és közéleti nagyságok.

Ezek a novellák enyhén szólva pikánsak. Kiméletlen őszinteséggel tárják fel az áldozatok intim viszonyait, hiteles adatok alapján, kicsit vadregényes színezettel. Am a poénok nem az író, hanem az élet rakta fel. Kiderül ezekből a történetekből, hogy a tigris a magánéletben szimpla papucshős, fél a feleségtől és reszket a kedvesétől, akihez ma már természetesen plátói viszony fűzi. A csattanója a történetnek: Clemenceau, hogy kijátssa a kort és a kegyetlen időt, elmegy Voronoffhoz és...

A többire borítsunk fátlyolt.

Modani se kell tán, hogy az ős francia politikai toporzékkolt dühében, amikor kezébe adták a kötetet. Ha hatalmon van, a legkevésbé amit tehet, hogy kivégeztesse a boldogtalan szerzőt. Ellenfelei persze örülnek a pellengetésnek és állítólag ők a legbüzsőbb terjesztői a »kissé« pornografikus kötetnek.

A Nóra sikere még Párisban is szokatlanul nagy. Ebben persze erős részük van maguknak a szerencsétlen áldozatoknak, akik ezres turmásokban vásárolják össze a »Nóra« piacra került példányait, azt remélve, hogy így megakadályozhatják a terjedését. Isteni naivitás! Már javában készül a második kiadása.

Cecil Sorelről azt írja a szerző, hogy régi nexusai alapján még ma is, hatvanegynéhány éves korában naïva szerepeket kap az igazgatótól. A közönség röhög rajta, de ő nem akarja észrevenni az idő múlását...

Citroenről mindössze azt árulja el, hogy a felesége gyámlikodik föllette és mióta a munkásai — akik az egzisztenciájukat féltek a könnyelmű autógyáróstól — azt követelték tőle, hogy adja becsületszávét; nem vesz kártyát többé a kezébe, neje árnyékként követi és a veréstől sem riad vissza, hogy nagyobb nyomatókat adjon a szavának...

Legkegyetlenebbül Van Dongannel, a pincérből lett festőművészrel bántik el.

— Ez a demimond — írja Chamosaur — a hisztérikák és divatos démonok hivatalos festője, nem tudja mit tegyen már elbizakodottságában. Pojácának öltözik ala Foujita, botolndnak tettei magát, hogy azt higylék: okos fiu. Pedig...

Mindenki megkapja itt a magát. Nők, férfiak egyaránt. Perek áradata indult meg az író ellen, tizenkét per, libasorban. De ez csak jó reklám a könyvnek és a kiadó elégedetlen dörzsölt a kezét. A »Nóra« előreláthatólag a szezon legkiadósabb üzletének ígérkezik. Beszélnek róla és vásárolják.

Chamosaur így felelt az öt ért támadásokra:

— Persze, most sziszegnek, mert az elevenükre tapintottam. De én sohase reenttem vissza attól, hogy kimondjam az igazat.

Ez a legjobb aztán az egészben. A perverz fantáziája, pikáns író, a kokottok és pornografikus csemege kedvelők házi szerzője feltolja magát az igazság rettenhetetlen bajnokának! Mintha nem tudná mindenki, hogy csak a siker kedvéért választ ilyen erőszakolt témákat és turkál bele brutálisan mások magán életébe.

GYERMEKSZÍNHÁZ

Még ma is élénk emlékezetemben vannak a lidércnyomások éjszakák, amiket boldog ifjúságom serdülő esztendőiben éltem át, gyereklődásokról hazajöveket, telve rémképekkel: hiszorkányokkal, huhogó baglyokkal, vasorru bábákkal, tűzokádó sárkányokkal, amelyek mind a szegény védtelen gyerekek husán híztek kövérre.

A gyerekszínházak máig se tudtak teljesen szakítani ezzel a bárgyu rendszerrel, amely úgy véli hatálosan támogatni a pedagógust, hogy félelmet ültet el a gyermek lelkébe, varázslatokkal, gólyameséssel, tündérekkel kápráztatja a kis emberpalántákat, az irreális keverit a valósággal, képekben és játékokban tálalja eléje a félelmet és a friss, izgékony fantáziát megmérgezi. Hány kínos, keserű esztendőbe kerül, míg ebből a sötét utvesztőből kikecmerog! Az érzékeink demarkációján túllevő dolgok nem olyan ismeretlenek számunkra, mint a hétköznapi élet a gyermek előtt. És ahelyett, hogy segítségére lennénk, magunk lökjük be őket a rémület farkasvermeibe.

Mindig szerettem a gyerekszínházakat. Nem az előadásért, hanem a gyerekekért, akiknek vidám, boldog kacagásaitól visszhangzott a terem. Milyen más ilyenkor a színház, mint este, amikor nagyképu, fontoskodó felnöttek ülnek a hársónyszékeken! Parfóm és otkóány helyett friss gyerekszag lengedez a levegőben és a Pali út mellett felkiabál a színpadra a Lakner bácsinak, hogy vigyázzon az istenért, mert a fa mögött leskelődik rá egy nagy bottal a vén gonosztevő!

Lakner bácsi gyerekszínházai.

Ki ne ismerne őt? A »nagyok« szellemes filmfelirataiból — ő a legjobb dramaturg ma Pesten — a kicsinyek a színházából, amelynek sztárja, konferansza és igazgatója egyben.

Ennek a színháznak nincsenek multtha gyökerező tradíciói, előre néz és szakít a hazugságokkal. Mint ahogy a modern mese is rég sutba dobta a tündéretket, manókat, törpéket, hétfejű sárkányokat. Hogy is érthető meg őket a mai gyerek, aki rádióval játszik, telefonál, autót vezet és repülőgépen jár?

Véletlenül vetődtem be a színházba és úgy érzem, muszáj elmondanom, hogy mit láttam.

Lakner bácsi kijön, a vállán egy óriási cruzával és egy liliputi noteszba beírja a jelenvontakat. Majd megjelenik Lekvár Peti és Misi, akik megmentik a honi serdületlen ifjúságot Gróf Idei Paradicsom reitenetes bosszujától. Derűltség az egész vonalon. De legemlékettebb akkor volt a hangulat, amikor megjelent a nézőtérben egy rejtélyes idegen, aki »a Ferit« kereste, mert egy pacát ejtett az irkájára, »akkorát, mint egy hathetes szopós malac.« Az egész színház összefogott, hogy megmentse a boldogtalan Ferit. Nem csak a gyerekek, de a kisérőkben levő bonnek, nőrszők, papák és mamák is drukkoltak Ferinek: élénkezték kinaiul, dánul, törökül a boci boci tarkát, hogy félrevezessék vele a szigorú Zebra urat, aki Feri skalpját követelte...

Párisban láttam ehhez hasonló kedves jeleneteket.

A Bois de Boulogneba játszották »óriási sikerrel« táblás házak mellett: Egy kisgyerek ágaskodik az ablak előtt. Az ablakban cukor. Nem tudja elérni. Ablak tövében kövér bácsi alszik. Kölyök a fejére mászik, de még mindig tárog a cukor és a gyerek között egy csipetke távolság. Erre fogja a kezéigyhébe eső husángot, nagyot fít a kopasz fejre, amely megdagad. Mire a csibész rálép a daganatra, akár egy kis számlira és kényelmesen leemeli a cukrot...

Lakner bácsi műsora itt is megállná a helyét.

A társulatával együtt. Falatnyi primadonnái: elragadóak! Az ember szeretné megvárni őket a kis-kapuban... kár, hogy már kinttem a rövidhadrgot...

És milyen jól játszanak Lakner bácsi csöpp sztárjai! Gaál Franci elbujhat a naïvája mellett. Hogy az inasról ne is beszéljünk...

Amilyen rosszak és unalmasak ma a »felnött« színházak, az ember direkt örül, hogy betéved egy ilyen kedves, elite helyre, ahol legalább alaposan kimulathatja magát...

(Tamás.)

A Korunk októberi száma. A Dienes László és Gadl Gábor szerkesztésében megjelenő Korunk októberi számának negyven különböző tanulmányából, cikkekből és szépirodalmi tartalmából a következőket emeljük ki: Méray Pál: Young tervezet és a készülő új világháboru. Frigyes Sándor: Pszihotechnika és racionalizálás. Mándy Teréz: Embergazdaság és embervédelem. Komlós Aladár: Még egyszer az Ady revizió. Dienes László: A politikai színház. Fábry Zoltán: Kálvinista anachronizmus. Gró Lajos: Wallace az író nagyiparos. Háy Gyula: Izmusok hullása. Maria Béla: Az olasz paradiosom. Stb. Stb. Szépirodalmi részében Nikolaj Ognyev regénye, Balázs Béla novellája s egy magyar nyelven idáig még meg nem szólalt flamand író, Stijn Streuvels háborus írása foglalnak helyet. A gazdag Kulturkrónika, Szemle, Disputa és Polyóirat-szemle számos cikkben szól hozzá napjaink magyar és európai szellemi eseményeihez. A Korunk előfizetését ára egész évre 220, félére 110, negyedévre 60 dinár. Mutatványszámot ingyen küld a Korunk kiadóhivatala Cluj-Kolozsvár, Str. Regala 16.

Osztálysorsjegyirtokosok figyelmébe

ALEXSANDAR R. PAVLOVIC FOARUSITO BEOGRAD

Obiliev vana 33

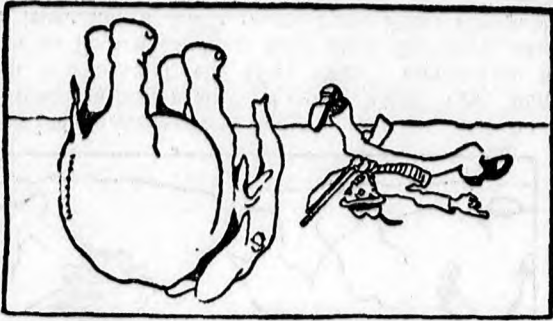
az V. osztály november 7-től december 2-ig terjedő huszón alatt

mindennap rádió

közli a 4.000 dinárnál nagyobb nyereményeket. A közvetítés mindennap a napi hírek leadásával együtt, tehát délután fél 2 órában történik.

Reméljen tehát a fenti főúrszólónál sorsjegyet, mert itt gyors és pontos kiértesítésben lesz része.

12301

Pity! Pity! oroszlanvadászat

Pity! Pity! kapta magát, othagyta a szülői házat és felcsapott oroszlanvadásznak. Hóna ná vette papája dupla-csővű vadásztegyverét és elindult a Tengeren túli Afrika

(Folytassa jövő vasárnap)

— Ja barátom — hencegett Tamás — Itt egy sült a nap szerezsen törzstönök!
 — Milyen feketéi! — álmélkodott az osztály — akár egy vadász fia, aki most tért haza szüleitől Afrikából.
 tett. A nap szenzációja Bartha Tamás volt, a híres oroszlan-segíthetne magán. Az osztály azonban most rá sem heder-Ez bosszantotta Peti és már sokat törté a fejét, hogy mája.

nyokhoz, biztosan csak tévedésből bujtatta nadrágba a ma-mondták neki, hogy miért nem megy át a másik oldalra a lákat csuolták lányos, rózsás fehér arccskája miatt. Azt elemi iskola negyedik osztályába járt Peti és a gyerekek so-Peti pedig ment az iskolába. Itt nagy zsvival fogadta. Az yarra hajlattak.

A doktor és a felesége aztán autóbá ültek és a pályaud-a langyos tejnek.
 csökolta hammaas fehér arcát, amelynek olyan színe volt, akár Kezet csókolt a szüleitnek és a mamája kétszer is össze-
 — Igenis apukám — mondotta szótfogadóan Peti.
 nehogy valami rosszat hallják felőled!

Mari a szakácsné majd föz és takarít rád! Jól viseld magad, egy surrós ügyben. Anyuka is velem jön, te tihon maradsz,

med, akkor majd üzenek. Szalkity Mica: Dehogyan lesz baj, sőt nagyon fogok örülni, csak írd. Kőszeghy Irénke: Írd meg legközelebb a pontos címed. Tomka Laci: Csak szorgalmas jó kis gyerek légy, akkor a jutalomkönyv nem fog elmaradni. Gyurák Mancika: Küldhetek még fejtörőket.

Gyurák Manci és Józsi

A	iiiiiii	F
lekvár	iiii	
	iiii	

Obedár Emmilke

A	DI	A A A
B		A A A
		A A A

Gyurák Manci és Józsi

S	S	mény mény mény mény
---	---	---------------------

Egy januári regelen így szól Peti papája: — Flacska, nekem ma négy napra vidékre kell utazni!

eszesen mást gondolt... *
 Nevettek a tréfán és Peti is elmosolyodott. De magában
 — Igen — felelte az apa — ő most a doktor inas. Ha jól
 a tiucska élénk érdekfűző.
 tréfálozott a szomszéd autogarázstulajdonos, akinek feltűnt

— A kicsi lassan kitanulja a doktor ut mesterességét —
 kvarc lámpában.
 áramot és hogy gyul ki az a különös, kékes lidérces fény a
 csavarokat, forgantyúkat kezel az apa. Hogy indítja el az
 a szobában és ilyenkor kiváncsian leste mi történik, milyen
 Ha ismerős bácsi érkezett rendelésre, benn maradhatótt
 rendelőben és figyelte édesapja munkáját.

latszólaj belenyugodott. De ha csak tehetett, ott lebzelt a
 volna a kizdelmet. Amikor a papája megtagadta a kérését,
 Peti nem azért volt az aki, hogy olyan könnyen feladta
 nem a tél kellos közepén lettek volna.
 Es lebarantultak, mintha csak a legkéményesebb nyárban és
 heti kezelet után már jobban érezték magukat a paciensek.
 A kvarclámpa mindenképpen segített. Két-három
 így segítettek magukon és menekültek meg a betegség követ-
 leget. Akik nem mehetek le délre, vagy a tenget mellé, azok
 fényvel. Jöt telt a tüdejüknek, pótolta télen a napfényt, a me-
 A gyenge szervezett emberket kezelte a papája kvarc

Peti persze megértette miről van szó.
 az Istennek, hogy nincs mesterseges napfényre szükseged!
 — Menj te csak a szabadba a napfény alá és adj hátat
 De a doktor szeliden visszantastotta:

— Jaj apuskám, csak egyszer, egyetlen egyszer engedd
 meg, hogy én is...

fényes?
 pecenyére silve maszik ki alóla, akár egy néger! Itt nem
 szik egy teljesen hófehér, sápadt bőrű ember és mire fel kell,
 Tyú, micsoda pazar mulatság ez! Képzelték: a pápa fek-
 lámpa.
 De a röntgennél is jobban izgatta a fantáziáját a kvarc-
 dolog, hogy olyan nagyon egészséges volt.
 sina. Irigyele is nagyon a betegeknek Peti. Szinte bántotta a
 jelentette, hogy ez csak a betegeknek dukál, arra való a ma-
 mot és játszának, de Peti apja szigorú, komoly bácsi, aki ki-
 játék, kérte is az apját többször, hogy kapcsolja be az ára-
 amikor öt vizsgálta meg a papája. Szörnyen tetszett neki a

A BÁCSMEGYEI NAPLO vasárnapi ingyen melléklet
 Subotica, 1929. október 20. 16

Minden píciny kis állat
 Kedves, Uram, neked,
 Minden föl van írva nálad,
 Tied mindenek.
 Feléd, feléd sóhajt
 Ember meg állatajk,
 A vad hozzád kiált,
 Madárka téged áld,
 A medve dörmögése,
 Méhecske zümmögése,
 Egérke cincogása, mind tiéd,
 Nagy Isten áldva légy!

Peti papája orvos volt, a rendelőjében mindenféle ember megfordult, asszonyok, férfiak, gyerekek, mind valamilyen betegséggel jöttek, hogy meggyógyítsa őket a doktor bácsi. A rendelőben hatalmas székek álltak. Mikor a doktor bekopcsolta a villamosáramot, csak nagy bucsót, susterget a különbözők között. A beteg a vizsgálat, Egy homályos úvegádon tért fel szobámban föl a vizsgálat. Peti ezt látta akkor, megjelent a beteg átvilágított testre. Peti ezt látta akkor,

SZERECSEN PETYKÓ

hált. Még ma is él a veres ország királyja, hogyha meg nem rályaságot.

Akkor a veres király átadta Jánosnak az egész királyi székletét, a fiatalokat összeadták s hét álló hétig mindig szolgált a hintóban. Mentek vissza a palotába, ott mindjárt papot hívtak. Őrült a király is erősen, katon fogta Jánost, úgy tiltette meg szabadított a varázs ádó!

— Edecsapám, lelkem apám, ez az a vitéz, aki engem Jánost, azt volt ám csak az igazi öröm! Hej, Urám, Teremtőm, mikor meglátta a királykisasszony ment a leányával a vendéglőbe, mint a sebes szélvész mindjárt befogatta hat legszebb partipáját aranyos hintóba s ték a királyi háza, hogy mit üzent a vitéz. Bezzeg, hogy a király Mi volt, mit nem tenni, visszamentek az emberek, jelen-

hintón utánam nem jön a király s a királykisasszony. — En nem addig, — mondotta János — míg hatóvas

ltek, süssen, mert várják erősen. Megörültek az emberek, hívták Jánost, hogy menjen ve-

— En hát! Lassatok, itt az aranykoszorú.

Mondotta János: koszorút lekapta a torony csillagjától. Mondotta János: udvarbellek s kérdik tőle: ő volt-e az a vitéz, aki az arany-

ite bort, azt megiszogatta s hat egyszerre csak jöttek az Ezalatt János visszament a vendéglőbe, rendelt egy

elő azt a vitéz, még a föld fenekéből is. utána az udvarbellek, kit gyalog, kit jöhátom, hogy kerítsek

tett más az a vitéz, csak János. Egyszerbe szalasztották látta Jánosnak az arát, azért megsejthette, hogy nem lehet-

Hej, Istenem, busult a királykisasszony, mert hiába nem föld nyelve volna el.

nos a toronyrak, egy ugrásban lekapta az aranykoszorút s azzal, hipp! hopp! kivágatott az udvarból, eltűnt, mintha a

Morgó Mackó újabb kalandjai

A nemzeti urnak a Habostorta olvasóihoz sajátmancsulag irt levelei

Másolta KORO PAL

Nagynehezen sikerült magamat mégis kiszabadítani a dobból és aztán az egész társaságot kivertem a szobából. Mikor már senki nem volt a szobában, akkor a nyitott ablakint egy hangos jalkiáltástl etaoim shrldu emóáyp vbék(j kon keresztül kidobáltam az összetörött hangszereket is. Amikor a dobot dobtam ki utolsónak, egyszerre hallottam, odakint egy hangos jalkiáltást, utána tompa puffanást, mint mikor valaki a földön elvágódik. Meg voltam róla győződve, hogy a banda egyik tagját találtam el és úgy gondoltam magamban, hogy úgy kell neki.

Aztán szuszogva leültem a karosszékbe. Tekintetem a rádió hangszórójára esett és egyszerre csak elhült bennem a vér.

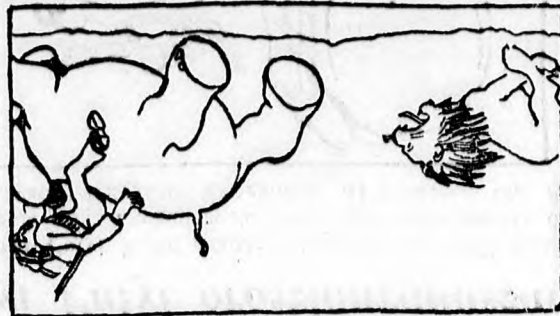
— Te jó, Isten, — gondoltam magamban — azok ott Beográdban hallgatták az irtózatot verekedést. No, odavan a becsületünk! Nem is fognak többé velünk rádióösszeköttetésbe lépni.

Merengésemből egyszerre csak felrázott egy hang. Megszólalt a rádió:

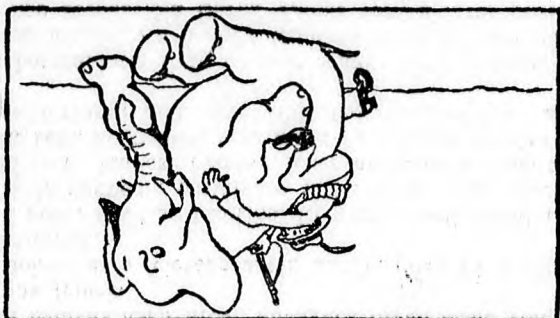
— Halló, itt rádió Beograd! Letelt a szünet! Kezdődik a háziezred zenekarának hangversenye!

Csúszkóztam, hogy a beográdi rádió egy szóval sem említi az előbbi botrányt. És mintha misem történt volna, nyugodtan folytatja a műsort.

Miközben megbeszéltek, hogy hogyan fogjanak hozzá az oroszlan vadászathoz, a sűrű bokrok közül egy hatalmas oroszlan feje bukkanat elő. Pityi Pityi szerencsére hamar meglátta és ledehen futott új barátjához, Bimbéhez, aki egy-kettőre lecsúszott a földre, hogy Pityi Pityi környékben a

azután örömmel vállalkozott a kalandos vadászatra. — így hívák az elefántot, — figyelmesen végighallgatta és megrázta az elefánt orrmányát, majd előadta tervét. Bimbi, sőt és orrmányát nyújtotta vezfogóra. Pityi Pityi melegen gyot kösönt. Az elefánt barátságosan viszonzta közönsé- feleje vette nyílt és közlebe érve, megemelte karpját, na- óázis szelen felfedezett egy hatalmas elefántot. Egyszeren

Ment megedélt a homoksvatagon és egyszerre csak a távoli hátáról szokták vadászni, elment felkeresni egy elefántot. partokon és minán azt is tanulta, hogy oroszlanokat elefánt oroszlanok. Kalandos utazás után kötött ki az afrikai felé, mert egy tanulta a negyedik B-ben, hogy ott tanyáznak

és amikor a kúthoz ért s áthajolt a káván, hogy igyék, a súly kövek lehúzták a vízbe, s ott veszett a kutban nyomorúságosan. Mikor a hét kis gida látta ezt, odaszaladtak és vigan így kiáltottak:

— Meghalt a farkas! Meghalt a farkas! És anyjukkal együtt örvendezve körültáncolták a kutat

Legutóbbi fejtörők helyes megfejtése: Ötvös Több a baj, mint a vaj, Doktor, Takaréék.

Helyesen fejtették meg: Kocsis Katica, Bori Rózsi, Kiss Jani és Gyula, Molnár Mariska, Galambos Dezső, Ciegler Bendő, Gyurák Manci és Józsi, Balahó Feri, Tomka Laci, Schlager Elluska, Nitzek Mariska, Kőszegi Irénke, Armbuster Nusi, Gerber Géza, Szalkity Mica, Tóth Gizike, Stol' Elly, Berky Ilike, Brückner Laci és Gyuszi, Dieners Karesi, Perl Zita és Gellértke, Kun Pannika, Pályi Jolán, Péter Eteika, Ujvári Bandi, Vincze József, Schweizer Erzi, Mayer Márta, Schumacher Irénke és Rőzika, Polacsek Imrike és Lacika, Szabó Margitka, Miku Zsóika, Ferdinándy Honka, Szorád Mariska.

A jutalomkönyvet: Schweizer Erzsike nyerte el.

ÜZENETEK:

Szorád Mariska: A kis névrokonod Debaljácsáról irt, érdeklődő után. Miku Zsóika: Igazad van, az iskolát nem szabad elhanyagolni. Mayer Márta: Multkori levélkéd későn jött, azért nem voltál a megfejtők között. D. M. Ird a teljes neved alá, hogy tudjam ki vagy. Küldhetsz fejtörőket, ha jók felhasználom. Ujvári Bandi: Kérésed örömmel teljesítem. Józsi is írjon. Péter Eteika: Halász Flórika 4-ik elemibe jár. Szivesen fog levélkédre választolni. Olasz Sárika, Szorád Erzsike és Ferike: Irjatok Péter Eteikának Vel. Becskerek II. k. 108. szám alá, ki nagyon örülne, ha kapna tőletek egy pár soros kedves levélkét. Pályi Jolán: Ird meg a pontos cí-

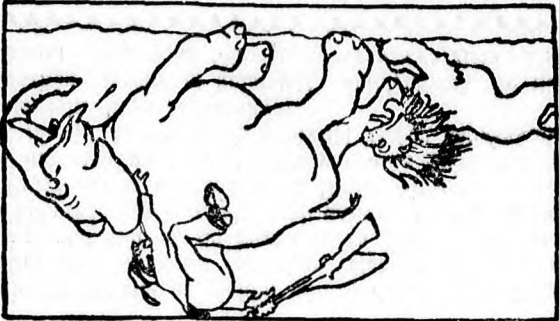

mas hájsza következt, Bimbi úgy rohant mint a szélvész, Pityi Putyi alig tudott a hátán maradni, az oroszlan folyton a nyomukban volt. Egyszere csak — oh jaj — az oroszlan

hátra mászhasson. Epp ideje volt, mert az oroszlan már előretört a sűrűből és a két szővetségesre vetette magát. Izga-

— Edesanyám, itt vagyok elbujva az őratokban!
Hamar kiemelte az őratokból és a kis gida elmesélte, hogy a farkas járt náluk és felfalta mind a hat testvérkéjét. Képzelték, hogy megsíratta a vén kecske a kis gidácskáit!

Végül nagy keservében kiment a szabadba és a legfiatalabb kis gidája vele szaladt. Mikor a mezőre értek, látja a vén kecske, hogy a farkas ott fekszik a fa alatt és úgy horogol, hogy az ágak reszketnek belé. Megnézte jól minden oldalról és látta, hogy potrohos hasában izeg-mozog ám valami.

— Jaj Istenem, — gondolta a vén kecske, — hát ha élnek még a szegény kis gidám, akiket vacsorára megevett a farkas!

A legfiatalabb kis gidát hamar hazaszalasztotta ollóért, tüért és cérnáért. Azután felvágta a szörnyeteg bendőjét és ime alig nyisszentett egyet az ollóval, az egyik gida kidugta áma fejét, és amint tovább vágta, egymás után kiugrott a farkasból mind a hat kis gida és valamennyi élt még és meg sem sebesült, mert a szörnyeteg falánkságában szőröstül-bőröstül lenyelte őket. Volt ám öröm a kecske-családban! A kis gidák vígan ugrándoztak anyjuk körül, mintha lakzít ültek volna. A vén kecske pedig így szólt:

— Most menjetek és keressetek köveket, hogy telerakjuk kövel az istentelen fenevadnak a bendőjét, amig alszik.

És a hét kis gida hamarosan rakásra hordta a követ és telerakta a farkas bendőjét, úgy, hogy egy kis kavicsal se fért volna több bele. A vén kecske pedig gyorsan összevarrta a farkas bendőjét, úgy, hogy a farkas észre se vette és meg se moccant.

Miután pedig kialudta magát a farkas, feltápáskodott, s mivel a kövektől nagyon megszemjázott, a kuthoz akart menni, hogy igyék. De amint megindult s ide-oda lépegett, a bendőjében nagyözörögve összeverődtek ám a kövek. És a farkas így kiáltott:

»Mi zörög, mi görög bennem?

A bendőmben mi kopog?

Azt hittem hogy hat kis kecske,

S ime, nagy kődarabok».

Amint a többiek mind kimentek az udvarból, neki ugrott János, aki, közbe jéven mondvá, si-
erxes-erxeddi maradt János, aki, közbe jéven mondvá, si-
ugramt, lassanként mind elsompolyogtak szégyenszemre,
csét próbált ez is, az is, de még csak félre sem tudtak fel-
hercegek, vitézek s mindenféle valogatott legények. Szeren-
palota tornában, az udvaron meg nyízták a dalli szép
tak a király udvarában. A király már kint állt a leányával a
Felpattant János a táltosra, egy ugrásra, kettőre ott vol-
is a veres király udvarába.

— Jól láttam, édes gazdam, mehetünk. Ne félj, féljgrok te veled a palota tornyára, mert tudom, hogy oda igyekszel te is a veres király udvarába.

— Jól láttam-e, édes lovam, mehetünk-e?
— Jól láttam-e, édes lovam, mehetünk-e?
— Jól láttam-e, édes lovam, mehetünk-e?

Bezeg többet nem volt maradása Jánosnak a korcsmá-
aranykoszorút.
nak adja a kezét, aki felugrat a lován s levezsi onnet az
palota tornyának a csillagjára s azt mondta, hogy csak an-
és hercegek, de a királykissasszony fehéretett egy koszorút a
a király férjhez akarja adni. Egybegyűltek már a királyfiak
egy ördögös asszony aranymadárnak varázsoló volt el. Most
van most itt. Hazakerült a királynak egyetlen leánya, akit
— Hej, őcsém, — mondja a korcsmáros — nagy doloz

korcsmárosból: mi hit a veres király országában.
legény, bort rendel magának, abrakot a lovának s kérdi a
A hídől egy halitásra volt egy vendégfogadó, bemegy oda a
tettek a veres hídön. Itt kezdődött a veres király országa.
vele, a sárkányok megjuhászokdák, félreállították s átérés-
a jobozó lángot ott is a sárkányok, messziről futták rá
folyó. Sorban állottak ott is a sárkányok, mezziről futták rá
nyok s átugratott a fehér hídön. Aztán következett a veres
meglobogtatva a selyemkendőt, ott is félreállították a sárka-
szempillantásban már ott volt a fehér folyónál s ott csak
egy szembe félreállították a fekete hídön. Másik
lyónál s ott csak megmutatta az aranygyűrűt, a sárkányok
tanácsot s egy szempillantásra már ott is volt a fekete fo-
Mégköszönte János az asszonynek a táltost, meg a jó
kissasszony.

dik a veres király országra, ennek a leánya az aranymadár-
res folyónál kirándul a kardodat. A veres folyón túl kezdő-
nál megmutatod a gyűrűt, a fehér folyónál a kendőt s a ve-
én katonáim, s csak úgy eresztenelek által, ha a fekete folyó-
a fehér s a veres folyón. Mind a hármat sárkányok őrzik, az
táltos lovat is. Három folyón kell keresztülmennem: a fekete,

— Nagyon tapintatos emberek, — állapítottam meg, —
nem akarják a dolgot kiélezni és úgy tesznek, mintha nem
történt volna semmi. Nem akarják a kínos dolgot még fel-
tünőbbé tenni.

Lassankint aztán és is kezdtem megnyugodni, mert be-
láltam, hogy akárhogy berzenkedek és mérgeledöm, a dol-
got már ugye tudom megváltoztatni. Azt gondoltam hát,
hogy majd levelet írok a beográdi rádió-studiónak és meg-
magyarázom szépen a dolgot, hogy miként fulladt a hangver-
senyünk botrányba.

Azért mégis szükségesnek tartottam, hogy kimenjek egy
kicsit az erdőre. A fejem nagyon kábult volt és úgy gondol-
tam, hogy majd a friss levegő jól fog esni.

Hát amint a ház elé érek, látom ám, hogy a fűben ott
fekszik Ravaszfi Fülöp, a róka és mellette ott gugol a Mun-
curkó boc.

Első gondolatom az volt, hogy Muncurkót jól elagyabu-
gyálta a rókát és az most tehetetlenül hever előtte. Ennek
nagyon megörültem és így szólottam a bocshoz:

— Ugy látom, hogy leütötte a gonosz rókát, kis fiam
hát azt jól cselekedted.

— Mancsát csokolom, papa, de nem én voltam.

— Hát ki?

— A papa.

— Ne beszélj ilyen sületlenséget, te golyhó, hát hogy
ütöttem volna le a rókát, amikor nem is láttam.

— Az ugy volt, papa, kérem, hogy Ravaszfi rókával itt
álltunk az ablak közelében és nevetve néztük, hogy odabent
hogyan folyik a verekedés. Aztán papa egyszerre csak kido-
bálta a hangszereket az ablakon keresztül és a nehéz dob
kupán találta Ravaszfi Fülöpöt, hogy egyet kiáltott, aztán
ugy elterült a fűvön, mintha kampec volna.

— Mordizomadt, nem akartam ugyan, de azért a go-
nosz róka megérdemelte, mert hiszen jó sokszor megtérítél
és felbosszantott engem. Most aztán a kezembe került a go-
nosz imposztor. De majd adok neki. Természetes, hogy amig
itt ájultan fekszik, addig nem bántom, hanem majd ha ma-
gához tér, akkor alaposan megkapja a magát.

Aztán hirtelen eszembe jutott valami és megkérdeztem
Muncurkó bocsomat:

— Mondjad csak, Muncurkó, mikor került a róka ide?
A verekezés zajára jött?

Volt egyszer egy vén kecske. Volt neki hét kis gidája. Nagy szeretettel őket, mint az édesanya gyermekeit. Egyszer ki akart menni az erdőbe, hogy emiaval hozzon. Összehívta tehát a kicsinyeit és így szólt:

— Kéves kis gyermekeim, elmegyek az erdőbe, vizsgálzatok, óvakodjatok a farkastól, ha erre jön, mert szöröstül-böröstül félal valamennyiteket. A gazfickó gyakran képmutatászkodik, de a durva hangjáról és a fekete lábairól mindig járt ráismerni.

A kis gidák így szóltak:

— Édes anyánk, vizsgáljunk majd magunkra; nyugodtan rakelt.

Az öreg kecske mekegett egyet és aztán nyugodtan elmehetett.

De a gidák a durva hangról megismerték, hogy a farkas, és így kiáltottak:

— Bizony nem nyitjuk ki. Nem az anyánk vagy te, mert annak finom kéves hangja van, a te hangod pedig durva. Te a farkas vagy!

A farkas erre elment egy kalmárhoz és vett magának egy nagy darab krétát. Megette és ezzel megfihomította a hangját. Aztán visszajött, kopogott újra a kapun és így szólt:

— Nyissátok ki, édes gyermekeim. En jöttem meg, az anyátok, és hoztam valamit mindegyiteknek.

A farkas és a hét kis gida

Hatalmas lendülettel az elefánt hátára ugrott, mire Pityi Pulyi ijedében előregurult és akkor véletlenül elsílt a puská. Véletlenül sílt el, de nagy szerencsén talált. Az oroszán holtan bukott le a homokba, nagy eltérült, mint a palancsinta. Pityi Pulyi ezt látva, leugrott a Bimbi hátáról, odament az állatok mozdulatlanul heverő királyához és spártyával megkönyvonta a farkát. Aztán ismét a Bimbi hátára kapaszkodott és nagy vonzotta haza zsákmányát.

Bizsken mészte el kalandját mindenkinnek, de titokban megfogadta, hogy soha többé nem megy oroszlanavadászatra.

De a farkas az ablakra támasztotta a fekete talpát. Meglátták ezt a kis gidák és így kiáltottak:

— Bizony nem nyitjuk ki, az anyánkknak nincs fekete lába; te a farkas vagy.

Kapta magát erre a farkas, elszaladt a pékhez és így szólt:

— Megütöttem a lábamat, kend be hamar tésztával.

És miután a pék bekente a talpát, elszaladt a farkas a molnárhoz és így szólt:

— Hintsd be fehér liszttel a talpamat.

A molnár mindjárt gondolta, hogy a farkas meg akar csalni valakit és vonakodott. De a farkas így szólt:

— Ha nem hinted be liszttel a talpamat, mindjárt bekaplak.

Ezen aztán megijedt ám a molnár és befehéřítette a farkas talpát. Bizony, az emberek már ilyenek.

Ezután harmadszor is elszaladt a gidákhoz, kopogott és így szólt:

— Nyissátok ki, gyermekeim, én vagyok itt, az édesanyátok, hoztam ám mindegyiteknek az erdőből valamit.

A gidák így kiáltottak:

— Mutasd meg előbb a talpadat, hadd lássuk, csakugyan édesanyánk vagy-e?

És a farkas az ablakba tette az egyik talpát és amikor látták, hogy fehér, elhitték, hogy igaz, amit mond és kinyitották a kaput. Hát akkor látják ám, hogy az édesanyjuk helyett a farkas toppant be közéjük. Nagyon megijedtek és el akartak bujni. Az egyik az asztal alá ugrott, a másik az ágyba, a harmadik a kályhába, a negyedik a konyhába, az ötödik a szekrénybe, a hatodik a mosdótál alá és a hetedik a falóra tokjába. De a farkas megtalálta valamennyit és nem sokat teketóriázott velök. Bekapta szöröstül-böröstül egyiket a másik után. Csak a legfiatalabbat nem találta meg az óratokban. A farkas, miután kedvére jóllakott, kibotorkált a házból, lefeküdt a zöld mezőn egy fa alá és elaludt.

Nemsokára megjött ám az erdőből a vén kecske. Jaj, mit kellett látnia! A ház kapuja tárva-nyitva. Az asztal, a székek, a padok felfordítva, a mosdótál darabokra törve, a párnák és a takaró az ágyból kiráncigálva. Kereste a gyermekeit, de sehohsem találta őket. Sorban a neveket kiáltotta, de senkisémet felelt. Végül, mikor a legfiatalabbat hívta, megszólalt egy vékonyka hang:

Mondta a strázsának:

— Nesze, itt egy sélyemkendő, add át annak a legénynek s mond meg neki, hogy vizsgáljon magára, mert ha ma eljél is elalszik, járhat, míg megtalál.

Flanem a strázsza most sem szólt a legénynek, a kendőt sem adta által.

Fikövekkézika a harmadik éjszaka. A királykisasszony megintház egy bokrot s beszól a ltkon:

— Hát pe! lovam, bársomy hintóm, parádés kocsisom, jertek el!

Éláll a hintó, odahatát a királykisasszony, de harmad-szor is alva találja a legényt. Elieget cirkálta az arcát, szó-ligatja kéves szávakkal, aztán sirt keservesen, de hiába sirt, a legény nem ébredt fel. A királykisasszony egy kardot vitt magával. Azt letette a legény mellé, nem adta a strázsá-nak s ráirta a kardra:

«Mégis elaludtál s én nem tudok veled beszélni. Most már többet nem jöhettek. Itaza kell mennem az édesapámhoz. Jó!l utánam, várak rád tiz álló esztendőig.»

Felébredt a legény, nézi a kardot, olvassa az írást. El-szomorodik a szíve a nagy bánattól, a könnye is kicsordult. Bejön az öröngős asszony s kérdi:

— Hát te miért sírsz?

— Hogyne sírnék, öreganyám, látja-e, hogy jártam!

— Egyet se sirt, ne keseregi, megtalálod te azt az arany-odaadom neked azt a gyűrűt s azt a kendőt, melyet a király-klissasszony adott a te számodra a strázsának s adok még egy

Az aranymadár

Mit hogy botránnyba fullasztottad remek hangversenyünket. Mit fogunk most rólunk gondolni Beográdban? Azt hiszik majd, hogy mi csak verekedni tudunk, de a zenéhez nem értünk. Az volt a tervem, hogy ezzel a hangversenyyel becsültelet szer-zek az erdőlelki zenekarunk, de te maradtad szegyet szerze-szék az egész világ nevéni fog rajtunk és mindennütt azt fog-ják beszélni, hogy velünk nem érdemes rádiószesszekötetésbe lépni. Ez azt mind neked köszönhetjük majd! Hát ezért most alaposan leszámolok veled! Tudom, hogy ezt a napot még vén róka korodban is megemlegeted!

— Nem, papa, kérem, hanem itt volt elejétől fogva. Velem együtt nézte, hogy hogyan kezdődött a hangverseny.

— Tyü, mordizomadta, azt a láncos-lobogós mindenségét neki! Hü, hogy szakadjon darabokra a nagyapjának a törött sarkantyus, rozsdás patkós, talpatlan csizmája! Biztos, hogy valami gonosz szándékkal settenkedett itt a haszontalanja! Mérget veszek rá, hogy neki valami része volt abban, hogy a hangverseny olyan csufos botránnyal végződött. Mondd csak, Muncurkó, mit csinált a róka?

Muncurkó nem válaszolt, ellenben észrevettem, hogy nagy zavarban van és egy hosszú pávatollat, amely eddig a földön mellette feküdt, igyekszik eldugni. Rákiáltottam a bocsrá:

— Azt a teremburádat, te medvekinézésű számar, fogsz mindjárt felelni a kérdésekre!

— Jajajaj, papa, mindent elmondok, csak ne bántsál! Azért akartam a pávatollat eldugni, hogy el lehessen tagadni az egészet.

— Mit igyekeztél eltagadni?

— Azt, hogy én csiklandoztam meg ezzel a pávatollal a Borz Jakab fülét, amitől az úgy kezdett röhögni, hogy verekedés lett belőle.

— Magadtól találtad ezt ki?

— Nem, papa, kérem, Ravaszfi adta ide a pávatollat és azt mondta, hogy csiklandozzam meg vele az ablak közelében álló Borz Jakab fülét, mert attól még jobban fog dobolni. De az lett a vége, hogy a Borz kacagni kezdett és aztán verekedés lett belőle.

Muncurkót alaposan pofon csaptam. Olyan erős volt a pofon, hogy Muncurkó elvesztette tőle az eszméletét és ájul-tan esett Ravaszfi Fülöp mellé a földre. De én Muncurkóval nem törődtem sokat, mert tudtam, hogy egy medvének nem árt még a legerősebb pofon sem és hogy nemsokára majd magához tér.

Ehelyett azonban megragadtam a földön fekvő Ravaszfi Fülöp két vállát és addig ráztam, amíg csak ökelme magához nem tért. Mikor azonban magához tért és engem meglátott, akkor alaposan megrémült és szeretett volna még egyszer elájulni, de én nem engedtem, hanem tovább is olyan erősen ráztam, mint Krisztus a vargát.

— Te haszontalan gazfickó, jó, hogy a kezem közé kerültél! Majd most leszámolok veled! Ha összes előbbi bűneidet meg is bocsátanám, ezt a gazemberséget sohasem bocsátom meg. Ország-világ előtt nevetségessé tettél azzal,

Rongy és bársony

Lunacsarszkij filmje — A zene és a környezet

Lunacsarszkij, Szovjetoroszország híres népbiztosa, szintén *kipottyant a kegyből*. Elvesztette állását, amelyet 1917 októberától kezdve töltött be. Keresztki polgári forradalmi kormánya óta Lunacsarszkij teljes hatalma megbízottja volt mindenféle színházi és irodalmi ügynek. De a szovjetkormány úgy tesz a kiválóságával, mint Saturnus a fiával, *lassanként megcsúszik őket*.

Hogy min bukott el a népbiztos? A fékezhetetlen iról becsúszta. Nem érte be a politikai hatalommal, hanem *mindentáron drámáiról akart volna lenni*. Rettenetesen termékeny volt. Ama tizenkét esztendő alatt, amíg uralkodott százhuz munkája jelent meg, ami nem akadályozta meg abban sem, hogy állandóan cikkeket tömjön tele a lapokat és mindenütt előadásokat tartson a legkülönbözőbb témákról.

Egy éjszaka Moszkva uccáin egy *Rosenel* nevű mozicsillag-háza előtt a katonai őrzőket egy tökrésszeg embert szedett fel a hóból. Bevittek a vörös őrséghez és kiderült, hogy a magával teltetetlen, ittas ember nem más, mint a színházak és közélet népbiztosa.

Ez a kis esemény nem keltett nagyobb föltűntést.

Ha Oroszországban az uccán elesik egy ember, senki se hederít rá. De hogyha egy részeg ember vágódik el a kövezeten, a tömeg résztvevően körülveszi és így szól: *»Szegény szerencsétlen. Valami nagy bánata lehet. Artatlan...«* A részegség a szovjeturalom alatt sem megy bünné számba. Lunacsarszkij tulajdonképpen nem is ez tette lehetetlenné, hanem Jaroszlavszkij árnyékdása, aki görbe szemmel nézte, hogy népbiztos elvtársa miképp csapja a szelet Rosanelnek, a mezcsilagnak.

A *mozicsillag kifföldön is sokat beszéltett magáról*. Genfben a színészről költelezéséről többet beszéltek, mint a lefegyverzéséről. Amikor Berlinben egy orosz emigránsból fölismerte Rosanel nyakán lévő ékszerben a sajátját, a *szovjetkövetség nyilatkozott az újságokban, hogy az az ékszer hamis*.

Egyébként Lunacsarszkij filmet írt a kedvesének, ezzel a címmel: *Rongy és bársony*.

A moszkvaiak gunyosan sugdosták egymás fülébe: — Tudjátok, hogy osztják ki ennek a filmnek a szerepeit? A rongy a miénk marad, a bársony pedig Rosanelé lesz.

FILM-HIREK

Jannings tanuvallomása. Emil Janningsnek hirtelen meg kellett szakítani a próbáját Hollywoodban, New Yorkba kellett utaznia, hogy ott egy házasságtörési pörben tanuvallomást tegyen a bíróság előtt.

— Láttátok őket, mint csókolóztak? — kérdezte a moziújságos a bírót.

— Láttam.

— És milyen hosszú volt ez a csók?

— Hát — mondotta szemrebbenés nélkül Jannings — hosszú volt. Elég hosszú. Nagyon hosszú. Ugy körülbelül két méter, két méter ötven centiméter...

A Saturnusz gyűrűi mozivászonon. A mozifilmek népszerűsége látni fogjuk a Saturnuszt a gyűrűjével és a Jupitert is a két bolygóival, valamint más számos égi csodát. Hollywoodban *John Nicholhaus égi fölvételeket csinál*, óriási messzelátókkal s fényoszlopokkal. A fölvételeket külön erre a célra elkészített kamrában készíti el.

Az első kísérletek sikerrel kecsegtetnek.

Nicholhausnak sikerült bizonyos fölvevőkészülékeket előállítani, melyekkel a *ledlőző napot is föl tudja venni, a természet után, minden pompájában*. Egy ilyen föl vétel már szerepel *Sudermann* egyik regényéből készült legújabb moziadarabban.

Amin az egész világ sir. Csodálatos, hogy a háboru utáni leromlottak és érzéketlenek, erkölcselennek titulált emberiség mégis mennyire megilletődött, mennyire megrendült, amikor kirepült a Warner Bros műterméből a *Singingfool* filmszallagja és a világ szeme elé vetítette egy egyszerű éneklő bohóc egészen közönséges mindennapi tragédiáját, amit megcsal a felesége és akinek meghal a gyermeke... Nem lehet romlott az a világ, amely a rádió, a rakéta, a repülés korszakában egy ilyen mindenképpen megható, de banális történeten ilyen keservesen tud sírni. Mert az egész világ sir. Mindenki, aki Al Jolson énekelni hallja sir. Amikor Amerikából először hallatszott át ide a *Singingfool* híre, akkor a megrögzött európaiakat azt mondták, hogy a naiv amerikaiak tudnak csak a filmesen sírni. Európa ilyesmin nevetni fog. Azután jött London, majd Páris, aztán a hívős Berlin, a rideg Bécs, a cinikus Budapest, ott is mindenki sir, Al Jolson megrendítő éneke könnyeket fakaszt mindenki szeméből. Rövidesen itt lesz nálunk is a *Singingfool*, mindenki látni és hallani fogja Broadway örökké szomorú pincé-ének csodaszép éneket és aki egyszer látta és hallotta, az másodszor, sőt harmadszor is el fog menni, hogy együtt sírjon az apa fájdalommal, akinek akkor is énekelni kell, amikor egyetlen gyermeke ravatalon fekszik otthón...

Camilla Horn Várkonyival szerepel együtt. A berlini National film nyújtja ezt a coemogét és két filmben lépteti fel a németek büszkeségét a szőke Camilla Hornt és Várkonyi Mihályt, az Amerikából most visszatért magyar művészt. Az egyik film címe: *Die drei um Edith*, míg a másik film címe a napokban lesz ismeretes.

Rin-Tin-Tin újra szerepel filmen. Rin-Tin-Tin csodakutyája hosszabb szünet után szerepet kapott a Warner Bros filmgyárnál, ahol két rendkívül kedves filmet készítettek vele, az egyik a *Titokzatos kollie*, a másik a *Fehér sivatag* címen fog megjelenni.

A nyugati fronton. Richard Barthelmess az amerikai nők kedvence egy izgalmas háborus filmregény-

ben fog az idén bemutatkozni. Barthelmess katona és mint ilyen súlyos bünt követ el. Elszökik *offenzívá* idején a frontról, hogy szerelmesét nőül vegye, akit máshoz akarják kényszeríteni. A bűnért halálbüntetéssel sújtják. Az ítéletet végre akarják hajtani, amikor ellenséges repülőgép repül a vesztőhely fölé és bombát hajt. Ez menti meg a szőkevényt, aki azután hosszú szenvedések kálváriája után megtisztultan nyeri el a hön öhajtott boldogságot.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, október 20.

BEOGRAD 9: Templomi zene és szent beszéd. 11.45, 12.05: Vízállásjelentés. 11.52: Napi program. 12.20: A »Carmen« opera előadása gramofon lemezekről. 13.30: Zenés életkép a falutól. 19.30: Képzőművészeti előadás. 20: Nagy esti koncert. 22.05: Pontos idő, hírek. 22.20: Dal és ária-est.

ZAGREB 11.30: Szórakoztató zene. 17: Cukrászdái zene. 20: Operaközvetítés a Nemzeti Színházból.

WIEN 10.50: Énekes mise. 11.20: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. 14.45: Az Ausztria-díj futamának helyszíni közvetítése a freudnai löversenyterrről. 15.30: Képrádió. 16: Délutáni hangverseny. 17.50: Előadás Ugandáról. 18.35: Kamarazene. 19.55: Időjelzés. 20: Wawra »Anyai gond« című bécsi népjátéka négy felvonásban. Utána a Dostal-zenekar hangversenye, majd képrádió.

BERLIN 12: Déli hangverseny. 14.30: Régi muzika. 15.40: Bécsi táncok zenéje. 20: Hollander Viktor zeneművei saját vezénylete alatt. 21.15: Rimbaud-est. Majd 0.30-ig a Dajos-zenekar táncejeje.

BRESLAU 11: Hangverseny. 12.00: A szilénzia könyvkereskedők ünnepségének közvetítése. 14.10: Szilénziai dalok. 15.25: Gewecke: »A szerencsés herceg« című mesejátéka. 15.50: Hugo Wolff dalai. 16.45: Szórakoztató zene. 18.10: Lilje Hermann zongoraművei. 19: Szavaltat, a szerelem rossz hatásairól. 19.30: Strauss Richard saját műveit vezényli. 21: Hangverseny. 22.30: Táncezené.

BRNO 11: Hangverseny Jindrich Pclásek műveiből. 12: Közvetítés Bratislavából. 16: Szórakoztató zene. 18: Németnyelvű ária est. 19: Rádiózene. 20.22: Kabaré. 21: Táncezené. 22.15: Kávéházi zene.

KATOVICE 16: Népszerű hangverseny. Angol keringők. 19.10: Közvetítés Krakóból. 20.30: Hangverseny. 22: Közvetítés Varsóból. 23: Táncezené.

KÖLN 16.30: Másfélórás szórakoztató zene. 20: Cornelius »Bagdadi bohóca« című 2 felvonásos vígjátéka. Utána táncezené.

KÖNIGSBERG 11.30: A rádiózenekar hangversenye. 13.05: Gramofon. 15: Ifjúsági előadás. 15.40: Offenbach: »Eljegyzés a lámpánál« című egyfelvonásos operettje. 17: Másfélórás zene. 20: Hangverseny. 22.30 és 24: Táncezené.

MILANO 12.30 és 14: Szórakoztató zene. 16: Jelenet. 16.30 és 18: Kvintett Torinóból. 20.30: Puccini »Angelica nővér« című operája, utána Romagnoli Alcesti (Euripides) zenés darabja.

PRAHA 9: Egyházi zene a domból. 12: Déli zene. 16: Szórakoztató zene. 19.10: Mandolin- és gitárlhangverseny. 20: Kabaré. 21: Hangverseny. 22.55: Kávéházi zene Brnóból.

BUDAPEST 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Egyházi zene és szentbeszéd. 11.15: Unitárius istentisztelet. 12.25: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 4: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5.15: A Székelyfővárosi Zenekar hang-

Dr. Vécsei Jenőné kozmetikai szalonja

A legmodernebb higiénikus arcápolás, saját készítményű arcápoló és kozmetikai szereknek egyénenként való előállítás és felhasználása. Szeplőknek villanyossággal való végleges eltávolítása, mindezenművészség-hiba kezelése és gyógyítása. — Tenitványok tökéletes elméleti és gyakorlati orvokozmetikai kiképzése.

Subotica, T. g. Sv. Cirila i Metoda 5. I. Tel. 5-39

Kertész Mihály rendezte a Noe bárkáját. 1914 júliusában közvetlenül a világháboru kitörése előtt a francia határ előtt súlyos vasúti szerencsétlenség történt. Az égő vagonok romjaiból Maryrt a varieté énekesnőt Bill Travis egy fiatal amerikai menti ki. A két fiatal lény csakhamar szerelemre lebben egymás iránt és amikor egy orosz férfi közeledni akar Maryhoz, elkezdett küzdelemre kerüli a sor közte és Bill között. Bill leüti az oroszt. A háboru kitörése már Párisban találja őket. Ekkor bevonul katonának, míg Mary egy front mögötti varietében énekel, hogy szerelmese közelében legyen. Es ismét megjelenik az a bizonyos orosz, ezúttal már generális és amikor Mary ismét elutasítja, bosszúból feljelenti Maryt, akit mint kémnőt le is tartóztatnak. A leányt halálra ítélik. Bill csak az utolsó pillanatban tudja megmenteni Maryt. Egy gránát robban, őket a leányt vigasztaló lelkeséssel előnti a föld. Nem tudnak menekülni. Kétségbeesésükben a lelkes vigasztalja őket. Ez a mostani világ a vízőzön előtti időkhöz hasonlít, amikor harag, gyűlölet töltötte el az emberek szívét. Itt a film a bibliai időkhöz fordul. Lejátszódik az özönvíz rettetése csapása. Amikor a vízőzön után kisüt a nap... a házart fiatalok előtt is kinyílik rémes börtönük kapuja. Ök is kikerülnek az életbe. Kertész nagyvonalú rendezési művészetének tág tere nyílt a Noe bárkájának elkészítésénél, mert minden szükséges eszközt rendelkezésre bocsátottak, hogy a film rendkívüli és óriási legyen. A Noe bárkája az is lett. Az idény legnagyobb filmje.

versenye a Vigadó nagyermből. 7: Gramofónhangverseny. (A közönség kedvence lemezei). 7.40: Sport-és löversenyeredmények. 7.50: Előadás a Studióból. Három egyfelvonásos. 1. »A kényeskedők«. Vigiáték egy felvonásban. Irta: Molière. 2. »A boldogság fátyola«. Szimű egy felvonásban. Irta: Clemenceau. 3. »Házi béke«. Irta: Courteline. Utána kb. 9.50: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

HÉTFŐ, október 21.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vízállásjelentés. 1.52: Napi program. 12: Pontos idő. 12.50: Gramofon. 12.30: Bűrzenhírek. 12.40: Rádiókvartett. 13.30: Újsághírek. 17.05: Irodalmi előadás. 17.30: Gramofonkoncert. 19.30: Francia nyelvóra. 20: Kamarazeneest. 21.30: Pontos idő, hírek. 21.45: Rádiókvartett.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: Mozizene. 20.30: Közvetítés valahonnan (hely és tárgy nincs megállapítva).

WIEN 11: Cerda-négyes. 15: Képrádió. 16: Silving-négyes. 17.40: Híres hegymászások. 19.50: Mindennapi életbölcesség. 20: Steiner György hangversenye.

BERLIN 16.30: Rádiózenekar. 18: Szórakoztató zene. 20: A stettini hangversenyház hangversenyének közvetítése. Majd 0.30-ig: Táncezené.

BRESLAU 16.30: Clemen eredeti zeneművei. 17.30: Gyermekezené. 19.05: Gramofon Lehár műveiből. 21.20: Modern zene. 22.30: Tánckottatás.

BRNO 11.30: Gramofon. 12.30: Közvetítés Prahából. 16.30: Közvetítés Prahából. 20: Kabaré. 22.15: Cigányzene.

KATOVICE 16.45: Gépzene. 17.45: Rendőrzezenekar. 20: Közvetítés Varsóból. 20.30: Operettközvetítés.

KÖLN 13.05: Másfélórás szórakoztató zene. 15: Gyermekdalok. 16.45: Ifjúsági előadás. 17.30: Hangverseny. 19.40: A család vasárnapi szórakozásai. 20: Koppel Jenő ének- és szavalóestje. Utána kávéházi zene.

KÖNIGSBERG 16.30: Másfélórás szórakoztató zene. 20: A hamburgi rádiószínpad vendégjátéka. Bossdorf: »Fahrtrog« című tájszólásdarabja. 22.30: Másfélórás tánc.

MILANO 12.30 és 14: Szórakoztató zene. 20.30: Operettközvetítés. Utána könnyű zene.

PRAHA 11.30: Gramofon. 12.30: Rádiózenekar. 16.30: Rádiózenekar. 20: Kabaré. 22.15: Gramofon.

BUDAPEST 9.15: Gramofónhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12.00: Déli harangszó. Időjárásjelentés. 12.05: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1.00: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3.00: Déli árak és árfolyamhírek. 3.45: Fulton rendszerű közlekedés. 4.20: Asszonyok tanácsadója. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5.00: Többnyelvű nyelvoktatás. 6.45: Német nyelvoktatás. 7.15: Solók

Stefi, a Városi Színház operaénekesnőjének hangversenye. 8.00: A Soproni Zeneegyesület 100 éves jubileumi hangversenye Sopronból. (Helyszíni közvetítés). Utána kb. 10.20: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: A Bachmann-trió és a Bachmann-jazz hangversenye.

KEDD, október 22.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vizállásjelentés. 11.52: Napi program. 12: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30: Börzéhírek. 12.40: Gramofon. 13.30: Újsághírek. 17.05: ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: Hangverseny. 20: Hangversenyközvetítés Ljubljánból.

WIEN 11: Silving-négyes. 15: Képrádió. 16: Hangverseny osztrák szerzőktől. 18: Képzőművészeti előadás. 18.30: Burgonyaértékesítés. 19: Francia lecke. 19.55: Angol lecke. 20.05: Ada Sári dalestje. 21.15: A munkások mandolinegyütésének hangversenye. Utána képrádió.

BERLIN 16.30: Vak művészek hangversenye. 18: Szórakoztató zene. 20: Büchner »Danton halála« című darabja Stettinből.

BRESLAU 16.30: Spohr Lajos zeneművei. 17.30: Gyermekóra. 19.05: Cseh zene gramofonon. 20: Közvetítés Kölnből. 20.25: »A Hold Harlem fölött«, Nick rádiószünetje. 21.20: Dalok.

BRNO 11.30: Gramofon. 12.30: Hangverseny. 16.30: Közvetítés Prahából. 19.05: Vochlickó: »A szakadék feletti«, egyfelvonásos dráma. 20.10: Hangverseny. 22.15: Kávéházi zene.

KATOVICE 16.20: Gépzene. 17.45: Közvetítés Varsóból. 19.30: Operaközvetítés Poznańból.

KÖLN 15: Gyermekjátékok. 16.30: Kiadatlan költők. 17.30: Hangverseny. 20.05: Hans Ebert »Volt egyszer és Bettingen »Szyt« című rádiózeneművének bemutatója. 21: Umberto Urbano baritonénekes estje Frankfurtból.

KÖNIGSBERG 16: Másfélórás szórakoztató zene. 20: Orosz színházi előadás zenével. 21.30: Költemények Assisi Szent Ferencről. 22.30: Hangverseny. 24 és 1.30: Szórakoztató zene.

MILANO 17: Kvitett Torinóból. 20.31: Szórakoztató zene. 23 és 24: Könnyű zene.

PRAHA 11.30: Gramofon. 12.30: Könnyű zene. 16.30: A cseh filharmonikusok ifjúsági hangversenye. 19.05: Táncczene. 20.05: Könnyű zene. 21: Hangvers.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. I. honvédegyalgezd zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangzó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerek. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 4: B. Czeke Vilma mesél a gyermeknek. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 5.10: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye. 6.30: »Mit üzen a rádió?« 7.30: Emlékezés Liszt Ferencre. 8: Liszt-Petőfi-emlékművel Sopronból. (Helyszíni közvetítés). Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: A Fejes szalonzenekar, az Ostende-jazz hangversenye.

SZERDA, október 23.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vizállásjelentés. 11.52: Napi program. 12: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30: Börzéhírek. 12.40: Rádiókvartett. 13.30: Újsághírek. 17.05: Meseóra. 20: Rádiókvartett. 21.10: Pontos idő, hírek. 21.25: Balalajka koncert.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17: Mesék. 17.30: A tavasz zenéje, hangverseny. 20: A cseh filharmonikus hangverseny Prágából.

WIEN 11: Silving-négyes. 15: Képrádió. 15.30: Zenei mesék. 16: Szórakoztató zene. 17.45: A zenedramától a rövid operáig. 18.15: A beszélőszerv és a hangképzés. 19: A munkások szimfónikus hangversenyének 25. éve. 19.30: Mai lelkibeteg gondozás. 20.05: Véletlenek és kalandok, előadás. 20.50: »A gorojei alagút«. Schönlanek-Schall hangjátéka. 21.30: Kamaratós. Utána képrádió.

BERLIN 15.20: Shakespeare ismeretlen műve: »A londoni tékozló fiú«. 16.20: Házi hangverseny. 18: Szórakoztató zene. 20.15: Lehar: »A nevelés ország« című háromfelvonásos operettje a Metropol Színházból. Utána 0.30-ig: Táncczene.

BRESLAU 16.30: Szórakoztató zene. 17.30: Gyermekóra. 18.40: Zenéről szóló új könyvek ismertetése. 19.05: Fuvós kamarazene. 20.30: Előadás.

BRNO 11.30: Gramofon. 12.30: Közvetítés Bratislavából. 19: Közvetítés Prahából. 22.15: Táncczene.

KATOVICE 16.45: Gépzene. 17.45: Közvetítés Varsóból. 20.30: Zongorahangverseny. 21.25: Közvetítés Varsóból. 23: Rádióposta franciául.

KÖLN 13.05: Másfélórás házi zene Wagner műveiből. 15: Gyermekzene. 17.35: Közvetítés Stuttgartból. 20: Szórakoztató zene. 21: Hofmannsthal »Zobejda lakodalma« című drámai költeménye. Utána hírek. 23-ig táncczene. 23: Egyórás jazz-zene.

KÖNIGSBERG 16 és 17.30: Szórakoztató zene. 18.15: Saljapin gramofonon. 20: Bassermann Hans hegedűhangversenye. 21.30: Brüll leipzig-i kamaranékes dalestje. 22.30 és 24: Táncczene Berlinből.

MILANO 12.30: Szórakoztató zene. 17: Kvitett Torinóból. 23.30: Könnyű zene. 21: Vigjáték. 22.10 és 24: Vegyes zene.

PRAHA 11.15: Gramofon. 12.30: Déli zene. 20: A rádiótársaság II. szimfónikus hangversenye.

BUDAPEST 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangzó, időjárásjelentés. 12.05: A Mándits szalonzenekar hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerek. 3: Piaci árak és árfolyamok. 4.10: Kacsóh Dénes novellái. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 5.40: Szórakoztató zene. (Zenekari hangverseny). 6.50: Olasz nyelvoktatás. 7.25: Rádió amatőrposta. 7.55: Lóverseny- és ügyverseny eredmények. 8: Magyar nóták. Előadja Nagy Izabella és Cselényi József. 9: A m. kir.

Kis anódfeszültséggel: nagy eredményeket TUNGSRAM-PARIUM- csővekkel

1. honvédegyalgezd zenekarának hangversenye. Utána kb. 10.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Gramofonhangverseny.

CSÜTÖRTÖK, október 24.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vizállásjelentés. 12.52: Napi program. 12: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30: Börzéhírek. 12.40: Gramofon. 13.30: Újsághírek. 17.30: Francia nyelvóra. 20: Kronbholz Károly zongorahangversenye. 11.05: Pontos idő, hírek. 21.45: Rádiókvartett. 22.30: Táncczene.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: Winternitz-trió. 19.30: Operaközvetítés Ljubljánból.

WIEN 11: Cerda-négyes. 15: Képrádió. 15.30: Mesék. 16: Silving-négyes. 17.45: Utazási és idegenforgalmi előadás. 18.50: A német és francia festett levél a XIX. században. 18.30: Dán kisgazdaútm. 19: A modern vetőkészülék. 19.30: Közvetítés a bécsi Operából. 22: Szórakoztató zene. Utána képrádió.

BERLIN 16.30: Szórakoztató zene. 17.30: Hangverseny Dittersdorff műveiből. 19.30: Hangverseny két zongorán. 20: Derüs magyar zene Gácy Barnabás zenekarának előadásában. 21: Régi zeneszerzők hangversenye. Utána 0.30-ig: Táncczene.

BRESLAU 9.30: Helyszíni közvetítés egy nagy újsgy névmdájából. 16.30: Csojkovszkij gramofonon. 19.05: Kávéházi zene. 20.30: Adám Adolf: »A Torcador« című egyfelvonásos vígoperája. 22.30: Tánccoktatás. 23: Táncczene.

BRNO 11.30: Gramofon. 12.30: Közvetítés Prahából. 16.30: Kamarazene, Prahából. 18.35: Ifjúsági zene. Slunické: Vonós-szyt. 19.05: Hangverseny. Mendelssohn: A-moll szimfónia. 20: Közvetítés Prahából.

KATOVICE 17.45: Hangversenyközvetítés Varsóból.

Tudja már hogy mindenki, aki a **RADIOWELT**-re előfizet, vagy e' előfizetését megújítja,

ingyen kap egy SD 4 audionlappát, vagy egy XD 4 végerősítőlappát. Az e' előfizetés díja egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

Ismeri már Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapéldányt a **Funkmagazina**-ból

WIENER RADIOVERLAG, Wien I., Petalozzigasse 6

ból. 19.40: Francia zene-est. 20.30: Közvetítés Varsóból. 23: Táncczene.

KÖLN 15: Szobai gyermekjáték. 16: Elbeszélés. 17.30: Hangverseny. 20: Szórakoztató zene. 21: Nietzsche és a zene, előadás zenei mintákkal. Utána hírek, majd könnyű zene.

KÖNIGSBERG 16 és 17.30: Szórakoztató zene. 18.15: Héber zene. 20: Népszerű hangverseny. 21.05: Frölich Ewald »Játék asszony nélkül« című hangjáték.

PRAHA 11.15: Gramofon. 12.30: Rádiózenekar. 16.30: Kamarazene. 19.05: Fuvószene. 20: Három egyfelvonásos. 22.15: Gramofon.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangzó, időjárásjelentés. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerek. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 4: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5.40: Gramofonhangverseny. 6.25: Gyorsirású támfolyam. 6.55: Angol nyelvoktatás. 7.30: Operetrészteltek. 8.55: Lóversenyeredmények. 9: Zongora-mélyhegedű szonáták. 10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye.

FLEISSIG, PANČEVO

Rádióké zűlékek, Villanyberendezések
L s terok

PÉNTEK, október 25.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vizállásjelentés. 11.52: Napi program. 12: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30: Börze hírek. 12.40: Gramofon. 12.30: Újsághírek. 17.05: Háztartási iskola. 18: Kávéház zene. 19.20: Német nyelvóra. 20: Opera közvetítés a nemzeti színházból. 21.30: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: Hangverseny. 18.30: Táncczene. 20.35: Hangverseny-est. 22: Francia-est.

WIEN 11: Silving-négyes. 15: Képrádió. 15.30: Gramofon. 16.15: Tördhegedű- és cimbalom-hangverseny. 17.15: Sporthírek. 17.30: Felolvasás. 18: A beszédhang felépítése. 18.30: Ötvenéves a Technika Iparművészeti Múzeuma. 19: Hegy o vasuk az árfolyamlapot. 19.30: Olasz lecke. 20.05: Hawel: »Anjai gonl« című négyfelvonásos színműve. Utána jazz-zene. Képrádió.

BERLIN 16.30: Házi zenekar hangversenye. 17.40: Szórakoztató zene. 19.40: Gramofon 20.30: Operaszemelvények. 22.30: Könnyű zene.

BRESLAU 16.30: Gépzene Verdi és Puccini műveiből. 18.15: Fánik a színházban, előadás. 19.05: Új táncok zenéje. 20.30: Feuchwanger: »A petróleumszigetek« c. színdarabja a Studióból.

BRNO 11.30: Gramofon. 12.30: Hangverseny. 16.30: Rádiózenekar. 19.05: Hangverseny. 21.20: Közvetítés Prahából, utána gramofon.

KATOVICE 17.45: Közvetítés Varsóból. 20.15: A varsói filharmonikus zenekar közvetítése.

KÖLN 15: Mesék. 17.30: Hangverseny Franz Ludwig műveiből. 20: A dortmundi kamarazenekar hangversenye. Utána táncczene. 23: Szórakoztató zene.

KÖNIGSBERG 16.30 és 17.30: Szórakoztató zene. 18.45: Gordonkahangverseny. 20: Kamarazene. B. Ahms kűrttrója. 22.30 és 24: Szórakoztató és táncczene.

MILANO 12.30 és 14: Rádió-zenekar. 17: Szórakoztató zene. 20.30: Szimfónikus hangverseny. 23.15: Könnyű zene.

PRAHA 11.15: Gramofon. 12.30: Közvetítés Brnóból. 16.30: Hangverseny. 19.05: Táncczene. 20: Szórakoztató zene. 21: Ondricek-négyes: 1. Hába. Vonósnégyes; 2. Piche: Cis-moll vonósnégyes. 22.20: Orgonazene.

BUDAPEST 9.15: A Bachmann-trió hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangzó, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. I. honvédegyalgezd zenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerek. 3.45: Fulton-rendszerű káptávtel. 4.20: Onkel Hans németnyelvi mesedöntánya. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 5.45: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 6.55: Francia nyelvoktatás. 7.25: Gluck: »Orpheus« című operája cselekményének elmondása és az előadás színlapjának felolvasása. 7.30: A m. kir. Operaház »Orpheus« előadása. Utána kb. 9.30: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. Majd ifj. Radics Béla és cigányzenekarának hangversenye.

SZOMBAT, október 26.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vizállásjelentés. 11.52: Napi program. 12: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30: Börze hírek. 12.40: Rádió kvartett. 13.30: Újsághírek. 17.05: Meseóra. 17.30: Vokal kvintett hangversenye. 20: Egészségügyi előadás. 20.30: Rádió kvartett. 21.30: »Put oko sveta«, rádió komédia. Irta dr. Br. Dimitrijević. 21.55: Pontos idő, hírek. 22.05: Táncczene.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: Gyermekzene. 20.30: Zagrebi vonósnégyes. 21.30: Strauss János-est.

WIEN 11: Cerda-négyes. 15: Képrádió. 16: Szórakoztató zene. 17.25: Kamarazene. 18.15: Dörmann Félix műveiből. 18.55: Aktuális előadás. 19.30: A bécsi szimfónikus zenekar hangversenye.

BERLIN 16.10: Szórakoztató zene. 19: Bach-hangverseny. Utána: 0.30-ig: Táncczene.

BRESLAU 16.30: Fall- és Strauss-zene. 17.30: Filharmonika. 18.05: Történelmi érdekességek Breslauból és Sziléziából. 19.05: Derüs gramofonzene. 20.05: Dalok. 20.30: »Rádiótölcser« című előadás, egyveleg. 22.30: Táncczene.

BRNO 11.30: Gramofon. 12.30: Közvetítés Bratislavából. 16.30: Rádiózenekar. 19.20: Közvetítés Prahából. 22.45: Kamarazene. Reicha: Fuvósötös. 21.15: Táncczene. 23. Kávéházi zene Prahából.

KATOVICE 20.30—22: Közvetítés Varsóból. 23: Táncczene.

KÖLN 12: A Rajnavidek (leírás, ének, szavaltat). 13.05: Másfélórás operettzene. 17.30: Hangverseny. 20: »Kacsák és tengerikigók«, hírlaplári rádiójáték zenével. Utána hírek. 23: Könnyű zene. 24: Jazz-gramofon.

KÖNIGSBERG 16 és 17.30: Szórakoztató zene. 18.30: Königsbergi vonósnégyes. Beethoven VI. vonósnégyese. 20.05: Bromme Walter »Mascottchen« c. háromfelvonásos operettje. 23.30: Táncczene.

MILANO 12.30: és 14: Szórakoztató zene. 17: Kvitett. 20.30: Vegyes zene. 23.15 és 0.30: Házi zene.

PRAHA 11.15: Gramofon. 12.30: Közvetítés Poznańból. 16.30: Gramofon. 17.25: Zeneismeret németül. 19.05: Vidám est. 20.30: Mandolin- és gitárhangverseny. 22.30: és 23: Kávéházi zene.

BUDAPEST 9.15: Stepa Eugen orosz balalajka zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangzó, időjárásjelentés. 12.05: Gramofonhangverseny. 12.15: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerek. 4: Az Országos Cserkész Szövetség előadása. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 5.45: A Mándits-szalonzenekar hangversenye. 6.40: Heigl László dr. felolvasása: »Amerikai furcsaságok II. rész«. 7.45: Lóverseny- és ügyversenyeredmények. 8: Únepi előadás a Studióból. »A Liszt-hangverseny« Lirai játék zenével, három felvonásban. Utána kb.: 9.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye